

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

Δ. Κ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ
ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ

ΤΑ ΤΕΣΣΑΡΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΤ' ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
ΔΙΑ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
ΚΑΙ ΤΗΝ Α' ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΩΝ ΗΛΕΩΝ

Τιμάται μετὰ τοῦ βιβλιοσήμου καὶ φόρου ὄρου 25 50

Βιβλιοσήμον καὶ φόρος Ἀναγκ. Δικασίου ὄρου 9

Ἀριθμὸς ἐγκριτικῆς Ἀποφάσεως 24384

Ἀριθμὸς ἀδείας κυκλοφορίας 43.12 17 Σπυριδίου 1927

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΚΑΤῆ ΤΡΙΤῆ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΑΙ: ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΝΔΑΡΟΣ ΣΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΒΕΤΙΑΣ,

50 - ΕΝ ΟΔῳ ΣΤΑΔΙῶΝ - 50

1929

1929 ΕΕΝ

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

Κωσταντίνος Μωαφάκης

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ
ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ

ΤΑ ΤΕΣΣΑΡΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ
ΔΙΑ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
ΚΑΙ ΤΗΝ Α' ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΩΝ ΘΗΛΕΩΝ

—*—
ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΚΑΤΗ ΤΡΙΤΗ

—♦—
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΑΙ: ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",
50 — ΕΝ ΟΔΩΙ ΣΤΑΔΙΟΥ — 50

1929

Πάν γνήσιον αντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ συγγραφέως
καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἑστίας».

Handwritten signature in cursive script, likely reading "I. D. Kollariou & S. A."

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ

[Περίληψις τῶν τριῶν πρώτων βιβλίων :

1 Κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 401 ὁ Κύρος μετὰ 13,000 Ἑλλήνων μισθοφόρων καὶ πολυαρίθμου Περσικοῦ στρατοῦ ἀναχωρήσας ἐκ Σάρδεων, τῆς πρωτευούσης τῆς Λυδίας, προχωρεῖ διευθυνόμενος νοτιοανατολικῶς μέχρι Βαβυλῶνος. Παρὰ τὰ Κούναξα, μικρὰν κώμην πλησίον τῆς Βαβυλῶνος, συνάπτει μάχην πρὸς τὸν ἀδελφόν του βασιλέα Ἀρταξέρξη· ἐν τῇ κρισίμῳ ταύτῃ μάχῃ νικῶσιν οἱ Ἕλληνες, ἀλλ' ὁ Κύρος φονεύεται καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ τρέπεται εἰς φυγὴν ὑπὸ τοῦ στρατοῦ τοῦ βασιλέως, ὅστις οὕτω μένει κύριος τοῦ πεδίου τῆς μάχης.

II. Ἀποθανόντος τοῦ Κύρου οἱ Ἕλληνες εὐρίσκονται ἐν ἀμηχανίᾳ, ἣτις ἀναγκάζει τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν Κλέαρχον νὰ ἔλθῃ εἰς διαπραγματεύσεις πρὸς τὸν σατράπην Τισσαφέρην καὶ νὰ συνάψῃ μετ' αὐτοῦ συνθήκην. Κατὰ ταύτην ὁ Τισσαφέρης ὑπεσχέθη νὰ ὀδηγήσῃ ἀκινδύνως τοὺς Ἕλληνας εἰς Ἴωνίαν· ἀλλ' ὅμως οὗτος δείκνυται πρὸς αὐτοὺς προδότης· διότι, ὅτε ἔφθασαν παρὰ τὸν Ζαπάταν ποταμὸν, καλέσας τοὺς στρατηγούς καὶ λοχαγούς τῶν Ἑλλήνων χάριν συνεννοήσεως εἰς τὴν ἑαυτοῦ σιγήν, τοὺς μὲν λοχαγούς καὶ τοὺς παρακολουθήσαντας αὐτοὺς στρατιώτας φονεύει, τοὺς δὲ στρατηγούς συλλαβὼν στέλλει πρὸς τὸν μέγαν βασιλέα εἰς Βαβυλῶνα, ἔνθα οὗτοι καρατομοῦνται.

III. Μετὰ τὴν παρὰ τὸν Ζαπάταν δολοφονίαν οἱ Ἕλληνες περιπίπτουσιν εἰς μεγίστην ἀθυμίαν καὶ ἀπελπισίαν· ἐκ ταύτης ἐξάγει αὐτοὺς ὁ Ξενοφῶν παραθαρύνας καὶ συμβουλεύσας νὰ ἐκλέξωσι νέους στρατηγούς καὶ λοχαγούς ἀντὶ τῶν δόλῳ φονευθέντων ὑπὸ τῶν Περσῶν· οἱ Ἕλληνες πεισθέντες τῇ συμβουλῇ τοῦ Ξενοφῶντος ἐκλέγουσι νέους ἄρχοντας, ἐν οἷς καὶ τὸν Ξενοφῶντα· μετὰ τοῦτο διαρκῶς ἐνοχλοῦμενοι ὑπὸ τῶν παρακολουθούντων αὐτοὺς Περσῶν ἐξακολουθοῦσι τὴν πορείαν διὰ τῆς Ἀσσυρίας ἔχοντες ἐκ δεξιῶν τὸν Τίγρην· τοῦτον δ' ἐπειδὴ δὲν δύνανται νὰ διαβῶσιν, ἀποφασίζουσι νὰ πορευθῶσι διὰ τῶν ὁρέων εἰς τὴν χώραν τῶν Καρδούχων].

BIBLION TETARTON

Α'. Πορεία τῶν Ἑλλήνων
διὰ τῶν Καρδουχείων ὁρέων.

(1, 1—28)

- § 1 Ὅσα μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει ἐγένετο μέχρι τῆς μάχης, καὶ ὅσα μετὰ τὴν μάχην ἐν ταῖς σπονδαῖς, ἃς βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν Κύρῳ ἀναβάντες Ἑλληνας ἐποιήσαντο, καὶ ὅσα, παραβάντος τὰς σπονδὰς βασιλέως καὶ Τισσαφέρνους, ἐπολεμήθη πρὸς τοὺς Ἑλληνας, ἐπακολουθοῦντος τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος, ἐν τῇ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται.
- § 2—4 Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο, ἔνθα ὁ μὲν Τίγρης ποταμὸς παντάπασιν ἄπορος ἦν διὰ τὸ βάθος καὶ μέγεθος, πάροδος δὲ οὐκ ἦν, ἀλλὰ τὰ Καρδούχεια ὄρη ἀπότομα ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ ἐκρέματο, ἐδόκει, δὴ τοῖς στρατηγοῖς διὰ τῶν ὁρέων πορευτέον εἶναι. ἤκουον γὰρ τῶν ἀλισκομένων, ὅτι, εἰ διέλθοιεν τὰ Καρδούχεια ὄρη, ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ, ἦν μὲν βούλωνται, διαβήσονται, ἦν δὲ μὴ βούλωνται, περιίασιν. καὶ τοῦ Εὐφράτου δὲ τὰς πηγὰς ἐλέγετο οὐ πρόσσω τοῦ Τίγρητος εἶναι, καὶ ἔστιν οὕτως ἔχον. τὴν δ' εἰς τοὺς Καρδούχους ἐμβολὴν ὧδε ποιοῦνται, ἅμα μὲν λαθεῖν πειρώμενοι, ἅμα δὲ φθάσαι, πρὶν τοὺς πολεμίους καταλαβεῖν τὰ ἄκρα.
- § 5—7 Ἦνίκα δ' ἦν ἀμφὶ τὴν τελευταίαν φυλακὴν καὶ ἐλείπετο τῆς νυκτός, ὅσον σκοταίους διελθεῖν τὸ πεδίον, τῆνικαῦτα ἀναστάντες ἀπὸ παραγγέλσεως, πορευόμενοι ἀφικνοῦνται ἅμα τῇ ἡμέρᾳ πρὸς τὸ ὄρος. ἔνθα δὴ Χειρίσοφος μὲν ἤγειτο τοῦ στρατεύματος, λαθὼν τὸ ἀμφ' αὐτὸν καὶ τοὺς γυμνήτας πάντας, Ξενοφῶν δὲ σὺν τοῖς ὀπισθοφύλαξιν ὀπλίταις εἴπετο,

οὐδένα ἔχων γυμνήτα· οὐδεὶς γὰρ κίνδυνος ἐδόκει εἶναι, μή τις, ἄνω πορευομένων, ἐκ τοῦ ὀπισθεν ἐπίσποιτο. καὶ ἐπιμέν τὸ ἄκρον ἀναβαίνει Χειρίσοφος, πρὶν τινὰς αἰσθῆσθαι τῶν πολεμίων· ἔπειτα δ' ὑφηγεῖτο· ἐφείπετο δὲ αἰεὶ τὸ ὑπερβάλλον τοῦ στρατεύματος εἰς τὰς κώμας τὰς ἐν τοῖς ἄγκεσί τε καὶ μυχοῖς τῶν ὀρέων.

Ἐνθα δὴ οἰμὲν Καρδοῦχοι, ἐκλιπόντες τὰς οἰκίας, ἔχοντες § 8—9 καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας, ἔφευγον ἐπὶ τὰ ὄρη. τὰ δὲ ἐπιτήδεια πολλὰ ἦν λαμβάνειν, ἦσαν δὲ καὶ χαλκίωμασι παμπόλλοις κατεσκευασμέναί αἱ οἰκίαι, ὧν οὐδὲν ἔφερον οἱ Ἕλληγες, οὐδὲ τοὺς ἀνθρώπους ἐδίωκον, ὑποφειδόμενοι, εἴ πως ἐθελήσειαν οἱ Καρδοῦχοι διέναι αὐτοὺς ὡς διὰ φιλίας τῆς χώρας, ἐπεὶ περ βασιλεῖ πολέμιοι ἦσαν· τὰ μέντοι ἐπιτήδεια, ὅπου τις ἐπιτυγχάνοι, ἐλάμβανον· ἀνάγκη γὰρ ἦν. οἱ δὲ Καρδοῦχοι οὔτε καλούντων ὑπήκουον οὔτε ἄλλο φιλικὸν οὐδὲν ἐποίουν.

Ἐπεὶ δὲ οἱ τελευταῖοι τῶν Ἑλλήνων κατέβαινον εἰς τὰς § 10—11 κώμας ἀπὸ τοῦ ἄκρου ἤδη σκοταῖοι—διὰ γὰρ τὸ στενὴν εἶναι τὴν ὁδὸν ὅλην τὴν ἡμέραν ἢ ἀνάβασις αὐτοῖς ἐγένετο καὶ κατάβασις—τότε δὴ συλλεγέντες τινὲς τῶν Καρδοῦχων τοῖς τελευταίοις ἐπετίθεντο, καὶ ἀπέκτεινάν τινὰς καὶ λίθοις καὶ τοξεύμασι κατέτρωσαν, ὀλίγοι ὄντες· ἐξ ἀπροσδοκίτου γὰρ αὐτοῖς ἐπέπεσε τὸ Ἑλληνικόν. εἰ μέντοι τότε πλείους συνελέγησαν, ἐκινδύνευσεν ἂν διαφθαρῆναι πολὺ τοῦ στρατεύματος. καὶ ταύτην μὲν τὴν νύκτα οὕτως ἐν ταῖς κώμαις ἠϋλίσθησαν· οἱ δὲ Καρδοῦχοι πυρὰ πολλὰ ἔκαον κύκλῳ ἐπὶ τῶν ὀρέων καὶ συνεώρων ἀλλήλους.

Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ συνελθοῦσι τοῖς στρατηγοῖς καὶ λοχα- § 12—14 γοῖς τῶν Ἑλλήνων ἔδοξε τῶν τε ὑποζυγίων τὰ ἀναγκαῖα καὶ δυνατώτατα ἔχοντας πορεύεσθαι, καταλιπόντας τὰλλα, καὶ ὅσα ἦν νεωστὶ αἰχμάλωτα ἀνδράποδα ἐν τῇ στρατιᾷ, πάντα

ἀφείναι. σχολαίαν γὰρ ἐποίουν τὴν πορείαν πολλὰ ὄντα τὰ υποζύγια καὶ τὰ αἰχμάλωτα, πολλοὶ δὲ οἱ ἐπὶ τούτοις ὄντες ἀπόμαχοι ἦσαν, διπλάσιά τε ἐπιτήδεια ἔδει πορίζεσθαι καὶ φέρεσθαι, πολλῶν τῶν ἀνθρώπων ὄντων. δόξαν δὲ ταῦτα, ἐκῆρυξαν οὕτω ποιεῖν. ἐπεὶ δὲ ἀριστήσαντες ἐπορεύοντο, ὑποστήσαντες ἐν τῇ στενῇ οἱ στρατηγοί, εἴ τι εὕρισκον τῶν εἰρημένων μὴ ἀφειμένον, ἀφηροῦντο, οἱ δ' ἐπαίθοντο. καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν οὕτως ἐπορεύθησαν, τὰ μὲν τι μαχόμενοι, τὰ δὲ καὶ ἀναπαυόμενοι.

§ 15—18 Εἰς δὲ τὴν ὑστεραίαν γίγνεται χειμῶν πολὺς, ἀναγκαῖον δ' ἦν πορεύεσθαι· οὐ γὰρ ἦν ἱκανὰ τὰπιτήδεια. καὶ ἦγεῖτο μὲν Χειρίσοφος, ὠπισθοφυλάκει δὲ Ξενοφῶν. καὶ οἱ πολέμιοι ἰσχυρῶς ἐπετίθεντο, καὶ στενῶν ὄντων τῶν χωρίων, ἐγγὺς προσιόντες, ἐτόξευον καὶ ἐσφενδόνων· ὥστε ἠναγκάζοντο οἱ Ἕλληνες, ἐπιδιώκοντες καὶ πάλιν ἀναχάζοντες, σχολῆ πορεύεσθαι· καὶ θαμινὰ παρήγγελλεν ὁ Ξενοφῶν ὑπομένειν, ὅτε οἱ πολέμιοι ἰσχυρῶς ἐπικέοιντο. ἐνταῦθα ὁ Χειρίσοφος ἄλλοτε μὲν, ὅτε παρεγγυῶτο, ὑπέμενε, τότε δὲ οὐχ ὑπέμενε, ἀλλ' ἦγε ταχέως καὶ παρηγγύα ἐπεσθαι, ὥστε δῆλον ἦν, ὅτι πρᾶγμα τι εἴη· σχολῆ δ' οὐκ ἦν ἰδεῖν παρελθόντι τὸ αἴτιον τῆς σπουδῆς· ὥστε ἡ πορεία ὁμοίᾳ φυγῇ ἐγίγνετο τοῖς ὠπισθοφύλαξιν. καὶ ἐνταῦθα ἀποθνήσκει ἀνὴρ ἀγαθὸς Λακωνικὸς Κλεώνυμος, τοξευθεὶς διὰ τῆς ἀσπίδος καὶ τῆς σπολάδος εἰς τὰς πλευράς, καὶ Βασίας Ἀρκᾶς διαμπερὲς τὴν κεφαλὴν.

§ 19—22 Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο ἐπὶ σταθμόν, εὐθὺς ὥσπερ εἶχεν ὁ Ξενοφῶν, ἐλθὼν πρὸς τὸν Χειρίσοφον, ἠτιᾶτο αὐτόν, ὅτι οὐχ ὑπέμενε, ἀλλ' ἠναγκάζοντο φεύγοντες ἅμα μάχεσθαι. «καὶ νῦν δύο καλῶς τε καὶ ἀγαθῶς ἄνδρες τέθνατον, καὶ οὔτε ἀνελέσθαι οὔτε θάψαι ἐδυνάμεθα». ἀποκρίνεται ὁ Χειρίσοφος· «Βλέψον», εφη, «πρὸς τὰ ὄρη καὶ ἰδέ, ὡς ἄβατα πάντα ἐστίν· μί

δ' αὐτῆ ὁδὸς, ἣν ὄρας, ὀρθία, καὶ ἐπὶ ταύτῃ ἀνθρώπων ὄραν ἔξεστί σοι ὄχλον τοσοῦτον, οἱ κατελιηφότες φυλάττουσι τὴν ἔκβασιν. ταῦτ' ἐγὼ ἔσπευδον καὶ διὰ τοῦτό σε οὐχ ὑπέμενον, εἴ πως δυναίμην φθάσαι, πρὶν κατελιῆφθαι τὴν ὑπερβολήν· οἱ δ' ἠγγεμόνες, οὓς ἔχομεν, οὐ φασιν εἶναι ἄλλην ὁδόν». ὁ δὲ Ξενοφῶν λέγει· « Ἄλλ' ἐγὼ ἔχω δύο ἀνδρας. ἐπεὶ γὰρ ἡμῖν πράγματα παρῆχον, ἐνηδρεύσαμεν, ὅπερ καὶ ἡμᾶς ἀναπνεῦσαι ἐποίησε, καὶ ἀπεκτεῖναμέν τινας αὐτῶν, καὶ ζῶντας προθυμήθημεν λαβεῖν αὐτοῦ τούτου ἕνεκα, ὅπως ἠγγεμόσιν εἰδῶσι τὴν χώραν χρῆσαίμεθα».

Καὶ εὐθὺς ἀγαγόντες τοὺς ἀνθρώπους, ἠλλεγχον διαλαβόν- § 23—25
τες, εἴ τινα εἶδειεν ἄλλην ὁδὸν ἢ τὴν φανεράν. ὁ μὲν οὖν ἑτε-
ρος οὐκ ἔφη, μάλα πολλῶν φόβων προσαγομένων· ἐπεὶ δ' οὐδὲν
ὠφέλιμον ἔλεγεν, ὀρώντος τοῦ ἐτέρου, κατεσφάγη. ὁ δὲ λοι-
πὸς ἔλεξεν, ὅτι οὗτος μὲν οὐ φαίη εἰδέναι, ὅτι αὐτῷ ἐτύγχανε
θυγάτηρ ἐκεῖ παρ' ἀνδρὶ ἐκδεδομένη· αὐτὸς δ' ἔφη ἠγγήσε-
σθαι δυνατὴν καὶ ὑποζυγίοις πορεύεσθαι ὁδόν. ἐρωτώμενος
δ', εἴ εἴη τι ἐν αὐτῇ δυσπάριτον χωρίον, ἔφη εἶναι ἄκρον, ὃ
εἰ μὴ τις προκαταλήψοιτο, ἀδύνατον εἶσθαι παρελθεῖν.

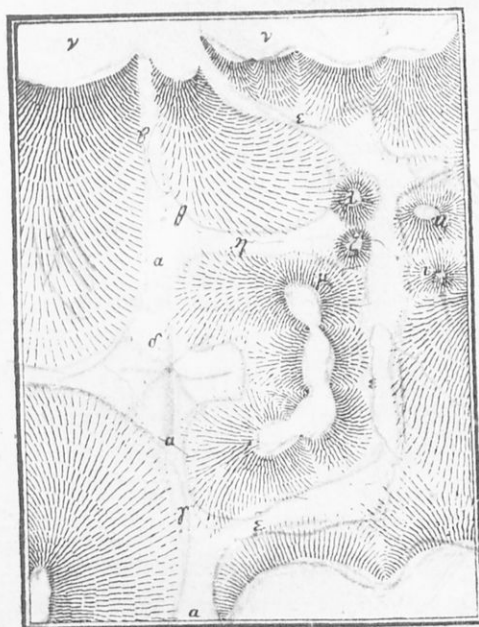
Ἐνταῦθα δ' ἐδόνκει συγκαλέσαντας τοὺς λοχαγοὺς καὶ § 26—28
ταξίαρχους τῶν πελταστῶν καὶ τῶν ὀπλιτῶν λέγειν τε τὰ
παρόντα καὶ ἐρωτᾶν, εἴ τις αὐτῶν ἔστιν, ὅστις ἀνὴρ ἀγαθὸς
ἐθέλοι ἀν γενέσθαι καὶ ὑποστὰς ἐθειλοντῆς πορεύεσθαι. ὑφί-
σταται τῶν μὲν ὀπλιτῶν Ἀριστώνυμος Μεθυδριεὺς καὶ Ἀγα-
σίας Στυμφάλιος, ἀντιστασιάζων δὲ αὐτοῖς Καλλίμαχος
Παρράσιος ἔφη ἐθέλειν πορεύεσθαι προσλαβὼν ἐθειλοντὰς ἐκ
παντὸς τοῦ στρατεύματος· « ἐγὼ γάρ », ἔφη, « οἶδα ὅτι
ἔφονται πολλοὶ τῶν νέων ἐμοῦ ἠγουμένου ». ἐκ τούτου ἐρω-
τῶσιν, εἴ τις καὶ τῶν γυμνήτων ταξίαρχος ἐθέλοι συμπο-
ρεύεσθαι. ὑφίσταται Ἀριστέας Χίος, ὃς πολλαχρῶ πολλοῦ
ἄξιος τῇ στρατιᾷ εἰς τὰ τοιαῦτα ἐγένετο.

*Β'. Περικύκλωσις τῆς ὑπὸ τῶν Καρδούχων
κατεχομένης διόδου καὶ ἄλωσις αὐτῆς.— Ἀγῶνες
τῶν ὑπὸ τὸν Ξενοφῶντα ὀπισθοφυλάκων.*

(2, 1—23)

- § 1—2 Καὶ ἦν μὲν δείλη, οἱ δ' ἐκέλευον αὐτοὺς ἐμπαγόντας πορεύεσθαι. καὶ τὸν ἡγεμόνα δῆσαντες παραδιδόασιν αὐτοῖς, καὶ συντίθενται τὴν μὲν νύκτα, ἦν λάθωσι τὸ ἄκρον, τὸ χωρίον φυλάττειν, ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ σάλπιγγι σημαίνειν· καὶ τοὺς μὲν ἄνω ὄντας ἰέναι ἐπὶ τοὺς κατέχοντας τὴν φανεράν ἔκβασιν, αὐτοὶ δὲ συμβοηθήσειν ἐκβαίνοντες, ὡς ἂν δύνωνται τάχιστα. ταῦτα συνθέμενοι οἱ μὲν ἐπορεύοντο πλῆθος ὡς δισχίλιοι· καὶ ὕδωρ πολὺ ἦν ἐξ οὐρανοῦ· Ξενοφῶν δὲ ἔχων τοὺς ὀπισθοφύλακας ἡγεῖτο πρὸς τὴν φανεράν ἔκβασιν, ὅπως ταύτῃ τῇ ὁδῷ οἱ πολέμιοι προσέχοιεν τὸν νοῦν καὶ ὡς μάλιστα λάθοιεν οἱ περιόντες.
- § 3—4 Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐπὶ χαράδραοι ὀπισθοφύλακες, ἦν ἔδει διαβάντας πρὸς τὸ ὄρθιον ἐκβαίνειν, τηνικαῦτα ἐκύλινδον οἱ βάρβαροι ὀλοιτρόχους ἀμαξιαίους, οἱ φερόμενοι πρὸς τὰς πέτρας πταίνοντες διεσφενδονῶντο· καὶ παντάπασιν οὐδὲ πελάσαι οἶόν τ' ἦν τῇ εἰσόδῳ. ἔνιοι δὲ τῶν λοχαγῶν, εἰ μὴ ταύτῃ δύναιτο, ἄλλῃ ἐπειρῶντο· καὶ ταῦτα ἐποίησαν, μέχρι σκότος ἐγένετο· ἐπεὶ δὲ ᾤοντο ἀφανεῖς εἶναι ἀπίοντες, τότε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸ δεῖπνον· ἐτύγχανον δὲ καὶ ἀνάριστοι ὄντες αὐτῶν οἱ ὀπισθοφυλακήσαντες. οἱ μέντοι πολέμιοι οὐδὲν ἐπαύσαντο δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κυλίνδοντες τοὺς λίθους· τεκμαίρεσθαι δ' ἦν τῷ ψόφῳ.
- § 5—6 Οἱ δ' ἔχοντες τὸν ἡγεμόνα, κύκλῳ περιόντες, καταλαμβάνουσι τοὺς φύλακας ἀμφὶ πῦρ καθημένους· καὶ τοὺς μὲν

κατακάνοντες, τοὺς δὲ καταδιώξαντες αὐτοὶ ἐνταυθ' ἔμενον ὡς τὸ ἄκρον κατέχοντες. οἱ δ' οὐ κατείχον, ἀλλὰ μαστὸς ἦν ὑπὲρ αὐτῶν, παρ' ὃν ἦ στενὴ αὐτῆ ὁδός, ἐφ' ἣ ἐκάθηντο οἱ φύλακες. ἔφοδος μέντοι αὐτόθεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἦν, οἱ ἐπὶ τῇ φανερᾷ ὁδῷ ἐκάθηντο.

- α ἡ φανερά ὁδός, 2, 8.
 β ἡ ὀρθία ὁδός, 1, 20, ἢ ἡ φανερά ἔκβασις, 2, 2:
 γ ὁ σταθμός, 1, 19.
 δ ἡ χαράδρα, 2, 3.
 ε ἡ στενὴ ὁδός, 2, 6 (εὐδο-
 τάτη τοῖς ὑποζυγίοις, 2,
 9, πρβλ. § 1, 24).
 ζ οἱ φύλακες, 2, 5.
 η ἡ ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἔφο-
 δος, 2, 6.
 θ οἱ ἐπὶ τῇ φανερᾷ ἢ πολέ-
 μοι, 2, 6.
 ι ὁ πρῶτος λόφος, 2, 10.
 κ ὁ δεύτερος λόφος, 2, 12 κ.ε.
 λ ὁ τρίτος μαστὸς πολὺ ὀρ-
 θιώτατος, 2, 1, 14, 19, 20
 (τὸ ἄκρον, 1, 25; 2, 5).
 μ ὁ ἀντίπορος λόφος, 2, 18.
 ν τὸ ὄμαλόν, 2, 16.

Καὶ τὴν μὲν νύκτα ἐνταυθὰ διήγαγον· ἐπεὶ δ' ἡμέρα ὑπέ- § 7—8
 φαίνεν, ἐπορεύοντο σιγῇ συντεταγμένοι ἐπὶ τοὺς πολεμίους·
 καὶ γὰρ ὁμίχλη ἐγένετο, ὥστ' ἔλαθον ἐγγὺς προσελθόντες.
 ἐπεὶ δὲ εἶδον ἀλλήλους, ἦτε σάλπιγξ ἐφθέγγετο καὶ ἀλαλά-
 ξαντες ἴεντο ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· οἱ δὲ οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλὰ
 λιπόντες τὴν ὁδόν, φεύγοντες ὀλίγοι ἀπέθνησκον· εὐζωνοί
 γὰρ ἦσαν. οἱ δὲ ἀμφὶ Χειρίσοφον ἀκούσαντες τῆς σάλπιγγος
 εὐθὺς ἴεντο ἄνω κατὰ τὴν φανεράν ὁδόν· ἄλλοι δὲ τῶν στρα-

τηγῶν κατὰ ἀτριβεῖς ὁδοὺς ἐπορεύοντο, ἢ ἔτυχον ἕκαστοι ὄντες, καὶ ἀναθάντες, ὡς ἐδύναντο, ἀνίμων ἀλλήλους τοῖς δόρασιν. καὶ οὗτοι πρῶτοι συνέμιξαν τοῖς προκαταλαβοῦσι τὸ χωρίον.

§ 9—12 Ξενοφῶν δέ, ἔχων τῶν ὀπισθοφυλάκων τοὺς ἡμίσεις, ἐπορεύετο, ἢ περ οἱ τὸν ἡγεμόνα ἔχοντες· εὐδωτάτη γὰρ ἦν τοῖς ὑποζυγίοις· τοὺς δὲ ἡμίσεις ὀπισθεν τῶν ὑποζυγίων ἔταξεν. πορευόμενοι δ' ἐντυγχάνουσι λόφῳ ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ κατελιημμένῳ ὑπὸ τῶν πολεμίων, οὓς ἢ ἀποκόψαι ἦν ἀνάγκη ἢ διεξεῦχθαι ἀπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, καὶ αὐτοὶ μὲν ἂν ἐπορεύθησαν ἢ περ οἱ ἄλλοι, τὰ δὲ ὑποζύγια οὐκ ἦν ἄλλη ἢ ταύτη ἐκθῆναι. ἔνθα δὴ παρακελευσάμενοι ἀλλήλοις, προσβάλλουσι πρὸς τὸν λόφον ὀρθίοις τοῖς λόχοις, οὐ κύκλῳ, ἀλλὰ καταλιπόντες ἄφοδον τοῖς πολεμίοις, εἰ βούλοιντο φεῦγειν. καὶ τέως μὲν αὐτοὺς ἀναθαίνοντας, ὅπη ἐδύνατο ἕκαστος, οἱ βάρβαροι ἐτόξευον καὶ ἔβαλλον, ἐγγὺς δ' οὐ προσίεντο, ἀλλὰ φυγῇ λείπουσιν τὸ χωρίον. καὶ τοῦτόν τε παρεληλύθεσαν οἱ Ἕλληνες καὶ ἕτερον ὀρώσιν ἔμπροσθεν λόφον κατεχόμενον· ἐπὶ τοῦτον αὐθις ἐδόκει πορεύεσθαι.

§ 13 Ἐννοήσας δ' ὁ Ξενοφῶν, μή, εἰ ἔρημον καταλείποι τὸν ἡλωκότα λόφον, πάλιν λαθόντες οἱ πολέμιοι ἐπιθοῖντο τοῖς ὑποζυγίοις παριοῦσιν—ἐπὶ πολὺ δ' ἦν τὰ ὑποζύγια ἅτε διὰ στενῆς τῆς ὁδοῦ πορευόμενα—καταλείπει ἐπὶ τοῦ λόφου λοχαγοὺς Κηφισόδωρον Κηφισοφῶντος Ἀθηναῖον καὶ Ἀμφικράτην Ἀμφιδήμου Ἀθηναῖον καὶ Ἀρχαγόραν Ἀργεῖον φυγάδα, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς λοιποῖς ἐπορεύετο ἐπὶ τὸν δεῦτερον λόφον, καὶ τῇ αὐτῇ τρόπῳ καὶ τοῦτον αἰροῦσιν.

§ 14—16 Ἔτι δ' αὐτοῖς τρίτος μαστὸς λοιπὸς ἦν πολὺ ὀρθιώτατος ὁ ὑπὲρ τῆς ἐπὶ τῇ πυρὶ καταληφθείσης φυλακῆς τῆς νυκτὸς ὑπὸ τῶν ἐθελοντῶν. ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἐγένοντο οἱ Ἕλληνες, λείπουσιν οἱ βάρβαροι ἀμαχητὶ τὸν μαστόν, ὥστε θαυμαστὸν

πᾶσι γενέσθαι, καὶ ὑπώπτεον δαίσαντας αὐτούς, μὴ κυκλωθέντες πολιορκοῖντο, ἀπολιπεῖν. οἱ δ' ἄρα, ἀπὸ τοῦ ἄκρου καθορῶντες τὰ ὀπισθεν γιγνόμενα, πάντες ἐπὶ τοὺς ὀπισθοφύλακας ἐχώρουν. καὶ Ξενοφῶν μὲν σὺν τοῖς νεωτάτοις ἀνέβαινε ἐπὶ τὸ ἄκρον, τοὺς δὲ ἄλλους ἐκέλευσεν ὑπάγειν, ὅπως οἱ τελευταῖοι λόχοι προσμίξειαν, καὶ προελθόντας κατὰ τὴν ὁδὸν ἐν τῇ ὀμαλῇ θέσθαι τὰ ὄπλα.

Καὶ ἐν τούτῃ τῇ χρόνῳ ἦλθεν Ἀρχαγόρας ὁ Ἀργεῖος § 17—18
πεφευγώς, καὶ λέγει, ὡς ἀπεκόπησαν ἀπὸ τοῦ λόφου, καὶ ὅτι τεθνήσκει Κηφισόδωρος καὶ Ἀμφικράτης καὶ ἄλλοι, ὅσοι μὴ ἀλάμενοι κατὰ τῆς πέτρας πρὸς τοὺς ὀπισθοφύλακας ἀφίκοντο, ταῦτα δὲ διαπραξάμενοι οἱ βάρβαροι ἦγον ἐπ' ἀντίπορον λόφον τῇ μαστῇ· καὶ Ξενοφῶν διελέγετο αὐτοῖς δι' ἔρμηγέως περὶ σπονδῶν καὶ τοὺς νεκροὺς ἀπήγει. οἱ δὲ ἔφασαν ἀποδώσειν ἐφ' ᾧ μὴ κάειν τὰς οἰκίας. συνωμολόγει ταῦτα ὁ Ξενοφῶν.

Ἐν ᾧ δὲ τὸ μὲν ἰσχυρὸν στράτευμα παρήγει, οἱ δὲ ταῦτα διε- § 19—21
λέγοντο, πάντες οἱ ἐκ τούτου τοῦ τόπου συνερρύησαν, ἔνθα ἴσταντο οἱ πολέμιοι. καὶ ἐπεὶ ἤρξαντο καταβαίνειν ἀπὸ τοῦ μαστοῦ πρὸς τοὺς ἄλλους, ἔνθα τὰ ὄπλα ἔκειτο, ἴεντο δὴ οἱ πολέμιοι πολλῇ πλήθει καὶ θορύβῃ· καὶ ἐπεὶ ἐγένοντο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ μαστοῦ, ἀφ' οὗ Ξενοφῶν κατέβαινε, ἐκύνιδον πέτρους· καὶ ἐνὸς μὲν κατέαξαν τὸ σκέλος, Ξενοφῶντα δὲ ὁ ὑπασπιστῆς ἔχων τὴν ἀσπίδα ἀπέλιπεν· Εὐρύλοχος δὲ Λουσιεὺς προσέδραμεν αὐτῷ ὀπλίτης, καὶ πρὸ ἀμφοῖν προβεβλημένος ἀπεχώρει· καὶ οἱ ἄλλοι πρὸς τοὺς συντεταγμένους ἀπήλθον.

Ἐκ δὲ τούτου πᾶν ὄμοῦ ἐγένετο τὸ Ἑλληνικόν, καὶ ἐσκήνη- § 22—23
σαν αὐτοῦ ἐν πολλαῖς καὶ καλαῖς οἰκίαις καὶ ἐπιτηδεῖσις δαψιλέσιν· καὶ γὰρ οἶνος πολλὸς ἦν, ὥστε ἐν λάκκοις κονιατοῖς εἶχον. Ξενοφῶν δὲ καὶ Χειρίσοφος διεπράξαντο, ὥστε λαβόντες τοὺς

νεκρούς ἀπέδωσαν τὸν ἡγεμόνα· καὶ πάντα ἐποίησαν τοῖς ἀποθανοῦσιν ἐκ τῶν δυνατῶν, ὅσα περ νομίζεται ἀνδράσιν ἀγαθοῖς.

[Περίληψις τοῦ κεφαλαίου 3 :

Μετὰ πορείαν ἑπτὰ ἡμερῶν διὰ τῆς χώρας τῶν Καρδούχων ἀλλίζονται οἱ Ἕλληνες εἰς τὰς παρὰ τὸν Κεντρίτην ποταμὸν κώμας. Ἄλλὰ καὶ ἐνταῦθα εὐρίσκουσι δυσχερείας· πρῶτον διότι δὲν δύνανται νὰ διαβῶσι τὸν ποταμὸν διὰ τὸ βάθος καὶ τὴν τραχύτητα αὐτοῦ, καὶ δεύτερον διότι οἱ μὲν Ἀρμένιοι καὶ ἄλλοι βάρβαροι παρατεταγμένοι πέραν τοῦ ποταμοῦ ἔμελλον νὰ κωλύσωσι τὴν διάβασιν, οἱ δὲ Καρδούχοι συνηθροισμένοι εἰς τὰς ὄρεινὰς κώμας ἔμελλον νὰ ἐπιτεθῶσι κατ' αὐτῶν διαβαινόντων. Κατὰ τύχην δ' ὅμως ἀνακαλύπτεται πόρος εὐδιάβατος, δι' οὗ κατορθοῦσιν οἱ Ἕλληνες νὰ διαβῶσι τὸν ποταμὸν, ἀφ' οὗ προηγουμένως δι' ἐπιδεξίων κινήσεων αὐτῶν τοὺς μὲν ἀπέναντι βαρβάρους ἔτρεψαν εἰς φυγὴν, τοὺς δὲ Καρδούχους ὀρμήσαντας εἰς ἐπίθεσιν ἀπέκρουσαν].

Γ'. Πορεία τῶν Ἑλλήνων διὰ τῆς δυτικῆς Ἀρμενίας. — Εἰρηνικὴ καὶ ἐχθρική συνάντησις αὐτῶν μετὰ τοῦ ὑπάρχου τῆς Ἀρμενίας Τιριβάζου.

(4, 1—22)

§ 1—3 Ἐπεὶ δὲ διέβησαν, συνταξάμενοι ἀμφὶ μέσον ἡμέρας ἐπορεύθησαν διὰ τῆς Ἀρμενίας πεδίον ἅπαν καὶ λείους γηλόφους οὐ μείον ἢ πέντε παρασάγγας· οὐ γὰρ ἦσαν ἐγγὺς τοῦ ποταμοῦ κώμαι διὰ τοὺς πολέμους τοὺς πρὸς τοὺς Καρδούχους. εἰς δὲ ἦν ἀφίκοντο κώμην, μεγάλη τε ἦν καὶ βασιλείον εἶχε τῇ σατράπῃ καὶ ἐπὶ ταῖς πλείσταις οἰκίαις τύρσεις ἐπῆσαν· ἐπιτήδεια δ' ἦν δαψιλῆ, ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα, μέχρι ὑπερῆλθον τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ. ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν Τηλεβάν ποταμὸν. οὗτος

δ' ἦν καλὸς μὲν, μέγας δ' οὐ· κῶμαι δὲ πολλαὶ περὶ τὸν ποταμὸν ἦσαν.

Ὁ δὲ τόπος οὗτος Ἀρμενία ἐκαλεῖτο ἢ πρὸς ἑσπέραν. § 4-6
ὑπαρχος δ' ἦν αὐτοῖς Τιρίβαζος, ὁ καὶ βασιλεὶ φίλος γενόμενος, καὶ ὁπότε παρεῖη, οὐδεὶς ἄλλος βασιλεῖα ἐπὶ τὸν ἵππον ἀνέβαλλεν. οὗτος προσήλασεν ἱππέας ἔχων, καὶ προπέμψας ἐρμηνεῖα εἶπεν, ὅτι βούλοιο διαλεχθῆναι τοῖς ἄρχουσιν. τοῖς δὲ στρατηγοῖς ἔδοξεν ἀκοῦσαι· καὶ προσελθόντες εἰς ἐπήκοον ἠρώτων, τί θέλοι. ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι σπείσασθαι βούλοιο, ἐφ' ᾧ μήτε αὐτὸς τοὺς Ἕλληνας ἀδικεῖν μήτε ἐκείνους κάειν τὰς οἰκίας, λαμβάνειν τε τὰπιτύρδεια, ὅσων δέοιντο. ἔδοξε ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς καὶ ἐσπέισαντο ἐπὶ τούτοις.

Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς διὰ πεδίου παρα- § 7-9
σάγγας πεντεκαίδεκα· καὶ Τιρίβαζος παρηκολούθει ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, ἀπέχων ὡς δέκα σταδίους· καὶ ἀφίκοντο εἰς βασιλεία καὶ κώμας περίξ πολλὰς πολλῶν τῶν ἐπιτηδεῖων μεστάς. στρατοπεδευμένων δ' αὐτῶν γίγνεται τῆς νυκτὸς χιῶν πολλή· καὶ ἔωθεν ἔδοξε διασκηνῆσαι τὰς τάξεις καὶ τοὺς στρατηγοὺς κατὰ τὰς κώμας· οὐ γὰρ ἐώρων πολέμιον οὐδένα καὶ ἀσφαλὲς ἔδοκει εἶναι διὰ τὸ πλῆθος τῆς χιόνος. ἐνταῦθα εἶχον, ὅσα ἐστὶν ἀγαθὰ, ἱερεῖα, σῖτον, οἶνους παλαιοὺς εὐδῶεις, ἀσταφίδας, ὄσπρια παντοδαπά. τῶν δὲ ἀποσκεδαννυμένων τινὲς ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἔλεγον, ὅτι κατίδοιεν νύκτωρ πολλὰ πυρὰ φαίνοντα.

Ἐδόκει δὲ τοῖς στρατηγοῖς οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι διασκηνοῦν, § 10-14
ἀλλὰ συναγαγεῖν τὸ στράτευμα πάλιν. ἐντεῦθεν συνήλθον· καὶ γὰρ ἔδοκει διαθριάζειν. νυκτερευόντων δ' αὐτῶν ἐνταῦθα, ἐπιπίπτει χιῶν ἄπλετος, ὥστε ἀποκρῦψαι καὶ τὰ ὄπλα καὶ τοὺς ἀνθρώπους κατακειμένους· καὶ τὰ ὑποζύγια συνεπόδισεν ἢ χιῶν· καὶ πολὺς ὄκνος ἦν ἀνίστασθαι· κατακειμένων γὰρ ἀλεινὸν ἦν ἢ χιῶν ἐπιπεπτωκυῖα, ὅτῳ μὴ παραρρυσίη, ἐπεὶ

δὲ Ξενοφῶν ἐτόλμησε γυμνὸς ἀναστὰς σχίζειν ξύλα, τάχ' ἀναστὰς τις καὶ ἄλλος, ἐκείνου ἀφελόμενος, ἔσχιζεν. ἐκ δὲ τούτου καὶ ἄλλοι ἀναστάντες πῦρ ἔκαον καὶ ἐχρίοντο· πολὺ γὰρ ἐνταῦθα εὐρίσκετο χρίμα, ᾧ ἐχρῶντο ἀντ' ἐλαίου, σύειον καὶ σησάμινον καὶ ἀμυγδάλινον ἐκ τῶν πικρῶν καὶ τερμίνθινον. ἐκ δὲ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ μύρον εὐρίσκετο. μετὰ ταῦτα ἐδόκει πάλιν διασκηνητέον εἶναι εἰς στέγας. ἐνθα δὴ οἱ στρατιῶται σὺν πολλῇ κραυγῇ καὶ ἡδονῇ ἦσαν ἐπὶ τὰς στέγας καὶ τὰ ἐπιτήδεια· ὅσοι δέ, ὅτε τὸ πρότερον ἀπῆσαν, τὰς οἰκίας ἐνέπρησαν ὑπὸ ἀτασθαλίας, δίκην ἐδίδοσαν κακῶς σκηνοῦντες.

§ 15—18 Ἐντεῦθεν ἐπεμφαν νυκτὸς Δημοκράτην Τημνίτην, ἄνδρας δόντες, ἐπὶ τὰ ὄρη, ἐνθα ἔφασαν οἱ ἀποσκεδαννύμενοι καθορᾶν τὰ πυρά· οὗτος γὰρ ἐδόκει καὶ πρότερον πολλὰ ἤδη ἀληθεύσαι τοιαῦτα, τὰ ὄντα τε ὡς ὄντα καὶ τὰ μὴ ὄντα ὡς οὐκ ὄντα. πορευθεὶς δὲ τὰ μὲν πυρά οὐκ ἔφη ἰδεῖν, ἄνδρα δὲ συλλαβῶν ἦκεν ἄγων ἔχοντα τόξον Περσικὸν καὶ φαρέτραν καὶ σάγαριν, οἶανπερ καὶ αἱ Ἀμαζόνες ἔχουσιν. ἐρωτώμενος δέ, ποδαπὸς εἶη, Πέρσης μὲν ἔφη εἶναι, πορεύεσθαι δ' ἀπὸ τοῦ Τριβάζου στρατοπέδου, ὅπως ἐπιτήδεια λάβοι. οἱ δὲ ἡρώτων αὐτὸν τὸ στράτευμα ὁπόσον τε εἶη καὶ ἐπὶ τίνι συνειλεγμένον. ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι Τριβάζος εἶη ἔχων τήν τε ἑαυτοῦ δύναμιν καὶ μισθοφόρους Χάλυθας καὶ Ταόχους· παρεσκευάσθαι δὲ αὐτὸν ἔφη ὡς ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ τοῦ ὄρους ἐν τοῖς στενοῖς, ἥπερ μοναχῇ εἶη πορεία, ἐνταῦθα ἐπιτησόμενον τοῖς Ἕλλησιν.

§ 19—22 Ἀκούσασι τοῖς στρατηγοῖς ταῦτα ἔδοξε τὸ στράτευμα συναγαγεῖν· καὶ εὐθὺς φύλακας καταλιπόντες καὶ στρατηγὸν ἐπὶ τοῖς μένουσι Σοφάνειτον Στυμφάλιον ἐπορεύοντο, ἔχοντες ἡγεμόνα τὸν ἀλόντα ἄνθρωπον. ἐπειδὴ δὲ ὑπερέβαλλον τὰ ὄρη, οἱ πελτασταί, προϊόντες καὶ κατιδόντες τὸ στρατόπεδον οὐκ ἔμειναν τοὺς ὀπλίτας, ἀλλ' ἀνακραγόντες ἔθεον ἐπὶ τὸ

στρατόπεδον. οἱ δὲ βάρβαροι, ἀκούσαντες τὸν θόρυβον, οὐχ ὑπέμειναν, ἀλλ' ἔφευγον· ὅμως δὲ καὶ ἀπέθανόν τινες τῶν βαρβάρων, καὶ ἵπποι ἤλωσαν εἰς εἴκοσι, καὶ ἡ σκηνὴ ἢ Τιριθάζου ἐάλω καὶ ἐν αὐτῇ κλῖναι ἀργυρόποδες καὶ ἐκπώματα καὶ οἱ ἀρτοκόποι καὶ οἱ οἰνοχόοι φάσκοντες εἶναι. ἐπειδὴ δὲ ἐπίθοντο ταῦτα οἱ τῶν ὀπλιτῶν στρατηγοί, ἐδόκει αὐτοῖς ἀπιέναι τὴν ταχίστην ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, μή τις ἐπιθέσις γένοιτο τοῖς καταλελειμμένοις. καὶ εὐθὺς ἀνακαλεσάμενοι τῇ σάλπιγγι ἀπῆσαν, καὶ ἀφίκοντο αὐθημερὸν εἰς τὸ στρατόπεδον.

Δ'. Κακουχία τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν διὰ τῆς Ἀρμενίας πορείαν αὐτῶν.— Αἱ μετὰ τὰς κακουχίας ἡμέραι ἀναψυχῆς τῶν Ἑλλήνων ἐν ταῖς κώμαις τῆς Ἀρμενίας.

(5, 1—36)

Τῇ δ' ὑστεραία ἐδόκει πορευτέον εἶναι ὅπη δύναιντο τάχι- § 1-2
στα, πρὶν συλλεγῆναι τὸ στράτευμα πάλιν καὶ καταλαθεῖν τὰ στενά. συσκευασάμενοι δ' εὐθὺς ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς, ἡγεμόνας ἔχοντες πολλούς· καὶ αὐθημερὸν ὑπερβαλόντες τὸ ἄκρον, ἐφ' ᾧ ἔμελλεν ἐπιτίθεσθαι Τιρίθαζος, κατεστρατοπεδεύσαντο. ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς ἐρήμους τρεῖς παρασάγγας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, καὶ διέβαινον αὐτὸν βρεχόμενοι πρὸς τὸν ὀμφαλόν. ἐλέγοντο δ' οὐδ' αἰ πηγαὶ πρόσω εἶναι

Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς καὶ πεδίου στα- § 3-6
θμοὺς τρεῖς παρασάγγας δέκα. ὁ δὲ τρίτος ἐγένετο χαλεπός, καὶ ἄνεμος βορρᾶς ἐναντίος ἔπνει, παντάπασιν ἀποκάων πάντα καὶ πηγνὺς τοὺς ἀνθρώπους. ἐνθα δὴ τῶν μάντεων τις εἶπε

σφαγιάσασθαι τῷ ἀνέμῳ, καὶ σφαγιάζεται· καὶ πᾶσι δὴ περιφανῶς ἔδοξεν ἀνεῖναι τὸ χαλεπὸν τοῦ πνεύματος. ἦν δὲ τῆς χιόνος τὸ βάθος ὀργυιὰ· ὥστε καὶ τῶν ὑποζυγίων καὶ τῶν ἀνδραπόδων πολλὰ ἀπώλετο καὶ τῶν στρατιωτῶν ὡς τριάκοντα. διεγένοντο δὲ τὴν νύκτα πῦρ κάοντες· ξύλα δ' ἦν ἐν τῷ σταθμῷ πολλά· οἱ δὲ ὀφὲ προσιόντες ξύλα οὐκ εἶχον. οἱ οὖν πάλαι ἤκοντες καὶ πῦρ κάοντες οὐ προσέεισαν πρὸς τὸ πῦρ τοὺς ὀψίζοντας, εἰ μὴ μεταδοίεν αὐτοῖς πυροὺς ἢ ἄλλο εἴ τι ἔχοιεν βρωτόν. ἔνθα δὴ μετεδίδοσαν ἀλλήλοις, ὧν εἶχον ἕκαστοι. ἔνθα δὲ τὸ πῦρ ἐκάετο, διατηρομένης τῆς χιόνος, βόθροι ἐγίγνοντο μεγάλοι ἔστε ἐπὶ τὸ δάπεδον· οὐ δὴ παρῆν μετρεῖν τὸ βάθος τῆς χιόνος.

§ 7—8 Ἐντεῦθεν δὲ τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν ὅλην ἐπορεύοντο διὰ χιόνος, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐβουλιμίασαν. Ξενοφῶν δ' ὀπισθοφυλακῶν καὶ καταλαμβάνων τοὺς πίπτοντας τῶν ἀνθρώπων ἠγγόει, ὅτι τὸ πάθος εἶη. ἐπειδὴ δὲ εἶπέ τις αὐτῷ τῶν ἐμπείρων, ὅτι σαφῶς βουλιμιῶσι, κἂν τι φάγωσιν, ἀναστήσονται, περιῶν περὶ τὰ ὑποζύγια εἰ ποῦ τι δρόφῃ βρωτόν, διεδίδου καὶ διέπεμπε διδόντας τοὺς δυναμένους περιτρέχειν τοῖς βουλιμιῶσιν. ἐπειδὴ δὲ τι ἐμφάγοιεν, ἀνίσταντο καὶ ἐπορεύοντο.

§ 9—11 Πορευομένων δὲ Χειρίσοφος μὲν ἀμφὶ κνέφας πρὸς κώμην ἀφικνεῖται, καὶ ὑδροφορούσας ἐκ τῆς κώμης πρὸς τῇ κρήνῃ γυναικας καὶ κόρας καταλαμβάνει ἔμπροσθεν τοῦ ἐρύματος. αὗται ἠρώτων αὐτοῦς, τίνας εἶεν. ὁ δ' ἐρμηνεὺς εἶπε περσιστί, ὅτι παρὰ βασιλέως πορεύονται πρὸς τὸν σατράπην. αἱ δὲ ἀπεκρίναντο, ὅτι οὐκ ἐνταῦθα εἶη, ἀλλ' ἀπέχει ὅσον παρασάγγην. οἱ δ', ἐπεὶ ὀφὲ ἦν, πρὸς τὸν κωμάρχην συνεισέρχονται εἰς τὸ ἔριμα σὺν ταῖς ὑδροφόροις. Χειρίσοφος μὲν οὖν καὶ ὅσοι ἐδυνήθησαν τοῦ στρατεύματος, ἐνταῦθα ἐστρατοπεδεύσαντο, τῶν δ' ἄλλων στρατιωτῶν οἱ μὴ δυνάμενοι διατελέ-

σαι τὴν ὁδὸν ἐνυκτέρευσαν ἄσιτοι καὶ ἄνευ πυρός· καὶ ἐν-
ταῦθά τινες ἀπώλοντο τῶν στρατιωτῶν.

✓ Ἐφείποντο δὲ τῶν πολεμίων συνειλεγμένοι τινὲς καὶ τὰ § 12—14
μὴ δυνάμενα τῶν ὑποζυγίων ἤρπαζον καὶ ἀλλήλοις ἐμά-
χοντο περὶ αὐτῶν. ἔλλείποντο δὲ τῶν στρατιωτῶν οἱ τε διε-
φθαρμένοι ὑπὸ τῆς χιόνος τοὺς ὀφθαλμοὺς οἱ τε ὑπὸ τοῦ
φύχους τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν ἀποσσεσηπότες. ἦν δὲ τοῖς
μὲν ὀφθαλμοῖς ἐπικουρήματα τῆς χιόνος, εἴ τις μέλαν τι ἔχων
πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἐπορεύετο, τῶν δὲ ποδῶν, εἴ τις κινεῖτο
καὶ μηδέποτε ἤσυχίαν ἔχει καὶ εἰς τὴν νύκτα ὑπολύοιτο·
οἱ δὲ ὑποδεδεμένοι ἐκοιμῶντο, εἰσεδύοντο εἰς τοὺς πόδας
οἱ ἱμάντες καὶ τὰ ὑποδήματα περιεπήγνυντο· καὶ γὰρ ἦσαν,
ἐπειδὴ ἐπέλιπε τὰ ἀρχαῖα ὑποδήματα, καρβάτιναι πεποιθη-
μένοι ἐκ τῶν νεοδάρτων βοῶν.

Διὰ τὰς τοιαύτας οὖν ἀνάγκας ὑπελείποντό τινες τῶν στρα- § 15—16
τιωτῶν· καὶ ἰδόντες μέλαν τι χωρίον διὰ τὸ ἐκλελοιπέναι
αὐτόθι τὴν χιόνα, εἶκαζον τετηκέναι· καὶ ἐτετήκει διὰ κρή-
νην τινά, ἣ πλησίον ἦν ἀτμίζουσα ἐν νάπη, ἐνταῦθα ἔκτρα-
πόμενοι ἐκάθηγντο καὶ οὐκ ἔφασαν πορεύεσθαι. ὁ δὲ Ξενοφῶν,
ἔχων τοὺς ὀπισθοφύλακας, ὡς ἤσθετο, εἶδε τοὺς αὐτῶν πάσῃ
τέχνῃ καὶ μηχανῇ μὴ ἀπολείπεσθαι, λέγων, ὅτι ἔπονται
πολλοὶ πολέμοι συνειλεγμένοι, καὶ τελευτῶν ἐχαλέπαιναν.
οἱ δὲ σφάττειν ἐκέλευον· οὐ γὰρ ἂν δύνασθαι πορευθῆναι.

✓ Ἐνταῦθα ἔδοξε κράτιστον εἶναι τοὺς ἐπομένους πολεμίους § 17—18
φοβῆσαι, εἴ τις δύναιτο, μὴ ἐπίσειν τοῖς κάμνουσιν. καὶ ἦν
μὲν σκότος ἦδη, οἱ δὲ προσῆσαν πολλῶν θορύβῳ ἀμφὶ ὧν εἶχον
διαφερόμενοι. ἔνθα δὴ οἱ ὀπισθοφύλακες, ἅτε ὑγιαίνοντες,
ἐξαναστάντες ἔδραμον εἰς τοὺς πολεμίους· οἱ δὲ κάμνοντες,
ἀνακραγόντες, ὅσον ἐδύναντο μέγιστον, τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ
δόρατα ἔκρουσαν. οἱ δὲ πολέμοι δείσαντες ἤκαν ἑαυτοὺς κατὰ
τῆς χιόνος εἰς τὴν νάπην, καὶ οὐδεὶς ἔτι οὐδαμοῦ ἐφθέγγατο.

- § 19—20 Καὶ Ξενοφῶν μὲν καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἰπόντες τοῖς ἀσθενοῦσιν, ὅτι τῇ ὑστεραίᾳ ἤξουσιν τινες ἐπ' αὐτούς, πορευόμενοι, πρὶν τέτταρα στάδια διελθεῖν, ἐντυγχάνουσιν ἐν τῇ ὁδῷ ἀναπαυομένοις ἐπὶ τῆς χιόνος τοῖς στρατιώταις ἐγκεκαλυμμένοις, καὶ οὐδὲ φυλακὴ οὐδεμία καθεστῆκει· καὶ ἀνίστασαν αὐτούς. οἱ δ' ἔλεγον, ὅτι οἱ ἔμπροσθεν οὐχ ὑποχωροῦσιν. ὁ δὲ παριῶν καὶ παραπέμπων τῶν πελταστῶν τοὺς ἰσχυροτάτους ἐκέλευε σκέψασθαι, τί εἴη τὸ κωλῦον. οἱ δὲ ἀπήγγελλον, ὅτι ὅλον οὕτως ἀναπαύοιτο τὸ στράτευμα. ἐνταῦθα καὶ οἱ περὶ Ξενοφῶντα ἠϋλίσθησαν αὐτοῦ ἄνευ πυρὸς καὶ ἄδειπνοι, φυλακὰς οἷας ἐδύναντο καταστησάμενοι. 213/319
- § 21—22 Ἐπεὶ δὲ πρὸς ἡμέραν ἦν, ὁ μὲν Ξενοφῶν, πέμπτας πρὸς τοὺς ἀσθενοῦντας τοὺς νεωτάτους, ἀναστήσαντας ἐκέλευεν ἀναγκάζειν προΐεναι. ἐν δὲ τούτῳ Χειρίσοφος πέμπει τῶν ἐκ τῆς κώμης σκεψομένους, πῶς ἔχοιεν οἱ τελευταῖοι. οἱ δὲ, ἄσμενοι ἰδόντες, τοὺς μὲν ἀσθενοῦντας τούτοις παρέδωσαν κομίζειν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, αὐτοὶ δὲ ἐπορεύοντο, καὶ πρὶν εἴκοσι στάδια διεληλυθέναι, ἦσαν πρὸς τῇ κώμῃ, ἐνθα Χειρίσοφος ἠϋλίζετο.
- § 23—24 Ἐπεὶ δὲ συνεγένοντο ἀλλήλοις, ἔδοξε κατὰ τὰς κώμας ἀσφαλὲς εἶναι τὰς τάξεις σκηνοῦν. καὶ Χειρίσοφος μὲν αὐτοῦ ἔμενον, οἱ δὲ ἄλλοι, διαλαχόντες ἄς ἐώρων κώμας, ἐπορεύοντο ἕκαστοι τοὺς ἑαυτῶν ἔχοντες. ἐνθα δὲ Πολυκράτης Ἀθηναῖος λοχαγὸς ἐκέλευσεν ἀφιέναι ἑαυτόν· καὶ λαβὼν τοὺς εὐζῶνους, θέων ἐπὶ τὴν κώμην, ἣν εἰλήχει Ξενοφῶν, καταλαμβάνει πάντα ἔνδον τοὺς κωμήτας καὶ τὸν κωμάρχην, καὶ πῶλους εἰς δασμὸν βασιλεῖ τρεφομένους ἑπτακαίδεκα, καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ κωμάρχου ἐνάτην ἡμέραν νύμφην· ὁ δ' ἀνὴρ αὐτῆς λαγῶς ἔφχετο θηράσων καὶ οὐχ ἦλω ἐν τῇ κώμῃ.
- § 25—27 Αἱ δ' οἰκίαι ἦσαν κατάγειοι, τὸ μὲν στόμα ὡσπερ φρέατος, κάτω δ' εὐρεῖται· αἱ δὲ εἴσοδοι τοῖς μὲν ὑποζυγίοις ὄρυ-

καί, οἱ δὲ ἄνθρωποι κατέβαινον ἐπὶ κλίμακος. ἐν δὲ ταῖς οἰκίαις ἦσαν αἶγες, οἶες, βόες, ὄρνιθες, καὶ τὰ ἔκγονα τούτων· τὰ δὲ κτήνη πάντα χιλῶ ἔνδον ἐτρέφοντο. ἦσαν δὲ καὶ πυροὶ καὶ κριθαὶ καὶ ὄσπρια καὶ οἶνος κρίθινος ἐν κρατῆρσιν. ἐνῆσαν δὲ καὶ αὐταὶ αἱ κριθαὶ ἰσοχειλεῖς, καὶ κάλαμοι ἐνέκειντο, οἱ μὲν μείζους οἱ δὲ ἐλάττους, γόνατα οὐκ ἔχοντες· τούτους ἔδει, ὁπότε τις διψῆη, λαβόντα εἰς τὸ στόμα μύζειν. καὶ πάνυ ἄκρατος ἦν, εἰ μὴ τις ὕδωρ ἐπιχέοι· καὶ πάνυ ἡδὺ συμμαθόντι τὸ πῶμα ἦν.

Ὁ δὲ Ξενοφῶν τὸν ἄρχοντα τῆς κώμης ταύτης σύνδει- § 28—29
πνον ἐποίησατο, καὶ θαρρεῖν αὐτὸν ἐκέλευε λέγων, ὅτι οὗτε τῶν τέκνων στερήσοιτο τήν τε οἰκίαν αὐτοῦ ἀντεμπλήσαντες τῶν ἐπιτηδείων ἀπίαςιν, ἦν ἀγαθὸν τι τῷ στρατεύματι ἐξηγησάμενος φαίνηται, ἔστ' ἂν ἐν ἄλλῃ ἔθναι γένωνται. ὁ δὲ ταῦτα ὑπισχεῖτο, καὶ φιλοφρονούμενος οἶνον ἔφρασεν, ἔνθα ἦν κατορωρυγμένος. ταύτην μὲν οὖν τὴν νύκτα διασκοηνήσαντες οὕτως ἐκοιμήθησαν ἐν πᾶσιν ἀφθόνοις πάντες οἱ στρατιῶται, ἐν φυλακῇ ἔχοντες τὸν κωμάρχην καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ ὁμοῦ ἐν ὀφθαλμοῖς.

Τῇ δ' ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ Ξενοφῶν, λαβὼν τὸν κωμάρχην, πρὸς § 30—32
Χειρίσοφον ἐπορεύετο· ὅπου δὲ παρίοι κώμην, ἐτρέπετο πρὸς τοὺς ἐν ταῖς κώμαις καὶ κατελάμβανε πανταχοῦ εὐωχομένους καὶ εὐθυμουμένους, καὶ οὐδαμῶθεν ἀφίεσαν, πρὶν παραθεῖναι αὐτοῖς ἄριστον· οὐκ ἦν δ' ὅπου οὐ παρετίθεσαν ἐπὶ τὴν αὐτὴν τράπεζαν κρέα ἄρνεια, ἐρίφεια, χοίρεια, μόσχεια, ὄρνιθια, σὺν πολλοῖς ἄρτοις τοῖς μὲν πυρίνοις, τοῖς δὲ κριθίνοις. ὁπότε δὲ τις φιλοφρονούμενός τῃ βούλοιτο προπιεῖν, εἶλκεν ἐπὶ τὸν κρατῆρα, ἔνθεν ἐπικύψαντα ἔδει ῥοφοῦντα πίνειν ὡσπερ βουὴν. καὶ τῷ κωμάρχῃ ἐδίδωσαν λαμβάνειν, ὅτι βούλοιτο. ὁ δὲ ἄλλο μὲν οὐδὲν ἐδέχετο, ὅπου δὲ τινα τῶν συγενῶν ἴδοι, πρὸς ἑαυτὸν ἀεὶ ἐλάμβανεν.

§ 33—34 Ἐπεὶ δ' ἦλθον πρὸς Χειρίσοφον, κατελάμβανον κἀκείνους σκηνοῦντας ἐστεφανωμένους τοῦ ξηροῦ χιλοῦ στεφάνοις, καὶ διακονοῦντας Ἀρμενίους παιδάσιν ταῖς βαρβαρικαῖς στολαῖς· τοῖς δὲ παισὶν ἐδεικνυσαν ὡσπερ ἐνεοῖς, ὅ,τι δέοι ποιεῖν. ἐπεὶ δ' ἀλλήλους ἐφιλοφρονήσαντο Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν, κοινῇ δὴ ἀνηρώτων τὸν κωμάρχην διὰ τοῦ περσιζόντος ἐρμηνέως, τίς εἴη ἡ χώρα. ὁ δ' ἔλεγεν, ὅτι Ἀρμενία. καὶ πάλιν ἠρώτων, τίνι οἱ ἵπποι τρέφονται. ὁ δ' ἔλεγεν, ὅτι βασιλεὶ δασμός· τὴν δὲ πλησίον χώραν ἔφη εἶναι Χάλυθας, καὶ τὴν ὁδὸν ἔφραζεν, ἣ εἴη.

§ 35—36 Καὶ αὐτὸν τότε μὲν ᾔχετο ἄγων Ξενοφῶν πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ οἰκέτας, καὶ ἵππον, ὃν εἰλήφει, παλαιότερον δίδωσι τῷ κωμάρχῃ ἀναθρέψαντι καταθῆσαι, ὅτι ἤκουεν αὐτὸν ἱερὸν εἶναι τοῦ Ἥλιου, δεδιὼς μὴ ἀποθάνῃ· ἐκεκἀκωτο γὰρ ὑπὸ τῆς πορείας· αὐτὸς δὲ τῶν πῶλων λαμβάνει καὶ τῶν ἄλλων λοχαγῶν ἔδωκεν ἐκάστῳ πῶλον. ἦσαν δ' οἱ ταύτῃ ἵπποι μείονες μὲν τῶν Περσικῶν, θυμοειδέστεροι δὲ πολὺ. ἐνταῦθα δὲ καὶ διδάσκει ὁ κωμάρχης περὶ τοὺς πόδας τῶν ἵππων καὶ τῶν ὑποζυγίων σακία περιειλεῖν, ὅταν διὰ τῆς χιόνος ἄγωσιν· ἄνευ γὰρ τῶν σακίων κατεδύοντο μέχρι τῆς γατρῶς.

[Περίληψις τοῦ κεφαλαίου 6 :

Μετὰ ἐπιτήμερον διαμονὴν ἐν ταῖς κώμαις τῆς δυτικῆς Ἀρμενίας ἐξακολουθοῦσιν οἱ Ἕλληνες τὴν πορείαν τῆς χιονοσκεποῦς ὄρεινῆς χώρας ἔχοντες ὄδηγόν τὸν κωμάρχην καὶ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας διευθυνόμενοι πρὸς τὰ ΒΑ· τὴν δὲ τρίτην ἡμέραν ὁ κωμάρχης κακοποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ Χειρίσοφου δραπετεύει. Μετὰ ταῦτα ἄνευ ὄδηγοῦ ἐπὶ ἐπτὰ ἡμέρας πλανώμενοι φθάνουσι πρὸς τὸν Φᾶσιν ποταμόν, ὃν διαβάντες πλησιάζουσι μετὰ διήμερον πορείαν εἰς τὰς κορυφὰς τοῦ ὄρους τὰς κατεχομένας ὑπὸ τῶν Χαλύθων, Ταόχων καὶ Φασιανῶν· τούτους δ' ἐκδιώξαντες οἱ Ἕλληνες καὶ ὑπερβάντες τὸ ὄρος καταβαίνουσιν εἰς κώμας μεστὰς πολλῶν ἀγαθῶν].

Ε'. Πορεία τῶν Ἑλλήνων διὰ τῆς χώρας τῶν Ταόχων, τῶν Χαλύβων καὶ τῶν Σκυθηνῶν.— Ἀφίξις εἰς τὸ ὄρος Θήχην καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ θέα τῆς θαλάσσης.

(7, 1—27)

Ἐκ δὲ τούτων ἐπορεύθησαν εἰς Ταόχους σταθμούς πέντε § 1—2
 παρασάγγας τριάκοντα· καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐπέλιπεν· χωρία
 γὰρ ὄκουν ἰσχυρὰ οἱ Ταόχοι, ἐν οἷς καὶ τὰ ἐπιτήδεια πάντα
 εἶχον ἀνακεκομισμένοι. ἐπεὶ δ' ἀφίκοντο πρὸς χωρίον, ὃ
 πόλιν μὲν οὐκ εἶχεν οὐδ' οἰκίας, συνεληλυθότες δ' ἦσαν
 αὐτόσε καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ κτήνη πολλά, Χειρίσο-
 φος μὲν πρὸς τοῦτο προσέβαλλεν εὐθύς ἤκων· ἐπειδὴ δὲ ἡ
 πρώτη τάξις ἀπέκαμνεν, ἄλλη προσήει καὶ αὐθις ἄλλη· οὐ
 γὰρ ἦν ἀθρόοις περιστῆναι, ἀλλὰ ποταμὸς ἦν κύκλιφ.

Ἐπειδὴ δὲ Ξενοφῶν ἦλθε σὺν τοῖς ὀπισθοφύλαξι καὶ πελ- § 3—4
 τασταῖς καὶ ὀπλίταις, ἐνταῦθα δὴ λέγει Χειρίσοφος· «Εἰς
 καλὸν ἦκετε· τὸ γὰρ χωρίον αἰρετέον· τῇ γὰρ στρατιᾷ οὐκ
 ἔστι τὰ ἐπιτήδεια, εἰ μὴ ληψόμεθα τὸ χωρίον». ἐνταῦθα δὴ
 κοινῇ ἐβουλεύοντο· καὶ τοῦ Ξενοφώντος ἐρωτῶντος, τί τὸ
 κωλῶν εἶη εἰσελθεῖν, εἶπεν ὁ Χειρίσοφος· «Μία αὕτη πάρο-
 δός ἐστιν ἣν ὀρᾷς· ὅταν δέ τις ταύτῃ πειράται παριέναι, κυ-
 λίνδουσι λίθους ὑπὲρ ταύτης ἀπὸ τῆς ὑπερεχοῦσης πέτρας·
 ὅς δ' ἂν καταληφθῇ, οὕτω διατίθεται». ἅμα δ' ἔδειξε συν-
 τετριμμένους ἀνθρώπους καὶ σκέλη καὶ πλευράς.

«Ἦν δὲ τοὺς λίθους ἀναλώσωσιν», ἔφη ὁ Ξενοφῶν, «ἄλλο § 5—7
 τι ἢ οὐδὲν κωλύει παριέναι; οὐ γὰρ δὴ ἐκ τοῦ ἐναντίου ὄρω-
 μεν ἢ μὴ ὀλίγους τούτους ἀνθρώπους, καὶ τούτων δύο ἢ
 τρεῖς ὀπλισμένους. τὸ δὲ χωρίον, ὡς καὶ σὺ ὀρᾷς, σχεδὸν
 τρία ἡμίπλευρά ἐστιν, ὃ δὴ βαλλομένους διελθεῖν· τούτου δὲ
 ὅσον πλέθρον δασὺ πίτυσι διαλειπούσαις μεγάλαις, ἀνθ' ὧν

ἐστηκότες ἄνδρες τί ἂν πάσχοιεν ἢ ὑπὸ τῶν φερομένων λίθων ἢ ὑπὸ τῶν κυλινδομένων ; τὸ λοιπὸν οὖν ἤδη γίγνεται ὡς ἡμίπλευρον, ὃ δεῖ, ὅταν λωφήσωσιν οἱ λίθοι, παραδραμεῖν». « Ἀλλὰ εὐθύς », ἔφη ὁ Χειρίσοφος, « ἐπειδὴν ἀρξώμεθα εἰς τὸ δασὺ προΐεσθαι, φέρονται οἱ λίθοι πολλοί ». « Αὐτὸ ἂν », ἔφη, « τὸ δέον εἶη· θᾶπτον γὰρ ἀναλώσουσι τοὺς λίθους. ἀλλὰ πορευώμεθα, ἔνθεν ἡμῖν μικρὸν τι παραδραμεῖν ἔσται, ἣν δυνώμεθα, καὶ ἀπελθεῖν βράδιον, ἣν βουλώμεθα ».

§ 8—9 Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν καὶ Καλλιμάχος Παρράσιος λοχαγός· τούτου γὰρ ἡ ἡγεμονία ἦν τῶν ὀπισθοφυλάκων λοχαγῶν ἐκεῖνη τῇ ἡμέρᾳ· οἱ δὲ ἄλλοι λοχαγοὶ ἔμενον ἐν τῇ ἀσφαλεῖ. μετὰ τούτου οὖν ὑπήλθον ὑπὸ τὰ δένδρα ἄνθρωποι ὡς ἑβδομήκοντα, οὐχ ἄθροοι, ἀλλὰ καθ' ἓνα, ἕκαστος φυλαττόμενος ὡς ἐδύνατο. Ἀγασίας δὲ ὁ Στυμφάλιος καὶ Ἀριστώνυμος Μεθυδριεύς, καὶ οὗτοι τῶν ὀπισθοφυλάκων λοχαγοὶ ὄντες, καὶ ἄλλοι δὲ ἐφέστασαν ἔξω τῶν δένδρων· οὐ γὰρ ἦν ἀσφαλὲς ἐν τοῖς δένδροις ἐστάναι πλέον ἢ τὸν ἓνα λόχον.

§ 10—12 Ἐνθα δὲ Καλλιμάχος μηχανάταί τι· προὔτρεχεν ἀπὸ τοῦ δένδρου, ὑφ' ᾧ ἦν αὐτός, δύο ἢ τρία βήματα· ἐπεὶ δὲ οἱ λίθοι φέροντο, ἀνέχασεν εὐπετῶς· ἐφ' ἐκάστης δὲ προδρομῆς πλέον ἢ δέκα ἅμαξαι πέτρων ἀνηλίσκοντο. ὁ δὲ Ἀγασίας ὡς ὄρᾳ τὸν Καλλιμάχον, ἃ ἐποίει, καὶ τὸ στράτευμα πᾶν θεώμενον, δεῖσας, μὴ οὐ πρῶτος παραδράμη εἰς τὸ χωρίον, οὔτε τὸν Ἀριστώνυμον, πλησίον ὄντα, παρακαλέσας οὔτε Εὐρύλοχον τὸν Λουσιέα, ἐταίρους ὄντας, οὔτε ἄλλον οὐδένα, χωρεῖ αὐτὸς καὶ παρέρχεται πάντας. ὁ δὲ Καλλιμάχος, ὡς ὄρᾳ αὐτὸν παριόντα, ἐπιλαμβάνεται αὐτοῦ τῆς ἕτους· ἐν δὲ τούτῳ παραθεῖ αὐτοὺς Ἀριστώνυμος Μεθυδριεύς, καὶ μετὰ τοῦτον Εὐρύλοχος Λουσιεύς· πάντες γὰρ οὗτοι ἀντεποιοῦντο ἀρετῆς καὶ ἀντηγωνίζοντο πρὸς ἀλλήλους· καὶ οὕτως ἐρίζοντες αἰροῦσι

τὸ χωρίον. ὡς γὰρ ἄπαξ εἰσέδραμον, οὐδεις πέτρος ἄνωθεν ἠγέχθη.

Ἐνταῦθα δὴ δεινὸν ἦν θέαμα. αἱ γὰρ γυναῖκες, ῥίπτουσαι § 13—14
τὰ παιδιά, εἶτα ἑαυτὰς ἐπικατερρίπτουν, καὶ οἱ ἄνδρες ὡσαύ-
τως. ἐνταῦθα δὴ καὶ Αἰνεΐας Στυμφάλιος λοχαγός, ἰδὼν τινα
θέοντα ὡς ῥίψοντα ἑαυτόν, στολὴν ἔχοντα καλήν, ἐπιλαμβά-
νεται ὡς κωλύσων· ὁ δὲ αὐτὸν ἐπισπᾶται, καὶ ἀμφοτέροι
ῥιχθόντο κατὰ τῶν πετρῶν φερόμενοι καὶ ἀπέθανον. ἐντεῦθεν
ἄνθρωποι μὲν πάνυ ὀλίγοι ἐλήφθησαν, βόες δὲ καὶ ὄνοι
πολλοὶ καὶ πρόβατα.

Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν διὰ Χαλύβων σταθμοὺς ἑπτὰ παρα- § 15—17
σάγγας πενήκοντα. οὗτοι ἦσαν, ὧν διήλθον, ἀλκιμώτατοι
καὶ εἰς χεῖρας ἦσαν. εἶχον δὲ θώρακας λινοῦς μέχρι τοῦ
ἦτρου, ἀντὶ δὲ τῶν πετερύγων σπάρτα πυκνὰ ἐστραμμένα.
εἶχον δὲ καὶ κνημίδας καὶ κράνη καὶ παρὰ τὴν ζώνην μαχαί-
ριον ὅσον ξυήλην Λακωνικὴν, ἧ ἔσφαττον, ὧν κρατεῖν
δύναιντο, καὶ ἀποτεμόντες ἂν τὰς κεφαλὰς, ἔχοντες ἐπο-
ρεύοντο, καὶ ἦδον καὶ ἐχόρευον, ὁπότε οἱ πολέμοι αὐτοὺς
ᾔψεσθαι ἔμελλον. εἶχον δὲ καὶ δόρυ ὡς πεντεκαίδεκα πήχειων,
μίαν λόγχην ἔχον. οὗτοι ἐνέμενον ἐν τοῖς πολίσμασιν· ἐπεὶ
δὲ παρέλθοιεν οἱ Ἑλληγες, εἶποντο αἰεὶ μαχοῦμενοι. ᾔκουον
δὲ ἐν τοῖς ὄχυροῖς, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐν τούτοις ἀνακεκομι-
σμένοι ἦσαν· ὥστε μηδὲν λαμβάνειν αὐτόθεν τοὺς Ἑλληγας,
ἀλλὰ διετράφησαν τοῖς κτήνεσιν, ἃ ἐκ τῶν Ταόχων ἔλαβον.

Ἐκ τούτου οἱ Ἑλληγες ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν Ἄρπασον ποτα- § 18—20
μόν, εὖρος τεττάρων πλέθρων. ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν διὰ
Σκυθηγῶν σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας εἴκοσι διὰ πεδίου
εἰς κώμας. ἐν αἷς ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἐπεσιτίσαντο.
ἐντεῦθεν διήλθον σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας εἴκοσι πρὸς
πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα καὶ οἰκουμένην, ἣ ἐκαλεῖτο
Γυμνιάς. ἐκ ταύτης ὁ τῆς χώρας ἄρχων τοῖς Ἑλλησιν ἤγε-

μόνα πέμπει, ὅπως διὰ τῆς ἑαυτῶν πολεμίας χώρας ἄγοι αὐτούς. ἐλθὼν δ' ἐκείνος λέγει, ὅτι ἄξει αὐτοὺς πέντε ἡμερῶν εἰς χωρίον, ὅθεν ὄψονται θάλατταν· εἰ δὲ μή, τεθνάναι ἐπιγγεῖλατο. καὶ ἠγγόμενος, ἐπειδὴ ἐνέβαλλεν εἰς τὴν πολεμίαν, παρεκελεύετο αἶθειν καὶ φθεῖρειν τὴν χώραν· ᾧ καὶ δῆλον ἐγένετο, ὅτι τούτου ἕνεκεν συνέλθοι, οὐ τῆς τῶν Ἑλλήνων εὐνοίας.

§ 21—24 Καὶ ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ ὄρος τῆ πέμπτη ἡμέρᾳ· ὄνομα δὲ τῆ ὄρει ἦν Θήχης. ἐπεὶ δὲ οἱ πρῶτοι ἐγένοντο ἐπὶ τοῦ ὄρους, κραυγὴ πολλὴ ἐγένετο· ἀκούσας δὲ ὁ Ξενοφῶν καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες ᾠήθησαν ἔμπροσθεν ἄλλους ἐπιτίθεσθαι πολεμίους· εἶποντο γὰρ ὀπισθεν οἱ ἐκ τῆς καομένης χώρας, καὶ αὐτῶν οἱ ὀπισθοφύλακες ἀπέκτεινάν τέ τινας καὶ ἐξώγησαν, ἐνέδραν ποιησάμενοι, καὶ γέρρα ἔλαβον δασειῶν βοῶν ὠμοβόεια ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν. ἐπειδὴ δ' ἡ βοή πλείων τε ἐγίγνετο καὶ ἐγγύτερον, καὶ οἱ αἰεὶ ἐπιόντες ἔθεον δρόμῳ ἐπὶ τοὺς αἰε βοῶντας, καὶ πολλῶ μείζων ἐγίγνετο ἡ βοή, ὅση δὲ πλείους ἐγίγνοντο, ἐδόκει δὲ μείζον τι εἶναι τῆ Ξενοφῶντι, καὶ ἀναθὰς ἐφ' ἔππον καὶ Λύκιον καὶ τοὺς ἵππεας ἀναλαθῶν παρεβόηθει· καὶ τάχα δὲ ἀκούουσι βοῶντων τῶν στρατιωτῶν «Θάλαττα, θάλαττα» καὶ παρεγγυώντων. ἔνθα δὲ ἔθεον πάντες καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες, καὶ τὰ ὑποζύγια ἠλαύνετο καὶ οἱ ἵπποι.

§ 25—27 Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο πάντες ἐπὶ τὸ ἄκρον, ἐνταῦθα δὲ περιέβαλλον ἀλλήλους καὶ στρατηγούς καὶ λοχαγούς δακρύνοντες. καὶ ἐξαπίνης, ὅτου δὲ παρεγγυήσαντος, οἱ στρατιῶται φέρουσι λίθους καὶ ποιοῦσι κολωνὸν μέγαν. ἐνταῦθα ἀνετίθεσαν δερμάτων πλῆθος ὠμοβοείων καὶ βακτηρίας καὶ τὰ αἰχμάλωτα γέρρα, καὶ ὁ ἡγεμὼν αὐτός τε κατέτεμνε τὰ γέρρα καὶ τοῖς ἄλλοις διεκελεύετο. μετὰ ταῦτα τὸν ἡγεμόνα οἱ Ἕλληνες ἀποπέμπουσι, δῶρα δόντες ἀπὸ κοινοῦ ἔππον καὶ φιάλην ἀργυρᾶν

Ελάττω! Ελάττω!

Οί στρατιώται του Ξενοφώντος βλέποντες τόν Πόντον.

καὶ σκευὴν Περσικὴν καὶ δαρεικοὺς δέκα· ἦται δὲ μάλιστα τοὺς δακτυλίους, καὶ ἔλαβε πολλοὺς παρὰ τῶν στρατιωτῶν. κώμην δὲ δεῖξας αὐτοῖς, οὗ σκηνήσουσι, καὶ τὴν ὁδόν, ἣν πορεύσονται εἰς Μάκρωνας, ἐπεὶ ἐσπέρα ἐγένετο, ὄχητο ἀπιών.

ζ'. Πορεία τῶν Ἑλλήνων διὰ τῆς χώρας τῶν Μακρώνων.—Οἱ πρὸς τοὺς Κόλχους ἀγῶνες τῶν Ἑλλήνων καὶ ἄφιξις αὐτῶν εἰς Τραπεζοῦντα.

(8, 1—28)

§ 1—3 Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν οἱ Ἕλληνες διὰ Μακρώνων σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας δέκα. τῇ πρώτῃ δὲ ἡμέρᾳ ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν ποταμὸν, ὃς ὠρίζε τὴν τῶν Μακρώνων καὶ τὴν τῶν Σκυθηῶν. εἶχον δ' ὑπὲρ δεξιῶν χωρίον οἶον χαλεπώτατον καὶ ἐξ ἀριστερᾶς ἄλλον ποταμὸν, εἰς ὃν ἐνέβαλλεν ὁ ὄριζων, δι' οὗ ἔδει διαβῆναι. ἦν δὲ οὗτος δασὺς δένδροισι παχέσι μὲν οὐ, πυκνοῖς δέ. ταῦτ', ἐπεὶ προσῆλθον οἱ Ἕλληνες, ἔκοπτον, σπεύδοντες ἐκ τοῦ χωρίου ὡς τάχιστα ἐξελθεῖν. οἱ δὲ Μάκρωνες, ἔχοντες γέρρα καὶ λόγχας καὶ τριχίνους χιτῶνας, κατ' ἀντιπέραν τῆς διαβάσεως παρατεταγμένοι ἦσαν, καὶ ἀλλήλοις διεκελεύοντο, καὶ λίθους εἰς τὸν ποταμὸν ἔριπτον· ἐξικνούντο γὰρ οὐ, οὐδ' ἔβλαπτον οὐδέν.

§ 4—7 Ἐνθα δὴ προσέρχεται Ξενοφῶντι τῶν πελταστῶν ἀνὴρ, Ἀθήνησι φάσκων δεδουλευκέναι, λέγων, ὅτι γιγνώσκω τὴν φωνὴν τῶν ἀνθρώπων. «καὶ οἶμαι», ἔφη, «ἐμὴν ταύτην πατρίδα εἶναι· καὶ εἰ μὴ τι κωλύει», ἐθέλω αὐτοῖς διαλεχθῆναι». «Ἄλλ' οὐδὲν κωλύει», ἔφη, «ἀλλὰ διαλέγου καὶ μάθε πρῶτον, τίνες εἰσίν». οἱ δ' εἶπον ἐρωτήσαντος ὅτι Μάκρωνες. «Ἐρώτα τοίνυν», ἔφη, «αὐτούς, τί ἀντιτετάχεται καὶ χρήζουσιν ἡμῖν πολέμιοι εἶναι». οἱ δ' ἀπεκρίναντο· «Ὅτι καὶ

ὕμεις ἐπὶ τὴν ἡμετέραν χώραν ἔρχεσθε». λέγειν ἐκέλευον οἱ στρατηγοί, ὅτι «οὐ κακῶς γε ποιήσοντες, ἀλλὰ βασιλεὶ πολεμήσαντες ἀπερχόμεθα εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐπὶ θάλατταν βουλόμεθα ἀφικέσθαι». ἠρώτων ἐκείνοι, εἰ δοῖεν ἂν τούτων τὰ πιστά. οἱ δ' ἔφασαν καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν ἐθέλειν. ἐντεῦθεν διδάσιν οἱ Μάκρωνες βαρβαρικὴν λόγχην τοῖς Ἑλλησιν, οἱ δὲ Ἑλληγες ἐκείνοις Ἑλληνικὴν. ταῦτα γὰρ ἔφασαν πιστὰ εἶναι· θεοὺς δ' ἐπεμαρτύραντο ἀμφότεροι.

Μετὰ δὲ τὰ πιστὰ εὐθὺς οἱ Μάκρωνες τὰ δένδρα συνεξέ- § 8—9
κοπτον, τὴν τε ὁδὸν ὠδοποιοῦν ὡς διαθιβῶντες, ἐν μέσοις ἀναμειγμένοι τοῖς Ἑλλησι, καὶ ἀγορὰν οἷαν ἐδύναντο παρῆχον, καὶ παρήγαγον ἐν τρισὶν ἡμέραις, ἕως ἐπὶ τὰ Κόλχων ὄρια κατέστησαν τοὺς Ἑλληνας. ἐνταῦθα ἦν ὄρος μέγα· καὶ ἐπὶ τούτου οἱ Κόλχοι παρατεταγμένοι ἦσαν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον οἱ Ἑλληγες ἀντιπαρετάξαντο φάλαγγα, ὡς οὕτως ἄξοντες πρὸς τὸ ὄρος· ἔπειτα δὲ ἔδοξε τοῖς στρατηγοῖς βουλεύσασθαι συλλεγεῖσιν, ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιοῦνται.

Ἐλεξεν οὖν ὁ Ξενοφῶν, ὅτι δοκοίη παύσαντας τὴν φάλαγγα § 10—11
λόχους ὀρθίους ποιῆσαι· «ἢ μὲν γὰρ φάλαγξ διασπασθήσεται εὐθὺς· τῇ μὲν γὰρ ἄνοδον, τῇ δὲ εὐοδον εὐρήσομεν τὸ ὄρος· καὶ εὐθὺς τοῦτο ἀθυμίαν ποιήσει, ὅταν τεταγμένοι εἰς φάλαγγα ταύτην διεσπασμένην ὀρῶσιν. ἔπειτα ἦν μὲν ἐπὶ πολλῶν τεταγμένοι προσάγωμεν, περιττεύουσιν ἡμῶν οἱ πολέμιοι, καὶ τοῖς περιττοῖς χρήσονται, ὅ,τι ἂν βούλωνται· ἐὰν δὲ ἐπ' ὀλίγων τεταγμένοι ἴωμεν, οὐδὲν ἂν εἶη θαυμαστόν, εἰ διακοπεῖη ἡμῶν ἢ φάλαγξ ὑπὸ ἀθρόων καὶ βελῶν καὶ ἀνθρώπων ἐμπεσόντων· εἰ δὲ πῃ τοῦτο ἔσται, τῇ ὅλῃ φάλαγγι κακὸν ἔσται.

» Ἀλλά μοι δοκεῖ ὀρθίους τοὺς λόχους ποιησαμένους τοσοῦ- § 12—13
τον χωρίον κατασχεῖν διαλιπόντας τοῖς λόχοις, ὅσον ἔξω τοὺς ἐσχάτους λόχους γενέσθαι τῶν πολεμίων κεράτων· καὶ οὕτως ἐσόμεθα τῆς τε τῶν πολεμίων φάλαγγος ἔξω οἱ ἐσχατοί

λόχοι, καὶ ὀρθίους ἄγοντες οἱ κράτιστοι ἡμῶν πρῶτοι προσίασιν, ἣν τε ἂν εὐδοκίαν ἦ, ταύτῃ ἕκαστος ἄξει. καὶ εἰς τε τὸ διαλαίπον οὐ βράδιον ἔσται τοῖς πολεμίοις εἰσελθεῖν, ἔνθεν καὶ ἔνθεν λόχων ὄντων, διακόψαι τε οὐ βράδιον ἔσται λόχον ὀρθιον προσιόντα. ἐὰν τέ τις πιέζηται τῶν λόχων, ὁ πλησίον βοηθήσει. ἦν τε εἰς πῆλ δυνηθῆ τῶν λόχων ἐπὶ τὸ ἄκρον ἀναβῆναι, οὐδεὶς μηκέτι μείνη τῶν πολεμίων».

§ 14. Ταῦτα ἔδοξε, καὶ ἐποίησαν ὀρθίους τοὺς λόχους. Ξενοφῶν δέ, ἀπιὼν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ, ἔλεγε τοῖς στρατιώταις· «Ἄνδρες, οὗτοί εἰσιν, οὓς ὄρατε, μόνοι ἔτι ἡμῖν ἐμποδῶν τὸ μὴ ἦδη εἶναι, ἔνθα πάλαι σπεύδομεν· τούτους, ἦν πως δυνώμεθα, καὶ ὤμοὺς δεῖ καταφαγεῖν».

§ 15-18 Ἐπεὶ δ' ἐν ταῖς χώραις ἕκαστοι ἐγένοντο καὶ τοὺς λόχους ὀρθίους ἐποίησαντο, ἐγένοντο μὲν λόχοι τῶν ὀπλιτῶν ἀμφὶ τοὺς ὀγδοήκοντα, ὁ δὲ λόχος ἕκαστος σχεδὸν εἰς τοὺς ἑκατόν· τοὺς δὲ πελταστάς καὶ τοὺς τοξότας τριχῆ ἐποίησαντο, τοὺς μὲν τοῦ εὐωνύμου ἕξω, τοὺς δὲ τοῦ δεξιοῦ, τοὺς δὲ κατὰ μέσον, σχεδὸν ἑξακοσίους ἕκαστους. ἐκ τούτου παρηγγύησαν οἱ στρατηγοὶ εὐχεσθαι· εὐξάμενοι δὲ καὶ παιανίσαντες ἐπορεύοντο. καὶ Χειρίσοφος μὲν καὶ Ξενοφῶν καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς πελτασταί, τῆς τῶν πολεμίων φάλαγγος ἕξω γινόμενοι ἐπορεύοντο· οἱ δὲ πολέμιοι, ὡς εἶδον αὐτούς, ἀντιπαραθέοντες οἱ μὲν ἐπὶ τὸ δεξιόν, οἱ δὲ ἐπὶ τὸ εὐώνυμον διεσπάσθησαν, καὶ πολὺ τῆς αὐτῶν φάλαγγος ἐν τῇ μέσῳ κενὸν ἐποίησαν. οἱ δὲ κατὰ τὸ Ἀρκαδικὸν πελτασταί, ὧν ἦρχεν Αἰσχίνης ὁ Ἀκαρνάν, νομίσαντες φεῦγειν, ἀνακραγόντες ἔθεον· καὶ οὗτοι πρῶτοι ἐπὶ τὸ ὄρος ἀναβαίνουσιν· συνεφέπετο δὲ αὐτοῖς καὶ τὸ Ἀρκαδικὸν ὀπλιτικόν, ὧν ἦρχε Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος. οἱ δὲ πολέμιοι, ὡς ἦρξαντο θεῖν, οὐκέτι ἔστησαν, ἀλλὰ φυγῆ ἄλλος ἄλλῃ ἐτρέπετο.

§ 19-21 Οἱ δὲ Ἕλληγες ἀναβάντες ἐστρατοπεδεύοντο ἐν πολλαῖς κώμαις καὶ τὰ πηλὴ δειὰ πολλὰ ἐχούσαις. καὶ τὰ μὲν ἄλλα οὐδέν,

ἔτι καὶ ἐθαύμασαν· τὰ δὲ σμήνη πολλὰ ἦν αὐτόθι, καὶ τῶν κηρίων ὅσοι ἔφαγον τῶν στρατιωτῶν, πάντες ἄφρονές τε ἐγίγνοντο καὶ ἦμιον καὶ ὀρθὸς οὐδεὶς ἐδύνατο ἵστασθαι, ἀλλ' οἱ μὲν ὀλίγον ἐδέδηκότες σφόδρα μεθύουσιν ἐφίκεσαν, οἱ δὲ πολὺ μαινομένοις, οἱ δὲ καὶ ἀποθνήσκουσιν. ἔκειντο δὲ οὕτω πολλοί, ὥσπερ τροπῆς γεγενημένης, καὶ πολλή ἦν ἀθυμία. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀπέθανε μὲν οὐδεὶς, ἀμφὶ δὲ τὴν αὐτὴν πῶς ὥραν ἀνεφρόνουν· τρίτῃ δὲ καὶ τετάρτῃ ἀνίσταντο ὥσπερ ἐκ φαρμακοποσίας.

Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν δύο σταθμοὺς παρασάγγας ἑπτὰ, § 22—24 καὶ ἦλθον ἐπὶ θάλατταν εἰς Τραπεζοῦντα, πόλιν Ἑλληνίδα οἰκουμένην ἐν τῇ Εὐξεινῇ Πόντῳ, Σινωπέων ἀποικίαν ἐν τῇ Κόλχων χώρα. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας ἀμφὶ τὰς τριάκοντα ἐν ταῖς τῶν Κόλχων κώμας· κἀντεῦθεν ὀρμώμενοι ἐλήζοντο τὴν Κολχίδα. ἀγορὰν δὲ παρεῖχον τῇ στρατοπέδῳ Τραπεζοῦντιοι, καὶ ἐδέξαντό τε τοὺς Ἑλληνας καὶ ξένια ἔδοσαν βούς καὶ ἄλφιστα καὶ οἶνον. συνδιεπράττοντο δὲ καὶ ὑπὲρ τῶν πλησίον Κόλχων τῶν ἐν τῇ πεδίῳ μάλιστα οἰκούντων, καὶ ξένια καὶ παρ' ἐκείνων ἦλθον βόες.

Μετὰ δὲ τοῦτο τὴν θυσίαν, ἣν εὔξαντο, παρεσκευάζοντο· § 25—26 ἦλθον δ' αὐτοῖς ἱκανοὶ βόες ἀποθῆσαι τῇ Διὶ σωτήρια καὶ τῇ Ἡρακλεῖ ἡγεμόσυνα καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς, ἀεῦξαντο. ἐποίησαν δὲ καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ἐν τῇ ὄρει, ἐνθαπερ ἐσκήνουν. εἶλοντο δὲ Δρακόντιον Σπαρτιάτην, ὃς ἔφυγε παῖς ὢν οἰκοθεν, παῖδα ἄκων κατακανὼν ξυήλῃ πατάξας, δρόμου τ' ἐπιμεληθῆναι καὶ τοῦ ἀγῶνος προστατῆσαι. ἐπειδὴ δὲ ἡ θυσία ἐγένετο, τὰ δέρματα παρέδοσαν τῇ Δρακοντίῳ, καὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον, ὅπου τὸν δρόμον πεποιηκῶς εἴη. ὁ δὲ δείξας οὐπερ ἐστηκότες ἐτύγχανον, «Οὗτος ὁ λόφος», ἔφη, «κάλλιστος τρέχειν, ὅπου ἂν τις βούληται». «Πῶς οὖν», ἔφασαν, «δυνήσονται παλαίειν ἐν σκληρῷ καὶ δασεῖ οὕτως;» ὁ δ' εἶπε· «Μᾶλλον τι ἀνιάσεται ὁ καταπεσών».

§ 27—28 Ἦγωνίζοντο δὲ παῖδες μὲν στάδιον τῶν αἰχμαλώτων οἱ πλείστοι, δόλιχον δὲ Κρήτες πλείους ἢ ἐξήκοντα, πάλιν δὲ καὶ

πυγμῆν καὶ παγκράτιον ἔτεροι· καὶ καλὴ θεὰ ἐγένετο· πολλοὶ γὰρ κατέβησαν καὶ ἄτε θεωμένων τῶν ἐταίρων, πολλὴ φιλονικία ἐγίγνετο. ἔθεον δὲ καὶ ἵπποι, καὶ ἔδει αὐτούς, κατὰ τοῦ πρανοῦς ἐλάσαντας, ἐν τῇ θαλάττῃ ὑποστρέψαντας, πάλιν ἄνω πρὸς τὸ βωμὸν ἄγειν. καὶ

Ἰορδαπείου

κάτω μὲν οἱ πολλοὶ ἐκαλινδοῦντο· ἄνω δὲ πρὸς τὸ ἰσχυρῶς ὄρθιον μάλιστα βάρην ἐπορεύοντο οἱ ἵπποι· ἔνθα πολλὴ κραυγὴ καὶ γέλως καὶ παρακέλευσις ἐγίγνετο.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

*Α'. Διαμονὴ τῶν Ἑλλήνων ἐν Τραπεζοῦντι
καὶ σύσκεψις αὐτῶν περὶ τῆς περαιτέρω πορείας.*

(1, 1—27)

Ὅσα μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει τῇ μετὰ Κύρου ἔπραξαν οἱ § 1
Ἕλληνες, καὶ ὅσα ἐν τῇ πορείᾳ τῇ μέχρι ἐπὶ θάλατταν τὴν
ἐν τῇ Εὐξεινῇ Πόντῳ, καὶ ὡς εἰς Τραπεζοῦντα, πόλιν Ἑλ-
ληνίδα, ἀφίκοντο, καὶ ὡς ἀπέθυσαν, ἃ εὗξαντο σωτήρια θύ-
σειν, ἐνθα πρῶτον εἰς φιλίαν γῆν ἀφίκοντο, ἐν τῇ πρόσθεν
λόγῳ δεδήλωται.

Ἐκ δὲ τούτου συνελθόντες ἐβουλεύοντο περὶ τῆς λοιπῆς § 2—4
πορείας· ἀνέστη δὲ πρῶτος Λέων Θούριος καὶ ἔλεξεν ὧδε·
«Ἐγὼ μὲν τοίνυν», ἔφη, «ὦ ἄνδρες, ἀπείρηκα ἤδη οὐσκευα-
ζόμενος καὶ βαδίζων καὶ τρέχων καὶ τὰ ὄπλα φέρων καὶ ἐν
τάξει ἰὼν καὶ φυλακὰς φυλάττων καὶ μαχόμενος, ἐπιθυμῶ
δὲ ἤδη, παυσάμενος τούτων τῶν πόνων, ἐπεὶ θάλατταν ἔχο-
μεν, πλεῖν τὸ λοιπόν, καὶ ἐκταθεῖς ὡσπερ Ὀδυσσεὺς ἀφικέ-
σθαι εἰς τὴν Ἑλλάδα». ταῦτα ἀκούσαντες οἱ στρατιῶται
ἀνεθρόβησαν, ὡς εὐ λέγοι· καὶ ἄλλος ταῦτα ἔλεγε, καὶ πάν-
τες οἱ παριόντες· ἔπειτα δὲ Χειρίσοφος ἀνέστη καὶ εἶπεν
ὧδε· «Φίλος μοί ἐστιν, ὦ ἄνδρες, Ἄναξίβιος, ναυαρχῶν δὲ
καὶ τυγχάνει, ἦν οὖν πέμψητέ με, οἶμαι ἀνέλθειν καὶ τριή-
ρεις ἔχων καὶ πλοῖα τὰ ἡμᾶς ἄξοντα· ὑμεῖς δέ, εἴπερ πλεῖν
βούλεσθε, περιμένετε, ἔστ' ἂν ἐγὼ ἔλθω· ἦξω δὲ ταχέως». ἀκούσαντες ταῦτα οἱ στρατιῶται ἠσθησάν τε καὶ ἐψηφί-
σαντο πλεῖν αὐτὸν ὡς τάχιστα.

Μετὰ τοῦτον Ξενοφῶν ἀνέστη καὶ ἔλεξεν ὧδε· «Χειρίσο- 5—7
φος μὲν δὴ ἐπὶ πλοῖα στέλλεται, ἡμεῖς δὲ ἀναμενοῦμεν. ὅσα

μοι οὖν δοκεῖ καιρὸς εἶναι ποιεῖν ἐν τῇ μονῇ, ταῦτα ἐρῶ. πρῶτον μὲν τὰ ἐπιτήδεια δεῖ πορίζεσθαι ἐκ τῆς πολεμίας· οὔτε γὰρ ἀγορὰ ἔστιν ἱκανή οὔτε, ὅτου ὠνησόμεθα, εὐπορία, εἰ μὴ ὀλίγοις τισίν· ἢ δὲ χώρα πολεμία· κίνδυνος οὖν πολλοὺς ἀπόλλυσθαι, ἣν ἀμελῶς τε καὶ ἀφυλάκτως πορεύσθε ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια. ἀλλὰ μοι δοκεῖ σὺν προνομαῖς λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια, ἄλλως δὲ μὴ πλανᾶσθαι, ὡς σφίζεσθε, ἡμᾶς δὲ τούτων ἐπιμελεῖσθαι». ἔδοξε ταῦτα.

§ 8 «Ἐτι τοίνυν ἀκούσατε καὶ τάδε. ἐπὶ λείαν γὰρ ὑμῶν ἐκπορεύονται τινες. οἶμαι οὖν βέλτιστον εἶναι ἡμῖν εἰπεῖν τὸν μέλλοντα ἐξιέναι, φράζειν δὲ καὶ ὅποι, ἵνα καὶ τὸ πλῆθος εἰδῶμεν τῶν ἐξιόντων καὶ τῶν μενόντων, καὶ συμπαρασκευάζωμεν, ἐάν τι δέῃ, κἂν βοηθησαί τισι καιρὸς ᾗ, εἰδῶμεν, ὅποι δεήσει βοηθεῖν, καὶ ἐάν τις τῶν ἀπειροτέρων ἐγχειρῆ ποι, συμβουλεύωμεν, πειρώμενοι εἰδέναι τὴν δύναμιν, ἐφ' οὓς ἂν ἴωσιν». ἔδοξε καὶ ταῦτα.

§ 9—11 «Ἐννοεῖτε δὲ καὶ τόδε», ἔφη. «σχολῆ τοῖς πολεμίοις λήξεσθαι, καὶ δικαίως ἡμῖν ἐπιβουλεύουσιν· ἔχομεν γὰρ τὰ ἐκείνων ὑπερκάθηται δὲ ἡμῶν. φυλακὰς δὴ μοι δοκεῖ δεῖν περὶ τὸ στρατόπεδον εἶναι. ἐάν οὖν κατὰ μέρος φυλάττωμεν καὶ σκοπῶμεν, ἤττον ἂν δύναιτο ἡμᾶς θηρᾶν οἱ πολέμοι. ἔτι τοίνυν τάδε ὁρᾶτε. εἰ μὲν ἠπιστάμεθα σαφῶς, ὅτι ἤξει πλοῖα Χειρίσοφος ἄγων ἱκανά, οὐδὲν ἂν ἔδει ὦν μέλλω λέγειν· νῦν δ' ἐπεὶ τοῦτο ἄδηλον, δοκεῖ μοι πειραῖσθαι πλοῖα συμπαρασκευάζειν καὶ αὐτόθεν· ἣν μὲν γὰρ ἔλθῃ ἔχων, ὑπαρχόντων ἐνθάδε ἐν ἀφθονωτέροις πλευσόμεθα· ἣν δὲ μὴ ἄγῃ, τοῖς ἐνθάδε χρησόμεθα. ὁρῶ δὲ ἐγὼ πλοῖα πολλάκις παραπλέοντα· εἰ οὖν, αἰτησάμενοι παρὰ Τραπεζουντίων μακρὰ πλοῖα, κατάγοιμεν καὶ φυλάττοιμεν αὐτά, τὰ πηδάλια παραλυόμενοι, ἕως ἂν ἱκανὰ τὰ ἄξοντα γένηται, ἴσως ἂν οὐκ ἀπορήσαιμεν κομιδῆς, οἷας δεόμεθα». ἔδοξε καὶ ταῦτα.

«Ἐννοήσατε δ'», ἔφη, «εἰ εἰκὸς καὶ τρέφειν ἀπὸ κοινοῦ, § 12—13
 οὓς ἂν καταγάγωμεν, ὅσον ἂν χρόνον ἡμῶν ἔνεκεν μένωσι,
 καὶ ναῦλον συνθέσθαι, ὅπως ὠφελούντες καὶ ὠφελῶνται». ἔδοξε καὶ ταῦτα. «Δοκεῖ τοίνυν μοι», ἔφη, «ἦν ἄρα καὶ
 ταῦτα ἡμῖν μὴ ἐκπεραίνηται, ὥστε ἀρκεῖν πλοῖα, τὰς
 ὁδοὺς, ἅς δυσπόρους ἀκούομεν εἶναι, ταῖς παρὰ θάλατταν
 οἰκούσαις πόλεσιν ἐντείλασθαι ὁδοποιεῖν· πείσονται γὰρ καὶ
 διὰ τὸ φοβεῖσθαι καὶ διὰ τὸ βούλεσθαι ἡμῶν ἀπαλλαγῆναι».

Ἐνταῦθα δὲ ἀνέκραγον, ὡς οὐ δέοι ὁδοιπορεῖν. ὁ δὲ ὡς ἔγνω § 14—17
 τὴν ἀφροσύνην αὐτῶν, ἐπεψήφισε μὲν οὐδέν, τὰς δὲ πόλεις
 ἐκούσας ἔπεισεν ὁδοποιεῖν, λέγων, ὅτι θάπτον ἀπαλλάσσονται, ἦν
 εὐποροὶ γένωνται αἱ ὁδοί. ἔλαβον δὲ καὶ πεντηκόντορον παρὰ
 τῶν Τραπεζουντιῶν, ἣ ἐπέστησαν Δέξιππον Λάκωνα περίοικον.
 οὗτος, ἀμελήσας τοῦ συλλέγειν πλοῖα, ἀποδράς ὄψητο ἔξω
 τοῦ Πόντου, ἔχων τὴν ναῦν. οὗτος μὲν οὖν δίκαια ἔπαθεν ὕστε-
 ρον· ἐν Θράκῃ γὰρ παρὰ Σεύθη πολυπραγμονῶν τι ἀπέθανεν
 ὑπὸ Νικάνδρου τοῦ Λάκωνος. ἔλαβον δὲ καὶ τριακόντορον, ἣ
 ἐπεστάθη Πολυκράτης Ἀθηναῖος, ὅς, ὅποσα λαμβάνοι πλοῖα,
 κατήγγεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. καὶ τὰ μὲν ἀγώγιμα, εἴ τι ἦγον,
 ἐξαιρούμενοι φύλακας καθίστασαν, ὅπως σῶα εἴη, τοῖς δὲ πλοῖ-
 οῖς ἐχρήσαντο εἰς παραγωγὴν. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἦν, ἐπὶ λείαν ἐξῆν-
 σαν οἱ Ἕλληνες, καὶ οἱ μὲν ἐλάμβανον, οἱ δὲ καὶ οὐ. Κλεαίνε-
 τος δ', ἐξαγαγὼν καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ ἄλλον λόχον πρὸς χωρίον
 χαλεπὸν, αὐτὸς τε ἀπέθανε καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

[Περὶληψις τοῦ κεφαλαίου 2:

Ἐπειδὴ τὰ τρόφιμα ἤρχισαν νὰ ἐκλείψωσιν, εἰσβάλλουσιν οἱ Ἕλληνες
 εἰς τὴν πλησίον ὀρεινὴν χώραν τῶν Δριῶν· οἱ Δρίλαι ἐμπρήσαντες
 πάντα τὰ ἀλώσιμα χωρία τῶν συρρέουσιν ἅπαντες μετὰ τῶν ὑπαρχόν-
 των εἰς χωρίον τι ὄχυρόν, τὴν ἑαυτῶν μητροπόλιν· ταύτην οἱ Ἕλληνες
 μετὰ μακρὰν μάχην κυριεύουσι καὶ πυρπολοῦσι· τὴν δ' ὕστεραίαν ἐπα-
 νέρονται εἰς τὴν Τραπεζοῦντα ἔχοντες τροφάς].

Β'. Ἀφιξις τῶν Ἑλλήνων εἰς Κερασοῦντα. — Διανομή τῶν ἐκ τῶν λαφύρων χρημάτων καὶ τροπος, καθ' ὃν χρησιμοποιεῖ ὁ Ξενοφῶν τὰ διὰ τοῦς θεοῦς παραδοθέντα αὐτῷ χρήματα.

(3, 1—13)

§ 1—3 Ἐπεὶ δὲ οὔτε Χειρίσοφος ἦκεν οὔτε πλοῖα ἱκανὰ ἦν οὔτε τὰ ἐπιτήδεια ἦν λαμβάνειν ἔτι, ἐδόκει ἀπιτέον εἶναι. καὶ εἰς μὲν τὰ πλοῖα τοὺς τε ἀσθενοῦντας ἀνεβίβασαν καὶ τοὺς ὑπὲρ τετταράκοντα ἔτη καὶ παιδας καὶ γυναῖκας καὶ τῶν σκευῶν, ὅσα μὴ ἀνάγκη ἦν ἔχειν. καὶ Φιλήσιον καὶ Σοφαίνετον τοὺς πρεσβυτάτους τῶν στρατηγῶν εἰσβιβάσαντες, τούτων ἐκέλευον ἐπιμελεῖσθαι· οἱ δὲ ἄλλοι ἐπορεύοντο· ἡ δὲ ὁδοὺς ὠδοποιημένη ἦν. καὶ ἀφικνοῦνται πορευόμενοι εἰς Κερασοῦντα τριταῖοι, πόλιν Ἑλληνίδα ἐπὶ θαλάττῃ, Σινωπέων ἀποικον ἐν τῇ Κολχίδι χώρα. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας δέκα· καὶ ἐξέτασις σὺν τοῖς ὅπλοις ἐγίγνετο καὶ ἀριθμὸς, καὶ ἐγένοντο ὀκτακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι. οὔτοι ἐσώθησαν· οἱ δὲ ἄλλοι ἀπώλοντο ὑπὸ τε τῶν πολεμίων καὶ χιόνος καὶ εἴ τις νόσῳ.

§ 4—6 Ἐνταῦθα καὶ διαλαμβάνουσι τὸ ἀπὸ τῶν αἰχμαλώτων ἀργύριον γενόμενον. καὶ τὴν δεκάτην, ἣν τῷ Ἀπόλλωνι ἐξεῖλον καὶ τῇ Ἐφεσίᾳ Ἀρτέμιδι, διέλαβον οἱ στρατηγοὶ τὸ μέρος ἕκαστος φυλάττειν τοῖς θεοῖς· ἀντὶ δὲ Χειρισόφου Νέων ὁ Ἀσιναῖος ἔλαβεν. Ξενοφῶν οὖν τὸ μὲν τοῦ Ἀπόλλωνος ἀνάθημα ποιησάμενος ἀνατίθησιν εἰς τὸν ἐν Δελφοῖς τῶν Ἀθηναίων θησαυρὸν καὶ ἐπέγραψε τὸ τε αὐτοῦ ὄνομα καὶ τὸ Προξένου, ὃς σὺν Κλεάρχῳ ἀπέθανε· ξένος γὰρ ἦν αὐτοῦ. τὸ δὲ τῆς Ἀρτέμιδος τῆς Ἐφεσίας, ὅτι ἀπήει σὺν Ἀγησιλάῳ ἐκ τῆς Ἀσίας τὴν εἰς Βωιωτοὺς ἑδὸν, καταλείπει παρὰ Μεγαβύζῳ τῷ τῆς Ἀρτέμιδος νεωκόρῳ, ὅτι αὐτὸς κινδυνεύσων

ἐδόκει ἰέναι, καὶ ἐπέστειλεν, ἦν μὲν αὐτὸς σωθῆ, αὐτῷ ἀποδοῦναι· ἦν δέ τι πάθη, ἀναθεῖναι ποιησάμενον τῇ Ἀρτέμιδι, ὅ,τι οἴοιτο χαρισθεῖσθαι τῇ θεῷ.

Ἐπεὶ δ' ἔφευγεν ὁ Ξενοφῶν, κατοικοῦντος ἤδη αὐτοῦ ἐν § 7—8
Σκιλλοῦντι παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν, ἀφικνεῖται Μεγάβυζος εἰς Ὀλυμπίαν θεωρήσων, καὶ ἀποδίδωσι τὴν παρακαταθήκην αὐτῷ. Ξενοφῶν δὲ λαθῶν χωρίον ὠνεῖται τῇ θεῷ, ὅπου ἀνεῖλεν ὁ θεός. ἔτυχε δὲ διαρρέων διὰ τοῦ χωρίου ποταμὸς Σελινοῦς. καὶ ἐν Ἐφέσῳ δὲ παρὰ τὸν τῆς Ἀρτέμιδος νεῶν Σελινοῦς ποταμὸς παραρρεῖ. καὶ ἰχθύες τε ἐν ἀμφοτέροις ἔνεισι καὶ κόγχα· ἐν δὲ τῷ ἐν Σκιλλοῦντι χωρίῳ καὶ θήραι πάντων, ὅποσα ἐστὶν ἀγρευόμενα θηρία.

Ἐποίησε δὲ καὶ βωμὸν καὶ ναὸν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀργυρίου, § 9—10
καὶ τὸ λοιπὸν δὲ αἰεὶ, δεκατεύων τὰ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ὠραία, θυσίαν ἐποίει τῇ θεῷ, καὶ πάντες οἱ πολῖται καὶ οἱ πρόσχωροι ἄνδρες καὶ γυναῖκες μετείχον τῆς ἐορτῆς. παρεῖχε δὲ ἡ θεὸς τοῖς σκηνοῦσιν ἄλφιτα, ἄρτους, οἶνον, τραγήματα, καὶ τῶν θυομένων ἀπὸ τῆς ἱερᾶς νομῆς λάχος, καὶ τῶν θηρευομένων δέ. καὶ γὰρ θήραν ἐποιούντο εἰς τὴν ἐορτὴν οἱ τε Ξενοφῶντος παῖδες καὶ οἱ τῶν ἄλλων πολιτῶν, οἱ δὲ βουλόμενοι καὶ ἄνδρες συνεθήρων· καὶ ἠλίσκετο τὰ μὲν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ χώρου, τὰ δὲ καὶ ἐκ τῆς Φολόγης, σύες καὶ δορκάδες καὶ ἔλαφοι.

Ἔστι δὲ ἡ χώρα, ἣ ἐκ Λακεδαιμόνος εἰς Ὀλυμπίαν πο- § 11—13
ρεύονται, ὡς εἴκοσι στάδιοι ἀπὸ τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ Διὸς ἱεροῦ. ἐνὶ δ' ἐν τῷ ἱερῷ χώρῳ καὶ λειμῶν καὶ ὄρη δένδρων μεστά, ἱκανὰ σῦς καὶ αἰγας καὶ βοῦς τρέφειν καὶ ἵππους, ὥστε καὶ τὰ τῶν εἰς τὴν ἐορτὴν ἰόντων ὑποζύγια εὐωχεῖσθαι. περὶ δὲ αὐτὸν τὸν ναὸν ἄλλος ἡμέρων δένδρων ἐφυτεύθη, ὅσα ἐστὶ τρωκτὰ ὠραία. ὁ δὲ ναός, ὡς μικρὸς μεγάλῳ, τῷ ἐν Ἐφέσῳ εἰκασται, καὶ τὸ ξόανον ἔοικεν, ὡς κυπαρίττινον χρυσοῦ ὄντι, τῷ ἐν

Ἐρέσφ. καὶ στήλη ἔστηκε παρὰ τὸν ναὸν γράμματα ἔχουσα·
 ΙΕΡΟΣ Ο ΧΩΡΟΣ ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ. ΤΟΝ ΕΧΟΝΤΑ
 ΚΑΙ ΚΑΡΠΟΥΜΕΝΟΝ ΤΗΝ ΜΕΝ ΔΕΚΑΤΗΝ ΚΑΤΑ-
 ΘΥΕΙΝ ΕΚΑΣΤΟΥ ἘΤΟΥΣ. ΕΚ ΔΕ ΤΟΥ ΠΕΡΙΤΤΟΥ
 ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΕΠΙΣΚΕΥΑΖΕΙΝ. ΑΝ ΔΕ ΤΙΣ ΜΗ ΠΟΙΗΙ
 ΤΑΥΤΑ ΤΗΙ ΘΕΩΙ ΜΕΛΗΣΕΙ.

*Γ'. Πορεία τῶν Ἑλλήνων διὰ τῆς χώρας
 τῶν Μοσσυνοίκων.*

(4, 1—31)

§ 1—3 Ἐκ Κερασούντος δὲ κατὰ θάλατταν μὲν ἐκομίζοντο, οἴ-
 περ καὶ πρόσθεν, οἱ δὲ ἄλλοι κατὰ γῆν ἐπορεύοντο. ἐπεὶ
 δὲ ἦσαν ἐπὶ τοῖς Μοσσυνοίκων ὄρσις, πέμπουσιν εἰς αὐτοὺς
 Τιμησίθεον τὸν Τραπεζούντιον, πρόξενον ὄντα τῶν Μοσσυ-
 νοίκων, ἐρωτῶντες, πότερον ὡς διὰ φιλίας ἢ διὰ πολεμίας
 πορεύονται τῆς χώρας. οἱ δὲ εἶπον, ὅτι οὐ διήσοιεν· ἐπί-
 στευον γὰρ τοῖς χωρίσις. ἐντεῦθεν λέγει ὁ Τιμησίθεος, ὅτι
 πολέμιοι τούτοις εἰσὶν οἱ ἐκ τοῦ ἐπέκεινα. καὶ ἐδόκει καλέ-
 σαι ἐκείνους, εἰ βούλοιντο συμμαχίαν ποιήσασθαι· καὶ πεμ-
 φθεις ὁ Τιμησίθεος, ἦκεν ἄγων τοὺς ἄρχοντας.

§ 4—10 Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο, συνῆλθον οἱ τε τῶν Μοσσυνοίκων ἄρ-
 χοντες καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων· καὶ ἔλεξε Ξενοφῶν,
 ἡρμύνευε δὲ Τιμησίθεος· «Ὁ ἄνδρες Μοσσύνοικοι, ἡμεῖς
 βουλόμεθα διασωθῆναι πρὸς τὴν Ἑλλάδα πεζῇ· πλοῖα γὰρ
 οὐκ ἔχομεν· κωλύουσι δὲ οὗτοι ἡμᾶς, οὓς ἀκούομεν ὑμῖν πο-
 λεμίους εἶναι. εἰ οὖν βούλεσθε, ἔξεστιν ὑμῖν ἡμᾶς λαβεῖν
 συμμαχούς καὶ τιμωρήσασθαι, εἴ τί ποτε ὑμᾶς οὗτοι ἡδίκη-
 κασι, καὶ τὸ λοιπὸν ὑμῶν ὑπηκόους εἶναι τούτους. εἰ δὲ ἡμᾶς
 ἀφίστετε, σκέψασθε, πότεν αὐθις ἂν τσαύτην δύναμιν λάβοιτε

σύμμαχον». πρὸς ταῦτα ἀπεκρίνατο ὁ ἄρχων τῶν Μοσσυνοίκων, ὅτι καὶ βούλονται ταῦτα καὶ δέχονται τὴν συμμαχίαν. «Ἄγετε δὴ», ἔφη ὁ Ξενοφῶν, «τί ἡμῶν δεήσεσθε χρήσασθαι, ἂν σύμμαχοι ὑμῶν γενώμεθα, καὶ ὑμεῖς τί οἰοίτε ἐσσεθεῖν ἡμῖν συμπράξει περὶ τῆς διόδου;». οἱ δὲ εἶπον, ὅτι «ἵκανοί ἐσμεν εἰς τὴν χώραν εἰσβάλλειν ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα τὴν τῶν ὑμῖν τε καὶ ἡμῖν πολεμίων, καὶ δεῦρο ὑμῖν πέμψαι ναῦς τε καὶ ἄνδρας, ὅτινες ὑμῖν συμμαχοῦνταί τε καὶ τὴν δδὸν ἡγήσονται».

Ἐπὶ τούτοις πιστὰ δόντες καὶ λαβόντες ὥχοντο. καὶ ἦκον § 11-14
τῇ ὑστεραίᾳ ἄγοντες τριακόσια πλοῖα μονόξυλα καὶ ἐν ἑκάστῳ τρεῖς ἄνδρας, ὧν οἱ μὲν δύο ἐκβάντες εἰς τάξιν ἔθεντο τὰ ὄπλα, ὁ δὲ εἰς ἐνέμενον. καὶ οἱ μὲν λαβόντες τὰ πλοῖα ἀπέπλευσαν, οἱ δὲ μένοντες ἐξετάξαντο ὧδε· ἔστησαν ἀνὰ ἑκατὸν μάλιστα οἷον χοροὶ ἀντιστοιχοῦντες ἀλλήλοις, ἔχοντες γέρρα πάντες λευκῶν βοῶν δασέα, εἰκασμένα κιττοῦ πετάλω, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ παλτὸν ὡς ἐξάπηχυ, ἔμπροσθεν μὲν λόγχην ἔχον, ὀπισθεν δὲ αὐτοῦ τοῦ ξύλου σφαιροειδές. χιτωνίσκους δὲ ἐνεδεδύκεσαν ὑπὲρ γονάτων, πάχος ὡς λινοῦ στρωματοδέσμου, ἐπὶ τῇ κεφαλῇ δὲ κράνη σκύτινα, οἷάπερ τὰ Παφλαγονικά, κρωβύλον ἔχοντα κατὰ μέσον, ἐγγύτατα τιαροειδῆ· εἶχον δὲ καὶ σαγάρεις σιδηρᾶς. ἐντεῦθεν ἐξῆρχε μὲν αὐτῶν εἰς, οἱ δὲ ἄλλοι ἅπαντες ἐπορεύοντο ἄδοντες ἐν βυθμῷ, καὶ διελθόντες διὰ τῶν τάξεων καὶ διὰ τῶν ὄπλων τῶν Ἑλλήνων, ἐπορεύοντο εὐθύς πρὸς τοὺς πολεμίους ἐπὶ χωρίον, ὃ ἐδόκει ἐπιμαχώτατον εἶναι.

᾿Ῥκειτο δὲ τούτο πρὸ τῆς πόλεως τῆς Μητροπόλεως κα- § 15
λουμένης αὐτοῖς καὶ ἐχούσης τὸν ἀκρότατον τῶν Μοσσυνοίκων. καὶ περὶ τούτου ὁ πόλεμος ἦν· οἱ γὰρ αἰεὶ τοῦτ' ἔχοντες ἐδόκουν ἐγκρατεῖς εἶναι καὶ πάντων Μοσσυνοίκων, καὶ ἔφασαν τούτους οὐ δικαίως ἔχειν τούτο, ἀλλὰ κοινὸν ὄν καταλαβόντας πλεονεκτεῖν.

§ 15—18 Εἶποντο δ' αὐτοῖς καὶ τῶν Ἑλλήνων τινές, οὐ ταχθέντες ὑπὸ τῶν στρατηγῶν, ἀλλὰ ἄρπαγῆς ἕνεκεν. οἱ δὲ πολέμιοι, προσιόντων, τέως μὲν ἠσύχαζον· ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἐγένοντο τοῦ χωρίου, ἐκδραμιόντες τρέπονται αὐτούς, καὶ ἀπέκτειναν συχνοὺς τῶν βαρβάρων καὶ τῶν συναναθάντων Ἑλλήνων τινάς, καὶ ἐδίωκον, μέχρι οὗ εἶδον τοὺς Ἑλληνας βοηθοῦντας· εἶτα δὲ ἀποτραπόμενοι ἤχοντο, καὶ ἀποτεμνόντες τὰς κεφαλὰς τῶν νεκρῶν ἐπεδείκνυσαν τοῖς Ἑλλησι καὶ τοῖς ἑαυτῶν πολεμίοις, καὶ ἅμα ἐχόρευον, νόμφιν τινὶ ἄδοντες. οἱ δὲ Ἑλληνες μάλᾳ ἤχοντο, ὅτι τοὺς τε πολεμίους ἐπεποιήκεσαν θρασυτέρους καὶ ὅτι οἱ ἐξελθόντες Ἑλληνες σὺν αὐτοῖς ἐπεφεύγεσαν, μάλᾳ ὄντες συχνοί· ὁ οὐπω πρόσθεν ἐπεποιήκεσαν ἐν τῇ στρατείᾳ.

§ 19—21 Ξενοφῶν δὲ συγκαλέσας τοὺς Ἑλληνας εἶπεν· «Ἄνδρες στρατιῶται, μηδὲν ἀθυμήσητε ἕνεκα τῶν γεγενημένων· ἵστε γάρ, ὅτι καὶ ἀγαθὸν οὐ μείον τοῦ κακοῦ γεγένηται. πρῶτον μὲν γὰρ ἐπίστασθε, ὅτι οἱ μέλλοντες ἡμῖν ἠγείσθαι τῷ ὄντι πολέμιοί εἰσιν, οἷσπερ καὶ ἡμᾶς ἀνάγκη· ἔπειτα δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων οἱ ἀμελήσαντες τῆς σὺν ἡμῖν τάξεως καὶ ἱκανοὶ ἠγγησάμενοι εἶναι σὺν τοῖς βαρβάροις ταυτὰ πράττειν, ἅπερ σὺν ἡμῖν, δίκην δεδώκασιν· ὥστε αὐθις ἦτον τῆς ἡμετέρας τάξεως ἀπολείφονται. ἀλλ' ὑμᾶς δεῖ παρασκευάζεσθαι, ὅπως καὶ τοῖς φίλοις οὖσι τῶν βαρβάρων δόξετε κρείττους αὐτῶν εἶναι, καὶ τοῖς πολεμίοις δηλώσετε, ὅτι οὐχ ὁμοίοις ἀνδράσι μαχοῦνται νῦν τε καὶ ὅτε τοῖς ἀτάκτοις ἐμάχοντο».

§ 22—24 Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν οὕτως ἔμειναν· τῇ δὲ ὑστεραία θύσαντες, ἐπεὶ ἐκαλλιερήσαντο, ἀριστήσαντες, ὀρθίους τοὺς λόχους ποιησάμενοι, καὶ τοὺς βαρβάρους ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κατὰ ταυτὰ ταξάμενοι, ἐπορεύοντο τοὺς τοξότας μεταξὺ τῶν λόχων ἔχοντες, ὑπολειπομένους δὲ μικρὸν τοῦ στόματος

τῶν ὀπλιτῶν. ἦσαν γὰρ τῶν πολεμίων οἱ, εὐζωνοὶ κατατρέχοντες, τοῖς λίθοις ἔβαλλον. τούτους ἀνέστελλον οἱ τοξόται καὶ πελτασταί. οἱ δ' ἄλλοι βάρβην ἐπορεύοντο πρώτων μὲν ἐπὶ τὸ χωρίον, ἀφ' οὗ τῆ πρωτεραία οἱ βάρβαροι ἐτρέφθησαν καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς· ἐνταῦθα γὰρ οἱ πολέμιοι ἦσαν ἀντιτεταγμένοι. τοὺς μὲν οὖν πελταστὰς ἐδέξαντο οἱ βάρβαροι καὶ ἐμάχοντο, ἐπειδὴ δὲ ἐγγὺς ἦσαν οἱ ὀπλίται, ἐτρέποντο. καὶ οἱ μὲν πελτασταὶ εὐθὺς εἶποντο, διώκοντες ἄνω πρὸς τὴν πόλιν, οἱ δὲ ὀπλίται ἐν τάξει εἶποντο.

Ἐπεὶ δὲ ἄνω ἦσαν πρὸς ταῖς τῆς Μητροπόλεως οἰκίαις, § 25—26 ἐνταῦθα οἱ πολέμιοι ὁμοῦ δὴ πάντες γενόμενοι ἐμάχοντο καὶ ἐξηκόντιζον τοῖς παλτοῖς, καὶ ἄλλα δόρατα ἔχοντες παχέα μακρά, ὅσα ἀνὴρ ἂν φέροι μόλις, τούτοις ἐπειρῶντο ἀμύνεσθαι ἐκ χειρός· ἐπεὶ δὲ οὐχ ὕφειντο οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ ὁμόσπε ἐχώρουν, ἔφευγον οἱ βάρβαροι καὶ ἐντεῦθεν, λείποντες ἅπαντες τὸ χωρίον. ὁ δὲ βασιλεὺς αὐτῶν ὁ ἐν τῇ μύσσει τῇ ἐπ' ἄκρου ἠκοδομημένῃ, ὃν τρέφουσι πάντες κοινῇ αὐτοῦ μένοντα καὶ φυλάττουσιν, οὐκ ἤθελεν ἐξελθεῖν, οὐδὲ ὁ ἐν τῇ πρότερον αἰρεθέντι χωρίῳ, ἀλλ' αὐτοῦ σὺν τοῖς μωσσύνοις κατεκαύθησαν.

Οἱ δὲ Ἕλληνες, διαρπάζοντες τὰ χωρία εὕρισκον θησαυ- § 27—29 ροὺς ἐν ταῖς οἰκίαις ἄρτων νενημένων πατρίους, ὡς ἔφασαν οἱ Μωσσύνοικοι, τὸν δὲ νέον σίτον ἔτι σὺν τῇ καλάμῃ ἀποκείμενον· ἦσαν δὲ ζεαὶ αἱ πλείσται. καὶ δελφίνων τεμάχη ἐν ἀμφορεῦσιν εὕρισκετο τεταριχευμένα καὶ στέαρ ἐν τεύχεσι τῶν δελφίνων, ᾧ ἐχρῶντο οἱ Μωσσύνοικοι, καθάπερ οἱ Ἕλληνες τῇ ἐλαίῳ· κάρυα δὲ ἐπὶ τῶν ἀνώγειων ἦν πολλὰ τὰ πλατέα, οὐκ ἔχοντα διαφυγὴν οὐδεμίαν. τούτῳ καὶ πλείστῳ σίτῳ ἐχρῶντο ἔψοντες καὶ ἄρτους ὀπτῶντες. οἶνος δὲ εὕρισκετο, ὃς ἄκρατος μὲν ὄξυς ἐφαίνετο εἶναι ὑπὸ τῆς ἀσθηρότητος, κερασθεὶς δὲ εὐώδης τε καὶ ἠδύς.

§ 30—31 Οἱ μὲν δὴ Ἑλλήνες, ἀριστήσαντες ἐνταῦθα, ἐπορεύοντο εἰς τὸ πρόσω, παραδόντες τὸ χωρίον τοῖς συμμαχήσασι τῶν Μοσσυνοίκων. ὅποσα δὲ καὶ ἄλλα παρήσαν χωρία τῶν σὺν τοῖς πολεμίοις ὄντων, τὰ εὐπροσδῶτατα οἱ μὲν ἔλειπον, οἱ δὲ ἐκόντες παρεδίδοσαν. τὰ δὲ πλείστα τοιάδε ἦν τῶν χωρίων. ἀπειχοναὶ πόλεις ἀπ' ἀλλήλων στάδια ὀγδοήκοντα, αἱ δὲ πλέον, αἱ δὲ μείον· ἀναβοώντων δὲ ἀλλήλων συνήκουον εἰς τὴν ἐτέραν ἐκ τῆς ἐτέρας πόλεως· οὕτως ὑψηλὴ τε καὶ κοίλη ἢ χώρα ἦν.

Δ'. Πορεία διὰ τῆς χώρας τῶν Χαλύβων καὶ Τιβαρηνῶν καὶ ἄφιξις εἰς Κοτύωρα.—Αἱ ἐν Κοτύωροις διαπραγματεύσεις τῶν Σινωπέων πρέσβων μετὰ τῶν Ἑλλήνων.

(5, 1—25)

§ 1—3 Διὰ ταύτης τῆς χώρας οἱ Ἑλλήνες, διὰ τε τῆς πολεμίας καὶ τῆς φιλίας, ἐπορεύθησαν ὀκτὼ σταθμούς, καὶ ἀφικνοῦνται εἰς Χάλυβας. οὗτοι ὀλίγοι τε ἦσαν καὶ ὑπήκοοι τῶν Μοσσυνοίκων, καὶ ὁ βίος ἦν τοῖς πλείστοις αὐτῶν ἀπὸ σιδηρείας. ἐντεῦθεν ἀφικνοῦνται εἰς Τιβαρηνοὺς. ἢ δὲ τῶν Τιβαρηνῶν χώρα πολὺ ἦν πεδινωτέρα, καὶ χωρία εἶχεν ἐπὶ θαλάττῃ ἤττον ἐρυμνά. καὶ οἱ στρατηγοὶ ἔχρηζον πρὸς τὰ χωρία προσβάλλειν καὶ τὴν στρατιὰν ὀνηθῆναί τι, καὶ τὰ ξένια, ἃ ἦκε παρὰ Τιβαρηνῶν, οὐκ ἐδέχοντο, ἀλλ' ἐπιμείναι κελεύσαντες, ἔστε βουλευσάιντο, ἐθύοντο. καὶ πολλὰ καταθυσάντων, τέλος ἀπεδείξαντο οἱ μάντιες πάντες γνώμην, ὅτι οὐδαμῆ προσίοιτο οἱ θεοὶ τὸν πόλεμον. ἐντεῦθεν δὴ τὰ ξένια ἐδέξαντο, καὶ ὡς διὰ φιλίας πορευόμενοι δύο ἡμέρας, ἀφίκοντο εἰς Κοτύωρα, πόλιν Ἑλληνίδα, Σινωπέων ἄποικον, οὗσαν δ' ἐν τῇ Τιβαρηνῶν χώρᾳ.

Μέχρι ἐνταῦθα ἐπέστρεψεν ἡ στρατιά. πλῆθος τῆς κατα- § 4-6
βάσεως τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τῆς ἐν Βαθυλῶνι μάχης ἄχρι εἰς
Κοτύωρα σταθμοὶ ἑκατὸν εἴκοσι δύο, παρασάγγαι ἑξακόσιοι
καὶ εἴκοσι, στάδιοι μύριοι καὶ ὀκτακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι,
χρόνου πλῆθος ὀκτὼ μῆνες. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τεττα-
ράκοντα πέντε. ἐν δὲ ταύταις πρῶτον μὲν τοῖς θεοῖς ἔθυσαν,
καὶ πομπὰς ἐποίησαν κατὰ ἔθνος ἕκαστοι τῶν Ἑλλήνων
καὶ ἀγῶνας γυμνικούς. τὰ δ' ἐπιτήδεια ἐλάμβανον τὰ μὲν
ἐκ τῆς Παφλαγονίας, τὰ δ' ἐκ τῶν χωρίων τῶν Κοτυωρι-
τῶν· οὐ γὰρ παρῆχον ἀγοράν, οὐδ' εἰς τὸ τείχος τοὺς ἀσθε-
νοῦντας ἐδέχοντο.

Ἐν τούτῳ ἔρχονται ἐκ Σινώπης πρέσβεις, φοβούμενοι περὶ § 7-9
τῶν Κοτυωριτῶν τῆς τε πόλεως, ἣν γὰρ ἐκείνων καὶ φόρον
ἐκείνοις ἔφερον, καὶ περὶ τῆς χώρας, ὅτι ἤκουον δηρουμένην.
καὶ ἐλθόντες εἰς τὸ στρατόπεδον ἔλεγον· προηγόρει δὲ Ἐκα-
τῶνυμος, δεινὸς νομιζόμενος εἶναι λέγειν· «Ἐπεμψεν ἡμᾶς,
ὡ ἄνδρες στρατιῶται, ἡ τῶν Σινωπέων πόλις ἐπαινέσοντάς τε
ὑμᾶς, ὅτι νικᾶτε Ἕλληνας ὄντες βαρβάρους, ἔπειτα δὲ καὶ
συνηρηθησομένους, ὅτι διὰ πολλῶν τε καὶ δεινῶν, ὡς ἡμεῖς
ἤκούσαμεν, πραγμάτων σεσφισμένοι πάρεστε. ἀξιούμεν δέ,
Ἕλληνας ὄντες καὶ αὐτοί, ὑφ' ὑμῶν ὄντων Ἑλλήνων ἀγα-
θὸν μὲν τι πάσχειν, κακὸν δὲ μηδέν· οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς ὑμᾶς
οὐδὲν πώποτε ὑπήρξαμεν κακῶς ποιοῦντες.

» Κοτυωρίται δὲ οὗτοι εἰσὶ μὲν ἡμέτεροι ἄποικοι, καὶ τὴν § 10-12
χώραν ἡμεῖς αὐτοῖς ταύτην παραδεδώκαμεν, βαρβάρους ἀφε-
λόμενοι· διὸ καὶ δασμὸν ἡμῖν φέρουσιν οὗτοι τεταγμένον καὶ
Κερασούντιοι καὶ Τραπεζούντιοι· ὥστε, ὅ, τι ἂν τούτους κακὸν
ποιήσῃτε, ἡ Σινωπέων πόλις νομίζει πάσχειν. νῦν δὲ ἀκούο-
μεν ὑμᾶς εἰς τε τὴν πόλιν βία παρεληλυθότας ἐπίουσι σκηνοῦν
ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ἐκ τῶν χωρίων βία λαμβάνειν, ὧν ἂν
δέγῃσθε, οὐ πείθοντα. ταῦτ' οὖν οὐκ ἀξιούμεν· εἰ δὲ ταῦτα

ποιήσετε, ἀνάγκη ἡμῖν καὶ Κορύλαν καὶ Παφλαγόνας καὶ ἄλλον, ὄντινα ἂν δυνώμεθα, φίλον ποιείσθαι».

§ 13 -15 Πρὸς ταῦτα ἀναστὰς Ξενοφῶν ὑπὲρ τῶν στρατιωτῶν εἶπεν·
 «Ἡμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες Σινωπεῖς, ἤκομεν ἀγαπῶντες, ὅτι τὰ σώματα διεσώσαμεθα καὶ τὰ ὄπλα· οὐ γὰρ ἦν δυνατὸν ἅμα τε χρήματα ἄγειν καὶ φέρειν καὶ τοῖς πολεμίοις μάχεσθαι. καὶ νῦν, ἐπεὶ εἰς τὰς Ἑλληνίδας πόλεις ἤλθομεν, ἐν Τραπεζοῦντι μὲν, παρῆχον γὰρ ἡμῖν ἀγοράν, ὠνούμενοι εἶχομεν τὰ ἐπιτήδεια, καὶ ἀνθ' ὧν ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ξένια ἔδωκαν τῇ στρατιᾷ, ἀντετιμῶμεν αὐτούς, καὶ εἴ τις αὐτοῖς φίλος ἦν τῶν βαρβάρων, τούτων ἀπειχόμεθα· τοὺς δὲ πολεμίους αὐτῶν, ἐφ' οὓς αὐτοὶ ἠγοῖντο, κακῶς ἐποιεῦμεν, ὅσον ἐδυνάμεθα. ἐρωτᾶτε δὲ αὐτούς, ὁποῖων τινῶν ἡμῶν ἔτυχον· πάρεισι γὰρ ἐνθάδε, οὓς ἡμῖν ἠγεμόνας διὰ φιλίαν ἢ πόλιν συνέπεμψεν.

§ 16—19 »Ὅποι δ' ἂν ἐλθόντες ἀγοράν μὴ ἔχωμεν, ἂν τε εἰς βάρβαρον γῆν ἂν τε εἰς Ἑλληνίδα, οὐχ ὕβρει, ἀλλὰ ἀνάγκη λαμβάνομεν τὰ ἐπιτήδεια. καὶ Καρδούχους καὶ Ταόχους καὶ Χαλδαίους, καί περ βασιλέως οὐχ ὑπηκόους ὄντας, ὅμως, καὶ μάλα φοβεροὺς ὄντας, πολεμίους ἐκτησάμεθα διὰ τὸ ἀνάγκην εἶναι λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια, ἐπεὶ ἀγοράν οὐ παρῆχον. Μάκρωνας δέ, καί περ βαρβάρους ὄντας, ἐπεὶ ἀγοράν, οἷαν ἐδύναντο, παρῆχον, φίλους τε ἐνομιζομεν εἶναι καὶ βία οὐδὲν ἐλαμβάνομεν τῶν ἐκείνων. Κοτυωρίτας δέ, οὓς ὑμετέρους φατέ εἶναι, εἴ τι αὐτῶν εἰλήφαμεν, αὐτοὶ αἴτιοί εἰσιν· οὐ γὰρ ὡς φίλοι προσεφέροντο ἡμῖν, ἀλλὰ κλείσαντες τὰς πύλας οὔτε εἴσω ἐδέχοντο οὔτε ἔξω ἀγοράν ἐπεμπον· ἠτιῶντο δὲ τὸν παρ' ὑμῶν ἄρμωσθῆναι τούτων αἴτιον εἶναι.

§ 20—21 »Ὁ δὲ λέγει βία παρελθόντας σκηνοῦν, ἡμεῖς ἠξιούμεν τοὺς κάμνοντας εἰς τὰς στέγας δέξασθαι· ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀνέψυγον τὰς πύλας, ἢ ἡμᾶς ἐδέχετο αὐτὸ τὸ χωρίον, ταύτῃ εἰσελθόντες, ἄλλο μὲν οὐδὲν βίαιον ἐποιήσαμεν, σκηνοῦσι δ' ἐν

ταῖς στέγαις οἱ κάμνοντες τὰ αὐτῶν δαπανῶντες, καὶ τὰς πύλας φρουροῦμεν, ὅπως μὴ ἐπὶ τῇ ὑμετέρῃ ἀρμοστῇ ὣσιν οἱ κάμνοντες ἡμῶν, ἀλλ' ἐφ' ἡμῖν ἤ κομίσασθαι, ὅταν βουλώμεθα. οἱ δὲ ἄλλοι, ὡς ὄρατε, σκηνοῦμεν ὑπαίθριοι ἐν τῇ τάξει, παρεσκευασμένοι, ἂν μὲν τις εὖ ποιῇ, ἀντευποιεῖν, ἂν δὲ κακῶς, ἀλέξασθαι.

» Ἄ δὲ ἠπειλήσας, ὡς, ἦν ὑμῖν δοκῆ, Κορύλαν καὶ Παφλα- § 22-23
γόνας συμμάχους ποιήσεσθε ἐφ' ἡμᾶς, ἡμεῖς δέ, ἦν μὲν ἀνάγκη ἤ, πολεμήσομεν καὶ ἀμφοτέροις· ἦδη γὰρ καὶ ἄλλοις πολλαπλασίους ὑμῶν ἐπολεμήσαμεν· ἂν δὲ δοκῇ ἡμῖν καὶ φίλον ποιεῖσθαι τὸν Παφλαγόνα—ἀκούομεν δὲ αὐτὸν καὶ ἐπιθυμεῖν τῆς ὑμετέρας πόλεως καὶ χωρίων τῶν ἐπιθαλαπτιῶν—, πειρασόμεθα συμπράττοντες αὐτῷ, ὧν ἐπιθυμεῖ, φίλοι γίγνεσθαι».

Ἐκ τούτου μάλα μὲν δῆλοι ἦσαν οἱ συμπρέσβεις τῷ Ἑκα- § 24-25
τωνύμῳ χαλεπαίνοντες τοῖς εἰρημένοις, παρελθὼν δ' αὐτῶν ἄλλος εἶπεν, ὅτι οὐ πόλεμον ποιησόμενοι ἦκοιεν, ἀλλὰ ἐπιδείξοντες, ὅτι φίλοι εἰσίν. «καὶ ξενίοις, ἦν μὲν ἔλθητε πρὸς τὴν Σινωπέων πόλιν, ἐκεῖ δεξόμεθα, νῦν δὲ τοὺς ἐνθάδε κελεύσομεν διδόναι, ἃ δύνανται ὀρῶμεν γὰρ πάντα ἀληθῆ ὄντα, ἃ λέγεται». ἐκ τούτου ξενία τε ἔπεμπον οἱ Κοτυωρίται, καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐξένιζον τοὺς τῶν Σινωπέων πρέσβεις, καὶ πρὸς ἀλλήλους πολλά τε καὶ φιλικὰ διελέγοντο τά τε ἄλλα, καὶ περὶ τῆς λοιπῆς πορείας ἀνεπυθάνοντο, ὧν ἑκάτεροι ἐδέοντο.

[Περὶληψις τῶν κεφαλαίων 6, 7 καὶ 8 :

Τὴν ἐπιούσαν οἱ Ἕλληνες συγκληθέντες ὑπὸ τῶν στρατηγῶν εἰς ἐκκλησίαν συσκέπτονται μετὰ τῶν Σινωπέων πρέσβειων περὶ τῆς περαιτέρω πορείας· ἀποφασίσαντες δὲ τὴν διὰ θαλάσσης πορείαν κέμπουσι πρέσβεις εἰς Σινώπην. ἵνα ἐπιστατήσωσιν εἰς τὴν ἀποστολὴν τῶν ἀναγκαίων πλοίων.

Ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ ὁ Ξενοφῶν προτίθεται νὰ ἰδρῦση Ἑλληνικὴν πόλιν ἐν Πόντῳ ἄλλ', ἐπειδὴ εὐρίσκει μεγάλην ἀντίστασιν, ἀφίσταται τούτου τοῦ σκοποῦ. Μετὰ ταῦτα ἔρχονται μὲν τὰ πλοῖα παρὰ τῶν Ἡρακλεωτῶν, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ χρήματα, ἅτινα οὗτοι εἶχον ὑποσχεθῆ εἰς τοὺς στρατηγοὺς Τιμασίωνα καὶ Θώρακα, τοὺς συντελέσαντας εἰς τὴν ματαίωσιν τῶν σχεδίων τοῦ Ξενοφῶντος· τοῦτο ἐμβάλλει εἰς ἀνηχανίαν τὸν Τιμασίωνα καὶ Θώρακα, διότι δὲν δύνανται—ὡς μὴ λαβόντες τὰ χρήματα—νὰ δώσωσιν εἰς τοὺς στρατιώτας τὸν μισθόν, ὃν εἶχον ὑποσχεθῆ εἰς αὐτοὺς διὰ τὴν ἀναχώρησιν. Συνεννοηθέντες λοιπὸν μετὰ τῶν ἄλλων στρατηγῶν ἔρχονται εἰς τὸν Ξενοφῶντα καὶ προτείνουσιν αὐτῷ ν' ἀποπλεύσωσιν εἰς τὴν χώραν τῶν Φασιανῶν καὶ νὰ καταλάβωσιν αὐτήν. Ἄλλ' ὁ Ξενοφῶν ἀρνεῖται νὰ προτείνῃ τοιοῦτόν τι εἰς τὸν στρατόν· ἀπεφασίσθη δὲ νὰ συγκαλέσωσι τοὺς στρατιώτας εἰς ἐκκλησίαν, ἀλλ' ἕκαστος τῶν στρατηγῶν νὰ προσπαθῆ νὰ πείσῃ πρῶτον τοὺς ἰδικούς του λοχαγούς.

Οἱ στρατιῶται πληροφορηθέντες τὰ πραττόμενα ὀργίζονται, ἰδίως κατὰ τοῦ Ξενοφῶντος, ὃν τινες διαβάλλουσιν ὡς διανοούμενον δι' ἀπάτης νὰ φέρῃ τοὺς στρατιώτας πάλιν εἰς Φᾶσιν. Ὁ Ξενοφῶν συγκαλέσας ὡς τάχιστα τὸν στρατόν εἰς ἐκκλησίαν πρῶτον ἀποδεικνύει ὅτι τὸ περὶ αὐτοῦ λεγόμενον εἶναι συκοφαντία, ἔπειτα δὲ ὑποδείξας τὴν ἀναρχίαν καὶ ἀπειθειαν τοῦ στρατοῦ προτείνει νὰ ληφθῶσι μέτρα πρὸς θεραπείαν τούτων. Ὁ λόγος τοῦ Ξενοφῶντος ἐπιδοκιμάζεται παρὰ πάντων καὶ ἀποφασίζεται νὰ τιμωρηθῶσι μὲν οἱ αἴτιοι τῶν κακῶν, νὰ καταδικασθῆ δὲ εἰς θάνατον, ὅστις τοῦ λοιποῦ φανῆ ἔνοχος, νὰ δικασθῶσι δὲ ὑπὸ τῶν λοχαγῶν καὶ ὅσοι ἠδίκησαν, ἀφ' ὅτου ἀπέθανεν ὁ Κύρος, καὶ τέλος νὰ γίνῃ καθαρὸς τοῦ στρατεύματος.

Ἐπειδὴ ἀπεφασίσθη νὰ δώσωσι λόγον καὶ οἱ στρατηγοὶ διὰ τὰς παρελθούσας αὐτῶν πράξεις, τινὲς αὐτῶν καταδικάζονται· κατηγορηθεὶς δὲ καὶ ὁ Ξενοφῶν, διότι ἐκακοποίησέ τινας, ἀπολογεῖται καὶ δεικνύει ὅτι, ὅπου ἠναγκάσθη νὰ κακοποιήσῃ τινὰ ἢ νὰ μεταχειρισθῆ βίαν, τὸ ἔπραξε πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ στρατοῦ καὶ διατήρησιν τῆς πειθαρχίας πρὸς τοὺς παραπονεῖται κατὰ τῶν στρατιωτῶν, διότι οὗτοι δὲν ἐνθουμῶνται τὰς ἐκδουλεύσεις αὐτοῦ, ἀλλὰ μόνον τὰ κακά, ὅσα ἔπαθον. Μετὰ τὸν λόγον τοῦ Ξενοφῶντος πάντες ἐπιδοκιμάζουσι τὰς ὑπηρεσίας αὐτοῦ].

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

Α'. Ἡ μετὰ τῶν Παφλαγόνων συνθήκη τῶν Ἑλλήνων καὶ πλοῦς αὐτῶν εἰς Ἀρμήνην.—Ἐπάνοδος τοῦ Χειρισόφου ἐκ τοῦ Βυζαντίου καὶ ἐκλογὴ αὐτοῦ ὡς ἀπολύτου ἄρχοντος.

(1, 1—33)

Ἐκ τούτου δὲ ἐν τῇ διατριβῇ οἱ μὲν ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς ἔζων, § 1—3 οἱ δὲ καὶ ληξόμενοι ἐκ τῆς Παφλαγονίας. ἐκλώπευον δὲ καὶ οἱ Παφλαγόνες εὖ μάλα τοὺς ἀποσκεδαννυμένους, καὶ τῆς νυκτὸς τοὺς πρόσω σκηνοῦντας ἐπειρῶντο κακουργεῖν· καὶ πολεμικώτατα πρὸς ἀλλήλους εἶχον ἐκ τούτων. ὁ δὲ Κορύλας, ὃς ἐτύγχανε τότε Παφλαγονίας ἄρχων, πέμπει παρὰ τοὺς Ἑλληνας πρέσβεις, ἔχοντας ἵππους καὶ στολὰς καλὰς, λέγοντας, ὅτι Κορύλας ἔτοιμος εἶη τοὺς Ἑλληνας μῆτε ἀδικεῖν μῆτε ἀδικεῖσθαι. οἱ δὲ στρατηγοὶ ἀπεκρίναντο, ὅτι περὶ μὲν τούτων σὺν τῇ στρατιᾷ βουλευσονται, ἐπὶ ξένια δὲ ἐδέχοντο αὐτούς· παρεκάλεσαν δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀνδρῶν, οὓς ἐδόκουν δικαιοτάτους εἶναι.

Θύσαντες δὲ βούς τῶν αἰχμαλώτων καὶ ἄλλα ἱερεῖα, εὐω- § 4—6 χίαν μὲν ἀρκοῦσαν παρῆχον, κατακείμενοι δὲ ἐν σκίμποσιν ἐδειπνοῦν, καὶ ἔπινον ἐκ κερατίνων ποτηρίων, οἷς ἐνετύγχανον ἐν τῇ χώρᾳ. ἐπεὶ δὲ σπονδαί τε ἐγένοντο καὶ ἐπαιάνισαν, ἀντέστησαν πρῶτον μὲν Θραῖκες, καὶ πρὸς αὐλὸν ὤρχήσαντο σὺν τοῖς ὅπλοις, καὶ ἤλλοντο ὑψηλά τε καὶ κούφως, καὶ ταῖς μαχαίραις ἐχρῶντο· τέλος δὲ ὁ ἕτερος τὸν ἕτερον παίει, ὡς πᾶσιν ἐδόκει· ὁ δ' ἔπεσε τεχνικῶς πως. καὶ ἀνέκραγονοὶ Παφλαγόνες. καὶ ὁ μὲν, σκυλεύσας τὰ ὅπλα τοῦ ἐτέρου, ἐξήκει ἄδων τὸν Σιτάλκαν· ἄλλοι δὲ τῶν Θρακῶν

τὸν ἕτερον ἐξέφερον ὡς τεθνηκότα· ἦν δὲ οὐδὲν πεπονθώς.

§ 7—8 Μετὰ τοῦτο Αἰνιᾶνες καὶ Μάγνητες ἀνέστησαν, οἳ ὤρχουντο τὴν καρπαίαν καλουμένην ἐν τοῖς ὅπλοις. ὁ δὲ τρόπος τῆς ὀρχήσεως ἦν· ὁ μὲν, παραθέμενος τὰ ὅπλα, σπείρει καὶ ζευγυλατεῖ, πυκνὰ δὲ στρεφόμενος ὡς φοβούμενος, ληστής δὲ προσέρχεται· ὁ δ' ἐπειδὴν προΐδῃται, ἀπαντᾷ ἀρπάσας τὰ ὅπλα, καὶ μάχεται πρὸ τοῦ ζεύγους· καὶ οὗτοι ταῦτ' ἐποιοῦν ἐν ρυθμῷ πρὸς τὸν αὐλόν· καὶ τέλος ὁ ληστής, δήσας τὸν ἄνδρα, καὶ τὸ ζεῦγος ἀπάγει· ἐνίστε δὲ καὶ ὁ ζευγυλάτης τὸν ληστήν· εἶτα παρὰ τοὺς βουῖς ζεύξας ὀπίσω τῷ χεῖρε δεδεμένον ἐλαύνει.

§ 9—11 Μετὰ τοῦτο Μυσὸς εἰσήλθεν ἐν ἑκατέρᾳ τῇ χειρὶ ἔχων πέλτην, καὶ τοτὲ μὲν, ὡς δύο ἀντιταττομένων, μιμούμενος ὤρχεῖτο, τοτὲ δὲ ὡς πρὸς ἓνα ἐχρήτο ταῖς πέλταις, τοτὲ δ' ἐδινεῖτο καὶ ἐξεκυδίστα, ἔχων τὰς πέλτας, ὥστε ὄψιν καλὴν φαίνεσθαι. τέλος δὲ τὸ περσικὸν ὤρχεῖτο κρούων τὰς πέλτας καὶ ὠκλαζε καὶ ἐξανίστατο· καὶ ταῦτα πάντα ἐν ρυθμῷ ἐποίει πρὸς τὸν αὐλόν. ἐπὶ δὲ τούτῳ οἱ Μαντινεῖς καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν Ἀρκάδων ἀναστάντες, ἐξοπλισάμενοι ὡς ἐδύνατο κάλλιστα, ἤσαν τε ἐν ρυθμῷ, πρὸς τὸν ἐνόπλιον ρυθμὸν αὐλούμενοι, καὶ ἐπαιάνισαν καὶ ὤρχήσαντο, ὥσπερ ἐν ταῖς πρὸς τοὺς θεοὺς προσόδοις.

§ 12—13 Ὅρωντες δὲ οἱ Παφλαγόνες δεινὰ ἐποιοῦντο πάσας τὰς ὀρχήσεις ἐν ὅπλοις εἶναι. ἐπὶ τούτοις ἔρων ὁ Μυσὸς ἐκπεπληγμένους αὐτούς, πείσας τῶν Ἀρκάδων τινὰ πεπαμένον ὀρχηστρίδα, εἰσάγει σκευάσας, ὡς ἐδύνατο κάλλιστα, καὶ ἀσπίδα δοὺς κούφην αὐτῇ. ἡ δὲ ὤρχήσατο πυρρήχην ἐλαφρῶς. ἐνταῦθα κρότος ἦν πολὺς, καὶ οἱ Παφλαγόνες ἤροντο, εἰ καὶ γυναῖκες συνεμάχοντο αὐτοῖς. οἳ δ' ἔλεγον, ὅτι αὐταὶ καὶ αἱ τρεψάμεναι εἰεν βασιλέα ἐκ τοῦ στρατοπέδου. τῇ μὲν νυκτὶ ταύτῃ τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο.

Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ προσήγον αὐτοὺς εἰς τὸ στράτευμα· καὶ § 14—16
 ἔδοξε τοῖς στρατιώταις μήτε ἀδικεῖν Παφλαγόνας μήτε ἀδικεῖσθαι. μετὰ τοῦτο οἱ μὲν πρέσβεις ᾤχοντο· οἱ δὲ Ἕλληγες, ἐπειδὴ πλοῖα ἱκανὰ ἔδοκει παρεῖναι, ἀναβάντες ἐπλεον ἡμέραν καὶ νύκτα πνεύματι καλῷ ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντες τὴν Παφλαγονίαν. τῇ δ' ἄλλῃ ἀφικνοῦνται εἰς Σινώπην καὶ ὠρμίσαντο εἰς Ἀρμήνην τῆς Σινώπης. Σινωπεῖς δὲ οἰκοῦσι μὲν ἐν τῇ Παφλαγονικῇ, Μιλησίων δὲ ἄποικοι εἰσιν. οὗτοι δὲ ξένια πέμπουσι τοῖς Ἕλλησιν ἀλφίτων μὲν μεδίμνους τρισχιλίους, οἴνου δὲ κεράμια χίλια καὶ πεντακόσια. καὶ Χειρίσοφος ἐνταῦθα ἦλθε, τριήρη ἔχων. καὶ οἱ μὲν στρατιῶται προσεδόκων ἄγοντά τι σφίσιν ἦκειν· ὁ δ' ἦγε μὲν οὐδέν, ἀπήγγελλε δέ, ὅτι ἐπαινοίη αὐτοὺς καὶ Ἀναξίβιος ὁ ναύαρχος καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ ὅτι ὑπισχνεῖτο Ἀναξίβιος, εἰ ἀφίκοιντο ἔξω τοῦ Πόντου, μισθοφορὰν αὐτοῖς ἔσσεσθαι.

Καὶ ἐν ταύτῃ τῇ Ἀρμήνῃ ἔμειναν οἱ στρατιῶται ἡμέρας § 17—18
 πέντε. ὡς δὲ τῆς Ἑλλάδος ἔδόκουν ἐγγὺς γίνεσθαι, ἤδη μᾶλλον ἢ πρόσθεν εἰσήει αὐτούς. ὅπως ἂν καὶ ἔχοντές τι οἴκαδε ἀφίκοιντο. ἠγήσαντο οὖν, εἰ ἓνα ἔλοιντο ἄρχοντα, μᾶλλον ἂν, ἢ πολυαρχίας οὔσης, δύνασθαι τὸν ἓνα χρῆσθαι τῷ στρατεύματι καὶ νυκτὸς καὶ ἡμέρας, καί, εἴ τι δέοι λανθάνειν, μᾶλλον ἂν κρύπτεσθαι, καί, εἴ τι αὐτῷ δέοι φθάνειν, ἦττον ἂν ὑστερίζειν· οὐ γὰρ ἂν λόγων δεῖν πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ τὸ δόξαν τῷ ἐνὶ περαίνεσθαι ἂν τὸν δ' ἐμπροσθεν χρόνον ἐκ τῆς νικώσης ἔπραττον πάντα οἱ στρατηγοί.

Ὡς δὲ ταῦτα διεννοοῦντο, ἐτράποντο ἐπὶ τὸν Ξενοφῶντα· § 19—21
 καὶ οἱ λοχαγοὶ ἔλεγον προσιόντες αὐτῷ, ὅτι ἡ στρατιὰ οὕτω γινώσκει, καὶ εὖνοϊαν ἐνδεικνύμενος ἕκαστος ἔπειθεν αὐτὸν ὑποστῆναι τὴν ἀρχήν. ὁ δὲ Ξενοφῶν τῇ μὲν ἐβούλετο ταῦτα, νομίζων καὶ τὴν τιμὴν μείζω οὕτως ἑαυτῷ γίνεσθαι πρὸς τοὺς φίλους καὶ εἰς τὴν πόλιν τοῦνομα μείζον ἀφίξεσθαι

αὐτοῦ, τυχὸν δὲ καὶ ἀγαθοῦ τινος ἂν αἷτιος τῇ στρατιᾷ γενέσθαι. τὰ μὲν δὲ τοιαῦτα ἐνθυμήματα ἐπῆρεν αὐτὸν ἐπιθυμῆσαι αὐτοκράτορα γενέσθαι ἄρχοντα. ὁπότε δ' αὖ ἐνθυμοίτο, ὅτι ἀδηλον μὲν παντὶ ἀνθρώπῳ, ὅπῃ τὸ μέλλον ἔξει, διὰ τοῦτο δὲ καὶ κίνδυνος εἶη καὶ τὴν προειργασμένην δόξαν ἀποβαλεῖν, ἠπορεῖτο.

§ 22—24 Ἀπορουμένῳ δὲ αὐτῷ διακρίναι ἔδοξε κράτιστον εἶναι τοῖς θεοῖς ἀνακοινῶσαι· καὶ παραστησάμενος δύο ἱερεῖα, ἐθύετο τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ, ὅσπερ αὐτῷ μαντευτὸς ἦν ἐκ Δελφῶν· καὶ τὸ ὄναρ δὲ ἀπὸ τούτου τοῦ θεοῦ ἐνόμιζεν ἐωρακέναι, ὃ εἶδεν, ὅτε ἦρχετο ἐπὶ τὸ συνεπιμελεῖσθαι τῆς στρατιᾶς καθίστασθαι. καὶ ὅτε ἐξ Ἐφέσου ὠρμᾶτο Κύρῳ συσταθησόμενος, ἀετὸν ἀνεμιμνήσκειτο ἑαυτῷ δεξιὸν φθεγγόμενον, καθήμενον μέντοι, ὅνπερ ὁ μάντις ὁ προπέμπων αὐτὸν ἔλεγεν, ὅτι μέγας μὲν οἰωνὸς εἶη καὶ οὐκ ἰδιωτικός, καὶ ἐνδοξος, ἐπίπνονος μέντοι· τὰ γὰρ ὄρνεα μάλιστα ἐπιτίθεσθαι τῷ ἀετῷ καθημένῳ· οὐ μέντοι χρηματιστικὸν εἶναι τὸν οἰωνόν· τὸν γὰρ ἀετὸν πετόμενον μᾶλλον λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια. οὕτω δὲ θυομένῳ αὐτῷ διαφανῶς ὁ θεὸς σημαίνει μῆτε προσδεῖσθαι τῆς ἀρχῆς μῆτε, εἰ αἰροῖντο, ἀποδέχεσθαι. τοῦτο μὲν δὲ οὕτως ἐγένετο.

§ 25—28 Ἡ δὲ στρατιὰ συνήλθε, καὶ πάντες ἔλεγον ἓνα αἰρεῖσθαι· καὶ ἐπεὶ τοῦτο ἔδοξε, προυβάλλοντο αὐτόν. ἐπεὶ δὲ ἐδόκει δῆλον εἶναι, ὅτι αἰρήσονται αὐτόν, εἴ τις ἐπιψηφίζοι, ἀνέστη καὶ ἔλεξε τάδε· «Ἐγὼ, ὦ ἄνδρες, ἦδομαι μὲν ὑφ' ὑμῶν τιμώμενος, εἴπερ ἄνθρωπός εἰμι, καὶ χάριν ἔχω καὶ εὐχομαι δοῦναί μοι τοὺς θεοὺς αἷτιόν τινος ὑμῖν ἀγαθοῦ γενέσθαι· τὸ μέντοι ἐμὲ προκριθῆναι ὑφ' ὑμῶν ἄρχοντα, Λακεδαιμονίου ἀνδρὸς παρόντος, οὔτε ὑμῖν μοι δοκεῖ συμφέρον εἶναι, ἀλλ' ἦττον ἂν διὰ τοῦτο τυγχάνειν, εἴ τι δέοισθε παρ' αὐτῶν· ἐμοί τε αὖ οὐ πάνυ τι νομίζω ἀσφαλὲς εἶναι τοῦτο. ὀρῶ γάρ, ὅτι καὶ τῇ πατρίδι μου οὐ πρόσθην ἐπαύσαντο πολεμοῦντες, πρὶν ἐποίη-

σαν πᾶσαν τὴν πόλιν ὁμολογεῖν Λακεδαιμονίους καὶ αὐτῶν ἡγεμόνας εἶναι. ἐπεὶ δὲ τοῦτο ὠμολόγησαν, εὐθὺς ἐπαύσαντο πολεμοῦντες καὶ οὐκέτι πέρα ἐπολιόρχησαν τὴν πόλιν. εἰ οὖν ταῦτα ὄρων ἐγὼ δοκίμην, ὅπου δυναίμην, ἐνταῦθ' ἄκυρον ποιεῖν τὸ ἐκείνων ἀξίωμα, ἐκείνο ἐννοῶ, μὴ λίαν ἂν ταχὺ σωφρονισθεῖην.

»Ὁ δὲ ὑμεῖς ἐννοεῖτε, ὅτι ἦττον ἂν στάσις εἴη ἐνὸς ἄρ- § 29
χοντος ἢ πολλῶν, εὖ ἴστε, ὅτι ἄλλον μὲν ἐλόμενοι οὐχ εὐρήσετε ἐμὲ στασιάζοντα· νομίζω γάρ, ὅστις, ἐν πολέμῳ ὢν, στασιάζει πρὸς ἄρχοντα, τοῦτον πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν στασιάζειν· ἐὰν δὲ ἐμὲ ἔλησθε, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἴ τινα εὕροιτε καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοὶ ἀχθόμενον».

Ἐπεὶ δὲ ταῦτα εἶπε, πολλὸν πλείονες ἐξανίσταντο λέγοντες, § 30—31
ὡς δέοι αὐτὸν ἄρχειν. Ἄγασίας δὲ Στυμφάλιος εἶπεν, ὅτι γελοῖον εἴη, εἰ οὕτως ἔχοι· «ἢ ὀργιοῦνται Λακεδαιμόνιοι καὶ ἐὰν συνέδειπνοι συνελθόντες μὴ Λακεδαιμόνιον συμποσίαρχον αἰρῶνται; ἐπεὶ, εἰ οὕτω γε τοῦτο ἔχει», ἔφη, «οὐδὲ λοχαγεῖν ἡμῖν ἔξεστιν, ὡς ἔοικεν, ὅτι Ἀρκάδες ἐσμέν». ἐνταῦθα δὴ ὡς εὖ εἰπόντος τοῦ Ἄγασίου ἀνεθορύβησαν. καὶ ὁ Ξενοφῶν ἐπεὶ ἑώρα πλείονος ἐνδέον, παρελθὼν εἶπεν· «Ἄλλ', ὦ ἄνδρες», ἔφη, «ὡς πάνυ εἰδῆτε, ὀμνῶ ὑμῖν θεοὺς πάντας καὶ πάσας, ἢ μὴν ἐγὼ, ἐπεὶ τὴν ὑμετέραν γνώμην ἡσθανόμην, ἐθυόμην, εἰ βέλτιον εἴη ὑμῖν τε ἐμοὶ ἐπιτρέψαι ταύτην τὴν ἀρχὴν καὶ ἐμοὶ ὑποστῆναι· καὶ μοι οἱ θεοὶ οὕτως ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐσήμηναν, ὥστε καὶ ἰδιώτην ἂν γινῶναι, ὅτι τῆς μοναρχίας ἀπέχεσθαί με δεῖ».

Οὕτω δὴ Χειρίσοφον αἰροῦνται. Χειρίσοφος δ' ἐπεὶ ἠρέθη, § 32—33
παραελθὼν εἶπεν· «Ἄλλ', ὦ ἄνδρες, τοῦτο μὲν ἴστε, ὅτι οὐδ' ἂν ἔγωγε ἐστασιάζον, εἰ ἄλλον εἴλεσθε· Ξενοφῶντα μέντοι», ἔφη «ὠνήσατε οὐχ ἐλόμενοι· ὡς καὶ νῦν Δέξιππος ἤδη διέβαλλεν αὐτὸν πρὸς Ἀναξίβιον, ὅ,τι ἐδύνατο, καὶ μάλα ἐμοῦ αὐτὸν σιγάζοντος. ὁ δ' ἔφη νομίζειν αὐτὸν Τιμασίῳνι μᾶλλον ἄρχειν συνε-

θελῆσαι, Δαρδανεῖ ὄντι, τοῦ Κλεάρχου στρατεύματος, ἣ ἑαυτῷ, Λάκωνι ὄντι. ἐπεὶ μέντοι ἐμὲ εἴλεσθε», ἔφη, «καὶ ἐγὼ πειράσομαι, ὅτι ἂν δύνωμαι, ὑμᾶς ἀγαθὸν ποιεῖν. καὶ ὑμεῖς οὕτως παρασκευάζεσθε ὡς αὔριον, ἐὰν πλοῦς ᾖ, ἀναξόμενοι· ὁ δὲ πλοῦς ἔστε εἰς Ἡράκλειαν· ἅπαντας οὖν δεῖ ἐκεῖσε πειρᾶσθαι κατασχεῖν· τὰ δ' ἄλλα, ἐπειδὴν ἐκεῖσε ἔλθωμεν, βουλευσόμεθα».

*Β'. Ἀφιξεις τῶν Ἑλλήνων εἰς Ἡράκλειαν
καὶ διαίρεσις τοῦ στρατεύματος αὐτῶν.*

(2, 1—19)

- § 1—3 Ἐντεῦθεν τῇ ὑστεραίᾳ ἀναγόμενοι πνεύματι ἔπλεον καλῶν ἡμέρας δύο παρὰ γῆν. καὶ παραπλεύσαντες ἀφίκοντο εἰς Ἡράκλειαν, πόλιν Ἑλληνίδα, Μεγαρέων ἄποικον, οὕσαν δ' ἐν τῇ Μαριανδυνῶν χώρᾳ. καὶ ὠρμίσαντο παρὰ τῇ Ἀχερουσιᾷ διὰ Χερρονήσῳ, ἐνθα λέγεται ὁ Ἡρακλῆς ἐπὶ τὸν Κέρβερον κύνᾳ καταβῆναι, ἣ νῦν τὰ σημεῖα δεικνύσιν τῆς καταβάσεως τοῦ βάθους πλέον ἢ ἐπὶ δύο στάδια. ἐνταῦθα τοῖς Ἑλλησιν οἱ Ἡρακλεῶται ξένια πέμπουσιν ἀλφίτων μεδίμνους τρισχιλίους καὶ οἶνου κεράμια δισχίλια καὶ βοῦς εἴκοσι καὶ οἰς ἑκατόν. ἐνταῦθα διὰ τοῦ πεδίου ρεῖ ποταμὸς Λύκος ὄνομα, εὐρὸς ὡς δύο πλέθρων.
- § 4—5 Οἱ δὲ στρατιῶται συλλεγέντες ἐβουλεύοντο τὴν λοιπὴν πορείαν, πότερον κατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλατταν χρὴ πορευθῆναι ἐκ τοῦ Πόντου. ἀναστὰς δὲ Λύκων Ἀχαιὸς εἶπε· «Θαυμάζω μὲν, ὦ ἄνδρες, τῶν στρατηγῶν, ὅτι οὐ πειρῶνται ἡμῖν ἐκπορίζειν σιτηρέσιον· τὰ μὲν γὰρ ξένια οὐ μὴ γένηται τῇ στρατιᾷ τριῶν ἡμερῶν σιτία· ὀπόθεν δ' ἐπισιτισάμενοι πορευσόμεθα, οὐκ ἔστιν», ἔφη. «ἐμοὶ οὖν δοκεῖ αἰτεῖν τοὺς Ἡρακλεώτας μὴ ἔλαττον ἢ τρισχιλίους κυζικηνοὺς» — ἄλλος δ' εἶπε μὴ ἔλαττον ἢ μυρίους — «καὶ ἐλομένους πρέσβεις αὐτίκα

μάλα, ἡμῶν καθημένων, πέμπειν πρὸς τὴν πόλιν, καὶ εἰδέναι, ὅ,τι ἂν ἀπαγγέλλωσι, καὶ πρὸς ταῦτα βουλευέσθαι».

Ἐντεῦθεν προυβάλλοντο πρέσβεις πρῶτον μὲν Χειρίσοφον, § 6—8 ὅτι ἄρχων ἤροητο· ἔστι δ' οἱ καὶ Ξενοφῶντα. οἱ δὲ ἰσχυρῶς ἀπεμάχοντο· ἀμφοῖν γὰρ ταῦτ' ἐδόκει, μὴ ἀναγκάζειν πόλιν Ἑλληνίδα καὶ φιλίαν, ὅ,τι μὴ αὐτοὶ ἐθέλοντες διδοῖεν. ἐπεὶ δ' οὗτοι ἐδόκουν ἀπρόθυμοι εἶναι, πέμπουσι Λύκωνα Ἀχαιὸν καὶ Καλλίμαχον Παρράσιον καὶ Ἀγασίαν Στυμφάλιον. οὗτοι ἐλθόντες ἔλεγον τὰ δεδογμένα· τὸν δὲ Λύκωνα ἔφασαν ἐπαπειλεῖν, εἰ μὴ ποιήσοιεν ταῦτα. ἀκούσαντες δ' οἱ Ἡρακλεῶται βουλευέσθαι ἔφασαν· καὶ εὐθὺς τὰ τε χρήματα ἐκ τῶν ἀγρῶν συνῆγον καὶ τὴν ἀγορὰν εἴσω ἀνεσκεύασαν, καὶ αἱ πύλαι ἐκέκλειντο καὶ ἐπὶ τῶν τειχῶν ὄπλα ἐφαίνετο.

Ἐκ τούτου οἱ ταραξάντες ταῦτα τοὺς στρατηγοὺς ἠτιῶντο § 9—12 διαφθεῖρειν τὴν πρᾶξιν· καὶ συνίσταντο οἱ Ἀρκάδες καὶ οἱ Ἀχαιοί· προειστήκει δὲ μάλιστα αὐτῶν Καλλίμαχος τε ὁ Παρράσιος καὶ Λύκων ὁ Ἀχαιός. οἱ δὲ λόγοι ἦσαν αὐτοῖς, ὡς αἰσχρὸν εἶη ἄρχειν Ἀθηναῖον Πελοποννησίων καὶ Λακεδαιμόνιον, μηδεμίαν δύναμιν παρεχομένους εἰς τὴν στρατιάν, καὶ τοὺς μὲν πόνους σφᾶς ἔχει, τὰ δὲ κέρδη ἄλλους, καὶ ταῦτα τὴν σωτηρίαν σφῶν κατειργασμένων· εἶναι γὰρ τοὺς κατειργασμένους Ἀρκάδας καὶ Ἀχαιοὺς, τὸ δ' ἄλλο στράτευμα οὐδὲν εἶναι — καὶ ἦν δὲ τῇ ἀληθείᾳ ὑπὲρ ἡμισυ τοῦ στρατεύματος Ἀρκάδες καὶ Ἀχαιοί —· εἰ οὖν σωφρονοῖεν, αὐτοὶ συστάντες καὶ στρατηγοὺς ἐλόμενοι ἑαυτῶν, καθ' ἑαυτοὺς ἂν τὴν πορείαν ποιοῖντο καὶ πειρῶντο ἀγαθόν τι λαμβάνειν. ταῦτ' ἔδοξε· καὶ ἀπολιπόντες Χειρίσοφον, εἴ τινας ἦσαν παρ' αὐτῷ Ἀρκάδες ἢ Ἀχαιοί, καὶ Ξενοφῶντα, συνέστησαν καὶ στρατηγοὺς αἰρούνται ἑαυτῶν δέκα· τούτους δὲ ἐψηφίσαντο ἐκ τῆς νικώσης ὅ,τι δοκοίη τούτο ποιεῖν. ἡ μὲν οὖν τοῦ παντὸς ἀρχὴ Χειρισόφῳ ἐνταῦθα κατελύθη ἡμέρα ἕκτη ἢ ἐβδόμη, ἀφ' ἧς ἤρθη.

- § 13—14 Ξενοφῶν μέντοι ἐβούλετο κοινῇ μετ' αὐτοῦ τὴν πορείαν ποιῆσθαι, νομίζων οὕτως ἀσφαλεστέραν εἶναι ἢ ἰδίᾳ ἕκαστον στέλλεσθαι· ἀλλὰ Νέων ἔπειθεν αὐτὸν καθ' αὐτὸν πορεύεσθαι, ἀκούσας τοῦ Χειρισόφου, ὅτι Κλέανδρος, ὁ ἐν Βυζαντίῳ ἀρμοστής, φαίη τριήρεις ἔχων ἦξειν εἰς Κάλπησ λιμένα· ὅπως οὖν μηδεὶς μετάσχοι, ἀλλ' αὐτοὶ καὶ οἱ αὐτῶν στρατιῶται ἐκπλεύσειαν ἐπὶ τῶν τριήρων, διὰ ταῦτα συνεβούλευεν. καὶ Χειρισόφος, ἅμα μὲν ἀθυμῶν τοῖς γεγενημένοις, ἅμα δὲ μισῶν ἐκ τούτου τὸ σπράτευμα, ἐπιτρέπει αὐτῷ ποιεῖν, ὅ,τι βούλεται.
- § 15—16 Ξενοφῶν δὲ ἔτι μὲν ἐπεχείρησεν, ἀπαλλαγεῖς τῆς στρατιᾶς, ἐκπλεύσαι· θυομένῳ δὲ αὐτῷ τῷ ἡγεμόνι Ἡρακλεῖ καὶ κοινουμένῳ, πότερα λῆρον καὶ ἄμεινονεῖη στρατεῦεσθαι ἔχοντι τοὺς παραμείναντας τῶν στρατιωτῶν ἢ ἀπαλλάττεσθαι, ἐσήμηνεν ὁ θεὸς τοῖς ἱεροῖς συστρατεῦεσθαι. οὕτω γίγνεται τὸ σπράτευμα τρίχα, Ἀρκάδες μὲν καὶ Ἀχαιοὶ πλείους ἢ τετρακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι, ὀπλιταὶ πάντες, Χειρισόφῳ δ' ὀπλιταὶ μὲν εἰς τετρακοσίους καὶ χιλίους, πελτασταὶ δὲ εἰς ἑπτακοσίους, οἱ Κλεάρχου Θράκες, Ξενοφῶντι δὲ ὀπλιταὶ μὲν εἰς ἑπτακοσίους καὶ χιλίους, πελτασταὶ δὲ εἰς τριακοσίους· ἵππικὸν δὲ μόνος οὗτος εἶχεν, ἀμφὶ τετταράκοντα ἵππείας.
- § 17—19 Καὶ οἱ μὲν Ἀρκάδες, διαπραξάμενοι πλοῖα παρὰ τῶν Ἡρακλεωτῶν, πρῶτοι πλέουσιν, ὅπως ἐξαίφνης ἐπιπεσόντες τοῖς Βιθυνοῖς λάβοιεν ὅτι πλείστα· καὶ ἀποβαίνουσιν εἰς Κάλπησ λιμένα. Χειρισόφος δ' εὐθύς ἀπὸ τῆς πόλεως τῶν Ἡρακλεωτῶν ἀρξάμενος πεζῇ ἐπορεύετο διὰ τῆς χώρας· ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Θράκην ἐνέβαλε, παρὰ τὴν θάλατταν ἦει· καὶ γὰρ ἠσθένει· Ξενοφῶν δέ, πλοῖα λαβὼν, ἀποβαίνει ἐπὶ τὰ ὄρια τῆς Θράκης καὶ τῆς Ἡρακλεωτίδος καὶ διὰ μεσογείας ἐπορεύετο.

[Περίληψις τῶν κεφαλαίων, 3, 4, 5 καὶ 6 :

Μετὰ τὴν διαίρεσιν τοῦ στρατοῦ οἱ Ἀρκάδες καὶ οἱ Ἀχαιοὶ ἐπιτεθέντες κατὰ τῶν Θρηκικῶν κωμῶν πρὸς ἀρπαγὴν καταδιώκονται ὑπὸ τῶν ἐγχορῶν καὶ καταφυγόντες εἰς λόφον τινὰ πολιορκοῦνται· ταῦτα μαθὼν ὁ Ξενοφῶν παρορμᾷ τοὺς στρατιώτας του νὰ ἔλθωσιν εἰς βοήθειαν τῶν κινδυνευότων· καταλαβὼν δὲ λόφον τινὰ ἄλλον καὶ ἀνάψας ἐνταῦθα πυρὰ πολλὰ ἐμβάλλει τὸν φόβον εἰς τοὺς πολιορκοῦντας Θρηῆκας, οὔτινες ἀφ' ἐσπέρας διαλύονται. Τὴν ἐπομένην οἱ Ἀρκάδες καὶ οἱ Ἀχαιοὶ ἀπροσδοκῆτως ἀπαλλαγέντες τῆς πολιορκίας τρέπονται πρὸς τὴν Κάλπην, ἐνθα συναντῶσι τοὺς περὶ Χειρίσοφον Ἑλληνας· μετ' ὀλίγον δὲ καταφθάνουσι ἐνταῦθα καὶ οἱ περὶ Ξενοφῶντα καὶ χαιροῦσι πάντες διὰ τὴν συνάντησιν καὶ συνένωσιν.

Συνενωθέντες οἱ Ἕλληνες στρατοπεδεύουσι παρὰ τὸν λιμένα τῆς Κάλπης καὶ τὴν ὑστεραίαν ἐξέρχονται εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς χώρας διὰ τροφὰς καὶ πρὸς ταφὴν τῶν νεκρῶν· ἀφ' οὗ δ' ἔθαψαν αὐτούς, συνελθόντες τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἀποφασίζουσι θάνατον κατὰ παντός, ὅστις ἤθελε προτείνει διαίρεσιν τοῦ στρατοῦ, ἔτι δὲ νὰ κυβερνώσιν οἱ πρότερον στρατηγοί. Μέλλοντες δὲ νὰ ἐξακολουθήσωσι τὴν πορείαν διὰ ξηρᾶς κωλύονται ἐπιληψίαν ὑπὸ τῶν ἱερῶν, ἅτινα δὲν δεικνύουσι καλὰ σημεῖα πρὸς ἀναχώρησιν. Ἄλλ' ὁ Νέων, ὁ διαδεχθεὶς τὸν ἀποθανόντα Χειρίσοφον, βλέπων τοὺς στρατιώτας εἰς κακίην κατάστασιν δι' ἐλλειψιν τροφῶν, ἐξάγει τοὺς βουλομένους ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια· ἀλλ' ἵππεις τοῦ Φαρναβάζου ἐπιπεσόντες κατ' αὐτῶν φονεύουσι περὶ τοὺς 500, τοὺς δὲ λοιποὺς καταδιώξαντες ἀναγκάζουσι νὰ καταφύγωσιν εἰς τὸ ὄρος. Ὁ Ξενοφῶν μαθὼν ταῦτα ἔρχεται πρὸς βοήθειαν τῶν ἐπιλοίπων στρατιωτῶν, οὓς ἀναλαβὼν ἀπὸ τοῦ ὄρους ἄγει εἰς τὸ στρατόπεδον.

Τὴν ἐπιούσαν ἀναχωρήσαντες εἰς ὄχυράν θεοὶν ὄχυροῦνται ἐναυτῇ διὰ τάφρου καὶ χαρακώματος· ἐπειδὴ δὲ ἤδη αἱ θυσίαι ἀποβαίνουσι εὐνοϊκαί, καταλιπόντες ἐν τῷ ὄχυρωμένῳ στρατοπέδῳ τὸν Νέωνα μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, ἐξέρχονται οἱ λοιποὶ ὑπὸ τὸν Ξενοφῶντα καὶ διελθόντες ἐν τάξει τὰ πεδία τῶν συμπλοκῶν θάπτουσι τοὺς πρότερον πεσόντας. Ὅτε δὲ εἶδον ἀπέναντι αὐτῶν τοὺς πολεμίους, τάττονται πρὸς μάχην, καὶ γενομένης συμπλοκῆς νικῶσιν αὐτούς. Μετὰ ταῦτα ἐπιστρέφουσιν εἰς τὸ στρατόπεδον, στήσαντες πρότερον τρόποιον ἐν τῷ τόπῳ τῆς συμπλοκῆς.

Μετὰ τὴν νίκην αὐτὴν οἱ Ἕλληνες ἐξερχόμενοι ἀκινδύνως ἤδη πορίζονται τὰ τρόφιμα. Τέλος ἔρχεται ὁ ἀριστῆς τοῦ Βυζαντίου Κλέανδρος μετὰ δύο μόνον τριήρων συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Λάκωνος Δεξιππου· ἐξ' αἰτίας αὐτοῦ γεννᾶται διαφορὰ μεταξὺ τοῦ Κλέανδρου καὶ τοῦ στρατεύματος, καθ' ἣν ὁ Κλέανδρος δεικνύει δυσμενῆ διάθεσιν· ἀλλ' ἐξελεωθεὶς ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος ὑπόσχεται νὰ ὀδηγήσῃ αὐτούς εἰς τὴν Ἑλλάδα· ἐπειδὴ δ' ὅμως αἱ θυσίαι δὲν ἐπιτρέπουσιν εἰς αὐτὸν τοῦτο, ἀπέρχεται ὑποσχεθεὶς νὰ δεχθῇ αὐτούς καλῶς, ὅταν φθάσωσιν εἰς τὸ Βυζάντιον. Οἱ δ' Ἕλληνες περὶ διὰ τῆς Βιθυνίας πορευόμενοι φθάνουσιν εἰς Χρυσόπολιν].

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

*Α'. Διάβασις τῶν Ἑλλήνων εἰς Βυζάντιον καὶ ἑξα-
πάτησις αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Ἀναξιβίου.—Ἐξέγερ-
σις τῶν στρατιωτῶν καὶ καθησύχασις αὐτῶν
ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος.*

(1, 1—32)

- § 1 Ὅσα μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει τῇ μετὰ Κύρου ἔπραξαν οἱ Ἕλληνες μέχρι τῆς μάχης, καὶ ὅσα, ἐπεὶ Κύρος ἐτελεύτησεν ἐν τῇ πορείᾳ, μέχρι εἰς τὸν Πόντον ἀφίκοντο, καὶ ὅσα ἐκ τοῦ Πόντου περὶ ἑξίοντες καὶ ἐκπλέοντες ἐποιοῦν, μέχρι ἔξω τοῦ στόματος ἐγένοντο ἐν Χρυσοπόλει τῆς Ἀσίας, ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται.
- § 2—4 Ἐκ τούτου δὲ Φαρνάβαζος φοβούμενος τὸ στράτευμα, μὴ ἐπὶ τὴν αὐτοῦ χώραν στρατεύγεται, πέμψας πρὸς Ἀναξίβιον τὸν ναύαρχον—ὁ δ' ἔτυχεν ἐν Βυζαντίῳ ὄν—ἔδειτο διαβιδάσαι τὸ στράτευμα ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ ὑπισχνεῖτο πάντα ποιήσειν αὐτῷ, ὅσα δέοι. καὶ ὁ Ἀναξίβιος μετεπέμψατο τοὺς στρατηγούς καὶ λοχαγούς εἰς Βυζάντιον, καὶ ὑπισχνεῖτο, εἰ διαβαίεν, μισθοφορὰν ἔσσεσθαι τοῖς στρατιώταις. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι ἔφασαν βουλευσάμενοι ἀπαγγελεῖν, Ξενοφῶν δὲ εἶπεν αὐτῷ, ὅτι ἀπαλλάξοιτο ἤδη ἀπὸ τῆς στρατιᾶς καὶ βούλοιο ἀποπλεῖν. ὁ δὲ Ἀναξίβιος ἐκέλευσεν αὐτὸν συνδιαβάντα ἔπειτα οὕτως ἀπαλλάττεσθαι. ἔφη οὖν ταῦτα ποιήσειν.
- § 5—6 Σεύθης δὲ ὁ Θραξ πέμπει Μηδοσάδην καὶ κελεύει Ξενοφῶντα συμπροθυμείσθαι, ὅπως διαβῇ τὸ στράτευμα, καὶ ἔφη αὐτῷ ταῦτα συμπροθυμηθέντι ὅτι οὐ μεταμελήσει. ὁ δ' εἶπεν· «Ἀλλὰ τὸ μὲν στράτευμα διαβήσεται· τούτου ἕνεκα μηδὲν τελεῖτω μήτε ἐμοὶ μήτε ἄλλῳ μηδενί· ἐπειδὴν δὲ διαβῇ, ἐγὼ

μὲν ἀπαλλάξομαι, πρὸς δὲ τοὺς διαμένοντας καὶ ἐπικαιρίους ὄντας προσφερέσθω, ὡς ἂν αὐτῷ δοκῇ».

Ἐκ τούτου διαβαίνουσι πάντες εἰς τὸ Βυζάντιον οἱ στρα- § 7—10
τιῶται. καὶ μισθὸν μὲν οὐκ ἐδίδου ὁ Ἀναξίβιος, ἐκίηρυξε δὲ λαβόντας τὰ ὄπλα καὶ τὰ σκεύη τοὺς στρατιώτας ἐξιέναι, ὡς ἀποπέμψων τε ἅμα καὶ ἀριθμὸν ποιήσω. ἐνταῦθα οἱ στρατιῶται ἤχθηοντο, ὅτι οὐκ εἶχον ἀργύριον ἐπισιτίζεσθαι εἰς τὴν πορείαν, καὶ δακνηρῶς συνεσκευάζοντο. καὶ ὁ Ξενοφῶν, Κλεάνδρῳ τῷ ἀρμοστῇ ξένος γεγεννημένος, προσελθὼν ἠσπάζετο αὐτὸν ὡς ἀποπλευσόμενος ἦδη. ὁ δὲ αὐτῷ λέγει· «Μὴ ποιήσης ταῦτα· εἰ δὲ μή», ἔφη, «αἰτίαν ἔξεις, ἐπεὶ καὶ νῦν τινὲς ἦδη σὲ αἰτιῶνται, ὅτι οὐ ταχὺ ἐξέρπει τὸ στράτευμα». ὁ δ' εἶπεν· «Ἄλλ' αἴτιος μὲν ἔγωγε οὐκ εἰμὶ τούτου, οἱ δὲ στρατιῶται αὐτοί, ἐπισιτισμοῦ δεόμενοι, διὰ τοῦτο ἀθυμοῦσι πρὸς τὴν ἔξοδον». «Ἄλλ' ὅμως», ἔφη, «ἐγὼ σοι συμβουλεύω ἐξελθεῖν μὲν ὡς συμπορευσόμενον, ἐπειδὴν δ' ἔξω γένηται τὸ στράτευμα, τότε ἀπαλλάττεσθαι». Ταῦτα τοίνυν», ἔφη ὁ Ξενοφῶν, «ἐλθόντες πρὸς ἀναξίβιον διαπραξόμεθα». οὕτως ἐλθόντες ἔλεγον ταῦτα.

Ὁ δὲ ἐκέλευεν οὕτω ποιεῖν καὶ ἐξιέναι τὴν ταχίστην συ- § 11—14
σκευασαμένους καὶ προσανειπεῖν, ὅς ἂν μὴ παρῆ εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν, ὅτι αὐτὸς αὐτὸν αἰτιάσεται. ἐντεῦθεν ἐξῆσαν οἱ τε στρατηγοὶ πρῶτοι καὶ οἱ ἄλλοι. καὶ ἄρδην πάντες πλὴν ὀλίγων ἔξω ἦσαν, καὶ Ἐτεόνικος εἰστήκει παρὰ τὰς πύλας ὡς, ὁπότε ἔξω γένοιοντο πάντες, συγκλείσων τὰς πύλας καὶ τὸν μοχλὸν ἐμβαλῶν. ὁ δὲ Ἀναξίβιος συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς καὶ τοὺς λοχαγοὺς ἔλεξε· «Τὰ μὲν ἐπιτήδεια», ἔφη, «λαμβάνετε ἐκ τῶν Θρακίων κωμῶν· εἰσὶ δὲ αὐτόθι πολλαὶ κριθαὶ καὶ πυροὶ καὶ ἄλλα ἐπιτήδεια· λαβόντες δὲ πορεύεσθε εἰς Χερρόνησον, ἐκεῖ δὲ Κυνίσκος ὑμῖν μισθοδοτήσει». ἐπακούσαντες δὲ τινες τῶν στρατιωτῶν

ταῦτα ἦ καὶ τῶν λοχαγῶν τις διαγγέλλει εἰς τὸ στράτευμα. καὶ οἱ μὲν στρατηγοὶ ἐπυνθάνοντο περὶ τοῦ Σεύθου, πότερα πολέμιος εἶη ἢ φίλος, καὶ πότερα διὰ τοῦ Ἱεροῦ ὄρους δέο πορεύεσθαι ἢ κύκλῳ διὰ μέσης τῆς Θράκης.

§ 15—17 Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα διελέγοντο, οἱ στρατιῶται ἀναρπάσαντες τὰ ὄπλα θέουσι δρόμῳ πρὸς τὰς πύλας, ὡς πάλιν εἰς τὸ τεῖχος εἰσιόντες. ὁ δὲ Ἐτεόνικος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, ὡς εἶδον προσθέοντας τοὺς ὀπλίτας, συγκλείουσι τὰς πύλας καὶ τὸν μοχλὸν ἐμβάλλουσιν. οἱ δὲ στρατιῶται ἔκοπτον τὰς πύλας καὶ ἔλεγον, ὅτι ἀδικώτατα πάσχοιεν ἐκβαλλόμενοι εἰς τοὺς πολεμίους· κατασχίσειν τε τὰς πύλας ἔφασαν, εἰ μὴ ἐκόντες ἀνοίξουσιν. ἄλλοι δὲ ἔθεον ἐπὶ θάλατταν καὶ παρὰ τὴν χιλήν τὸ τεῖχος ὑπερβαίνουσιν εἰς τὴν πόλιν, ἄλλοι δέ, οἱ ἐτύγχανον ἔνδον ὄντες τῶν στρατιωτῶν, ὡς ὄρωσι τὰ ἐπὶ ταῖς πύλαις πράγματα, διακόπτοντες ταῖς ἀξίταις τὰ κλειθρα, ἀναπετανύουσι τὰς πύλας, οἱ δ' εἰσπίπτουσιν.

§ 18—20 Ὁ δὲ Ξενοφῶν, ὡς εἶδε τὰ γιγνόμενα, δεισας, μὴ ἐφ' ἄρπαγὴν τράποιτο τὸ στράτευμα καὶ ἀνήκεστα κακὰ γένοιτο τῇ πόλει καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς στρατιώταις, ἔθει καὶ συνεισπίπτει εἴσω τῶν πυλῶν σὺν τῷ ὄχλῳ. οἱ δὲ Βυζάντιοι, ὡς εἶδον τὸ στράτευμα βία εἰσπίπτον, φεύγουσιν ἐκ τῆς ἀγορᾶς, οἱ μὲν εἰς τὰ πλοῖα, οἱ δὲ οἴκαδε, ὅσοι δὲ ἔνδον ἐτύγχανον ὄντες, ἔξω, οἱ δὲ καθείλκον τὰς τριήρεις, ὡς ἐν ταῖς τριήρεσι σφίζονται, πάντες δὲ ἦροντο ἀπολωλέναι, ὡς ἐαλωκυίας τῆς πόλεως. ὁ δὲ Ἐτεόνικος εἰς τὴν ἄκραν ἀποφεύγει. ὁ δὲ Ἀναξίβιος, καταδραμῶν ἐπὶ θάλατταν, ἐν ἀλιευτικῷ πλοίῳ περιέπλει εἰς τὴν ἀκρόπολιν καὶ εὐθὺς μεταπέμπεται ἐκ Καρχηδόνος φρουρούς· οὐ γὰρ ἱκανοὶ ἐδόκουν εἶναι οἱ ἐν τῇ ἀκροπόλει σχεῖν τοὺς ἄνδρας.

§ 21—24 Οἱ δὲ στρατιῶται, ὡς εἶδον Ξενοφῶντα, προσπίπτουσι πολλοὶ αὐτῷ καὶ λέγουσι· «Νῦν σοι ἔξεστιν, ὦ Ξενοφῶν, ἀνδρὶ γενέσθαι. ἔχεις πόλιν, ἔχεις τριήρεις, ἔχεις χρήματα, ἔχεις

ἄνδρας τοσούτους. νῦν ἄν, εἰ βούλοιο, σύ τε ἡμᾶς ὀνήσαιο καὶ ἡμεῖς σὲ μέγα πωρήσαιο.» ὁ δ' ἀπεκρίνατο· «Ἄλλ' εὖ γε λέγετε καὶ ποιήσω ταῦτα· εἰ δὲ τούτων ἐπιθυμεῖτε, θέσθε τὰ ὄπλα ἐν τάξει ὡς τάχιστα.» καὶ αὐτὸς τε παρηγγύα ταῦτα· καὶ τοὺς ἄλλους ἐκέλευε παρεγγυᾶν τίθεσθαι τὰ ὄπλα. εἰ δέ, αὐτοὶ ὑφ' ἑαυτῶν ταπτόμενοι, οἷ τε δπλῆται ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ εἰς ὀκτῶ ἐγένοντο καὶ οἱ πελτασταὶ ἐπὶ τὸ κέρασ ἐκάτερον παρεδεδραμῆκεσαν. τὸ δὲ χωρίον οἶον κάλλιστον ἐκτάξασθαι ἔστι, τὸ Θράκιον καλούμενον, ἔρημον οἰκιῶν καὶ πεδινόν.

Ἐπεὶ δὲ ἔκειτο τὰ ὄπλα καὶ κατηρημίσθησαν, συγκαλεῖ § 25 ὁ Ξενοφῶν τὴν στρατιάν καὶ λέγει τάδε· «Ὅτι μὲν ὀργίζεσθε, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, καὶ νομίζετε δεινὰ πάσχειν ἕξαπατώμενοι, οὐ θαυμάζω. ἦν δὲ τῷ θυμῷ χαριζώμεθα καὶ Λακεδαιμονίους τε τοὺς παρόντας τῆς ἕξαπάτης τιμωρησώμεθα καὶ τὴν πόλιν τὴν οὐδὲν αἰτίαν διαρπάσωμεν, ἐνθυμείσθε, ἃ ἔσται ἐντεῦθεν.

» Πολέμοι μὲν ἐσόμεθα ἀποδεδειγμένοι Λακεδαιμονίοις καὶ § 26—27 τοῖς συμμάχοις. οἷος δ' ὁ πόλεμος ἂν γένοιτο, εἰκάξειν δὴ πάρεστιν, ἑωρακότας καὶ ἀναμνησθέντας τὰ νῦν δὴ γεγενημένα. ἡμεῖς γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι ἦλθομεν εἰς τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς συμμάχους, ἔχοντες τριήρεις, τὰς μὲν ἐν θαλάττῃ, τὰς δ' ἐν τοῖς νεωροῖς, οὐκ ἐλάττους τριακοσίων, ὑπαρχόντων δὲ πολλῶν χρημάτων ἐν τῇ πόλει καὶ προσόδου οὕτης κατ' ἐνιαυτὸν ἀπὸ τε τῶν ἐνδήμων καὶ τῆς ὑπερορίας οὐ μείον χιλίων ταλάντων· ἄρχοντες δὲ τῶν νήσων ἀπατῶν, καὶ ἐν τε τῇ Ἀσίᾳ πολλὰς ἔχοντες πόλεις καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἄλλας τε πολλὰς καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ Βυζάντιον, ὅπου νῦν ἔσμεν, ἔχοντες κατεπολεμήθημεν οὕτως, ὡς πάντες ὑμεῖς ἐπίστασθε.

» Νῦν δὲ δὴ τί ἂν οἴομεθα παθεῖν, Λακεδαιμονίοις μὲν καὶ § 28 τῶν ἀρχαίων συμμάχων ὑπαρχόντων, Ἀθηναίων δὲ καί, οἷ

ἐκείνοις τότε ἦσαν σύμμαχοι, πάντων προσγεγενημένων, Τισσαφέρνους δὲ καὶ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ ἄλλων βαρβάρων πάντων πολεμίων ἡμῖν ὄντων, πολεμιοτάτου δὲ αὐτοῦ τοῦ ἄνω βασιλέως, ὃν ἤλθομεν ἀφαιρησόμενοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἀποκτενοῦντες, εἰ δυναίμεθα; τούτων δὴ πάντων ὁμοῦ ὄντων, ἔστι τις οὕτως ἄφρων, ὅστις οἶεται ἂν ἡμᾶς περιγενέσθαι;

§ 29—31 «Μὴ πρὸς θεῶν μαινώμεθα μηδ' αἰσχρῶς ἀπολώμεθα, πολέμιοι ὄντες καὶ ταῖς πατρίσι καὶ τοῖς ἡμετέροις αὐτῶν φίλοις τε καὶ οἰκείοις. ἐν γὰρ ταῖς πόλεσιν εἰσι πάντες ταῖς ἐφ' ἡμᾶς στρατευομέναις, καὶ δικαίως, εἰ βάρβαρον μὲν πόλιν οὐδεμίαν ἠθελήσαμεν κατασχεῖν, καὶ ταῦτα κρατοῦντες, Ἑλληνίδα δὲ εἰς ἣν πρώτην πόλιν ἤλθομεν, ταύτην ἐξαλαπάξομεν. ἐγὼ μὲν τοίνυν εὐχομαι, πρὶν ταῦτα ἐπιθεῖν ὑφ' ὑμῶν γενόμενα, μυρίας ἐμέ γε κατὰ τῆς γῆς ὀργυῖας γενέσθαι. καὶ ὑμῖν δὲ συμβουλεύω, Ἑλληνας ὄντας, τοῖς τῶν Ἑλλήνων προστηκόσι πειθομένους, πειρᾶσθαι τῶν δικαίων τυγχάνειν. ἐὰν δὲ μὴ δύνησθε ταῦτα, ἡμᾶς δεῖ ἀδικουμένους τῆς γούν Ἑλλάδος μὴ στέρεσθαι. καὶ νῦν μοι δοκεῖ πέμφαντας Ἀναξιβίῳ εἰπεῖν, ὅτι ἡμεῖς οὐδὲν βίαιον ποιήσοντες παρεληλύθαμεν εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ' ἦν μὲν δυνώμεθα παρ' ὑμῶν ἀγαθόν τι εὐρίσκεισθαι, εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ δηλώσοντες, ὅτι οὐκ ἐξαπατῶμενοι, ἀλλὰ πειθόμενοι ἐξερχόμεθα».

§ 32 Ταῦτα ἔδοξε, καὶ πέμπουσιν Ἰερώνυμόν τε Ἡλείον ἐροῦντα ταῦτα καὶ Εὐρύλοχον Ἀρκάδα καὶ Φιλύσιον Ἀχαιόν. οἱ μὲν ταῦτα ᾄχοντο ἐροῦντες.

[Περὶληψις τῶν λοιπῶν §§ (33-40) τοῦ κεφαλαίου 1 καὶ τῶν §§ 1-16 τοῦ κεφαλαίου 2 :

Μετὰ ταῦτα ὁ Ξενοφῶν ἀποχωρεῖ τοῦ στρατεύματος, ἐμφανίζεται δ' ἐν αὐτῷ Θηβαῖός τις τυχοδιώκτης Κοιρατάδας, ὅστις ὑπόσχεται νά ὀδηγήσῃ τοὺς Ἑλληνας εἰς τὸ Δέλτα τῆς Θράκης παρέχων αὐτοῖς ἄφθονα τὰ τρόφιμα· οἱ Ἑλληνες, ἐπειδὴ ὁ Ἀναξίβιος οὐδὲν ὄρισμένον ἀπῆντησε, δέχον-

ται τὸν Κοιρατάδαν ὡς στρατηγὸν καὶ ἐξέρχονται τοῦ Βυζαντίου ἀλλ' ὁ Κοιρατάδης μὴ δυνάμενος νὰ παρέχῃ τροφὰς δι' ὄλον τὸ στράτευμα καταλείπει τὴν στρατηγίαν καὶ ἀναχωρεῖ.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Κοιρατάδα ὁ στρατὸς ἀρχίζει νὰ διαλύηται· ἐκ τῶν στρατηγῶν ἄλλος μὲν ἐπιθυμεῖ νὰ ὀδηγήσῃ τὸν στρατὸν εἰς τὸν ἡγεμόνα τῆς Θράκης Σεύθην, ἄλλος δὲ εἰς τὴν Θρακικὴν Χερρόνησον καὶ ἄλλος νὰ διαβῆ πάλιν εἰς τὴν Ἀσίαν· ἡ πειθαρχία τοῦ στρατοῦ χαλαροῦται. πολλοὶ δ' Ἕλληνες διασκορπίζονται εἰς τὰς πέριξ κειμένας πόλεις. Ἐν τῇ μεταξὺ φθάνει ὁ ἀρμοστής Ἀρίσταρχος ὡς διάδοχος τοῦ Κλεάνδρου καὶ ὁ ναύαρχος Πῶλος ὡς διάδοχος τοῦ Ἀναξιβίου· τῇ συμβουλῇ τοῦ τελευταίου πωλεῖ ὁ Ἀρίσταρχος 400 ὑπολειφθέντας ἐν Βυζαντίῳ στρατιώτας, ἐν ᾧ ὁ Ἀναξίβιος μετὰ τοῦ Ξενοφῶντος πλέει εἰς Πάριον, ὁπόθεν ὑπομνησκει εἰς τὸν Φαρνάβαζον τὰ συμπεφωνημένα· ἀλλ' ὁ Φαρν. μαθὼν ὅτι ἦλθεν ἄλλος ἀρμοστής, ὁ Ἀρίσταρχος, καὶ ὅτι ὁ Ἀναξίβιος δὲν ἐναυάρχει πλέον, περὶ τούτου μὲν οὐδὲν φροντίζει, διαπραγματεύεται δὲ πρὸς τὸν Ἀρίσταρχον περὶ τῶν Κυρείων. Διὰ τοῦτο ὁ Ἀναξίβιος παρακινεῖ τὸν Ξενοφῶντα νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ στράτευμα καὶ ἀφ' οὗ ὀδηγήσῃ ὅσον τὸ δυνατόν πλείστους εἰς Πέρινθον νὰ διαβιβάσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν Ἀσίαν πρὸς καταπολέμειν τοῦ Φαρναβάζου. Ὁ Ξενοφῶν ἐπιστρέφει εἰς τὸ στράτευμα, οἱ δὲ στρατιῶται εὐχαρίστως δέχονται αὐτὸν καὶ ἀκολουθοῦσι σχεδὸν πάντες εἰς Πέρινθον· ἀλλ' ὁ Ἀρίσταρχος χαριζόμενος εἰς τὸν Φαρνάβαζον, κωλύει αὐτοὺς νὰ διαπεραιωθῶσιν ἐκ Περίνθου εἰς Ἀσίαν. Ἐν τοιαύτῃ ἀμηχανίᾳ εὐρεθεὶς ὁ Ξενοφῶν θυσιάζει, ἵνα μάθῃ, ἂν οἱ θεοὶ ἐπιτρέπωσιν εἰς αὐτὸν νὰ ὀδηγήσῃ τὸ στράτευμα εἰς τὸν Σεύθην, παρ' οὗ εἶχε παρακληθῆ, πρὶν ἐπιχειρήσῃ νὰ διαβῆ εἰς τὴν Ἀσίαν, νὰ προσαγάγῃ εἰς αὐτὸν τὸν στρατὸν].

Β'. Διαπραγματεύσεις τοῦ Ξενοφῶντος μετὰ τοῦ Σεύθου.

(2, 17—38)

Ὁ οὖν Ξενοφῶν, ἐπεὶ ἐδόκει τὰ ἱερὰ καλὰ εἶναι αὐτῷ καὶ § 17—18 τῷ στρατεύματι ἀσφαλῶς πρὸς Σεύθην ἰέναι, παραλαβὼν Πολυκράτην τὸν Ἀθηναῖον λοχαγὸν καὶ παρὰ τῶν στρατηγῶν ἐκάστου ἄνδρα—πλὴν παρὰ Νέωνος—ᾧ ἕκαστος ἐπίστευεν, ὄψατο τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὸ Σεύθου στράτευμα ἐξήκοντα στάδια. ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἦσαν αὐτοῦ, ἐπιτυχᾶνει πυροὶς ἐρήμοις. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ὤφειτο μετακχωρηθέναι πρὸς τὸν Σεύθην· ἐπεὶ δὲ

θορύβου τε ἤσθετο καὶ σημαινόντων ἀλλήλοις τῶν περὶ Σεύθη, κατέμαθεν, ὅτι τούτου ἕνεκα τὰ πυρὰ κεκαυμένα εἶη τῇ Σεύτῃ πρὸ τῶν νυκτοφυλάκων, ὅπως οἱ μὲν φύλακες μὴ ὀρῶντο ἐν τῷ σκότει ὄντες, μήτε ὀπόσοι μήτε ὄπου εἶεν, οἱ δὲ προσιόντες μὴ λανθάνοιεν, ἀλλὰ διὰ τὸ φῶς καταφανεῖς εἶεν.

§ 19—22 Ἐπεὶ δὲ ἤσθετο, προπέμπει τὸν ἔρμηνα, ὃν ἐτύγχανεν ἔχων, καὶ εἰπεῖν κελεύει Σεύτῃ, ὅτι Ξενοφῶν πάρεστι, βουλόμενος συγγενέσθαι αὐτῷ. οἱ δὲ ἤροντο, εἰ ὁ Ἀθηναῖος ὁ ἀπὸ τοῦ στρατεύματος. ἐπειδὴ δὲ ἔφη οὗτος εἶναι, ἀναπηδήσαντες ἐδίωκον· καὶ ὀλίγον ὕστερον παρήσαν πελτασταὶ ὅσον διακόσιοι, καὶ παραλαβόντες Ξενοφῶντα καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἦγον πρὸς Σεύθη. ὁ δ' ἦν ἐν τύρσει μάλα φυλαττόμενος, καὶ ἵπποι περὶ αὐτὴν κύκλῳ ἐγκεχαλινωμένοι· διὰ γὰρ τὸν φόβον τὰς μὲν ἡμέρας ἐχίλου τοὺς ἵππους, τὰς δὲ νύκτας ἐγκεχαλινωμένοις ἐφυλάττετο. ἐλέγετο γὰρ καὶ πρόσθεν Τύρης ὁ τούτου πρόγονος ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ, πολὺ ἔχων στρατεύματα, ὑπὸ τούτων τῶν ἀνδρῶν πολλοὺς ἀπολέσαι καὶ τὰ σκευοφόρα ἀφαιρεθῆναι· ἦσαν δ' οὗτοι Θυνοί, πάντων λεγόμενοι εἶναι μάλιστα νυκτὸς πολεμικώτατοι.

§ 23—25 Ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἦσαν, ἐκέλευσεν εἰσελθεῖν Ξενοφῶντα ἔχοντα δύο, οὓς βούλοιοτο. ἐπειδὴ δ' ἔνδον ἦσαν, ἠσπάζοντο μὲν πρῶτον ἀλλήλους καὶ κατὰ τὸν Θράκιον νόμον κέρατα πρῶτινον· παρῆν δὲ καὶ Μηδοσάδης τῇ Σεύτῃ, ὅσπερ ἐπρέσθευεν αὐτῷ πάντοσε. ἐπειτα δὲ Ξενοφῶν ἤρχετο λέγειν· «Ἐπεμψας πρὸς ἐμέ, ὦ Σεύθη, εἰς Καλχηδόνα πρῶτον Μηδοσάδην τουτονί, δεόμενός μου συμπροθυμηθῆναι διαβῆναι τὸ στρατεύμα ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ ὑπισχνούμενός μοι, εἰ ταῦτα πράξαιμι, εὐ ποιήσεις, ὡς ἔφη Μηδοσάδης οὗτος». ταῦτα εἰπὼν ἐπήρετο τὸν Μηδοσάδην, εἰ ἀληθῆ ταῦτα εἶη. ὁ δ' ἔφη· «Αὐθις ἦλθε Μηδοσάδης οὗτος, ἐπεὶ ἐγὼ διέβην πάλιν ἐπὶ τὸ στρατεύμα ἐκ Παρίου, ὑπισχνούμενος, εἰ ἀγάγοιμι τὸ στρατεύμα

πρὸς σέ, τἀλλά τέ σε φίλω μοι χρήσεσθαι καὶ ἀδελφῶ καὶ τὰ παρὰ θαλάττῃ μοι χωρία, ὧν σὺ κρατεῖς, ἔσεσθαι παρὰ σοῦ».

Ἐπὶ τούτοις πάλιν ἤρετο τὸν Μηδοσάδην, εἰ ἔλεγε ταῦτα. § 26—30
 ὁ δὲ συνέφη καὶ ταῦτα. «Ἴθι νυν», ἔφη, «ἀφήγησαι τούτῳ, τί σοι ἀπεκρινάμην ἐν Καλχηδόνι πρῶτον». «Ἀπεκρίνω, ὅτι τὸ στράτευμα διαβήσοιτο εἰς Βυζάντιον, καὶ οὐδὲν τούτου ἕνεκα δεῖο τελεῖν οὔτε σοὶ οὔτε ἄλλῳ· αὐτὸς δὲ ἐπεὶ διαβαίης, ἀπιέναι ἔφησθα· καὶ ἐγένετο οὕτως, ὥσπερ σὺ ἔλεγες». «Τί γὰρ ἔλεγον», ἔφη, «ὅτε κατὰ Σηλυβρίαν ἀφίκου;» «Οὐκ ἔφησθα οἶόν τε εἶναι, ἀλλ' εἰς Πέρινθον ἐλθόντας διαβαίνειν εἰς τὴν Ἀσίαν». «Νῦν τοίνυν», ἔφη ὁ Ξενοφῶν, «πάρειμι καὶ ἐγὼ καὶ οὗτος Φρυνίσκος, εἰς τῶν στρατηγῶν, καὶ Πολυκράτης οὗτος, εἰς τῶν λοχαγῶν, καὶ ἔξω εἰσὶν ἀπὸ τῶν στρατηγῶν ὁ πιστότατος ἐκάστῳ πλὴν Νέωνος τοῦ Λακωνικοῦ. εἰ οὖν βούλει πιστοτέραν εἶναι τὴν πρᾶξιν, καὶ ἐκείνους κάλεσαι. τὰ δὲ ὄπλα σὺ ἐλθὼν εἰπέ, ὦ Πολύκρατες, ὅτι ἐγὼ κελεύω καταλιπεῖν, καὶ αὐτὸς ἐκεῖ καταλιπὼν τὴν μάχαιραν εἴσιθι».

Ἀκούσας ταῦτα ὁ Σεύθης εἶπεν ὅτι οὐδενὶ ἂν ἀπιστήσειεν § 31—34
 Ἀθηναίων· καὶ γὰρ ὅτι συγγενεῖς εἶεν εἰδέναι καὶ φίλους εὔνους ἔφη νομίζειν. μετὰ ταῦτα δ' ἐπεὶ εἰσῆλθον, οὓς ἔδει, πρῶτον Ξενοφῶν ἐπήρετο Σεύθην, ὅ, τι δεῖοιτο χρήσθαι τῆς στρατιᾶς. ὁ δὲ εἶπεν· «Μαισάδης ἦν πατὴρ μοι, ἐκείνου δὲ ἦν ἀρχὴ Μελανδίται καὶ Θυνοὶ καὶ Τρανίφαι. ἐκ ταύτης οὖν τῆς χώρας, ἐπεὶ τὰ Ὀδρουσῶν πράγματα ἐνόσησεν, ἐκπεσὼν ὁ πατὴρ, αὐτὸς μὲν ἀποθνήσκει νόσῳ, ἐγὼ δ' ἐξετράφην ὀρφανὸς παρὰ Μηδόκῳ, τῷ νῦν βασιλεῖ. ἐπεὶ δὲ νεανίσκος ἐγενόμην, οὐκ ἐδυνάμην ζῆν εἰς ἀλλοτρίαν τράπεζαν ἀποβλέπων· καὶ ἐκαθεζόμην ἐνδίφριος αὐτῷ ἰκέτης δοῦναί μοι ὁπόσους δυνατὸς εἶη ἄνδρας, ὅπως καὶ τοὺς ἐκβαλόντας ἡμᾶς, εἴ τι δυναίμην, κακὸν ποιοίην καὶ ζῆν μὴ εἰς τὴν ἐκείνου τράπεζαν ἀποβλέπων ὥσπερ κύων. ἐκ τούτου μοι δίδωσι τοὺς ἄνδρας καὶ τοὺς

ἵππους, οὓς ὑμεῖς ὄψεσθε, ἐπειδὴν ἡμέρα γένηται. καὶ νῦν ἐγὼ ζῶ τούτους ἔχων, ληζόμενος τὴν ἐμαυτοῦ πατρίαν χώραν. εἰ δέ μοι ὑμεῖς παραγένοισθε, οἴμαι ἂν σὺν τοῖς θεοῖς βραδίως ἀπολαβεῖν τὴν ἀρχήν. ταῦτ' ἐστίν, ἃ ἐγὼ ὑμῶν δέομαι».

§ 35—38 «Τί ἂν οὖν», ἔφη ὁ Ξενοφῶν, «σὺ δύναιο, εἰ ἔλθοιμεν, τῇ τε στρατιᾷ διδόναι καὶ τοῖς λοχαγοῖς καὶ τοῖς στρατηγοῖς; λέξον, ἵνα οὗτοι ἀπαγγέλλωσιν». ὁ δ' ὑπέσχετο τῷ μὲν στρατιώτῃ κυζικηνόν, τῷ δὲ λοχαγῷ διμοιρίαν, τῷ δὲ στρατηγῷ τετραμοιρίαν, καὶ γῆν, ὁπόσῃν ἂν βούλωνται, καὶ ζεύγη καὶ χωρίον ἐπὶ θαλάττῃ τετειχισμένον. «Ἐὰν δέ», ἔφη ὁ Ξενοφῶν, «ταῦτα πειρώμενοι μὴ διαπράξωμεν, ἀλλὰ τις φόβος ἀπὸ Λακεδαιμονίων ἦ, δέξει εἰς τὴν σεαυτοῦ, ἐάν τις ἀπιέναι βούληται παρὰ σέ;» ὁ δ' εἶπε· «Καὶ ἀδελφούς γε ποιήσομαι καὶ ἐνδιφρούς καὶ κοινωνοὺς ἀπάντων, ὧν ἂν δυνώμεθα κτᾶσθαι. σὺ δέ, ὦ Ξενοφῶν, καὶ θυγατέρα δώσω καί, εἴ τις σοὶ ἔστι θυγάτηρ, ὠνήσομαι Θρακίῳ νόμῳ, καὶ Βισάνθην οἴκησιν δώσω, ὅπερ ἐμοὶ κάλλιστον χωρίον ἐστὶ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ».

Γ'. Προσχώρησις τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὸν Σεύθην.

(3, 1—14)

§ 1—2 Ἀκούσαντες ταῦτα καὶ δεξιὰς δόντες καὶ λαβόντες ἀπήλαυνον· καὶ πρὸ ἡμέρας ἐγένοντο ἐπὶ στρατοπέδῳ καὶ ἀπήγγειλαν ἕκαστοι τοῖς πέμψασιν. ἐπαι δὲ ἡμέρα ἐγένετο, ὁ μὲν Ἀρίσταρχος πάλιν ἐκάλει τοὺς στρατηγούς καὶ λοχαγούς· τοῖς δ' ἔδοξε τὴν μὲν πρὸς Ἀρίσταρχον ὁδὸν εἶσαι, τὸ δὲ στράτευμα συγκαλέσαι. καὶ συνῆλθον πάντες πλὴν οἱ Νέωνος· οὗτοι δὲ ἀπείχον ὡς δέκα στάδια.

Ἐπεὶ δὲ συνήλθον, ἀναστὰς Ξενοφῶν εἶπε τάδε. « Ἄνδρες, § 3-6
 διαπλεῖν μὲν, ἔνθα βουλόμεθα, Ἀρίσταρχος τριήρεις ἔχων
 κωλύει· ὥστε εἰς πλοῖα οὐκ ἀσφαλὲς ἐμβαίνειν· οὗτος δὲ αὐτὸς
 κελεύει εἰς Χερρόνησον βίᾳ διὰ τοῦ Ἰεροῦ ὄρους πορευεσθαι·
 ἦν δέ, κρατήσαντες τούτου, ἐκεῖσε ἔλθωμεν, οὔτε πωλήσειν
 ἔτι ὑμᾶς φησίν, ὥσπερ ἐν Βυζαντίῳ, οὔτε ἐξαπατήσεσθαι ἔτι
 ὑμᾶς, ἀλλὰ λήψεσθαι μισθόν, οὔτε περιόψεσθαι ἔτι, ὥσπερ
 νυνί, δεομένους τῶν ἐπιτήδειων. οὗτος μὲν ταῦτα λέγει· Σεύ-
 θης δὲ φησιν, ἂν πρὸς ἐκεῖνον ἴητε, εὖ ποιήσειν ὑμᾶς. νῦν οὖν
 σκέψασθε, πότερον ἐνθάδε μένοντες τοῦτο βουλευσεσθε ἢ εἰς
 τὰ ἐπιτήδεια ἐπανελθόντες. ἐμοὶ μὲν οὖν δοκεῖ, ἐπεὶ ἐνθάδε
 οὔτε ἀργύριον ἔχομεν, ὥστε ἀγοράζειν, οὔτε ἄνευ ἀργυρίου
 ἐῶσι λαμβάνειν, ἐπανελθόντας εἰς τὰς κώμας, ὅθεν οἱ ἦττους
 ἐῶσι λαμβάνειν, ἐκεῖ, ἔχοντας τὰ ἐπιτήδεια, ἀκούοντας, ὅ,τι
 τις ἡμῶν δεῖται, αἰρεῖσθαι, ὅ,τι ἂν ἡμῖν δοκῆ κράτιστον εἶναι.
 καὶ ὅτω», ἔφη, «ταῦτα δοκεῖ, ἀράτω τὴν χεῖρα». ἀνέτειναν
 ἅπαντες. « Ἀπιόντες τοίνυν», ἔφη, «συσκευάζεσθε, καὶ ἐπει-
 δὴν παραγγέλλη τις, ἔπεσθε τῷ ἡγουμένῳ».

Μετὰ ταῦτα Ξενοφῶν μὲν ἡγεῖτο, οἱ δ' εἶποντο. Νέων δὲ § 7-9
 καὶ παρ' Ἀριστάρχου ἄγγελοι ἔπειθον ἀποτρέπεσθαι· οἱ δ' οὐχ
 ὑπήκουον. ἐπεὶ δ' ὅσον τριάκοντα σταδίους προσελθύθεσαν,
 ἅπαντᾶ Σεύθης. καὶ ὁ Ξενοφῶν, ἰδὼν αὐτόν, προσελάσασαι ἐκέ-
 λευσεν, ὅπως, ὅτι πλείστων ἀκούοντων, εἴποι αὐτῷ, ἃ ἐδόκει
 συμφέρειν. ἐπεὶ δὲ προσῆλθεν, εἶπε Ξενοφῶν· « Ἡμεῖς πορευό-
 μεθα, ὅπου μέλλει ἔξειν τὸ στράτευμα τροφήν· ἐκεῖ δ' ἀκούον-
 τες καὶ σοῦ καὶ τῶν τοῦ Λακωνικοῦ αἰρησόμεθα, ἃ ἂν κρά-
 τιστα δοκῆ εἶναι. ἦν οὖν ἡμῖν ἡγήσῃ, ὅπου πλείστα ἐστὶν
 ἐπιτήδεια, ὑπὸ σοῦ νομιοῦμεν ξενίζεσθαι». καὶ ὁ Σεύθης ἔφη·
 « Ἀλλὰ οἶδα κώμας πολλὰς ἀθρόας καὶ πάντα ἐχούσας τὰ
 ἐπιτήδεια ἀπεχούσας ἡμῶν, ὅσον διελθόντες ἂν ἡδέως ἀρι-
 στῶτε». « Ἡγοῦ τοίνυν», ἔφη ὁ Ξενοφῶν.

§ 10—12 Ἐπει δ' ἀφίκοντο εἰς αὐτὰς τῆς δειλῆς, συνῆλθον οἱ στρατιῶται, καὶ εἶπε Σεύθης τοιάδε· «Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, δέομαι ὑμῶν στρατεύεσθαι σὺν ἐμοί, καὶ ὑπισχνοῦμαι ὑμῖν δώσειν τοῖς στρατιώταις κυζικηνόν, λοχαγοῖς δὲ καὶ στρατηγοῖς τὰ νομιζόμενα· ἔξω δὲ τούτων τὸν ἄξιον τιμήσω. σιτία δὲ καὶ ποτά, ὡσπερ καὶ νῦν, ἐκ τῆς χώρας λαμβάνοντες ἔξετε· ὅποσα δ' ἂν ἀλίσκεται, ἀξιώσω αὐτὸς ἔχειν, ἵνα ταῦτα διατιθέμενος ὑμῖν τὸν μισθὸν πορίζω. καὶ τὰ μὲν φεύγοντα καὶ ἀποδιδράσκοντα ἡμεῖς ἱκανοὶ ἐσόμεθα διώκειν καὶ μαστεύειν· ἂν δέ τις ἀνθιστῆται, σὺν ὑμῖν πειρασόμεθα χειροῦσθαι». ἐπήρητο ὁ Ξενοφῶν· «Πόσον δὲ ἀπὸ θαλάττης ἀξιώσεις συνέπεσθαι σοι τὸ στράτευμα;» ὁ δ' ἀπεκρίνατο· «Οὐδαμῆ πλεῖον ἑπτὰ ἡμερῶν, μείον δὲ πολλαχῆ».

§ 13—14 Μετὰ ταῦτα ἐδίδδοτο λέγειν τῷ βουλομένῳ· καὶ ἔλεγον πολλοὶ κατὰ ταῦτά, ὅτι παντὸς ἄξια λέγοι Σεύθης· χειμῶν γὰρ εἶη καὶ οὔτε οἴκαδε ἀποπλεῖν τῷ τοῦτο βουλομένῳ δυνατὸν εἶη, διαγενέσθαι τε ἐν φιλίᾳ οὐχ οἶόν τε, εἰ δέοι ὠνούμενους ζῆν, ἐν δὲ τῇ πολεμίᾳ διατρίβειν καὶ τρέφεσθαι ἀσφαλέστερον μετὰ Σεύθου ἢ μόνους. ὄντων δ' ἀγαθῶν τοσοῦτων, εἰ μισθὸν προσλήψοιντο, εὐρημα ἐδόκει εἶναι. ἐπὶ τούτοις εἶπεν ὁ Ξενοφῶν· «Εἴ τις ἀντιλέγει, λεγέτω· εἰ δὲ μή, ἐπιψηφίω ταῦτα». ἐπὶ δὲ οὐδεὶς ἀντέλεγεν, ἐπεψήφισε, καὶ ἔδοξε ταῦτα. εὐθὺς δὲ Σεύθῃ εἶπε, ὅτι συνεστρατεύσονται αὐτῷ

[Περὶληψίς τῶν § § (15-48) τοῦ 3 κεφαλαίου καὶ τοῦ κεφαλ. 4:

Μετὰ τοῦτο ὁ Σεύθης καλεῖ τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς τῶν Ἑλλήνων εἰς δεῖπνον, καθ' ὃ συμβαίνουνσι πολλὰ καὶ παράδοξα κατὰ τὰ ἔθιμα τῶν Θρακῶν· μετὰ τὸ δεῖπνον οἱ μὲν λοχαγοὶ ἀπέρχονται εἰς τὸ στρατόπεδον, ὁ δὲ Σεύθης μετὰ τῶν στρατηγῶν ἐπιπεσόντες ἀνεπίστως κατὰ τῶν κωμῶν τῶν πολεμίων καταλαμβάνουσιν αὐτὰς καὶ λεηλατοῦσι.

Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῶν κωμῶν οἱ Θυνοὶ καταφεύγουσιν εἰς τὸ ὄρος· ἐν μᾶ δὲ νυκτὶ ἐπιτεθέντες κατὰ τῆς κόμης, ἐνθα κατεσκήνουν οἱ Ἕλληνες, ἐμβάλλουσι πῦρ εἰς αὐτήν· ἀλλ' ἡ ἐπίθεσις αὐτῆ ἀποτροπέεται διὰ τῆς βοηθείας τοῦ Σεύθου· οἱ δὲ Θυνοὶ ὑποτάσσονται εἰς αὐτόν].

Δ'. Δυσαρξέσκεια τοῦ Ξενοφῶντος πρὸς τὸν
Ἡρακλείδην καὶ Σεύθην.

(5, 1—16)

Ἵπερβάλλουσι δὲ πρὸς τοὺς ὑπὲρ Βυζαντίου Θρᾶκας εἰς § 1—5 τὸ Δέλτα καλούμενον· αὕτη δ' ἦν οὐκέτι ἀρχὴ Μαισάδου, ἀλλὰ Τήρους τοῦ Ὀδρύσου. καὶ ὁ Ἡρακλείδης ἐνταῦθα, ἔχων τὴν τιμὴν τῆς λείας, παρῆν. καὶ Σεύθης, ἐξαγαγὼν ζεύγη ἡμιονικὰ τρία, οὐ γὰρ ἦν πλείω, τὰ δ' ἄλλα βοεικὰ, καλέσας Ξενοφῶντα ἐκέλευε λαβεῖν, τὰ δ' ἄλλα διανεῖμαι τοῖς στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς. Ξενοφῶν δὲ εἶπεν· «Ἐμοὶ μὲν τοίνυν ἀρκεῖ καὶ αὐτῆς λαβεῖν· τούτοις δὲ τοῖς στρατηγοῖς δωροῦ, οἳ σὺν ἐμοὶ ἠκολούθησαν, καὶ λοχαγοῖς». καὶ τῶν ζευγῶν λαμβάνει ἐν μὲν Τιμασίῳν ὁ Δαρδανεύς, ἐν δὲ Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος, ἐν δὲ Φρυνίσκος ὁ Ἀχαιός· τὰ δὲ βοεικὰ ζεύγη τοῖς λοχαγοῖς κατεμερίσθη. τὸν δὲ μισθὸν ἀποδίδωσιν, ἐξεληλυθότος ἤδη τοῦ μηνός, εἴκοσι μόνον ἡμερῶν· ὁ γὰρ Ἡρακλείδης ἔλεγεν, ὅτι οὐ πλείον ἐμπολήσαι. ὁ οὖν Ξενοφῶν ἀχθεσθεὶς εἶπεν ἐπομόσας· «Δοκεῖς μοι, ὦ Ἡρακλείδη, οὐχ, ὡς δεῖ, κήδεσθαι Σεύθου· εἰ γὰρ ἐκνήδου, ἦκες ἂν φέρων πλήρη τὸν μισθὸν καὶ προσδανεισάμενος, εἰ μὴ ἄλλως ἐδύνω, καὶ ἀποδόμενος τὰ σαυτοῦ ἱμάτια».

Ἐντεῦθεν ὁ Ἡρακλείδης ἠχθέσθη τε καὶ ἔδεισε, μὴ ἐκ § 6—8 τῆς Σεύθου φιλίας ἐκβληθεῖη, καί, ὅτι ἐδύνατο, ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας Ξενοφῶντα διέβαλλε πρὸς Σεύθην. οἱ μὲν δὴ στρατιῶται Ξενοφῶντι ἐνεκάλουν, ὅτι οὐκ εἶχον τὸν μισθόν· Σεύθης δὲ ἠχθετο αὐτῷ, ὅτι ἐντόνως τοῖς στρατιώταις ἀπήτει τὸν μισθόν. καὶ τέως μὲν αἰεὶ ἐμέμνητο, ὡς, ἐπειδὴν ἐπὶ θάλατταν ἀπέλθῃ, παραδώσει αὐτῷ Βισάνθην καὶ Γάνος καὶ Νέον τεῖχος· ἀπὸ δὲ τούτου τοῦ χρόνου οὐδενὸς ἔτι τούτων

ἐμέμνητο. ὁ γὰρ Ἡρακλείδης καὶ τοῦτο διεβεβλήκει, ὡς οὐκ ἀσφαλὲς εἶη τείχη παραδιδόναι ἀνδρὶ δύναμιν ἔχοντι.

§ 9—11 Ἐκ τούτου ὁ μὲν Ξενοφῶν ἐβουλεύετο, τί χρῆ ποιεῖν περὶ τοῦ ἔτι ἄνω στρατεύεσθαι· ὁ δ' Ἡρακλείδης, εἰσαγαγὼν τοὺς ἄλλους στρατηγούς πρὸς Σεύθη, λέγειν τε ἐκέλευεν αὐτούς, ὅτι οὐδὲν ἂν ἦττον σφεῖς ἀγάγοιεν τὴν στρατιὰν ἢ Ξενοφῶν, τὸν τε μισθὸν ὑπισχνεῖτο αὐτοῖς ἐν τὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἔκπλεων παρέσεσθαι δυοῖν μηνοῖν, καὶ συστρατεύεσθαι ἐκέλευεν. καὶ ὁ Τιμασίων εἶπεν· «Ἐγὼ μὲν τοίνυν οὐδ' ἂν πέντε μηνῶν μισθὸς μέλλῃ εἶναι, στρατευσάμην ἂν ἄνευ Ξενοφῶντος». καὶ ὁ Φρυνίσκος καὶ ὁ Κλεάνωρ συνωμολόγουν τῷ Τιμασίῳ. ἐντεῦθεν ὁ Σεύθης ἐλοιδορεῖ τὸν Ἡρακλείδην, ὅτι οὐ παρεκάλει καὶ Ξενοφῶντα. ἐκ δὲ τούτου παρακαλοῦσιν αὐτὸν μόνον. ὁ δέ, γνοὺς τοῦ Ἡρακλείδου τὴν πανουργίαν, ὅτι βούλοιο αὐτὸν διαβάλλειν πρὸς τοὺς ἄλλους στρατηγούς, παρέρχεται λαβὼν τοὺς τε στρατηγούς πάντας καὶ τοὺς λοχαγούς.

§ 12—16 Καὶ ἐπεὶ πάντες ἐπεισθήσαν, συνεστρατεύοντο καὶ ἀφικνοῦνται ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸν Πόντον διὰ τῶν Μελινοφάγων καλουμένων Θρακῶν εἰς τὸν Σαλμυδησσόν. ἐνθα τῶν εἰς τὸν Πόντον πλεουσῶν νεῶν πολλαὶ ὀκέλλουσι καὶ ἐκπίπτουσι· τέναγος γάρ ἐστιν ἐπὶ πάμπολυ τῆς θαλάττης. καὶ οἱ Θρακῆς οἱ κατὰ ταῦτα οἰκοῦντες, στήλας ὀρισάμενοι, τὰ καθ' αὐτοὺς ἐκπίπτοντα ἕκαστοι λήζονται· τέως δὲ ἔλεγον ἀρπάζοντας πολλοὺς ὑπ' ἀλλήλων ἀποθνήσκειν. ἐνταῦθα εὐρίσκοντο πολλαὶ μὲν κλῖναι, πολλὰ δὲ κιβώτια, πολλαὶ δὲ βίβλοι γεγραμμέναι, καὶ τᾶλλα πολλὰ, ὅσα ἐν ξυλίνοις τεύχεσι ναύκληροι ἄγουσιν. ἐντεῦθεν, ταῦτα καταστρεφάμενοι, ἀπῆσαν πάλιν. ἐνθα δὲ Σεύθης εἶχε στράτευμα ἤδη πλεόν τοῦ Ἑλληνικοῦ· ἐκ τε γὰρ Ὀδρυσῶν πολὺ ἔτι πλείους κατεβηθήκεσαν, καὶ οἱ αἰεὶ πειθόμενοι συνεστρατεύοντο. κατηγλήσθησαν δ' ἐν τῷ πεδίῳ ὑπὲρ Σηλυβρίας, ὅσον τριάκοντα στα-

δίους ἀπέχοντες τῆς θαλάττης. καὶ μισθὸς μὲν οὐδεὶς πω ἐφαίνετο· πρὸς δὲ τὸν Ξενοφῶντα οἱ τε στρατιῶται παγγαλέπως εἶχον ὃ τε Σεύθης οὐκέτι οἰκείως διέκειτο, ἀλλ', ὁπότε συγγενέσθαι αὐτῷ βουλόμενος ἔλθοι, πολλαὶ ἤδη ἀσχολίαι ἐφαίνοντο.

[Περὶληψις τῶν κεφαλαίων 6, 7 καὶ 8 :

Ταῦτα συνέβαινον ἐν τῷ παρὰ τὴν Σηλυβριάν στρατοπέδῳ, ὅτε οἱ Λακεδ. ἀποφασίζουσι τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ Τισσαφέρνηου καὶ πέμπουσι τὸν Θίβρωνα εἰς Ἐφεσον· οὗτος δὲ ἐπιθυμῶν νὰ μισθώσῃ τοὺς Ἕλληνας ὑπὲρ τῶν Λακεδ. ἀποστέλλει πρεσβευτὰς εἰς Θράκην· ὁ Ἡρακλείδης καὶ ὁ Σεύθης μαθόντες τοῦτο καὶ θεωρήσαντες κατάλληλον τὴν εὐκαιρίαν ν' ἀπαλλαγῶσι τῶν Ἑλλήνων προσάγουσι τοὺς πρεσβευτὰς τοῦ Θίβρωνος εἰς τὸ συνηθροισμένον στράτευμα· ἐνταῦθα τῶν Ἀρκάδων τινὲς κατηγοροῦσι τὸν Ξενοφῶντα ὡς αἴτιον τοῦ νὰ μὴ εἶναι τὸ στράτευμα μετὰ τῶν Λακεδ., ἀλλὰ νὰ ὑπηρετῇ τὸν Σεύθην. Ὁ Ξενοφῶν ἀποκρούει τὴν κατηγορίαν αὐτὴν διὰ πειστικωτάτου λόγου· ἐν τέλει δὲ ἀποφασίζει μετὰ τοῦ στρατοῦ νὰ καταλίπῃ τὸν Σεύθην καὶ τὰ προσχωρήσῃ πρὸς τὸν Θίβρωνα.

Μετὰ ταῦτα οἱ Ἕλληνες δι' ἔλλειψιν τροφίμων ἀναγκάζονται νὰ λεηλατῶσι τὰς κόμας, αἵτινες εἶχον δοθῆ ὑπὸ τοῦ Σεύθου εἰς τὸν Μηδοσάδην διὰ τὰς πρεσβευτικὰς αὐτοῦ ὑπηρεσίας· ὅτε δὲ ὁ Μηδοσάδης ἔλθων πρὸς τὸν Ξενοφ. ἀπῆλθει ἐν ὀνόματι τοῦ Σεύθου νὰ μὴ λεηλατῶσι τὰς κόμας καὶ ν' ἀπέλθωσι, ὁ Ξενοφῶν ὑπομνησκει εἰς αὐτὸν τὰς παρασχεθείσας εἰς τὸν Σεύθην ὑπηρεσίας τῶν Ἑλλήνων καὶ παραπέμπει αὐτὸν εἰς τοὺς Λακεδ., τοὺς νῦν ἄρχοντας τοῦ στρατεύματος. Οἱ Λακεδ. ἀπαίτουσι τὸν ὀφειλόμενον μισθὸν τοῦ στρατεύματος ἀπειλήσαντες ὅτι αὐτοὶ θὰ βοηθήσωσι τοὺς ἀδικουμένους. Τότε ὁ Μηδοσάδης προτείνει ν' ἀναθέσωσι τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν Σεύθην καὶ πέμπεται ὁ Ξενοφῶν, ὅστις κατορθοῖ νὰ πείσῃ τὸν Σεύθην ν' ἀποδώσῃ τὸν ὀφειλόμενον μισθόν.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ξενοφῶν ἀπὸ τῆς Θράκης διαβιβάζει τὸ στράτευμα εἰς τὴν Λάμφακον, ἐκεῖθεν δὲ προχωρεῖ μέχρι Περγάμου· ἐνταῦθα μαθῶν ὅτι ἐν τῇ πεδιάδι εὗρισκετο Πέρσης τις Ἀσιδάτης πλουσιώτατος ἐπιπίπτει διὰ νυκτὸς κατ' αὐτοῦ καὶ τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν ἀποτυγχάνει, τὴν δ' ὑστεραίαν συλλαμβάνει αὐτὸν μετὰ τῆς οἰκογενείας του καὶ λαμβάνει πολλὰ χρήματα. Ἐν τούτῳ τῷ μεταξύ ἔλθόντος καὶ τοῦ Θίβρωνος εἰς Περγάμον παραδίδει εἰς αὐτὸν τὸ στράτευμα].

Βιβλιοθήκη Τ. Μαρδαροπούλου

1939 η 16/2/39

2η Αγγλική Τ. Γραμματική

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

2η Αγγλική Τ. Γραμματική 1932

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Συνοπτικὴ ἱστορία τοῦ Περσικοῦ κράτους.

Τὸ ἀρχαῖον Περσικὸν κράτος ἰδρύθη περὶ τὸ 559 π. Χ. ὑπὸ Κῦρου τοῦ πρεσβυτέρου, ὅστις ὑποτάξας τὴν Βαβυλωνίαν, Λυδίαν καὶ Μικρὰν Ἀσίαν κατέστησε τοῦτο τὸ πρῶτον ἐν Ἀσίᾳ Ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ Καμβύσης (529-522) ἐκυρίευσεν τὴν Αἴγυπτον· εἰς μεγίστην δ' ἀκμὴν ἐφθάσε τὸ κράτος ἐπὶ Δαρείου τοῦ Α'—τοῦ υἱοῦ τοῦ Ὑστάσπου - (521-485), ὅστις τὴν ἐπεκταθεῖσαν ἐπικράτειαν (ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ μέχρι τοῦ Ἑλλησπόντου, ἀπὸ τῆς Νοτίου Αἰγύπτου μέχρι τοῦ Καυκάσου καὶ τοῦ Ἰαξάρτου) ἐξόχως διωργάνωσεν· αἱ κατὰ τῆς Ἑλλάδος δ' ὅμως ἐκστρατεῖαι του ἐναντιώθησαν οὐκ ὀρθῶς παρὰ τὸν Ἀθῶν (492) καὶ ἐν Μαραθῶν (490).

Ἐπὶ Ξέρξου τοῦ Α' (485-465) ἤρξατο ἡ ἰσχύς τοῦ κράτους νὰ καταπίπτῃ, ἰδίᾳ διὰ τὰς ἥττας, αἷς τοῦτο παρὰ τῶν Ἑλλήνων ὑπέστη (ἐν Σαλαμῖνι τῷ 480, ἐν Πλαταιαῖς καὶ Μυκάλῃ τῷ 479, ἐν Εὐρωμέδοντι τῷ 467). Τὸν Ξέρξην διεδέχθη Ἀρταξέρξης Α' ὁ Μακρόχειρ (465-424) καὶ τοῦτον μετὰ μακρὰς περὶ τοῦ θρόνου ἐριδίας Δαρείου Β' ὁ Νόθος (424-404). Οὗτος ἔσχεν ἐκ τῆς συζύγου του Παρυσάτιδος δύο υἱούς, Ἀρταξέρξην Β' τὸν Μνήμονα (βασιλεύσαντα ἀπὸ τοῦ 404-359) καὶ Κῦρον τὸν νεώτερον.

Ὁ Κῦρος παρὰ τοῦ πατρὸς του εἶχε διορισθῆ σατοράπης τῆς Λυδίας, Μεγάλης Φρυγίας καὶ Κυπριαδονίας, καὶ ὡς τοιοῦτος ὑπεστήριξε τοὺς Λακεδαιμονίους, ἰδίᾳ τὸν Λύσανδρον, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του ἐπέδιώξε τῇ βοήθειᾳ Ἑλλήνων μισθοφόρων νὰ ἐκθρονίσῃ τὸν ἀδελφόν του Ἀρταξέρξην καὶ νὰ καταστῇ αὐτὸς βασιλεὺς τῆς Περσίας. Ταύτην τὴν ἐκστρατείαν, ἣν ὁ Κῦρος ἀνέλαβε τῷ 401, πραγματεύεται ἡ Κῦρου Ἀνάβασις τοῦ Ξενοφώντος.

2. Βίος Ξενοφώντος.

Ὁ Ξενοφῶν, γεννηθεὶς ἐν Ἀθήναις πιθανῶς τῷ 430 π. Χ., ἦτο υἱὸς τοῦ Γρύλλου καὶ τῆς Διοδώρας καὶ κατήγετο ἐξ εὐπόρου καὶ εὐγενοῦς οἰκογενείας. Ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἐγένετο πιστὸς μαθητὴς τοῦ φιλοσόφου Σωκράτους πλεῖστον ὠφελήθει· ἐκ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ.

Τῷ 401 π. Χ. καταλιπὼν τὰς Ἀθήνας ἐπορεύθη κατὰ πρόσκλησιν τοῦ φίλου του Προξένου τοῦ Βοιωτοῦ εἰς Σάρδεϊς πρὸς τὸν νεώτερον Κῦρον, ὅτε οὗτος παρεσκευάζετο νὰ ἐκστρατεύσῃ

κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀριαξέρξου. Τὴν ἐκστρατείαν ταύτην ἠκολούθησεν ὁ Ξενοφῶν ὡς ἀπλοῦς ἐθελοντής. Μετὰ τὴν περὶ τὰ Κούναξα δ' ὅμως μάχην καὶ τὴν προδοσίαν τοῦ σατραπῆος Τισσαφέρνηους ἐκλεχθεὶς στρατηγὸς κατώρθωσε διὰ μεγίστων κόπων καὶ κινδύνων νὰ ὀδηγήσῃ τὸν στρατὸν τῶν μυριῶν Ἑλλήνων ἐκ τοῦ βάρθους τῆς Ἀσίας εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Θράκην. Ἐνταῦθα ἐβοήθησε τὸν Σεύθην, τὸν βασιλέα τῆς Θράκης, καὶ παρεσκευάζετο νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἄλλ' οἱ φίλοι του προσελθόντες ἔπεισαν αὐτὸν νὰ προστεθῇ μετὰ τοῦ στρατοῦ του εἰς τὸν Σπαρτιατικὸν στρατὸν (399), ὅστις τότε ὑπὸ τὸν Θίβρωνα ἐν Ἀσίᾳ ἐπολέμει πρὸς τοὺς Πέρσας.

Διὰ τοῦτο καὶ διότι ἐπολέμησε μετὰ τοῦ Κύρου, ὅστις ἦτο ἐχθρὸς τῶν Ἀθηναίων, ἐξωρίσθη ὁ Ξενοφῶν ἀπὸ τῆς πατρίδος του.

Ἄφ' οὗ δ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐπολέμησε μετὰ τῶν Σπαρτιατῶν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τοῦ Περσικοῦ ζυγοῦ, ἐπανήλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀκολουθῶν τὸν Ἀγησίλαον, τὸν βασιλέα τῆς Σπάρτης, καὶ ἐπολέμησε μετ' αὐτοῦ ἐν Κορωνείᾳ (394) κατὰ τῶν συμπολιτῶν του, οἵτινες παρέστησαν σύμμαχοι τῶν Θηβαίων.

Οἱ Σπαρτιατᾶται ἀναγνωρίσαντες τὰς εὐεργεσίας τοῦ Ξενοφῶντος ἔδωκαν αὐτῷ (393) ὡς δῶρον προσοδοφόρον κτήμα ἐν Σκιλλοῦντι τῆς Ἡλίδος, παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν. Ἐνταῦθα ἔζησεν ὁ Ξενοφῶν ἐπὶ 23 ἔτη μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Φιλισίας καὶ τῶν τέκνων Γρύλλου καὶ Διοδώρου ἀσχολούμενος εἰς τὴν θήραν, τὴν γεωργίαν καὶ τὴν συγγραφὴν.

Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην, καθ' ἣν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἠττήθησαν ὑπὸ τῶν Θηβαίων, ἐκδιωχθεὶς ἐκ τοῦ Σκιλλοῦντος (370) κατέφυγεν εἰς Κόρινθον. Ἐκεῖ οὗτος καὶ μετὰ τὴν ἀνάκλησιν τῆς ἐξ Ἀθηνῶν ἐξορίας του διέμεινε καὶ ἀπέθανε πλήρης ἡμερῶν περὶ τὸ 355 π. Χ.

3. Ξενοφῶντος Κύρου Ἀνάβασις.

Ὁ Ξενοφῶν συνέγραψε πλεῖστα συγγράμματα· τούτων ἐν εἶναι ἡ *Κύρου Ἀνάβασις* διηρημένη εἰς 7 βιβλία.

Τὸ σύγγραμμα τοῦτο ὀνομάσθη μὲν ἐκ τοῦ πρώτου μικροτέρου μέρους (βιβλ. I, κεφ. 1-6), ἐν ᾧ περιγράφεται ἡ πορεία τοῦ Κύρου ἀπὸ τῶν παραλίων τοῦ Αἰγαίου πελάγους εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀσίας, ἀλλὰ κυρίαν ὑπόθεσιν ἔχει τὴν μετὰ τὴν μάχην παρὰ τὰ Κούναξα κάθοδον τῶν μυριῶν εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον καὶ τὸν Ἑλλήσποντον.

Ἡ *Ἀνάβασις* συνεγράφη ἐν Σκιλλοῦντι πιθανῶς τῷ 375 π. Χ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

BIBLION ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1

§ 1.

Δη = λοιπόν. — **ἀνάβασις** = πορεία ἀπὸ τῶν παραλίων τοῦ Αἰγαίου πελάγους εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀσίας. — **ἐν ταῖς σπονδαῖς** = ἐν καιρῷ τῶν συνθηκῶν. — **ὄσα ἐπολεμήθη** = ὅσα πολεμικὰ πράξεις ἐγένοντο. — **παραβάντος τὰς σπ. β. καὶ Τισσ.** = ἀφ' οὗ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Τισσ. παρέβη τὰς συνθήκας = μετὰ τὴν παράθεσιν τῶν συνθηκῶν ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ Τισσ. — **ἐπακολουθοῦντος** (δηλ. τοῖς Ἑλλησι) τοῦ Περσ. στρατ. = ἐν ᾧ ἐχθρικῶς ἠκολούθει (= ἐν ᾧ κατεδίωκε) τοὺς Ἑλλ. τὸ Περσικὸν στρατεύμα. — **λόγος** = διήγησις.

Ἐν τῇ ἀναβάσει, δηλ. τῶν μυρίων, ἤτοι τῶν μετὰ τοῦ Κύρου ἐκστρατευσάντων Ἑλλήνων. — **μέχρι τῆς μάχης**, δηλ. τῆς παρὰ τὰ Κούναξα. — **σπονδαί**, κυρίως αἱ δι' ἐπισήμου σπονδῆς συνομολογηθεῖσαι συνθήκαι, ἢ οὕτω κλεισθεῖσα εἰρήνη· **σπονδῆ** δὲ ἢ προσφορά ποτοῦ, δηλ. ὁ οἶνος, ὃν κατὰ τὰς ἐστιάσεις καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὴν συνομολόγησιν τῶν συνθηκῶν ἔχυνον ἐκ ποτηρίου πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν. — **βασιλεὺς**, ποῖος βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἐννοεῖται; — **οἱ σὺν Κύρῳ ἀναβ.** Ἑλλ., τίνες ἐννοοῦνται; — **τοῦ Περσ. στρατ.**, ἐννοεῖται ὁ ὑπὸ τὸν σατράπην Τισσ. πολυάριθμος στρατός. — **ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ**, δηλ. ἐν τοῖς προηγουμένοις βιβλίοις (I-III).

§ 2—4.

+ **Ἀφίκοντο**, ὑποκμ.: οἱ Ἕλληνες. — **ἐνθα = ἐκεῖσε, ἐνθα =** ἐκεῖ, ὅπου. + **παντάπασι** = ὅλως διόλου. + **ἄπορος** = ἀδιάβατος. + **μέγεθος** = πλάτος. + **πάροδος** = ὁδὸς παρὰ τὸν ποταμὸν. + **ἀποτομος** = χρημνώδης. + **ὑπέρ αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ** = ἀκριβῶς ὑπερ-

άνω τοῦ ποταμοῦ. — *δοκεῖ τινι* = φαίνεται καλὸν εἰς τινα. — *δὴ* = (τότε) πλέον. — *πορευτέον εἶναι* = ὅτι ἔπρεπε νὰ πορευθῶσιν. — *ἀκούω τινός* = ἀκούω παρά τινος. — *ἀλίσκομαι* = αἰχμαλωτίζομαι. — *εἰ διέλθοιεν* = ἐάν διέλθωσιν. — *περίασι*, μέλλ. τοῦ *περιέρχομαι* (τὰς πηγὰς) = περικάμπω (τὰς πηγὰς). — *οὐ πρόσω τοῦ T.* = οὐ πρόσω τῶν πηγῶν τοῦ *Τίγρ.* τὸ δὲ πρόσω = μακρὰν. — *ἔστιν οὕτως ἔχον* = οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα (ὅτι δηλ. αἱ πηγαὶ τοῦ Εὐφράτου δὲν ἀπέχουσι πολὺ τῶν πηγῶν τοῦ *Τίγρ.*). — *ἤν ἐμβολὴν ποιῶμαι εἰς τοὺς Καρδούχους* = εἰσβάλλω εἰς τὴν χώραν τῶν Καρδούχων. — *ᾧδε* = κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. — *ἅμα μὲν . . . ἅμα δὲ* = ἀφ' ἑνὸς μὲν . . . ἀφ' ἑτέρου δέ. — *λαθεῖν . . . φθάσαι*, ἐκ τοῦ *πειρώμενοι* ὡς ἀντικμ. τῶν ἀπαρμψ. νοητέον τό : *τοὺς πολεμίους*. — *λανθάνω τοὺς πολεμίους* = διαφεύγω τὴν προσοχὴν τῶν πολεμίων, δὲν ἐννοοῦμαι ὑπὸ τῶν πολεμίων. — *φθάνω τοὺς πολεμίους* = προφθάνω, προλαμβάνω τοὺς πολεμίους. — *πειρῶμαι* = προσπαθῶ. — *τὸ ἄκρον* = ἡ κορυφὴ (ὄρους).

Ἐδόκει . . . τοῖς στρατηγοῖς, δηλ. τῶν Ἑλλήνων. — *διὰ τῶν ὀρέων*, τῶν Καρδουχείων. — *τῶν ἀλίσκομένων*, νοοῦνται οἱ αἰχμαλωτοὶ, οὓς οἱ Ἕλληγες εἶχον συλλάβει καθ' ὁδόν. — *ἔστιν οὕτως ἔχον*, ὡς ἐδείχθη κατόπιν. — *τοὺς πολεμίους*, ποῖοι ἐννοοῦνται; — *τὰ ἄκρα*, τίνων ὀρέων;

§ 5—7.

* *Ἦνίκα* = ὅτε. — *ἦν ἀμφὶ τὴν τελευταίαν φυλακὴν* = ἦτο περίπου ἢ ὥρα τῆς τελευταίας (νυκτερινῆς) φρουράς. — *λείπομαι* = ὑπολείπομαι. — *ὅσον διελθεῖν* = τόσον (χρονικὸν διάστημα), ὅσον ἦτο ἀρκετὸν διὰ νὰ διέλθωσι. — *σκοιαῖος* = ἐν σκότει, μὲ σκότος. — *πεδίον* = πεδιάς. — *τηνικαῦτα* = τότε. — *ἀναστάντες . . . πορευόμενοι*, ἢ α' χρονική, ἢ β' τροπική. — *ἀπὸ παραγγέλσεως* = κατὰ (προφορικῶς) δοθεῖσαν διαταγὴν. — *ἅμα τῇ ἡμέρᾳ* = κατὰ τὰ ἐξημερώματα. — *ἐνθα δὴ* = τότε λοιπόν. — *ἠγοῦμαι* = προηγοῦμαι. — *τὸ ἀμφ' αὐτὸν (στράτευμα)* = τοὺς στρατιώτας του. — *οἱ ὀπισθοφυλάκες ὀπλιται* = οἱ ὀπισθοφυλακούντες ὀπλιται = οἱ ὀπλιται οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ὀπισθοφυλακίην. — *ἔπομαι* = ἀκολουθῶ. — *μὴ* (μετ' εὐκτ.) = μήπως (μεθ' ὑποτακτ.). — *ἐπίσποιο*, ἀβρ. τοῦ *ἐφέπομαι* = ἀκολουθῶ. — *ἄνω πορευομένων*

(δηλ. αὐτῶν) = ὅταν αὐτοὶ (τίνες;) πορεύωνται ἄνω. + *πρὶν αἰσθέσθαι* (τοῦ *αἰσθάνομαι*) = προτοῦ ἐννοήσωσι (τοῦτο). — *ὕφηγοῦμαι* = προπορεύομαι βραδέως. — *ἐφείπετο*, παρατκ. τοῦ *ἐφέπομαι*. + *ἀεὶ τὸ ὑπερβάλλον* (= *τὸ ἀεὶ ὑπερβ.*) *τοῦ στρ* = τὸ μέρος τοῦ στρατοῦ, τὸ ὅποιον ἐκάστοτε διέβαινε (τὸ ὄρος). — *τὸ ἄγκος, οὐς* = ἡ κοιλάς. + *ὁ μυχὸς* = ἡ χαράδρα.

Ἀμφὶ τὴν τελευταίαν φ., αἱ Ἕλληνες διήρουν τὴν νύκτα εἰς τρεῖς φυλακάς· ἡ τρίτη φυλακὴ, ἣτις καὶ τελευταία ἐκαλεῖτο, κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον τῆς εἰσβολῆς τῶν Ἑλλ. εἰς τὴν χώραν τῶν Καρδούχων (περὶ τὰ μέσα Νοεμβρίου) ἤρχιζε περὶ τὴν 2αν ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον. — *τὸ πεδίον*, δηλ. τὸ μεταξὺ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ καὶ τῶν Καρδουχείων ὄρεων. — *ἀπὸ παραγγέλλεως*, αἱ στρατιωτικαὶ διαταγαὶ ἐδίδοντο κοινῶς πρὸς πάντας διὰ τοῦ *κῆρυκος* ἢ *σάλπιγγος* ἢ *κέρατος*· ἐνταῦθα ἡ διαταγὴ δίδεται κατ' ἴδιαν ἀπὸ ἀνδρὸς εἰς ἀνδρα (ἀνωτέρου εἰς κατώτερον). — *πρὸς τὸ ὄρος*, δηλ. ; — *γυμνήτας*, τίνες ἐκαλοῦντο *γυμνήτας* καὶ εἰς τί ἐχρησιμοποιοῦντο οὗτοι ; — *πάντας*, ἐπομένως καὶ τοὺς *γυμνήτας* τῶν λοιπῶν στρατιωτικῶν τάξεων· διατί δὲ ὁ Χειρίσσοφος ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ *τοὺς γυμνήτας πάντας* ; — *ὀπλίταις*, τίνες ἐκαλοῦντο *ὀπλίταις* καὶ εἰς ποίας μάχας ἐχρησιμοποιοῦντο οὗτοι ; — *οὐδεὶς κίνδυνος . . . μὴ τις . . . ἐκ τοῦ ὀπισθεν*, διότι ὁ ὑπὸ τὸν Τισσ. Περσικὸς στρατὸς εἶχεν ἤδη παύσει νὰ καταδιώκῃ τοὺς Ἕλληνας. — *πρὶν . . . αἰσθέσθαι*, ὅτι δηλ. ὁ Χειρίσσοφος ἀνέβη εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους. — *ὕφηγεῖτο*, ὁ Χειρίσσοφος πρὸς τίνα σκοπὸν προεπορεύετο βραδέως :

§ 8—9.

+ *Τὰς οἰκίας* = τὰς *ἐαυτῶν οἰκίας*. + *ἔχοντες καὶ γυναῖκας καὶ π.* = μετὰ γυναικῶν καὶ παιδῶν. + *ἐπιτήδεια* = τροφίμα. — *πολλὰ* = ἐν ἀφθονίᾳ. + *ἦν* = *ἔξῃν*· *ἔξεσι* = εἶναι δυνατόν. + *χαλκώματα* = χαλκᾶ σκευή. + *πάμπολυς*, + *πόλλη*, + *πολυ* = παρὰ πολὺς. + *κατασκευάζω* = ἐφοδιάζω. + *φέρω τι* = λαμβάνω καὶ φέρω τι μετ' ἐμοῦ, ἀρπάζω. — *οὐδὲ τοὺς ἀνθρώπους . . .* = καὶ τοὺς ἀνθρώπους δὲν . . . — *ὑποφειδόμενοι* = ἀλλ' *ὑπεφείδοντο*· τοὺς ἀνθρώπους δὲν . . . — *ὑποφείδομαι* = φείδομαι κάπως, δεικνύομαι ὀλίγον φειδωλὸς (+ ἐπιεικής). + *εἴ πως ἐθελήσειαν* = (ἵνα ἴδωσιν) ἂν ἴσως θελή-

σωσι. — **διέναι**, τοῦ **δίημι** (τινα) = ἀφίνω τινά νά διέλθῃ. — **ὡς διὰ φιλίας τῆς χώρας** = διὰ τῆς χώρας ὡς (διὰ) φιλίας· **φιλία** = φιλική. — **δπου** (= εἶ που) **τις ἐπιτυγχάνοι** (αὐτοῖς, δηλ. τοῖς ἐπιτηδεύουσιν) = ὁσάκις τις κάπου εὔρισκεν αὐτά. — **ἀνάγκη ἦν**, δηλ. **λαμβάνειν**. — **καλούντων** (δηλ. τῶν Ἑλλήνων) **ὑπήκουον** = ὑπήκουον εἰς τὴν πρόσκλησιν τῶν Ἑλλήνων.

Ἐφευγον ἐπὶ τὰ ὄρη, πρὸς τίνα σκοπόν; — **ἐπέπερ βασιλεῖ π...**, οἱ Καρδοῦχοι προστατευόμενοι ὑπὸ τῶν ὀρέων αὐτῶν ἰσχυρῶς ἀντίστησαν κατὰ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν καὶ ἔξω σχεδὸν ὅλως ἀνεξάρτητοι. — **ἀνάγκη ἦν** (λαμβάνειν), διατί;

§ 10—11.

Αὐτοῖς = αὐτῶν. — **ἐγένετο** = διήρκεσεν. — **τόξευμα** = βέλος. — **κατατιτρώσκω** = βαρέως πληγώνω. — **ὀλίγοι ὄντες** = ἂν καὶ ἦσαν ὀλίγοι. — **ἐξ ἀπροσδοκίτου** = ἀπροσδοκίτως, αἰφνιδίως. — **ἐπιπίπτω τινί** = εἰσβάλλω εἰς τὴν χώραν τινός. — **γάρ**, αἰτιολογεῖ τὸ **ὀλίγοι ὄντες**. — **τὸ Ἑλληνικὸν** = οἱ Ἕλληνες. — **εἰ συνέληγαν, ἐκινδύνευσεν ἂν** = ἐὰν συνηθροίζοντο (πρὸς ἀντίστασιν), θὰ ἐκινδύνευσεν. — **διαφθαρεῖναι**, ἀόρ. τοῦ **διαφθεῖρομαι** = καταστρέφομαι. — **αὐλίζομαι** = διανυκτερεύω. — **συνεώρων ἀλλήλους** = ἔβλεπον ἀλλήλους ὅλοι ὅλους ὁμοῦ (πόσοι καὶ ποῦ ἕκαστοι ἦσαν).

Κατέβαινον . . . **σκοταῖοι**, ἡ ἀνάβασις εἰς τὸ ὄρος πότε εἶχεν ἀρχίσει; πρβλ. § 5. — **εἰς τὰς κώμας**, τὰς κειμένας ποῦ; πρβλ. § 7. — **τοῖς τελευταίοις**, δηλ. τῶν Ἑλλήνων. — **τοῦ στρατεύματος**, δηλ. τοῦ Ἑλληνικοῦ. — **οὕτως**, πῶς; — **πυρὰ πολλὰ ἔκαον...**, συνηθέστατος ἦτο — καὶ εἶναι ἀκόμη καὶ τώρα — ὁ τοιοῦτος τρόπος συνηθώσεως μεταξὺ ὄρεινῶν λαῶν ἐν καιρῷ κινδύνου. — **συνεώρων ἀλλήλους**, οἱ Καρδοῦχοι παρασκευαζόμενοι εἰς ἀντίστασιν κατέλαβον τὰς κύκλις τῶν κωμῶν ὄρεινὰς διαβάσεις καὶ διὰ τῶν πολλῶν πυρῶν ἀνήγγελλον εἰς ἄλλους καὶ πόσοι ἕκαστοι ἦσαν καὶ ποίας θέσεις κατεῖχον.

§ 12 - 14.

Ὑποξύριον = φορτηγὸν ζῆον. — **δυνατός** = εὐρωστος. — **γεω-**

στι=πρὸ ὀλίγου.—ἀνδράποδον = δοῦλος.—ἀφείναι, ἀφ. τοῦ
ἀφίημι=ἀφίνω, ἀπολύω.—σχολαῖος=βραδύς· σχολαίαν ποιῶ
τὴν πορείαν=ἐπιβραδύνω τὴν πορείαν.—ὄντα=ἐπειδὴ ἦσαν.—
τὰ αἰχμάλωτα=οἱ αἰχμάλωτοι.—οἱ ἐπὶ τούτοις ὄντες=οἱ ἐ-
 πιβλέποντες, φυλάσσοντες ταῦτα.—ἀπόμαχος = ὁ ἀπέχων τῆς
 μάχης, ὁ μὴ δυνάμενος νὰ μάχηται.—πορίζομαι = προμηθεύο-
 μαι.—φέρομαι=φέρω μαζί μου.—ὄντων = διότι ἦσαν. ὑδόξαν
 (μετχ.) ταῦτα=ἐπεὶ ταῦτα ἔδοξε (τίσιν;).—κηρύττω=διὰ κή-
 ρυκος καθιστῶ γνωστόν, διατάττω.—ἀριστῶ = γευματίζω.—ὑπο-
στήσαντες, δηλ. τινας· ὑφίστημι=τοποθετῶ κρυφίως.—τὸ στε-
νὸν = ἡ στενὴ δίοδος.—εἰ... εὕρισκοιεν... μὴ ἀφειμένον=
 ὁσάκις εὕρισκον ὅτι δὲν εἶχεν ἀφεθῆ.—τι... τῶν εἰρημένων
τι τούτων, ἃ εἴρητο (ἀφίεναι).—τὰ μὲν... τὰ δὲ = ἄλλοτε
 μὲν... ἄλλοτε δέ.—τι=κάπως, ὀλίγον.

Λοχαγοῖς, ὁ λοχαγὸς ἦτο ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ στρατηγοῦ,
 διψῆκει δὲ λόχον· οὗτος ἦτο στρατιωτικὸν σῶμα, συγκεῖμενον ἐξ
 100 συνήθως ἀνδρῶν (ὀπλιτῶν)· διηρεῖτο δὲ εἰς 4 ἐνωμοτίας,
 ὧν ἐκάστη περιελάμβανεν 25 ἀνδρας ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἑνὸς ἐνω-
 μοτάρχου.—τῶν ὑποζυγίων, ὡς ὑποζύγια ἐχρησιμοποιοῦντο
 ἵπποι, βρέες καὶ ὄνοι· ταῦτα ἔσυρον τὰς φορτηγούς ἀμάξας ἢ ἔ-
 φερον ἐπὶ τῆς ράχεώς των τὰ σκεύη τοῦ στρατοῦ· ἐτάσσοντο δὲ
 συνήθως—καθὼς καὶ ὁ ὄχλος, τὸ πλῆθος δηλ. τῶν μὴ μαχίμων
 τὸ παρακολουθοῦν τὸν στρατὸν—ἐν τῷ μέσῳ, μεταξὺ τῆς ἐμπρο-
 σθοφυλακῆς καὶ ὀπισθοφυλακῆς.—τᾶλλα, δηλ. ποῖα;—ἀπόμα-
χοι ἦσαν, ὡς ἀσχολούμενοι περὶ τὰ ὑποζύγια καὶ τοὺς αἰχμα-
 λώτους.—ἐκήρυξαν..., πῶς ἐδίδοντο αἱ στρατιωτικαὶ διαταγαί;
 βλ. ἐν σελ. 77.—οὕτω ποιεῖν, δηλ.:—ἀριστήσαντες, φυσικαὶ
 ὤραι φαγητοῦ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἦσαν ἢ πρῶτα, ἢ μεσημβρία καὶ
 ὁ μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου χρόνος· τὸ πρῶτον φαγητόν, τὸ πρό-
 γευμα ἐκαλεῖτο ἀκράτισμα (ὡς συνιστάμενον ἐκ τεμαχίου ἄρτου
 βεβαπτισμένου εἰς ἄκρατον οἶνον), τὸ μεσημβρινὸν ἐκαλεῖτο ἀρι-
στον καὶ τὸ ἔσπερινόν δεῖπνον.—τι... τῶν εἰρημένων, ἐν § 12·
 δηλ.:—οἱ δ(ὲ), δηλ. οἱ στρατιῶται οἱ ἔχοντες τὰ ἀπηγορευμένα.
 —ἀναπαυόμενοι, ἐκ τίνος;

§ 15—18.

Εἰς τὴν ὑστεραίαν (δηλ. ἡμέραν) = κατὰ τὴν ἐπομένην ἡμέραν. — *χειμῶν πολὺς* = μεγάλη κακοκαιρία. — *ἀναγκαῖον δ' ἦν* = καὶ ἔμως ἦτο ἀνάγκη. — *ὠπισθοφυλάκει* = εἶπετο σὺν τοῖς ὀπισθοφύλαξι (§ 6). — *ἰσχυρῶς* = σφοδρῶς, λυσσωδῶς. — *ὄντιων* = ἐπειδὴ ἦσαν. — *χωρίον* = τόπος. — *προσιόντες*, τοῦ προσέρχομαι. — *ἐπιδιώκω* = καταδιώκω. — *ἀναχάζω* = ὑποχωρῶ. — *σχολῆ* = βραδέως. — *θαμινὰ* = συχνά. — *παρήγγειλε*, δηλ. τῷ Χειρῖ σόφῳ. — *ὑπομένω* = σταματῶ, περιμένω. — *διε... ἐπικέοιντο* (τοῦ ἐπίκειμαι) = ὁσάκις (= κάθε φορά πού) ἐπετίθεντο. — *ἐνταῦθα* = τότε. — *διε παρεγγυῶτο* (τοῦ παρεγγυῶμαι) = ὁσάκις διετάσσετο. — *τότε* = κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην. — *ἄγω*, ἀμετῶ. = προχωρῶ. — *προᾶγμά τι* = δυσχέρειά τις, πρόσκομμά τι. — *σχολῆ οὐκ ἦν ἰδεῖν παρελθόντι* (δηλ. τῷ Ξενοφῶντι) = δὲν ὑπῆρχε καιρὸς εἰς τὸν Ξενοφῶντα (= δὲν εἶχεν ὁ Ξενοφῶν καιρὸν) ἀφ' οὗ προχωρήσῃ (νὰ προχωρήσῃ καὶ) νὰ ἴδῃ. — *σπουδῆ* = βιαστική πορεία. — *ἡ πορεία... τῆς ὀπισθ.* = ἡ πορεία τῶν ὀπισθοφυλάκων. — *ἀγαθὸς* = ἀνδρεῖος. — *σπολάς* = δερμάτινος θώραξ. — *διαμπερὲς* (ἐπίρρ.) = πέρα πέρα. — *τὴν κεφαλὴν* (= εἰς τὴν κεφαλὴν), δηλ. τοξευθεῖς.

Εἰς τὴν ὑστεραίαν, δηλ. τὴν τρίτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰ Καρδοῦχεια ὄρη (πρβλ. § 5, § 12). — *οἱ πολέμιοι*, δηλ. οἱ Καρδοῦχοι. — *τῶν χωρίων*, δι' ὧν διήρχοντο οἱ Ἕλληνες. — *ἐπιδιώκοντες*, τίνας; — *παρήγγελλεν... παρεγγυῶτο... παρηγγύα*, βλ. ἐν σελ. 77 «ἀπὸ παραγγέλλεως». — *σχολῆ δ' οὐκ ἦν...*, ὁ Ξεν. δὲν εἶχε καιρὸν νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰ ἐξετάσῃ τὸ αἷτιον τῆς ἐσπευσμένης πορείας, διότι οὗτος ἦτο ἀναγκαῖος ἐν τῇ ὀπισθοφυλακῇ. — *διὰ τῆς ἀσπίδος*, δύο εἶδη ἀσπίδων ὑπῆρχον: 1) ἡ μεγάλη ῥοσειδῆς ἀσπίς, ἣτις ἐκάλυπτεν ὅλον τὸ σῶμα τοῦ ἀνδρός, καὶ 2) ἡ μικροτέρα κυκλικὴ ἀσπίς, ἣτις ἐκάλυπτε τὸν ὀπίστην ἀπὸ τοῦ γόνατος μέχρι τῆς σιαγόνας (βλ. εἰκ. ἐν σελ. V). ἀμφότεραι συνέκειντο ἐκ ξυλίνης ἢ πλεκτῆς βάσεως καὶ ἐκ δέρματος βοῦς ἐπικεκαλυμμένου διὰ μεταλλίων πλακῶν μετὰ ἐξοχῆς (*ὀμφαλοῦ*) ἐν τῷ μέσῳ. — *τῆς σπολάδος*, ὁ θώραξ — ἀμυντικὸν ἔπλον, μέρος τῆς περιβολῆς τοῦ

ἐπλίτου, καλύπτον τὸ ἄνω τῆς κοιλίας μέρος τοῦ κορμοῦ — ἦτο χαλκοῦς· συχνὰ ἀντ' αὐτοῦ ἐχρησιμοποιεῖτο δερμάτινος, σπολάς καλούμενος (βλ. εἰκ. ἐν σελ. II).

§ 19—22.

Σταθμὸς = κατάλυμα (πρὸς ἀνάπαυσιν στρατιωτῶν). — **ὡσπερ εἶχε** = καθὼς ἦτο καὶ εὐρίσκετο = ἄνευ τινὸς βραδύτητος· ἐνισχύει τὴν σημασίαν τοῦ **εὐθύς**. — **αἰτιῶμαί τινα** = κατηγορῶ τινα. — **διτι** = διότι. — **ἠγαγκάζοντο**, ὑποκμ.: ὁ Ξενοφῶν καὶ οἱ περὶ αὐτόν. — **φεύγοντες ἅμα μάχεσθαι** = νὰ φεύγωσι καὶ συγχρόνως νὰ μάχωνται. — «**καὶ νῦν δύο . . .**» = «καὶ ἴδου τώρα τὰ ἀποτελέσματα· δύο . . .» — **καλὸς καὶ ἀγαθὸς** = εὐπατρίδης, εὐγενής. — **τέθνατον**, παρακμ. τοῦ **ἀποθνήσκω**. — **καὶ οὔτε . . .** = οὐς οὔτε . . . — **οὔτε ἀνελέσθαι (τοῦ ἀναιροῦμαι) οὔτε θάψαι** = οὔτε νὰ σηκώσωμεν καὶ πάρωμεν (ἵνα θάψωμεν, εὐθύς ὡς λάθωμεν καιρὸν) οὔτε νὰ θάψωμεν (ἐν ᾗ θέσει οὗτοι ἔπεσον). — **βλέπω πρὸς τι** = στρέφω τὸ βλέμμα μου πρὸς τι. — **οἰῶ** = παρατηρῶ. — **ἄβατος** = ἀδιάβατος. — **μία αὕτη ὁδὸς . . . ὁρθία** = αὕτη ἢ ἀπότομος ὁδὸς . . . εἶναι ἢ μοναδική. — **ὄχλος** = πλῆθος. — **κατειληφότες φ.** = ἔχουσι καταλάβει καὶ φυλάττουσι . . . — **ἐκβασίς** = ἔξοδος πέρασμα. — **ταῦτα** = διὰ ταῦτα. — **εἴ πως δυναίμην** = (διότι ἤθελον νὰ ἴδω) ἂν ἴσως ἡδυνάμην. — **φθάνω** = ἔρχομαι πρότερον (πρωτίτερα). — **κατειληφθαι**, δηλ. ὑπὸ τῶν πολεμίων. — **ὑπερβολή** = **ἐκβασίς**. — **ἠγεμὼν** = ὁδηγός. — **οὐ φασιν εἶναι** = φασὶν οὐκ εἶναι. — **πράγματα παρεῖχον**, ὑποκμ.: **οἱ Καρδοῦχοι**. — **πράγματα παρέχω τινὶ** = παρέχω ἐνοχλήσεις εἰς τινα = ἐνοχλῶ τινα. — **ἐνεδρεῦω** = στήνω ἐνέδραν (καρτέρι). — **δπερ** = καὶ τοῦτο (δηλ. τὸ **ἐνεδρεῦσαι**). — **καὶ ἡμᾶς . . .** = ἐποίησεν ἡμᾶς καὶ ἀναπνεῦσαι. — **ἀναπνέω** = ἀναπαύομαι. — **λαβεῖν (= συλλαβεῖν)**, δηλ. τινὰς αὐτῶν. — **δπως** (μετ' εὐκτ.) = ἵνα (μεθ' ὑποτακτ.). — **χρησαίμεθα**, δηλ. αὐτοῖς· **χρῶμαί τινι ἠγεμόνι** = χρησιμοποιοῦ τινα ὡς ὁδηγόν.

Ἐλθῶν . . ., ὁ Ξενοφ. θέλων νὰ μάθῃ τὴν αἰτίαν τῆς ἐσπευσμένης πορείας τοῦ Χειρισόφου κατέλιπε πρὸς στιγμὴν τὴν ὀπισθοφυλακὴν καὶ προχωρήσας ἦλθε πρὸς τὸν ἐν τῇ ἐμπροσθοφυλακῇ εὐρισκόμενον Χειρισόφον. — **φεύγοντες ἅμα μάχ.**, περὶ τοῦ πράγμ. πρὸβλ. ἀνωτέρω ἐν § 18. — **δύο καλῶ . . .**, τίνες;

—οὔτε ἀνελέσθαι οὔτε θάψαι, (ερώτατον καθήκον ἐθεώρουν οἱ Ἕλληγες τοὺς ἐν τῇ πολέμῳ πίπτοντας νὰ θάπτωσι, διότι ἐπίστευον ὅτι αἱ ψυχαὶ τῶν ἀτάφων δὲν κατῆρχοντο εἰς τὸν Ἄδην, ἀλλ' ἐβασανίζοντο περιπλανώμεναι· δι' αὐτὸ καὶ τὸ πρῶτον ἔργον τῶν πολεμισάντων μετὰ τὴν μάχην ἦτο νὰ τύχωσι σπονδῶν πρὸς ἐνταφιασμὸν τῶν νεκρῶν.—οἱ δ' ἠγεμόνες . . . ὅπως ἠγεμόσιν . . . , οἱ ὁδηγοὶ στρατεύματος ἐν ἐκστρατείᾳ παρέχουσι σπουδαίας ὑπηρεσίας καὶ νῦν, πολλῶ δὲ μᾶλλον κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, καθ' οὓς δὲν ὑπῆρχον οἱ λεγόμενοι «πολεμικοὶ χάρται».—δύο ἄνδρας, δηλ. πολεμίους.

§ 23—25.

**Αγαρόντες*, τίνες ; — *ἄγω τινὰ* = φέρω τινὰ (ἐνώπιόν μου). — *ἐλέγχω* = ἀνακρίνω, ἐξετάζω. — *διαλαμβάνω* = χωρῖς (χωριστὰ) λαμβάνω = ἀποχωρίζω (τὸν ἕνα ἀπὸ τοῦ ἄλλου). — *ὁ ἕτερος* = ὁ εἷς (ἐξ αὐτῶν τῶν δύο ἀνθρώπων). — *οὐκ ἔφη* (δηλ. *εἰδέναί*) = *ἔφη οὐκ εἰδέναί*. — *προσαγομένων*, μετχ. ἐνδοκτ. — *προσάγω μάλα πολλοὺς φόβους* = χρησιμοποιοῦ παρὰ πολλὰ μέσα πρὸς ἐκφόβωσιν. — *ὀρώντος τοῦ ἐτέρου* = πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἄλλου. — *ὁ λοιπὸς* = ὑπολειφθεὶς, ὁ ἀπομείνας. — *οὗτοι οὗτοι φαίη εἰδέναί* = ὅτι οὗτοι (δηλ. ὁ σφαγεὶς) εἶπεν ὅτι δὲν ἐγνώριζε. — *οὗτοι* = διότι. — *ἐτύγχανε*, δηλ. οὔσα. — *παρ' ἀνδρὶ ἐκδεδομένη* = ὑπανδρευμένη. — *ἠγήσεσθαι (αὐτοῖς) ὁδὸν* = ὅτι θὰ ὁδηγήσῃ αὐτοὺς δι' ὁδοῦ. — *δυνατὴν καὶ ὑποξυγίους πορεύεσθαι* = δι' ἧς (ἔχει μόνον ἀνθρώπος, ἀλλὰ) καὶ ζῶα δύνανται νὰ πορεύωνται. — *δυσπάριτος* = δυσδιάβατος. — *χωρίον* = ; (§ 16). — *ἄκρον* = ; (§ 4). — *ὁ (=καὶ τοῦτο) εἰ μὴ κτλ.* = καὶ ἔσεσθαι ἀδύνατον παρελθεῖν, εἰ μὴ τις προκαταλήψοιτο τοῦτο. — *παρέρχομαι* = διέρχομαι.

Τοὺς ἀνθρώπους, δηλ. τοὺς δύο ἄνδρας, οὓς ἐνεδρεύσαντες εἶχον συλλάβει οἱ περὶ τὸν Ξενοφ. (§ 22). — *ἢ τὴν φανεράν*, ὁδὸς φανερά ἐννοεῖται ἢ μοναδικὴ καὶ ἀπότομος ὁδὸς, ἣν οἱ Ἕλληγες εἶχον πρὸ αὐτῶν (πρβλ. ἀνωτέρω «μία δ' αὕτη ὁδός, ἣν ὀρεῖς, ὀρεθία . . .»). — *πολλῶν φόβων προσαγομένων*, πρὸς τίνα σκοπὸν ἐνταῦθα μετεχειρίσθησαν πολλὰ φόβητρα ; — *ὠφέλιμον*, δηλ. διὰ τὸν στρατόν. — *ὀρώντος τοῦ ἐτέρου*, τοῦτο

ἔπραξαν, ἕπως ὁ ὄρων ἐκφροθηθῆ καὶ ἀναγκασθῆ νὰ δείξῃ αὐτοῖς ἄλλην τινὰ ὁδὸν πλὴν τῆς φανεράς.—*ἐκεῖ*, ποῦ;

§ 26—28.

Ἐνταῦθα = τότε.—*ἐδόκει*, δηλ. αὐτοῖς (τοῖς στρατηγοῖς).—*τοὺς λ. καὶ ταξ. τῶν πελι. καὶ ὀπλ.* = τοὺς λοχαγοὺς τῶν ὀπλιτῶν καὶ τοὺς ταξίαρχους τῶν πελταστῶν.—*τὰ παρόντα* = τὴν παροῦσαν κατάστασιν.—*δοσις . . . ἐθέλοι ἂν* = ὅστις θὰ ἤθελε.—*ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνομαι* = δεικνύομαι γενναῖος ἀνὴρ.—*ὑποστάς*, δηλ. τὸν κίνδυνον.—*ὑφίσταμαι* = ἀναλαμβάνω, ἀναδέχομαι.—*ἐθελοντῆς* = ὡς ἐθελοντῆς, ἐκουσίως.—*ἀντιστασιάζω τινὶ* = ἀντιφιλοτιμοῦμαι, ἀνθαμιλλῶμαι πρὸς τινά.—*ἔφρονται*, μέλλ. τοῦ *ἔπομαι*.—*ἐμοῦ ἡγουμένου* = ἐὰν ἐγὼ προηγῶμαι.—*ἐκ τοῦτου* = μετὰ ταῦτα.—*ἔρωτιῶσι*, τίνας;—*πολλαχοῦ* = πολλάκις.—*πολλοῦ ἄξιος γίγνομαι τινὶ* = πολλὰς ὑπηρεσίας προσφέρω εἰς τινά.—*εἰς τὰ τοιαῦτα* = εἰς τοιαύτας (δυσχερεῖς) περιστάσεις.

Τοὺς λοχαγοὺς καὶ ταξίαρχους . . ., περὶ τοῦ λοχαγοῦ ἐν τῇ μισθοφορικῇ στρατῇ τῶν μυρίων βλ. ἐν σελ. 79· ὁ δὲ ταξίαρχος καὶ αὐτὸς ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ στρατηγοῦ ὧν διώκει τάξις, ἦτοι στρατιωτικὸν σῶμα ἀποτελούμενον ἐξ 100 περίπου ἀνδρῶν γυμνήτων (πελταστῶν, τοξοτῶν, σφενδονητῶν).—*τῶν πελταστῶν*, τίνας στρατιῶται ἐκαλοῦντο *πελτασταί*;—*τὰ παρόντα*, ποῖα ἦτο ἡ παροῦσα κατάστασις τῶν πραγμάτων;—*πορευέσθαι*, πρὸς κατάληψιν δηλ. τοῦ *δυσπαρίτου* χωρίου, ἕπερ ἄνωτέρω (ἐν § 25) ἀνέφερον ὁ αἰχμάλωτος.—*αὐτοῖς*, τίσι;—*συμπορευέσθαι*, μετὰ τίνων;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 2

§ 1—2.

Δεῖλη = δειλινόν, ἑσπέρα.—*ἐμφαγόντας* = ἀφ' οὗ φάγωσιν ἐν σπουδῇ· ἄορ. τοῦ ἀνυπάρχτου *ἐνεσθίω*.—*δήσαντες*, ἄορ. τοῦ *δῶ(-έω)* = δένω.—*συντίθενται* = συμφωνοῦσι, συνεννοοῦνται.—*χωρίον* = ; (κεφ. 1, § 16).—*σημαίνω τῇ σάλπιγγι* = δίδω σημεῖον διὰ τῆς σάλπιγγος.—*καὶ τοὺς μὲν ἄνω ὄντας ἰέναι* = καὶ πρὸς τούτους μὲν (δηλ. τὸν Ἀριστώνυμον, Ἀγασίαν καὶ Ἀρι-

στέαν μετὰ τῶν ἐθελοντῶν) συνεννοοῦνται (ἀκόμη), ἔταν εἶναι (πλέον) ἐπάνω, γὰ βαδίζωσι. — ἡ φανερά ἐκβασίς = τὸ ἐπὶ τῆς φανεραῆς ὁδοῦ πέρασμα. — αὐτοὶ δὲ συμβοηθήσειν = αὐτοὶ δὲ — ὁ Ξενοφῶν καὶ ὁ Χειρίσοφος — ἔτι συγχρόνως θὰ σπεύσωσι πρὸς βοήθειαν· τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ *συντίθενται*, ἕπερ ἐνταῦθα = (οὐχὶ συνεννοοῦνται, ἀλλὰ) ὑπόσχονται. — *ἐκβαίνω* = βαδίζω πρὸς τὰ ἄνω, ἀναβαίνω. — ὡς, μετ' ἀριθμητικ. = ; — ὕδωρ ἦν = ἔβρεχε. — ὅπως (μετ' εὐκτ.) — ἔνα (μεθ' ὑποκτ.). — *προσέχω τὸν νοῦν τινι* = ἔχω τὴν προσοχὴν μου ἐστραμμένην εἰς τι. — *καὶ (ὅπως) . . . λάθοιεν, δηλ. τοὺς πολεμίους.* — *λανθάνω τοὺς πολεμίους* = ; κεφ. 1, § 4). — ὡς μάλιστα = ὅσον ἠδύναντο περισσότερον. — *οἱ περιόντες* = οἱ κύκλιφ πορευόμενοι (δισχιλίοι ἐθελονταί).

Δείλη, ἐκαλεῖτο ὁ ἀπὸ τῆς 2^α μέχρι τῆς 6^ης μ. μ. ὥρας χρόνος· διηγεῖτο εἰς «*δείλην πρωΐαν*» (2—4) καὶ εἰς *δείλην ὀψίαν* (4—6). Ἐνταῦθα νοεῖται ἡ *δείλη ὀψία*. — *οἱ δ(έ)*, δηλ. οἱ στρατηγοὶ Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν. — *αὐτούς*, τοὺς ἐν § 27 καὶ § 28 τοῦ προηγουμένου κεφ. μνημονευθέντας. — *τὸν ἡγεμόνα*, τὸν μνημονευθέντα ἐν § 24 τοῦ προηγουμένου κεφ. — *δήσαντες*, πρὸς τίνα σκοπὸν ; — *συντίθενται*, τίνες μετὰ τίνων ; — *τὸ ἄκρον*, τὸ ἐν κεφ. 1, § 25 μνημονευθέν. — *τὸ χωρίον*, δηλ. *τὸ ἄκρον*. — *τῆ σάλπιγγι σημαίνειν*, ἡ *σάλπιγξ* ἦτο μουσικὸν ὄργανον, συνιστάμενον ἐξ εὐθέως σωλῆνος βαθμηδὸν εὐρυνομένου καὶ ἀπολήγοντος εἰς χαανοειδὲς στόμα (βλ. εἰκ. ἐν σελ. II)· διὰ τῆς σάλπιγγος ἐδίδοντο τὰ σημεῖα· διὰ ταύτης μόνον ; ἐνταῦθα θὰ ἐδίδετο διὰ τῆς σάλπιγγος σημεῖον τίνος πράξεως ; — *ἄνω*, δηλ. εἰς τὸ *ἄκρον*. — *ἐπὶ τοὺς κατέχοντας τὴν φ. ἔκβ.*, ἐννοεῖ τὸ πλῆθος τῶν Καρδούχων, οἵτινες καταλαβόντες ἐφύλαττον τὴν ἐπὶ τῆς φανεραῆς ὁδοῦ ἐκβασίαν τοῦ ὄρους· πρὸβλ. κεφ. 1, § 20, § 23· βλ. τὸ ἐν τῷ κεμ. σχεδ. ἐν σελ. 11. — *ταύτη τῆ ὁδῷ*, δηλ. τῆ φανεραῇ, ἐφ' ἧς ἡ ἐκβασίς. — *οἱ πολέμοι*, τίνες ἐννοοῦνται ;

§ 3—4.

Ἐπὶ χαράδρα = εἰς τὸ χεῖλος μιᾶς χαράδρας. — *διαβάντες* = ἀφ' οὗ περάσουν. — *ἐκβαίνω* = ; (2). — *τὸ ὄρθιον* = ὁ ἀνωφερῆς τόπος, ὁ ἀνήφορος. — *τηνικαῦτα* = ; (κεφ. 1, § 5). — *κυλίνδω* =

κυλίω.—*δολιτροχος* = στρογγύλος λίθος.— *ἀμαξιαῖος* = ἀρκούν-
τως μέγας (ὥστε νὰ πληρώσῃ *δλόκληρον ἀμαξαν*).— *φερόμενοι*
= ὅτε ἐφέροντο πρὸς τὰ κάτω = ὅτε κατρεκυλοῦντο = κατὰ τὴν
κατρακύλησίν των.— *πρὸς τὰς πέτρας*, συναπτεόν τῷ *πταίοντες*.
— *πέτρα* = βράχος — *πταίω* = προσκρούω, προσκόπτω (σκοντά-
πτω).— *διασφενδονῶμαι* = ἐκτινάσσομαι εἰς τεμάχια.— *παντά-
πασιν*; (κεφ. 1, § 2).— *πελάζω τινί* = πλησιάσω εἰς τι.— *οἶόν
τ' ἐστὶ* = εἶναι δυνατόν.— *εἰ μὴ δύναιντο* = ὁσάκις δὲν ἠδύναντο.
— *ταύτη*... *ἄλλη* = εἰς τοῦτο τὸ μέρος... εἰς ἄλλο μέρος.— *ἐπὶ
τὸ δεῖπνον* = διὰ νὰ δειπνήσωσι.— *ἀνάριστος* = ἀπρογευματίστος.
— *αὐτῶν*, γενκ. διαιρητκ.— *ὀπισθοφυλακῶ* = ἀποτελω τὴν ὀπι-
σθοφυλακίην.— *οὐδὲν* = οὐδὲν.— *τεκμαίρομαι τινί* = συμπε-
ραίνω ἐκ τινος.— *ἦν* = (κεφ. 1, § 8 «πολλὰ ἦν λαμβάνειν»).—
ψόφος = κρότος.

Ἐπὶ χαράδρα, βλ. τὸ ἐν τῷ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11.— *ἐκύλιν-
δον*, πρὸς τίνα σκοπόν; *πρὸς τὰς πέτρας*, τοῦ ὄρους.— *οὐδὲ
πελάσαι*... ἢ ἔννοια: ὅχι μόνον νὰ διαβῇ τις τὴν χαράδραν,
ἀλλ' οὐδὲ νὰ πλησιάσῃ εἰς τὴν εἴσοδον αὐτῆς ἠδύνατο.— *τῇ
εἰσόδῳ*, δηλ. τῆς χαράδρας.— *ἀφανεῖς εἶναι*, ὡς ἐκ τοῦ σκό-
τους.— *δεῖπνον*, βλ. ἐν σελ. 79.— *ἐτύγχανον ἀνάριστοι ὄντες*,
οἱ ὑπὸ τὸν Ξενοφ. ὀπισθοφύλακες δὲν εἶχον προγευματίσει ἕνεκα
τῶν ἀδιαλείπτων μαχῶν αὐτῶν πρὸς τοὺς Καρδούχους (πρβλ. κεφ.
1, § 16).— *αὐτῶν*, διὰ τοῦ αὐτῶν ἐννοοῦνται πάντες οἱ στρα-
τιῶται τοῦ ἑλλην. στρατοῦ.— *οἱ πολέμιοι οὐδὲν ἐπαύσαντο*...
προφανῶς ἐκ φόβου.— *τεκμαίρεσθαι*, τοῦτο (δηλ. ;).— *τῷ ψόφῳ*,
τῷ προερχόμενῳ πόθην;

§ 5—6.

Καταλαμβάνω = συναντῶ.— *ἀμφὶ πῦρ* = περίξ πυρός.— *οἱ
μέν*... *οἱ δὲ* = ἄλλοι μέν... ἄλλοι δέ.— *κατακαυόντες*, ἄρ.
τοῦ *κατακαίνω* = *κατακτείνω* = φονεύω.— *ὡς*... *κατέχοντες* =
νομίζοντες ὅτι κατέχουσι.— *οἱ δὲ* = πράγματι ἔμως οὗτοι.— *μα-
σιτός* = λόφος.— *παρ' ὃν ἦν* = πλησίον τοῦ ὁποίου διήρχето.—
ἔφοδος ἐπὶ τοὺς πολέμιους = ὁδὸς φέρουσα κατὰ τῶν πολε-
μίων.— *αὐτόθεν* = ἀπ' αὐτοῦ.

Οἱ ἔχοντες τὸν ἡγεμόνα, δηλ. οἱ δισχίλιοι ἐθέλονται (§ 2).

κύκλω περιμόντες, διὰ τῆς στενῆς καὶ ὀμαλῆς ὁδοῦ, τῆς βατῆς καὶ εἰς ὑποζύγια (πρβλ. κεφ. 1, § 26)· βλ. τὸ ἐν τῇ κειμ. σχεδ. ἐν σελ. 11.—*τοὺς φύλακας*, δηλ. τῶν Καρδούχων. βλ. τὸ ἐν τῇ κειμ. σχεδ. ἐν σελ. 11. *ἀμφὶ πῦρ καθημένους*, ὡς ἐκ τοῦ ψύχους οἱ φύλακες εἶχον ἀνάψει φωτιά καὶ ἐθερμαίνοντο.—*αὐτοί*, τίνες;—*τὸ ἄκρον*, περὶ οὗ ὁ ὁδηγὸς εἶπεν ἀνωτέρω ἐν κεφ. 1, § 25.—*μασιός*, βλ. τὸ ἐν τῇ κειμ. σχεδ. ἐν σελ. 11—*αὐτόθεν*, δηλ. ἀπὸ τοῦ τόπου, ἔνθα ἐκάθηντο οἱ φύλακες.—*οἱ ἐπὶ τῇ φανεραῖ*. . , βλ. τὸ ἐν τῇ κειμ. σχεδ. ἐν σελ. 11.

§ 7—8.

Ἡμέρα ὑποφαίνει—ἀρχίζει νὰ ξημερώνῃ.—*ἔλαθον ἐγγύς προσελθόντες*—λεληθότως (=χωρὶς νὰ ἐννοηθῶσιν) ἐπλησίασαν.—*εἶδον*, ὑποκμ.: οἱ Ἕλληγες καὶ οἱ Καρδούχοι ἐν ᾧ ὑποκμ. τοῦ κατωτέρου β. *ἴεντο* μόνον οἱ Ἕλληγες.—*ἡ σάλπιγξ φθέγγεται*—ἡ σάλπιγξ ἤχηε.—*ἴεμαι ἀλαλάζων ἐπὶ τινα*—ὀρμῶ μετ' ἀλλαλαγμῶν κατὰ τινος.—*ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους*—*ἐπὶ τοὺς πολεμίους*.—*δέχομαι*—ὑπομένω τὴν προσβολήν.—*φεύγοντες*—ἐν τῇ φυγῇ—*εὐζωνος*—ὁ ἐλαφρῶς ὀπλισμένος (καὶ ὡς τοιοῦτος δυνάμενός νὰ τρέχῃ εὐκολώτερον).—*ἴεμαι ἄνω*—σπεύδω (τρέχω) πρὸς τὰ ἄνω.—*κατὰ τὴν*. . .—κατὰ μήκος τῆς. . .—*ἀνὰ τὴν*. . . *ἀτριβῆς*—ἀπάτητος.—*ἦ*—ὄπου.—*ἀνιμῶ* (—*άω*)—ἀνέλκω, ἀνασύρω.—*συνέμιξαν*, ἄορ. τοῦ *συμμίγνυμι*,—συνενοῦμαι μετὰ τινος.

Ἐνταῦθα, ποῦ;—*ἐπορευόντο συντεταγμένοι*, ὁσάκις ὁ ἐχθρὸς ἦτο πλησίον καὶ προητοιμάζοντο οἱ Ἕλληγες εἰς μάχην, ἐχρησιμοποιοεῖτο μόνον ἡ πορεία ἐν παρατάξει μάχης ἢ ἡ κατὰ μέτωπον πορεία, ἐν ᾗ οἱ λόχοι συμπετυκνωμένοι παρ' ἀλλήλους ἐβάδιζον.—*σιγῇ*, πρὸς τίνα σκοπόν;—*ἐπὶ τοὺς πολεμίους*, δηλ. τοὺς ἐπὶ τῇ φανεραῖ ὁδῷ καθημένους Καρδούχους, τοὺς κωλύοντας τὴν ἔκβασιν· βλ. τὸ ἐν τῇ κειμ. σχεδ. ἐν σελ. 11.—*ἡ σάλπιγξ ἐφθ*. . ., ὁσάκις οἱ Ἕλλ. ἦσαν πλησίον τοῦ ἐχθροῦ, ἐδίδοτο διὰ τῆς σάλπιγγος τὸ σημεῖον τῆς ἐπιθέσεως· μετὰ τοῦτο δὲ ὄρμων κατ' αὐτοῦ φωνάζοντες *ἀλαλᾶ* ἢ *ἐλελεῦ*.—*τὴν ὁδόν*, ποία ὁδὸς ἐννοεῖται;—*οἱ ἀμφὶ Χειρίσοφον*, οὗτοι ποῦ εὐρίσκοντο; πρβλ. § 2 κ. ἐξ.—*τῆς σάλπιγγος*, δηλ. τῆς τῶν δισχι-

λίαν. — εὐθὺς ἴεντο... , κατὰ τὰ συμπεφωνημένα ἐν § 1. — ἀτριβεῖς ὁδοὺς, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ : φανεράν ὁδόν. — ἀναβάντες, ποῦ ; καὶ οὗτοι τίνες ; — τοῖς προκαταλαβοῦσι, δηλ. τοῖς περὶ Ἀριστάνωμον, Ἀγασίαν καὶ Ἀριστέαν δισχιλίους, μεθ' ὧν οἱ ἀμφὶ Χειρίσοφον ἐξηκολούθησαν τὴν πορείαν ἀνενοχλήτως μέχρι τῆς πεδιάδος (τοῦ δμαλοῦ [§ 16]). — τὸ χωρίον, δηλ. τὴν ἑκβάσιν.

§ 9 — 12.

Ἦπερ = ταύτη τῇ ὁδῷ, ἣπερ (ἐπορεύθησαν). — εὐοδοτάτη, δηλ. ἡ ὁδὸς εὐοδος = εὐκολος πρὸς διάβασιν. — τοὺς δὲ ἡμίσεις, δηλ. τῶν ὀπισθοφυλάκων. — ἐντυγχάνω τινὶ = συναντῶ τι. — κατειλημμένῳ, παρακμ. τοῦ καταλαμβάνομαι. — ἀποκόπτω = ἐκδιώκω. — διεξεῦχθαι (τοῦ διαζεύγνυμαι) = (αὐτοὶ) νὰ μένωσι διεξευγμένοι (κεχωρισμένοι). — ἂν ἐπορεύθησαν = ἤδύναντο νὰ πορευθῶσιν. — ἦν = ; (§ 4). — ἐκβαίνω = ; (§ 2). — παρακαλεύονται ἀλλήλους = ἐνθαρρύνουσι ἀλλήλους (διὰ φωτῶν). — προσβάλλω πρὸς τινα = ἐφορμῶ κατὰ τινος. — ὀρθίους τοῖς λόχοις = μετ' ὀρθίους τοὺς λόχους. — ἀφοδος = μέρος ἀνοικτὸν (πρὸς ὑποχώρησιν). — τέως = μέχρι (χρόνου) τινός. — ὀπη = δι' ἧς ὁδοῦ, ἔπου. — ἔβαλλον, δηλ. λίθοις. — ἐγγὺς προσίεμαι = ἀφίνω (τινὰ) νὰ πλησιάσῃ.

Ξενοφῶν, οὗτος τὸ πρῶτον εἶχεν ἐπιχειρήσει μετὰ τῶν ὀπισθοφυλάκων νὰ ἀνέλθῃ διὰ τίνος ὁδοῦ ; πρβλ. § 2. — ἐπορεύετο, ἀφ' οὗ καὶ αὐτὸς ἤκουσε τῆς σάλπιγγος (κατὰ τὰ συμπεφωνημένα ἐν § 1). — ἦπερ... , δηλ. διὰ τῆς στενῆς καὶ ὀμαλῆς ὁδοῦ πρβλ. § 5. — ὀπισθεν τῶν ὑποζυγίων... , ὁ Ξεν. ἔταξε τὰ ὑποζύγια ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὀπισθοφυλάκων πρὸς τίνα σκοπὸν ; ποῦ συνήθως ταῦτα ἐτάσσοντο ; βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 79. — λόφῳ... , ὁ λόφος οὗτος — ὁ πρῶτος —, ἔστις ἔκειτο πρὸς τὰ δεξιὰ τῆς στενῆς ὁδοῦ καὶ ἀπέναντι τῆς ὑπὸ τῶν ἐθελοντῶν ἐξ ἐφόδου κυριευθείσης θέσεως τῶν φυλάκων (§ 5 βλ. τὸ ἐν τῷ κειμ. σχῆδ. ἐν σελ. 11).

1	λόχος	1 ἐνωμ.
		2 ἐνωμ.
		3 ἐνωμ.
		4 ἐνωμ.
2	λόχος	1 ἐνωμ.
		2 ἐνωμ.
		3 ἐνωμ.
		4 ἐνωμ.

κ.τ.λ.

Πορεία κατὰ κέρας.

βεβαίως κατελήφθη ὑπὸ τῶν βαρβάρων τῶν εἰς τὴν φυγὴν τραπέντων ἐκ τῆς φανεράς ὁδοῦ, οἵτινες θὰ ἐνόμισαν ὅτι δι' ἐκείνης τῆς στενῆς ὁδοῦ ἤρχοντο καὶ ἄλλοι Ἕλληνες μετὰ τοὺς ἐθελοντάς. — ἀπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήν., δηλ. ἀπὸ τῶν ἐθελοντῶν καὶ τῶν ἀμφὶ Χειρίσοφον. — καὶ αὐτοί, τίνες; — ἤπερ οἱ ἄλλοι, δηλ. οἱ ἀμφὶ Χειρίσοφον, διὰ τῆς φανεράς ὁδοῦ. — ὀρθίους τοῖς λόχοις, τὸ στράτευμα κατὰ τὴν πορείαν ἐτάσσετο ὡς ἐξῆς: ὅχι μόνον αἱ ἐνωμοταῖαι ἐβάδιζον ἢ μία κατόπιν τῆς ἄλλης, ἀλλὰ καὶ ὁ εἰς λόχος ὀπισθεν τοῦ ἄλλου (πορεία κατὰ κέρας)· βλ. τὸ ἐν τῇ σελ. 87 σχέδ.· ὁσάκις δὲ ἦτο ἀνάγκη

1 λόχος	1 ἐνωμ.	2 λόχος	1 ἐνωμ.	3 λόχος	1 ἐνωμ.	4 λόχος	1 ἐνωμ.	5 λόχος	1 ἐνωμ.	κ.τ.λ.
	2 ἐνωμ.		2 ἐνωμ.		2 ἐνωμ.		2 ἐνωμ.			
	3 ἐνωμ.		8 ἐνωμ.		3 ἐνωμ.		3 ἐνωμ.		3 ἐνωμ.	
	4 ἐνωμ.		4 ἐνωμ.		3 ἐνωμ.		4 ἐνωμ.		4 ἐνωμ.	

Σχηματισμὸς ὀρθίων λόχων.

τὸ στράτευμα νὰ διέλθῃ ποταμὸν ἢ στενὸν τι μέρος ἢ — ὅπως ἐνταῦθα — νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ πολεμίων κατεχόντων ὑψωμά τι, τότε ἐσχηματίζοντο οἱ καλούμενοι ὀρθιοὶ λόχοι· κατὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦτον αἱ ἐνωμοταῖαι ἕσταντο ἢ μία ὀπισθεν τῆς ἄλλης, οἱ δὲ λόχοι ἐτοποθετοῦντο παρ' ἀλλήλους ἀφίνοντες μεταξὺ αὐτῶν μικρὰ κενά· βλ. τὸ ἐν τῇ σελ. ταύτῃ σχέδ. Διὰ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ὀρθίων λόχων αἱ μὲν φυσικαὶ τοῦ ἐδάφους ἀνωμαλῖαι πᾶσαι ὑπερениκῶντο, ὁ δὲ ἐχθρὸς δὲν ἠδύνατο νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὰ μεταξὺ τῶν λόχων κενά μήτε νὰ διασπάσῃ λόχον τινά, διότι εἰς κινδυνεύοντα λόχον εὐκόλως ἠδύνατο νὰ παρέχῃ βοήθειαν οἱ παραπλεύρως ἰστάμενοι. — αὐτούς, τίνες; — τὸ χωρίον, δηλ. τὸν πρῶτον λόχον. — ἕτερον... λόχον, τὸν δεῦτερον· βλ. τὸ ἐν τῇ κείμ. σχέδ. ἐν σελ. 11. — ἔμπροσθεν, τίνων; — κατεχόμενον, ὑπὸ τίνων; — ἐπὶ τοῦτον, δηλ. τὸν λόχον.

§ 13.

Ἐννοῶ = σκέπτομαι, φοβοῦμαι. — μὴ ἐπιθοῖντο (τοῦ ἐπιτί-

θεμαι) = μήπως ἐπιτεθῶσιν. — *ἐρημος* = ἀφύλακτος, ἀφρούρητος. — *ἠλωκός*, παρακμ. τοῦ *ἀλίσκομαι* = κυριεύομαι. — *λαβόντες*, δηλ. αὐτόν, τὸν ἠλωκότα λόφον. — *παριοῦσι* = καθ' ὃν χρόνον (ταῦτα) διήρχοντο = κατὰ τὴν διάβασίν των. — *ἐπὶ πολὺ* = εἰς μεγάλην ἔκτασιν. — *ἅτε πορευόμενα* = διότι ἐπορεύοντο. — *διὰ στενῆς τῆς ὁδοῦ* = διὰ τῆς ὁδοῦ, ἣ ἦν στενή. — *Κηφισοφῶντος*, δηλ. *υἱόν* ἢ αὐτὴ αἰτιατικ. νοητέα καὶ εἰς τὸ Ἀμφιδήμου. — *φυγάς* = ἐξόριστος. — *αἰροῦσι*, ὑποκμ. : *οἱ ἀμφὶ Ξενοφῶντα*. — *αἰρῶ* = κυριεύω.

Τὸν ἠλωκότα λόφον, δηλ. τὸν πρῶτον, περὶ οὗ βλ. ἐν § 12. — *ἐπὶ τὸν δευτέρον λόφον*, ὅστις ἀνωτέρω ἐν § 12 ἐδηλώθη διὰ τοῦ *ἕτερον* βλ. τὸ ἐν τῷ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11. — *τῷ αὐτῷ τρόπῳ*, τῷ μνημονευθέντι ἐν § 9 - 12 (δηλ. πῶς ;).

§ 14 — 16.

Μαστός = ; (§ 6). — *λοιπὸς ἦν* = ὑπελείπετο. — *ὄρθιος* = ἀπότομος. — *ὁ ὑπὲρ τῆς . . .* = *ὁ ὑπὲρ τῆς φυλακῆς τῆς καταληφθείσης* = οὗτος δηλ., ὅστις ἔκειτο ὑπεράνω τῆς φρουρᾶς τῆς καταληφθείσης. — *ἐπὶ τῷ πυρὶ* = πλησίον τοῦ πυρός. — *τῆς νυκτός* = κατὰ τὴν (παρελθούσαν) νύκτα. — *ἐγγὺς γίννομαι* = πλησιάζω. — *ἀμαχητὶ* = ἄνευ μάχης. — *ὥστε θ . . .* = *ὥστε τοῦτο θαυμαστόν . . .* — *δεῖσ. αὐτοὺς μὴ . . . ἀπολιπεῖν* = αὐτοὺς (δηλ. τοὺς βαρβάρους) ἀπολιπεῖν (τὸν μαστὸν), δείσαντας, μὴ . . . — *δείσαντας, ἄορ. τοῦ δέδοικα ἢ δέδια* = φοβοῦμαι. — *ἄρα* = καθὼς ἀπεδείχθη ἐκ τῶν ὑστέρων. — *τὸ ἄκρον* = ὁ μαστός. — *ὑπάγω* = βραδέως προχωρῶ. — *δπως* (μετ' εὐκτικ.) = ἵνα (μεθ' ὑποτακτ.). — *προσμίξειαν*, ἄορ. τοῦ *προσμίγνυμι* = *συμμίγνυμι* (§ 8). — *προέρχομαι* = προχωρῶ. — *τὸ ὄμαλόν* = ἡ πεδιάς. — *τίθεμαι τὰ ὄπλα* = ἵσταμαι.

Αὐτοῖς . . . *λοιπὸς ἦν*, δηλ. πρὸς ἄλλωσιν. — *μαστός*, πρβλ. § 6 βλ. τὸ ἐν τῷ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11. — *ὁ ὑπὲρ τῆς . . .*, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 5. — *μὴ . . . πολιορκοῖντο*, ὑπὸ τίνων ; — *τὰ ὀπισθεν γιγνόμενα*, δηλ. τὰ ἐπὶ τοῦ πρώτου λόφου. — *ἐπὶ τοὺς ὀπισθοφ.*, τοὺς κατέχοντας τὸν πρῶτον λόφον, τοὺς περὶ τοὺς τρεῖς λοχαγούς. — *σὺν τοῖς νεωτάτοις*, εἰς ἐξαιρετικὰς ὑπηρεσίας ἀλαμβάνοντο ἰδίᾳ οἱ γεώτεροι τῶν στρατιωτῶν, ἐν ᾧ τοῖς πρεσβυ-

τέροις παρείχοντο εὐχαρίστως διευκολύνσεις. — *ἀνέβαινον ἐπὶ τὸ ἄκρον*, πρὸς κατάληψιν αὐτοῦ. — *τοὺς δὲ ἄλλους*, τίνες; — *οἱ τελευταῖοι λόχοι*, δηλ. οἱ ὑπὸ τοῦ Ξεν. καταλειφθέντες ἐπὶ τοῦ πρώτου λόφου (§ 13). — *κατὰ τὴν ὁδόν*, ἦν νῦν οὗτοι ἐβάδιζον (δηλ.); — *ἐν τῷ ὄμαλῳ*, εἰς ὃ ἔφερον καὶ αἱ δύο ὁδοί, ἢ τε *φανερὰ* (§ 8) καὶ ἡ *σιενηή* βλ. τὸ ἐν τῷ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11. — *θέσθαι τὰ ὄπλα*, ὁσάκις οἱ ἐν πορείᾳ στρατιῶται ἤτο ἀνάγκη νὰ σταθῶσι που παρατεταγμένοι καὶ ἀναμένοντες περαιτέρως διαταγὰς, ἐδίδοτο τὸ παράγγελμα: «*τίθεσθε τὰ ὄπλα*» κατὰ τοῦτο τὸ μὲν ὄρου ἐπήγνυτο εἰς τὴν γῆν διὰ τοῦ *σαυρωτῆρος* — τῆς ἐν τῷ κάτω ἄκρῳ αἰχμῆς τοῦ δόρατος —, ἢ δὲ ἀσπίς ἐτίθετο ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐστηρίζετο ἐπὶ τῶν γονάτων.

§ 17 — 18.

Πεφευγῶς = ὄδρομαῖος (τρεχᾶτος). — *ἀπεκόπησαν*, παθητ. ἄβρ. τοῦ *ἀποκόπτω*; (§ 9). — *ἀλάμενοι*, ἄβρ. τοῦ *ἄλλομαι* = πηδῶ. — *κατὰ τῆς πέτρας* = κάτω ἀπὸ τοῦ βράχου. — *ἀντίπορός τι* = ἀπέναντί τινος κείμενος. — *ἔφασαν* = *ὑπέσχοντο*. — *ἐφ' ᾧ* (μετ' ἀπαρμφ.) = ἐπὶ τῷ ὄρω νὰ... — *κάειν*, ὑποκμ.: *τοὺς Ἕλληνας*. — *συνομολογῶ τι* = συναινῶ νὰ πράξω τι, *ὑπόσχομαι τι*.

Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, δηλ. πότε; — *Ἀρχαγόρας ὁ Ἄργ.*, περὶ τούτου βλ. ἀνωτέρω ἐν § 13. — *ἀπεκόπησαν*, τίνες, ὑπὸ τίνων; — *ἀπὸ τοῦ λόφου*, δηλ. τοῦ πρώτου, ἔνθα εἶχον καταλειφθῆ ὡς φύλακες οἱ λοχαγοὶ Κηφισόδωρος, Ἀμφικράτης καὶ Ἀρχαγόρας (πρβλ. § 13). — *τῆς πέτρας*, *πέτραν* ὀνομάζει ἐνταῦθα τὸν πρῶτον λόφον. — *ἔσοι μὴ ἀλάμ.* κτλ., ἢ ἔννοια: ἔσοι δὲν ἐπρόφθασαν νὰ πηδῆσωσιν ἀπὸ τοῦ βράχου καὶ νὰ ἔλθωσι πρὸς τοὺς ὀπισθοφύλακας. — *πρὸς τοὺς ὀπισθοφύλακας*, τοὺς ἡμίσεις τοὺς τεταγμένους ὀπισθεν τῶν ὑποζυγίων (§ 9) *ἐπ' ἀντίπορον λόφον*, ὁ λόφος οὗτος ὁ *ἀντίπορος* δὲν εἶναι οὐδεὶς ἐκ τῶν προειρημένων ἐν § 12, ἀλλὰ τέταρτός τις λόφος βλ. τὸ ἐν τῷ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11. — *τῷ μαστῳ*, δηλ. τῷ τρίτῳ λόφῳ, τῷ μνημονευθέντι ἐν § 14. — *Ξενοφῶν*, ἔστις μετὰ τῶν νεωτάτων ὀπισθοφυλάκων εὐρίσκετο ποῦ; — *περὶ σπονδῶν*, βλ. ἐν σελ. 75. — *τοὺς νεκροὺς ἀπῆτει*, πρὸς τίνα σκοπὸν; βλ. ἐν σελ. 82. — *ἀποδώσειν*, τίνες; — *τὰς οἰκίας*, τίνων;

§ 19—21.

Παρήει, παρτκ. τοῦ παρέρχομαι.—οἱ ἐκ τούτου τοῦ τόπου = οἱ Καρδοῦχοι τούτων τῶν μερῶν.—**συνερρῶσαν** (παθτκ. ἀόρ. τοῦ συρρέω) = συνέρρευσαν.—**ἤρξαντο**, ὑποκμ.: οἱ ἀμφὶ Ξενοφῶντα.—**τὰ δπλα ἔκειτο** = εἶχον σταθῆ ἐν παρατάξει.—**ἴεμαι** = (§ 7 «ἀλαλάξαντες ἴεντο»).—**πολλῶ**, ἀποδοτέον καὶ εἰς τὸ θορύβῳ.—**γίγνομαι ἐπὶ τῆς κορυφῆς** = φθάνω εἰς τὴν κορυφὴν.—**πέτρος** = λίθος.—**κατέαξαν**, ἀόρ. τοῦ κατάννυμι = θραύω, τσακίζω.—**ἔχων**, μετχ. ἐπιθτκ.—**ἀπέλιπε** (ἀόρ. μὲ σημασίαν ὑπερσυντλκ.) τοῦ ἀπολείπω τινά = ἐγκαταλείπω τινά.—**Εὐρύλοχος... δοπλίτης** = ὁ δοπλίτης Εὐρύλοχος.—**προσέδραμεν**, ἀόρ. τοῦ προστρέχω τινί = τρέχω πρὸς τινά.—**πρὸ ἀμφοῖν προβεβλημένος** = ἰστάμενος οὕτως, ὥστε νὰ προασπίζη ἀμφοτέρους (δηλ. καὶ ἑαυτὸν καὶ τὸν Ξενοφ.).

Τὸ ἄλλο στράτευμα, δηλ. οἱ ὀπισθοφυλάκες — πλὴν τῶν περὶ τὸν Ξεν. νεωτάτων — καὶ τὰ ὑποζύγια (§ 16).—**παρήει**, πρὸς τὸ ἀνώτατον τῆς στενῆς ὁδοῦ καὶ τὸ ὀμαλόν.—**οἱ δέ**, δηλ. ὁ Ξεν. καὶ οἱ κατέχοντες τὸν ἀντίπορον λόφον πολέμιοι.—**ταῦτα**, τίνα; (§ 18).—**συνερρῶσαν**, εἰς τὸν ἀντίπορον λόφον.—**οἱ πολέμιοι**, οἱ ὀλιγώτεροι, οἱ πρῶτοι καταλαβόντες τὸν ἀντίπορον λόφον.—**πρὸς τοὺς ἄλλους**, οὓς δηλ. ὁ Ξεν. εἶχε διατάξει νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰ σταθῶσιν ἐν τῷ ὀμαλῷ (§ 16).—**ἐνθα τὰ δπλα ἔκειτο**, δηλ. ἐν τῷ ὀμαλῷ (§ 16).—**ἴεντο**, πρὸς τὸν ἐγκαταλειφθέντα μαστὸν.—**οἱ πολέμιοι**, πάντες οἱ Καρδοῦχοι, οἱ τε συρρεύσαντες ἐκ τούτου τοῦ τόπου καὶ οἱ ὀλιγώτεροι, οἱ πρῶτοι καταλαβόντες τὸν ἀντίπορον.—**ἐνός**, δηλ. τῶν περὶ τὸν Ξεν. ὀπισθοφυλάκων.—**ὁ ὑπασπιστής**, πᾶς ἀξιωματικὸς καὶ πᾶς σχεδὸν δοπλίτης εἶχε παρ' ἑαυτῷ ὑπηρέτην, **ὑπασπιστὴν** καλούμενον οὗτος κατὰ τὴν πορείαν ἐκόμιζε τὰ ὄπλα (τὴν ἀσπίδα καὶ τὸ δόρυ) τοῦ κυρίου του καὶ προέβαλλεν αὐτὰ πρὸς προάσπισιν αὐτοῦ· μέγας ἀριθμὸς **ὑπασπιστῶν** ὑπῆρχεν ἐν τῷ στρατεύματι.—**ἀπέλιπε**, ὁ ὑπασπιστής τοῦ Ξεν. κατὰ τὴν ἀπόδοδον ἐκ τοῦ μαστοῦ ἴσως ἄκων προεχώρησεν πολὺ καὶ ἀφήκεν ὀπίσω τὸν βραδέως προχωροῦντα Ξεν.—**καὶ οἱ ἄλλοι**, δηλ. οἱ νεώτατοι τῶν ὀπισθοφυλάκων.—**πρὸς τοὺς συντεταγμένους**, δηλ. πρὸς ἐκείνους

τῶν ὀπισθοφυλάκων, οἵτινες τῇ διαταγῇ τοῦ Ξεν. προχωρήσαντες εἰς τὴν ὁδὸν εἶχον σταθῆ ἐν τῷ ὀμαλῶ παρατεταγμένοι καὶ ἀναμένοντες περαιτέρως διαταγὰς (§ 16).

§ 22—23.

^{Ἐκ τούτου} =; (κεφ. 1, § 28). — ^{ὁμοῦ γίγνομαι} = συνεννοῦμαι. — ^{τὸ Ἑλληνικόν} = οἱ Ἑλληνες. — ^{σκηναῶ (-έω)} = καταλύω. — ^{καὶ ἐπιτ.} = καὶ ἐν ἐπιτηδείοις. — ^{δαπιλῆς} = ἄφθονος. — ^{καὶ γάρ...} = διότι πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀκόμη καὶ... — ^{πολύς...} ὥστε = οὕτω πολύς... ὥστε. — ^{κονιατὸς} = κεχρισμένος δι' ἀσβέστου, ἀσβεστωμένος. — ^{εἶχον}, ὑποκμ.: οἱ κάτοικοι. — ^{διαπραττομαι} = κατορθώνω. — ^{τοῖς ἀποθανοῦσιν} = πρὸς τιμὴν τῶν φονευθέντων. — ^{ἐκ τῶν δυνατῶν} = κατὰ τὸ δυνατόν, κατὰ δύναμιν. — ^{νομίζεται} (= συνήθεια εἶναι) δηλ. ^{ποιεῖν}. — ^{ἀγαθὸς} = γενναῖος.

^{Πάν τὸ Ἑλληνικόν}, δηλ. οἱ περὶ τὸν Χειρίσσοφον καὶ οἱ δισχίλιοι ἐθελονταὶ καὶ πάντες οἱ ὀπισθοφύλακες. — ^{εἶχον}, τίνα; — ^{διεπράξαντο}, διὰ νέων διαπραγματεύσεων· αἱ ἐν § 18—19 ἀναφερόμεναι διαπραγματεύσεις εἶχον καταλήξει εἰς ἀποτέλεσμά τι; — ^{λαβόντες}, παρὰ τίνων; — ^{τοὺς νεκρούς}, πρβλ. § 17. — ^{τὸν ἡγεμόνα}, περὶ οὗ λόγος ἐγένετο ἐν κεφ. 1, § 24, κεφ. 2, § 1, § 5 καὶ § 9.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 4

§ 1—3.

^{Ἀμφί} = περὶ. — ^{μέσον ἡμέρας} = μεσημβρία. — ^{ἄπαν}, ἐπιρρηματικ. = καθ' ἕλλην τὴν ἔκτασιν. — ^{λεῖτος} = ὀμαλός, ὄχι πετρώδης. — ^{γῆλοφος} = λόφος. — ^{μείων, ον}, συγκριτικ. τοῦ ^{μικροῦς ἢ ὀλίγος} τὸ οὐδ. ^{μείων} ὡς ἐπιρρ. = ὀλιγώτερον. — ^{εἰς δὲ ἦν...} ^{κώμην...} ἦν = ἡ δὲ κώμη, ^{εἰς ἦν ἀφίκοντο}, ἦν ^{μεγάλη}. — ^{βασιλείον} = ἀνάκτορον. — ^{τύρσις, εως}, ἦ = πύργος. — ^{ἐπῆσαν}, παρτικ. τοῦ ^{ἔπειμι ἐπὶ τινι} = ὑπάρχω ἐπάνω εἰς τι. — ^{δαπιλῆς} =; (κεφ. 2, § 22). — ^{μέχρι} = ἕως ὅτου. — ^{ὑπερέχομαι τι} = ὑπερβαίνω τι. — ^{καλὸς} = ὄρατος.

^{Διέβησαν}, δηλ. τὸν Κεντρίτην ποταμὸν· ἀνάγνωθι τὴν ἐν τῷ

κειμ. περίληψιν τοῦ 3 κεφ. — ἀμφὶ μέσον ἡμέρας, οἱ ἀρχαῖοι διήρουν τὴν ἡμέραν εἰς 4 μέρη: 1) εἰς πρῶτ (ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου μέχρι τῆς ἐνάτης), 2) εἰς «ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσαν» (ἀπὸ τῆς 9—12), 3) εἰς «μεσημβρίαν» ἢ «μέσον ἡμέρας» (ἀπὸ τῆς 12—2 μ. μ.) καὶ 4) εἰς «δείλην» (ἀπὸ τῆς 2—6 μ. μ.). — συνταξάμενοι, εἰς τὴν προσήκουσαν εἰς πορείαν τάξιν, διότι αὕτη εἶχε λυθῆ κατὰ τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ· ἢ προσήκουσα δὲ εἰς πορείαν τάξις ἦτο ἢ κατὰ κέρας πορεία, περὶ ἧς βλ. ἐν σελ. 87. — παρασάγγης, εἶναι μέτρον περσικὸν μήκουσ ἴσον πρὸς 5 1/2 περίπου χιλιόμετρα = στρατιωτικὴ πορεία μιᾶς ὥρας. — τοῦ ποταμοῦ, τίνος ποταμοῦ; — τῷ σατραπῆ, δηλ. τῷ Ὀρόντη. — τύρσεις ἐπέησαν, πρὸς ὑπεράσπισιν ἀπὸ τῶν ἐχθρικῶν προσβολῶν τῶν Καρδούχων· καὶ νῦν — κατὰ τοὺς περιηγητὰς — αἱ οἰκίαι τῶν προυχόντων Ἀρμενίων ἔχουσιν ἐπὶ τῆς στέγης ἐπάλξεις χρησίμους πρὸς ὑπεράσπισιν ἀπὸ τῶν ληστρικῶν ἐπιδρομῶν καὶ μικρὸν τετράγωνον πύργον. — ἐπιτήδεια ἦν . . . , τοῦ; — σταθμός, ἢ λέξις εἶναι ἐν χρήσει ἐπὶ ἀποστάσεως σημαίνουσα πορείαν μιᾶς ἡμέρας. — καλός, διὰ τὰς περὶ τὸν ποταμὸν πολλὰς κόμας.

§ 4—6.

Ἐσπέρα = δυσμαί. — ὑπαρχος = ὑποδιοικητής. — ὁπότε παρτίη (δηλ. βασιλεῖ) = ὁσάκις ἦτο πλησίον τοῦ βασιλέως. — ἀναβάλλω = ἀναδιβάζω. — προσήλασεν, ἀόρ. τοῦ προσελαύνω = προσέρχομαι ἔφιππος. — εἰς ἐπήκοον = εἰς ἀπόστασιν τοιαύτην, ὥστε ν' ἀκούηται ἢ ὁμιλία. — σπείσασθαι, ἀόρ. ἀπρμφ. τοῦ σπένδομαι = συνθηκολογῶ, κάμνω συνθήκην. — ἐφ' ᾧ (συνηθέστερον ἐφ' ᾧ τε) μετ' ἀπρμφ. =; (κεφ. 2, § 17-18). — ἀδικῶ τινα = βλάπτω τινά. — ὄσων δέοιντο = ὄσων δέονται. — δέομαι τινος = ἔχω ἀνάγκην τινός, χρειάζομαι τι. — ἐπὶ τούτοις = με αὐτοὺς τοὺς ὄρους, με αὐτὴν τὴν συμφωνίαν.

Καὶ βασιλεῖ, δηλ. τῷ Ἀρταξέρξει. — ἀνέβαλλε, ἐπειδὴ οἱ ἀρχαῖοι δὲν εἶχον τοὺς σημερινοὺς ἀναβολαῖς τοὺς κρεμαμένους ἀπὸ τοῦ ἔφιππου, ἀνέβαινον ἐπὶ τοὺς ἵππους ἢ ἀπὸ λίθων ὀλίγον ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους ὑψουμένων ἢ ὑποβασταζόμενοι καὶ βοηθούμενοι ὑπ' ἀνθρώπων καλουμένων ἀναβολέων· τὸ ὑποβοηθεῖν δὲ τινα ν' ἀναβῆ εἰς ἵππον — τὸ γὰρ χρησιμεύη δηλ. ὡς ἀνα-

βολεὺς — ἔθεωρεῖτο παρὰ Πέρσαις μεγάλη τιμή. — *προσήλασεν*, πρὸς τίνας; — *τοῖς ἀρχουσιν*, δηλ. τοῖς στρατηγοῖς τῶν Ἑλλήνων. — *ἀκοῦσαι*, τίνος; — *σπείσασθαι*, αἱ συνθήκαι συνωμολογοῦντο δι' ἐπισήμου *σπονδῆς*, περὶ ἧς βλ. ἐν σελ. 75.

§ 7—9.

Δύναμις = στρατός. — *σταδίους* = στάδια. — *μεσιτός* = γεμάτος. — *γίγνεται* = πίπτει. — *τῆς νυκτός* = (κατὰ) τὴν νύκτα. — *ξωθεν* = ἀπὸ πρῶτας, πρῶτ-πρῶτ. — *διασκηνώ* (-έω) = κατασκηνώ. — *τάξις* = τάγμα, σῶμα στρατοῦ. — *ἀσφ. ἐδόκει εἶναι*, δηλ. τό: *διασκηνησαι κατὰ κόμας τὰς τάξεις καὶ τοὺς στρατηγούς*. — *λερεῖον* = ζῶον κατάλληλον εἰς θυσίαν. — *παντοδαπός* = παντός εἶδους. — *ἀποσκεδάννυμαι* = διασκορπίζομαι, ἀπομακρύνομαι. — *νύκτωρ* = *τῆς νυκτός*; — *φαίνω* = φέγγω, λάμπω.

Ἐντεῦθεν, πόθεν; — *σταδίους*, τὸ ἀρχαῖον *στάδιον* ἰσοδυναμεί πρὸς 185 μέτρα περίπου (3 λεπτά τῆς ὥρας). — *βασιλεία*, ἀνήκοντα τῇ Τιριβάζω. — *πέριξ*, δηλ. *τῶν βασιλείων*. — *στρατοπεδευομένων*, δηλ. πρὸ τῶν κωμῶν τὸ στρατόπεδον συνήθως ἰδρύετο ἐν ὑπαίθρῳ θέσει ὅπωςδῆποτε ἡσφαλισμένη φυσικῶς. — *χιῶν πολλή*, ἡ πτώσις τῆς χιόνος δὲν πρέπει νὰ φανῆ παράδοξος: διότι α') ἦτο Νοέμβριος μῆν περὶ τὸ τέλος καὶ β') ἡ πεδιάς, εἰς ἣν εἶχον εἰσέλθει οἱ Ἑλληνες, εἶχεν ὕψος 4.000 ποδῶν. — *ἐνταῦθα*, ποῦ;

§ 10—14.

Διασκηνώ (-όω) = *διασκηνώ* (-έω); (§ 7). — *ἐντεῦθεν*, χρονικ. = μετὰ ταῦτα. — *δαιθυριάξει* = γίνεται αἰθρία, καλυτερεύει ὁ καιρός. — *νυκτερεύω* = διανυκτερεύω. — *ἄπλετος* = ἄφθονος. — *ἀποκρούπτω* = σκεπάζω. — *κατακειμένους* = οἱ ὅποιοι (πάντες) κατέκειντο (= ἦσαν ἐξηπλωμένοι κατὰ γῆς). — *συμποδίζω τὰ ὑποζύγια* = συσφίγγω τοὺς πόδας τῶν ζώων = κάμνω νὰ πιασθῶν οἱ πόδες τῶν ζώων (ὥστε νὰ μὴ δύνανται ταῦτα νὰ κινηθῶσι). — *δκνος* = ἀπροθυμία, δυσκολία. — *κατακειμένων* (δηλ. *αὐτῶν*) = ἐφ' ὅσον αὐτοί. . . — *ἀλεινός, ἡ, ὄν* = θερμαντικός, ὁ παρέχων θερμότητα. — *ὄτω μὴ* (= *εἴ τι μὴ*) *παραρρῶει* (τοῦ *παραρρῶω*) = ἐὰν εἰς τινὰ δὲν ἤθελε καταρρεύσει (καταπέσει)

ἐκ τῶν πλαγίων.—τάχ(α) = ταχέως, εὐθύς.—ἐκείνου ἀφελόμενος, δηλ. τὴν ἀξίην.—ἀφαιροῦμαι τινός τι = ἀφαιρῶ παρά τινός τι.—κάω=ἀνάπτω.—χρίομαι = ἀλείφομαι.—χρῖμα=χρῖσμα, ἄλειμμα.—σύειος = χοίρινος, κατεσκευασμένος ἐκ λίπους χοίρων.—ἐκ τῶν πικρῶν, δηλ. ἀμυγδάλων.—τερμίνθινος=κατεσκευασμένος ἐκ τερμίνθου.—μύρον=ἔλαιον εὐώδες.—στέγη=οἰκία, οἰκήμα.—ἦσαν . . . ἀπῆσαν, ὁ ἐνεστώς;—ἐνέπρησαν, ἄορ. τοῦ ἐμπύμπρημι = καίω· ἐνταῦθα ὁ ἄορ. ἔχει σημασίαν ὑπερσπλκ.—ἀτασθαλία = ἀπερισκεψία.—δίκην δίδωμι = τιμωροῦμαι.

Οὐκ ἀσφαλές, διατί; ποία ἀγγελία εἶχε διαδιδασθῆ εἰς τοὺς στρατηγούς;—καὶ γὰρ..., β' αἰτία, δι' ἣν οἱ στρατηγοὶ ἔκριναν καλὸν νὰ συναθροίσωσι τὸ στράτευμα· ποία ἦτο ἡ α';—ἐνταῦθα, ποῦ;—χιῶν ἄπλετος, περὶ τοῦ πράγμ. βλ. ἐν σελ. 94 «χιῶν πολλή».—συνεπόδισεν, ἐκ τοῦ φύχους.—γυμνός, δηλ. ἄνευ ἱματίου (=ἐπανωφορίου), φορῶν μόνον χιτῶνα (=ὑποκάμισον), οὐχὶ δὲ δλόγυμνος.—ἐχρίοντο, ἵνα τὰ ὑπὸ τοῦ φύχους πεπηγότα μέλη καταστήσωσιν εὐκίνητα.—σησάμινον, τὸ καὶ παρ' ἡμῖν ἔτι ἐν χρήσει ὄν καλούμενον σησαμόλαδον.—τερμίνθινον, ἡ τέρμινθος εἶναι ῥητινωδὲς δένδρον, ἐξ οὗ συνάγεται ἡ τρεμεντίνα ἢ «τσικουδιά».—ἐκ τῶν αὐτῶν τούτων, δηλ. ἐκ σησάμου, ἀμυγδάλου καὶ τερμίνθου.—εἰς στέγας, δηλ. τῶν κωμῶν.—σὺν πολλῇ . . . ἦσαν, διατί; διαμένοντες ἐν ὑπαίθρῳ ὕφισταντο πολλὰς ἐνοχλήσεις ἐκ τίνος; (§ 10).—τὸ πρότερον, ὅτε δηλ. οἱ στρατηγοὶ ἔκριναν καλὸν νὰ συναθροίσωσι τὸ ἀνὰ τὰς κόμας ἐσκορπισμένον στράτευμα (§ 10).—τὰς οἰκίας, εἰς ἃς εἶχον διαμεῖναι κατὰ τὴν κατασκήνωσιν των εἰς αὐτάς.—κακῶς, ὡς διαμένοντες ἐν ὑπαίθρῳ καὶ ὑφιστάμενοι τὰς ἐκ τῆς χιόνος ἐνοχλήσεις.

§ 15—18.

Ἐντεῦθεν, χρονκ.—ἄνδρας=στρατιώτας.—ἀληθεύω=λέγω τὴν ἀλήθειαν, δίδω ἀληθεῖς πληροφορίας.—τὰ ὄντα=τὰ ἀληθῆ.—οὐκ ἔφη ἰδεῖν=ἔφη οὐκ ἰδεῖν.—ἦκεν=ἐπανῆλθε.—ποδαπὸς=ἐκ ποίας πατρίδος.—ἐπὶ τίνι=πρὸς ποῖον σκοπόν.—ὡς... ἐνταῦθα ἐπιθησόμενον τοῖς Ἑλλ.=ἵνα . . . ἵνα ἀκριβῶς ἐδῶ ἐπιτεθῆ κατὰ τῶν Ἑλλήνων.—ἐπὶ τῆ...=ἐν τῆ . . .—ὑπερβολῇ

=διάβασις. — ἤπερ μοναχῆ εἶη πορεία = ὅπου μόνον ὑπῆρχε διάβασις = δι' ὧν (στενῶν) μόνον ἠδύναντο (οἱ Ἕλληνες) νὰ διέλθωσι.

Ἐπεμψαν, πρὸς τίνα σκοπὸν ; — ἐπὶ τὰ ὄρη, τίνος χώρας ; — ἔφασαν οἱ ἀποσκευῶν . . . , περὶ τοῦ πράγμ. πρὸβλ. § 9. — οὗτος, τίς ; — τόξον Περσικόν, τὰ περσικὰ τόξα ἦσαν μεγάλα, ὡς καὶ τὰ τῶν Κρητῶν, οἵτινες ἐφημίζοντο ὡς ἄριστοι τοξόται· τὸ τόξον — ὄπλον. δι' οὗ ἐξεπέμποντο τὰ βέλη — ἀπηρτίζετο ἐκ δύο κεράτων, ἅτινα ἐν τῇ μέσῃ ἦσαν ἠνωμένα διὰ πήχεως· εἰς τὰ ἄκρα τῶν κεράτων ἦτο στερεωμένη ἡ νευρά, ἡ χορδὴ δηλ. ἡ κατεσκευασμένη ἐκ βοείου νεύρου ἢ δέρματος. — φαρέτραν, αὕτη ἦτο ξυλίνη, μεταλλίνη ἢ δερματίνη θήκη τῶν βελῶν· κατὰ τὸ ἐν ἄκρον ἦτο κεκλεισμένη, κατὰ δὲ τὸ ἕτερον ἔφερε πῶμα, ἐξηρητάτο δὲ ἀπὸ τῶν ὤμων δι' ἱμάντος (βλ. εἰκ. ἐν σελ. II). — σάγαρις, οὗτος ἦτο δίστομος πέλεκυς ἐν χρήσει παρὰ ταῖς Σκυθικαῖς φυλαῖς, ταῖς Ἀμαζόσι κλπ. (βλ. εἰκ. ἐν σελ. V). — αἱ Ἀμαζόνες, ἃς ἐγνώριζεν ὁ Ξενοφῶν ἐκ μνημείων τέχνης συγχῶν ἐν Ἀθήναις.

§ 19—22.

Ἀκούσασι = ὅτε ἤκουσαν. — εὐθύς, συναπτόεν τῷ ἐπορευέοντο. — ἐπὶ τοῖς μένουσι = ἐπὶ κεφαλῆς ἐκείνων, οἵτινες ἔμμενον. — ἀλόντα (εἰλάων), ἄβρ. τοῦ ἀλίσκομαι = συλλαμβάνομαι, κυριεύομαι. — ὑπερβάλλω = ὑπερβαίνω. — μένω = περιμένω. — ἀνακράγοντες, ἄβρ. τοῦ ἀνακράζω = φωνάζω δυνατὰ. — ὑπομένω = ἀνθίσταμαι. — ἤλωσαν = ἐτάλαντοσαν. — εἰς εἵκοσι, ἢ εἰς = περίπου. — ἀργυρόπους = ὁ ἔχων ἀργυροῦς πόδας. — ἔκπωμα = ποτήριον. — οἱ ἄρτοκ. καὶ . . . εἶναι = οἱ φάσκοντες εἶναι ἀρτοκόποι καὶ οἰνοχόοι. — ἀρτοκόπος = ἀρτοποιός. — ἐπύθοντο, ἄβρ. τοῦ πυνθάνομαι = πληροφοροῦμαι. — τὴν ταχίστην (δηλ. ὁδὸν) = τάχιστα. — μὴ γένοιτο = μήπως γείνη. — ἀνακαλοῦμαι τῇ σάλπιγγι = διατάττω νὰ δοθῇ διὰ τῆς σάλπιγγος τὸ σημεῖον τῆς ὑποχωρήσεως. — αὐθημερόν = κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν.

Ταῦτα, τίνα ; — συναγαγεῖν, διότι τοῦτο κατὰ τὴν § 14 ἦτο κατανεμημένον ποῦ ; — φύλακας κατ., ἐν τῇ στρατοπέδῳ. — τὸν ἀλόντα ἀνθρ., τὸν Πέρσην δηλ., ὃν εἶχε συλλάβει ὁ Δημοκράτης (§ 16). —

ὑπερέβαλλον τὰ ὄρη, τίνες; — *οἱ πελτασταί*, τίνες στρατιῶται ἐκαλοῦντο *πελτασταί* καὶ εἰς τίνας μάχας ἐχρησιμοποιοῦντο οὕτως:—*τὸ στρατόπεδον*, τῶν πολεμίων. — *τοὺς δπλίτας*, οἵτινες ἤρχοντο ὀπισθεν τῶν πελταστῶν. — *ἡ σκηνὴ ἢ Τριβ.*, οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ σατράπαι τῆς Ἀσίας καὶ κατὰ τὰς ἐκστρατείας τῶν συνωδεύοντο ὑπὸ πολυαρίθμου ἀκολουθίας καὶ συμπαρελάμβανον πάντα τὰ πρὸς τὴν συνήθη αὐτῶν τρυφὴν καὶ πολυτέλειαν σκευὴ καὶ ἐπιτήδεια. — *οἰνοχόοι*, οὗτοι ἤντλουν διὰ μικροῦ τινοῦ ἀγγείου — *τῆς οἰνοχόης* — τὸν μεμιγμένον οἶνον ἐκ τοῦ *κρατῆρος* καὶ ἐνέχεον εἰς τὰ ποτήρια. — *ἐπύθοντο*, δηλ. παρὰ τῶν πελταστῶν.—*ἐπὶ τὸ στρατόπεδον*, δηλ. *τὸ ἑαυτῶν*, ἔνθα—κατὰ τὰ ἀνωτέρω—εἶχον καταλειφθῆ οἱ φύλακες ὑπὸ τὸν Σοφαίνετον.—*ἐπίθεις γένοιτο*, παρὰ τίνων;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5

§ 1—2.

Ἐδόκει, δηλ. τοῖς στρατηγοῖς.—*ὄπη δύναιτο* = ὅσον ἠδύναντο. — *συσκευάζομαι* = μαζεύω τὰ πράγματά μου, τὰς ἀποσκευάς μου. — *τὸ ἄκρον* =; (κεφ. 1, § 4).—*μέλλω* = διανοοῦμαι, σκοπεύω. — *σταθμοὶ ἐρημοὶ* = *σταθμοὶ δι' ἐρήμης* (=ἀκατοικήτου) *χώρας*.—*πρὸς τὸν ὀμφαλὸν* = σχεδὸν μέχρι τοῦ ὀμφαλοῦ.—*πρόσω*=μακρὰν.

Τὸ στράτευμα, δηλ. τοῦ Τριβ. τὸ διασκορπισθὲν ὑπὸ τῶν πελταστῶν (πρβλ. κεφ. 4, § 21). — *τὰ στενά*, τὰ μνημονευθέντα ἐν τῇ προηγουμένῳ κεφ. (§ 18). — *συσκευασάμενοι*, ὅσῳκις τὸ στράτευμα ἔπρεπε νὰ ἐτοιμασθῆ πρὸς ἀναχώρησιν ἐκ τοῦ στρατοπέδου, μετὰ τὴν συνήθη πρὸς τοὺς θεοὺς θυσίαν ἐπὶ τῇ πρώτῃ σαλπίσματι αἱ σκηναὶ κατεστρέφοντο καὶ πᾶσαι αἱ ἀποσκευαὶ τοῦ στρατοῦ συνήγοντο. — *ἠγεμόνας πολλούς*, τοὺς ἀνωτέρω (κεφ. 4, § 21) αἰχμαλωτισθέντας *ἀρτοκόπους* καὶ *οἰνοχόους*· περὶ δὲ τῆς χρησιμότητος τῶν ὀδηγῶν στρατεύματος ἐν ἐκστρατείᾳ βλ. ἐν σελ. 82.—*ἐφ' ᾧ ἔμελλεν...*, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. κεφ. 4, § 18. — *κατεστρατοπεδεύσαντο*, ἐκεῖ που· περὶ δὲ τῆς θέσεως, ἐν ἣ ἰδρύετο τὸ στρατόπεδον, βλ. ἐν σελ. 94. — *σταθμούς...* *παρασάγγας*, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 93. — *αἱ πηγαί*, τίνος;

§ 3 - 6.

Διὰ χιόνος πολλῆς καὶ πεδίου = διὰ μέσου πεδιάδος κεκαλυμμένης ὑπὸ πολλῆς χιόνος. — *ὁ τρίτος*, δηλ. σταθμός. — *χαλεπὸς* = δυσάρεστος, πλήρης κακουχιῶν. — *ἀποκάω* = κατακαίω. — *πήγνυμι* = ξεπαγιάζω. — *σφαγιάζομαι τινι* = προσφέρω θυσίαν εἰς τινα. — *περιφανῶς* = ὀλοφάνερα. — *ἀνεῖναι*, ἀόρ. τοῦ *ἀνίημι* (ἀνιῖναι) = μετριάζομαι. — *τὸ χαλεπὸν τοῦ πνεύματος* = ἡ σφοδρότης τοῦ ἀνέμου. — *ἀνδράποδον* = δοῦλος, αἰχμάλωτος. — *διαγίγνομαι* = διέρχομαι, περνῶ. — *ὄψε* = ἀργά. — *προσιόντες* = προσερχόμενοι. — *οἱ . . . ἦκοντες καὶ κάοντες* = οὗτοι, οἱ ἦκον καὶ ἔκαον· οἱ παρτικ. ἐνταῦθα μὲ σημασίαν ὑπερσυντελκ. — *πάλαι* = πρότερον, πρὸ πολλῆς ὥρας. — *προσίεσαν*, παρτικ. τοῦ *προσίημι* τινά = ἀφίνω τινά γὰ πλησιάζω. — *ὄψιζω* = ἔρχομαι ἀργά. — *εἰ μὴ μεταδοῖεν αὐτοῖς* = ἐὰν δὲν ἐδίδον εἰς αὐτούς. — *ὁ πυρὸς* = ὁ σῖτος. — *ἄλλο εἶ τι* (= εἶ τι [= δ, τι] ἄλλο) *ἔχοιεν* = ὁ, τιδῆποτε ἄλλο εἶχον. — *βρωτὸν* = φαγώσιμον. — *ἐνθα δὴ* = ; (κεφ. 1, § 5-7). — *ὧν εἶχον* = (ἐκ) τούτων, ἃ εἶχον. — *ἐνθα δὲ* = ὅπου δέ. — *διατήκομαι* = λυώνω. — *βόθρος* = λάκκος. — *ἔστε ἐπὶ τὸ δάπεδον* = μέχρι τοῦ ἐδάφους. — *οὗ* = καὶ ἐνταῦθα. — *παρῆν* = ἦτο δυνατόν.

Τῶν μάντεών τις, τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλ. συνώδευον μάντιες, οἵτινες προέλεγον τὰ μέλλοντα ἐκ τῆς πτήσεως τῶν πτηνῶν, ἀπὸ τῶν ὀνείρων, ἐκ τῶν σπλάγγων τῶν θυσιαζομένων ζώων· οὗτοι ἐθυσίαζον τοῖς θεοῖς καὶ διὰ τῶν θυσιῶν ἐφφρόντιζον περὶ τοῦ ἐξαγνισμοῦ τοῦ στρατοῦ. — *σφαγιάσασθαι*, ἐνταῦθα πρὸς τίνα σκοπὸν; πρὸλ. εὐθὺς κατωτέρω τὸ ἀποτέλεσμα τῆς θυσίας. — *τῷ ἀνέμῳ*, οἱ ἀνεμοὶ — μάλιστα δὲ ὁ βορρᾶς — ἐτιμῶντο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὡς θεοί. — *ὄργυιᾶ*, αὕτη ἦτο μέτρον μήκους 6 ποδῶν ἢ 1 μέτρ. καὶ 85 ἑκατοστ. — *πῦρ κάοντες*, πρὸς τίνα σκοπὸν; — *ξύλα οὐκ εἶχον*, διότι, ὅσον πολλὰ καὶ ἂν ἦσαν ἐν τῷ σταθμῷ, δὲν ἐπήρκουν εἰς ὅλον τὸ στράτευμα. — *διατηκομένης τῆς χ.*, ὡς ἐκ τῆς θερμότητος, ἦν παρεῖχεν ἡ ἀνημμένη φωτιά. — *οὗ*, δηλ. εἰς τοὺς βόθρους.

§ 7—8.

Βουλιμιῶ = πάσχω ἐκ βουλιμίας· **βουλιμία** δὲ (βου-λιμὸς) ἡ ὑπερβολικὴ πείνα καὶ ἡ ἐξάντλησις τῶν δυνάμεων ἐξ αἰτίας.
 — **καταλαμβάνω τινὰ** = εὐρίσκω, συναντῶ τινα. — **δ, τι τὸ πάθος εἶη** = τί ἦτο τὸ πάθημα· κατ' ἔννοιαν = ἐκ τίνος ἔπασχον. — **ἐπειδὴ, χρνκ.** — **τῶν ἐμπείρων** (δηλ. τοῦ πάθους) = ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἐγνώριζον τὸ πάθημα. — **σαφῶς** = προφανῶς. — **περιῶν, μετχ. τοῦ περιέρχομαι.** — **εἶ ποῦ τι ὁρῶν** = ὁσάκις ἔδλεπέ τι κάπου. — **διαδίδωμι** = διακμοιράζω. — **διέπεμπε... τοῖς βουλιμιῶσι** = διέπεμπε τοὺς δυναμένους περιτρέχειν δίδοντας (= ἴνα δίδωσι) τοῖς βουλιμιῶσιν. — **διαπέμπω** = στέλλω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. — **ἐπειδὴ τι ἐμφάγοιεν** = ὁσάκις ἔτρωγόν τι.

§ 9—11.

Πορευομένων, δηλ. αὐτῶν. — **ἀμφὶ κνέφας** = περὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ σκότους (τῆς νυκτός) = ὅτε ἐσκοτείνιαζε. — **ἔρμα** = τεῖχος. — **εἶη... ἀλλ' ἀπέχει, ὑποκμ.:** ὁ σατράπης. — **ῥσον** = περίπου. — **ἐπεὶ, αἰτλγκ.** — **κωμάρχης** = ὁ προεστὴς τῆς κώμης. — **εἰς τὸ ἔρμα, ἐνταῦθα** = **εἰς τὴν κώμην.** — **διατελῶ τὴν ὁδόν** = ἀποτελειῶνω, διανύω τὴν ὁδόν. — **νυκτερεύω** =; (κεφ. 4, § 11).

Χειρίσοφος, ὅστις ἤγειτο τῆς ἐμπροσθοφυλακῆς. — **πρὸς κώμην, τινὰ τῆς Ἀρμενίας.** — **οὐκ ἐνταῦθα, δηλ. ποῦ;** — **οἱ δ(έ), οἱ περὶ τὸν Χειρίσ.** — **τὴν ὁδόν, τὴν μέχρι τῆς κώμης.** — **ἐνυκτέρευσαν, δηλ. ἐν ὑπαίθρῳ.** — **ἀπόλοντο, ἕνεκα τίνος αἰτίας;**

§ 12—14.

Τὰ μὴ δυνάμενα, δηλ. πορεύεσθαι. — **λείπομαι** = ὑπολείπομαι, μένω ὀπίσω. — **διαφθείρομαι τοὺς ὀφθαλμοὺς** = βλάπτομαι εἰς τοὺς ὀφθ. = χάνω τὴν ἕρασίν μου. — **οἱ ἀποσσηπότες τοὺς δακτύλους** = ἐκείνοι, τῶν ὁποίων οἱ δάκτυλοι εἶχον σαπίσει (εἶχον πέσει). — **ἐπικούρημα τῆς χ.** = βοήθημα, μέσον προφυλακτικὸν κατὰ τῆς χιόνος. — **τῶν δὲ ποδῶν, δηλ. ἐπικούρημα ἦν.** — **εἰς τὴν νύκτα** = διὰ τὴν νύκτα. — **ὑπολύομαι** = λύω, ἐκβάλλω

τὰ υποδήματά μου· τὸ ἀντίθετον *ὑποδοῦμαι (-έομαι)* = φορῶ τὰ υποδήματά μου.—*εἰσδύομαι εἰς...* = εἰσχωρῶ, χώνομαι μέσα εἰς...—*περιπήγνυμαι* = ὀλοτρόγυρα παγώνω (= κοκκαλιάζω).—*ἐπιλείπει τὰ ἀρχαῖα ὑποδήματα* = καταστρέφονται (= λυώνουσι) τὰ παλαιὰ υποδήματα.—*καρβάτιναι* = τσαρούχια.—*βοῦς νεόδατος* = δέρμα βοῦς προσφάτως ἐκδαρέντος.

Τῶν πολεμίων... τινές, ἐννοεῖται οὐχὶ συντεταγμένος ἑθρικός στρατός, ἀλλὰ ληστρική συμμορία.—*περὶ αὐτῶν*, τίνων:—*οἱ διεφθαρμένοι τοὺς ὀφθ.*, οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν πορευομένων διὰ τῆς χιόνος εὐκόλως προσβάλλονται ὑπὸ φλογώσεως.—*μέλαν τι ἔχων...*, σήμερον συνηθίζουσιν ἐν ὁμοίαις περιστάσει νὰ φορῶσι διόπτρας κυανὰς ἢ φαιάς.—*εἰσεδύοντο εἰς...*, διότι οἱ πόδες των ἦσαν πρησμένοι ἔνεκα τοῦ ψύχους καὶ τῆς χιόνος.—*καρβάτιναι*, αὐταὶ ἦσαν ἢ εὐτελεστάτη ὑπόδησις τῶν κοινῶν ἀνθρώπων, ἰδίως τῶν δὲ χωρικῶν, ὀνομασθεῖσαι οὕτως ἀπὸ τῶν Καρῶν (ἴσως τῶν δούλων) τῶν φορούντων τὸ πρῶτον τοιαύτην ὑπόδησιν· ἀπετελοῦντο ἐκ τεμαχίου ἀκατεργάστου ἢ νεοδάτου δέρματος βοῦς, ἕπερ ἐχρησίμευεν ὡς πέλημα καὶ δι' ἱμάντων περιεδένετο περὶ τὸν πόδα (βλ. εἰκ. ἐν σελ. IV).

§ 15—16.

**Ανάγκαι* = τάλαιπωραὶ, κακουχίαι.—*χωρίον* = τόπος.—*διὰ τὸ ἐκλελοιπέναι* = διότι εἶχεν ἐκλίπει, λυώσει.—*εἰκάζω* = συμπεραίνω.—*τετηκέναι*, παρχμ. τοῦ *τήκομαι* = λυώνω (ἀμετβ.), διαλύομαι.—*καὶ ἐτετήκει*, ὁ *καὶ* = καὶ πράγματι.—*ἦν ἀτμίξουσα* = ἤτμιζεν.—*ἀτμίξω* = ἀναδίδω ἀτμούς.—*νάπη* = κοιλὰς δασώδης.—*ἐνταῦθα*, τοπκ. ἐπίρρ.—*ἐκτρέπομαι (τῆς ὁδοῦ)* = ἐξέρχομαι ἀπὸ τὴν ὁδόν, λοξοδρομῶ.—*οὐκ ἔφασαν* = ἤρνούντο.—*ὡς ἦσθετο (τοῦτο)* = εὐθὺς ὡς ἀντελήφθη τοῦτο.—*δέομαί τινος* = παρακαλῶ τινα.—*πάση τέχνῃ καὶ μηχανῇ* = διὰ παντός τρόπου καὶ μέσου.—*ἀπολείπομαι* = μένω ὀπίσω.—*τελευτῶν* = τελευταῖον.—*χαλεπαίνω* = ὀργίζομαι, θυμώνω.—*σφάττειν* = νὰ σφάζῃ αὐτοῦς.—*οὐ... ἂν δύνασθαι πορευθῆναι*, ἐκ τοῦ νοουμένου ῥ. *ἔλεγον* = ἔλεγον ὅτι δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ πορευθῶσι (καὶ ἂν δηλ. ἦθελον τοῦτο).

Ἐνταῦθα, ποῦ;—**ἐκτραπόμενοι**, καθ' ὅσον ἢ πηγή δὲν ἦτο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἀλλὰ μακρὰν αὐτῆς. — **ἔπονται**... **πολέμιοι**... , περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 12.—**ἐχαλέπαινον**, διατί;

§ 17—18.

Ἐνταῦθα, χρον. — **κράτιστον** = ὠφελιμώτατον. — **φοβῆσαι**, τοῦ **φοβῶ** = ἐκφοβίζω. — **μὴ ἐπίοιεν** (τοῦ **ἐπέρχομαι**) = ἵνα μή... — **οἱ κάμνοντες** = οἱ ἀσθενεῖς. — **οἱ δὲ** = οὗτοι δέ. — **προσῆσαν**, παρατι. τοῦ **προσέρχομαι**. — **διαφερόμενοι ἀμφὶ ὧν εἶχον** = φιλονικοῦντες περὶ ἐκείνων, τὰ ὅποια εἶχον. — **ἄτε ὑγιαίνοντες** = ἐπειδὴ ἦσαν ὑγεῖς. — **ἐξαναστάντες**, τοῦ **ἐξανίσταμαι** = σηκώνομαι. — **εἰς τοὺς πολεμίους** = κατὰ τῶν πολεμίων. — **ἀνακραγόντες**, ἀόρ. τοῦ **ἀνακράζω** = ἐκβάλλω κραυγὴν, κρᾶζω. — **δείσαντες**, ἀόρ. τοῦ **δέδοικα** ἢ **δέδια** = φοβοῦμαι. — **ἦκαν** (= **εἶσαν**), ἀόρ. τοῦ **ἵημι** = ῥίπτω. — **κατὰ τῆς χιόνος** = ἀπὸ τὴν χιόνα κάτω. — **φθέγγομαι** = ἐκβάλλω φωνήν, ὀμιλῶ, κάμνω λόγον.

Ἔδοξε, τίσι;—**εἶ τις**... , δηλ. ὁ Ξεν. καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ὀπισθοφύλακες. — **τοῖς κάμνουσι**, περὶ ὧν βλ. ἐν § 12. — **οἱ δέ**, δηλ. οἱ πολέμιοι. — **ἀμφὶ ὧν εἶχον διαφ.**, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. ἐν § 12 «**τὰ μή... τῶν ὑποζ. ἤρπαζον καί...**». — **οἱ ὀπισθοφύλακες**, οἵτινες μετὰ τοῦ Ξενοφ. εἶχον ἔλθει εἰς τὴν νάπην, ὅπου ἦσαν οἱ **κάμνοντες** (§ 15-16). — **ἐξαναστάντες**, διότι ἐκάθηγτο πρὸς ἀνάπαυσιν μετὰ τῶν **καμνόντων**, καθ' ὃν χρόνον ὁ Ξεν. διελέγετο πρὸς αὐτοὺς (§ 16). — **τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ δ. ἔκρουσαν**, πρὸς τίνα σκοπὸν; περὶ τῆς **ἀσπίδος** βλ. ἐν σελ. 80· τὸ δὲ **δόρυ** τί ὄπλον ἦτο καὶ ἐκ πόσον μερῶν ἀπετελείτο; — **εἰς τὴν νάπην**, τὴν αὐτὴν μὲν πρὸς τὴν ἀνωτέρω (§ 15), ἀλλ' ὅχι εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ὅπου ἦσαν οἱ ἀσθενεῖς, ἀλλ' ἀπώτερον αὐτῶν καὶ εἰς μέρος κατωφερέστερον. — **εφθέγγατο**, δηλ. περὶ τῶν πολεμίων· κατὰ πᾶσαν πιθανότητα οὗτοι φοβηθέντες ἀπήλθον εἰς τὰ ἴδια.

§ 19—20.

Ἐπ' αὐτούς = εἰς αὐτούς (ἵνα δηλ. παραλάβωσιν αὐτούς). — **ἐντυγχάνω** = συναντῶ. — **ἐγκαλύπτομαι** = σκεπάζομαι. — **φυ-**

λακῆ=φρουρά.—**καθειστήκει**, ὑπερσυντλκ. τοῦ **καθίσταμαι**=τοποθετοῦμαι.—**ἀνίστασαν**, ἀποπειρικ. πρακτ.=προσεπάθουν γὰ ἀνεγείρωσιν.—**ὑποχωρῶ**=προχωρῶ.—**παριῶν** (τοῦ **παρέρχομαι**)=πλησιάζων ἀπὸ τὰ πλάγια.—**παραπέμπω**=ἀποστέλλω.—**σκέψασθαι**, ἀόρ. τοῦ **σκοποῦμαι**=ἐξετάζω, παρατηρῶ.—**ἐνιαυθα**=τότε.—**αὐλίξομαι**=καταλύω, στρατοπεδεύω.

Τέτταρα στάδια, πόσα λεπτὰ τῆς ὥρας; βλ. ἐν σελ. 94—**τοῖς στρατιώταις**, καὶ οὗτοι ἀνήκον εἰς τοὺς ὀπισθοφυλάκας.—**καὶ οὐδὲ φυλακῆ...**, ἐν ᾗ αὕτη ἦτο ἀπαραίτητος, ἀφ' οὗ εὐρίσκοντο ἐν ἐχθρικῇ χώρᾳ καὶ μάλιστα πλησίον ἐχθρῶν (§ 12, § 17).—**παραπέμπων**, ποῦ;—**τὸ κωλύον**, δηλ. τοὺς ἔμπροσθεν γὰ προχωρῶσι.—**ὄλον τὸ σιγ.**, ἐκτὸς—ἐννοεῖται—τῆς ὑπὸ τὸν Χειρίσοφον ἔμπροσθοφυλακῆς, ἣτις ἐστρατοπέδευεν ἐν τινὶ κώμῃ (πρβλ. § 11 καὶ § 22).—**οὕτως**, δηλ. **ἐν τῇ ὁδῷ ἐπὶ τῆς χιόνος**.—**οἷας ἐδύναντο**, καὶ οὐχὶ τὰς κανονικάς, ἐπειδὴ πολλοὶ στρατιῶται ἦσαν ἄχρηστοι πρὸς φρούρησιν· διατί;

§ 21—22.

Πρὸς ἡμέραν ἦν=ἐπλησίαζε γὰ ἐξημερώσῃ.—**ἀναστήσαντας**=**ἐπὶ ἀναστήσωσιν**· ὡς ἀντικμ. τούτου, καθὼς καὶ τοῦ **ἀναγκάζειν**, νοητέον τό: **τοὺς ἀσθενοῦντας**.—**ἐν τούτῳ**=ἐν τούτῳ τῷ μεταξῦ.—**πέμπει τῶν ἐκ τῆς κώμης**=**πέμπει ἐκ τῆς κώμης τινὰς τῶν ἐν τῇ κώμῃ** (=τινὰς τῶν στρατιωτῶν τῶν εὐρισκομένων ἐν τῇ κώμῃ).—**σκεψομένους**=ἵνα παρατηρήσωσιν, ἐξετάσωσιν.—**πῶς ἔχοιεν**=εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρίσκονται.—**ἄσμενοι**=μετὰ χαρᾶς.—**κομίζειν**=ἵνα κομίζωσιν.

Πρὸς τοὺς ἀσθενοῦντας, περὶ ὧν βλ. ἐν § 12.—**τοὺς νεωτάτους**, δηλ. τῶν ὀπισθοφυλάκων· περὶ δὲ τῶν ὑπηρεσιῶν, ἃς ἀνελάμβανον οἱ νεώτεροι τῶν στρατιωτῶν, βλ. ἐν σελ. 89.—**ἐν τούτῳ**, ἐν ὅσῳ δηλ. οἱ ὑπὸ τοῦ Ξεν. πεμφθέντες ἠγάγκαζον τοὺς ἀσθενεῖς γὰ προχωρῶσιν.—**οἱ τελευταῖοι**, τίνες ἐννοοῦνται;—**οἱ δέ**, δηλ. οἱ ὑπὸ τοῦ Ξεν. ἀποσταλέντες...—**ἄσμενοι ἰδόντες**, δηλ. τοὺς ὑπὸ τοῦ Χειρ. πεμφθέντας· ποία ἡ αἰτία τῆς χαρᾶς;—**τούτοις**, διότι οὗτοι—οἱ ὑπὸ τοῦ Χειρ. πεμφθέντες—κατὰ τὴν νύκτα ἠδυνήθησαν ἀνετώτερον γὰ ἀναπαυθῶσιν καὶ ὡς ἐκ τούτου

νῶν ἠδύναντο τὴν ἀνατεθεῖσαν τοῖς νεωτάτοις ὑπηρεσίαν εὐκολώτερον νὰ ἐκτελέσωσιν. — αὐτοί, τίνες; — ἐπὶ τὸ στρατόπ., τὸ πρὸς τῇ κώμῃ, ἔνθα Χεῖρ. ἠὐλίζετο (πρβλ. § 11).

§ 23—24.

Συνεγένοντο ἀλλήλοις = συνηνώθησαν. — ἔδοξε . . . σκηνοῦν = ἔδοξε (τοῖς στρατηγοῖς) ἀσφαλὲς εἶναι τὰς τάξεις σκηνοῦν κατὰ τὰς κώμας. — τὰς τάξεις, ὑποκμ. τοῦ ἀπρμφ. σκηνοῦν. — τάξις = τάγμα. — σκηνοῦ (-όω) = κατασκηνοῦ, καταλύω. — διαλαχόντες, ἀόρ. τοῦ διαλαγχάνω = διαμοιράζω διὰ κλήρου. — ἄς ἐώρων κώμας = τὰς κώμας, ἄς ἐώρων. — ἐκέλευσεν, ἀντικμ. : Ξενοφῶντα ἐπομένως ἐνταῦθα τὸ κελεύω = παρακαλῶ. — ἀφιέναι αὐτὸν = νὰ ἀφίγη αὐτὸν (δηλ. νὰ προχωρή). — οἱ εὐζωνοὶ = οἱ ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι. — θέω = τρέχω. — εἰλήχει, ὑπερσυντλκ. τοῦ λαγχάνω = λαμβάνω διὰ κλήρου. — κωμήτης = κάτοικος τῆς κώμης. — κωμάρχης = ; (§ 10). — πῶλους εἰς . . . = ἑπτακαίδεκα πῶλους τρεφομένους εἰς δασμὸν βασιλεῖ. — πῶλος = ἵππος ἀδάμαστος, πουλάρι. — δασμὸς = φόρος. — ἐνάτην ἡμέραν = ἀπὸ ὀκτῶ ἡμερῶν. — οὐχομαι = ἀπελήλυθα. — θηροῦ = κυνηγῶ. — ἦλω = ἔάλω· τίνος ρ. ;

Συνεγένοντο ἀλλήλοις, οἱ περὶ Ξενοφ. καὶ οἱ περὶ Χεῖρ. — αὐτοῦ, δηλ. πρὸς τῇ κώμῃ, ἔνθα ἠὐλίζετο. — οἱ δὲ ἄλλοι, δηλ. στρατηγοί. — ἐπορεύοντο, δηλ. πρὸς αὐτάς (— τὰς κώμας —). — τοὺς ἑαυτῶν, στρατιώτας. — πῶλους εἰς δασμὸν, πᾶσα ἡ Ἀρμενία ὑπεχρεούτο νὰ πέμπῃ φόρον εἰς τὸν βασιλέα κατ' ἔτος 20.000 ἵππους καὶ εἰς ἄλλην χρῆσιν καὶ ὡς ἱερεῖα εἰς τὸν Ἥλιον (πρβλ. § 35). — ἑπτακαίδεκα, τόσοι θὰ ἦσαν οἱ εἰς τὴν κώμην ἐκείνην ἀναλογούντες πῶλοι ἐκ τοῦ ὄλου φόρου τῆς Ἀρμενίας. — οὐχ ἦλω, μετὰ τῶν ἄλλων ὑπὸ τοῦ Πολυκράτους.

§ 25—27.

Κατάγειος = ὑπόγειος. — τὸ στόμα (αἰτιατικ. τῆς ἀναφορᾶς) ὡσπερ φρ., κατ' ἔγνωσαν = μεθ' ἑνὸς στομίου (εἰσόδου) ὁμοίου πρὸς στόμιον φρέατος. — τοῖς ὑποζυγίοις = διὰ τὰ ζῆα. — ὄρου-

κταί, δηλ. ἦσαν.—*δρυκτός* = ἐσκαμμένος, διὰ σκαφῆς κατεσκευασμένος.—*οἷς* (γενκ. *οἶδος*) = πρόβατον.—*τὰ ἔκγονα* = τὰ νεογνά, τὰ μικρά.—*χιλός* = χλωρὸν χόρτον.—*πυρός* = ; (§ 6).—*ἰσοχειλῆς* = ὁ ἐπιπλέων (φθάνων) μέχρι τῶν χειλέων (τοῦ ἀγγείου).—*ἐνέκειντο*, τοῦ *ἐγκειμαι* = κεῖμαι (εὐρίσκομαι) ἐντός.—*γόνατα* = κόμβους.—*ὁπότε τις διψῶη* = ὁσάκις τις ἐδίψα.—*μύζω* = βυζάνω, ρουφῶ.—*ἀκρατος (οἶνος)* = ὁ μὴ μετὰ ὕδατος κεκραμένος, ὁ δυνατός.—*εἰ μὴ τις ἐπιχέοι* = εἰάν τις δὲν ἔχυνε.—*συμμαθόντι* = εἰς ὅποιον ἦτο συνηθισμένος, τὸ εἶχε συνηθισεῖ—*πῶμα* = ποτόν.

Κατάγειοι, οἱ Ἀρμένιοι κατεσκεύαζον οὕτω τὰς οἰκίας των, ἵνα προφυλάσσωνται κατὰ τὸν χειμῶνα ἀπὸ τοῦ μεγάλου ψύχους· καὶ νῦν κατὰ τοὺς περιγηγῆτας—αἱ κατοικίαι τῶν Ἀρμενίων εἶναι οὕτως ὑπὸ τὴν γῆν κατεσκευασμέναι, ὥστε μόλις ἢ στέγη ἐξέχει τοῦ ἐδάφους· αἱ ἐν τῇ δυτικῇ δ' ὅμως Ἀρμενίᾳ οἰκίαι ἦσαν ὅλως διαφόρως κατεσκευασμέναι· βλ. ἐν σελ. 93.—*τὸ στόμα ὡσπερ φρέατος*, ἐπομένως στενόν.—*αἱ εἴσοδοι τοῖς ὑποξ.*, αὗται θὰ ὠρύσσοντο εἰς ἀπόστασίν τινα ἀπὸ τοῦ στόματος· αἱ δὲ κατωφερέστεραι καὶ πλησιέστεραι γενόμεναι κατέληγον εἰς τὸ ἔδαφος τῆς οἰκίας.—*οἶνος κρίθινος*, οὗτος θὰ ἦτο ὅμοιος πρὸς τὸν σημερινὸν ζῦθον.—*ἐν κρατῆρσι*, ὁ κρατῆρ ἦτο μέγα ἀγγεῖον μετ' εὐρέος στομίου, πῆλινον ἢ μετάλλινον, διὰ γλυφῶν ἐνίοτε ἢ γραφικῶν παραστάσεων ἐξωθεν κεκοσμημένον, ἐν ᾧ ἐκιρνατο ὁ οἶνος μετ' ὕδατος· ἐνίοτε εἶχε καὶ λαβὰς (βλ. εἰκ. ἐν σελ. II).—*ἐνήσαν* . . . *ἐνέκειντο*, δηλ. ἐν τοῖς κρατῆρσι.—*κάλαμοι* . . . *γόν. οὐκ ἔχοντες*, ὁ ζῦθος, καθὼς φαίνεται, ἦτο ἀδιήθητος καὶ διὰ τοῦτο, ἵνα μὴ αἱ ἐπιπλέουσαι ἐν τοῖς ἀγγείοις κριθαὶ εἰσέρχωνται εἰς τὸ στόμα, ἀνάγκη ἦτο νὰ ροφῶσιν αὐτὸν διὰ καλάμων, οἵτινες ἔπρεπε νὰ μὴ ἔχωσι κόμβους, ἵνα μὴ κωλύηται ἡ ἀνοδος τοῦ ὑγροῦ.—*τούτους*, δηλ. τοὺς καλάμους.—*εἰ μὴ τις ὕδωρ ἐπιχ.*, πρὸς τίνα σκοπὸν;—*τὸ πῶμα*, δηλ. ὁ κρίθινος οἶνος.

§ 28—29.

Σύνδειπνον ποιῶμαι τινα = καλῶ τινα εἰς δεῖπνον (ἵνα συμπάγη μετ' ἐμοῦ).—*θαρρῶ* = ἔχω θάρρος, δὲν φοβοῦμαι.—

ἀντεμπλήσαντες, ἀόρ. τοῦ ἀντεμπίμπλημι = εἰς ἀνταμοιδῆν γεμίζω. — ἀπίασιν, μέλλ. τοῦ ἀπέρχομαι. — ἐξηγοῦμαι ἀγαθόν τι τῷ στρατ. = παρέχω ὠφέλιμόν τινα ὑπηρεσίαν εἰς τὸν στρατὸν ὡς ὁδηγὸς αὐτοῦ. — ἔστ' ἂν . . . γένωνται = ἕως ὅτου φθάσωσιν. — φιλοφρονοῦμαι = δεικνύω φιλικὰ αἰσθήματα. — οἶνον . . . ἔνθα ἦν κατορ. = ἔνθα οἶνος ἦν κατορωρυγμένος (τοῦ κατορύττομαι) = ποῦ ἦτο καταχωμένος οἶνος. — ἔφρασε, ἀόρ. τοῦ φράζω = δεικνύω, φανερώνω. — ἐν πᾶσιν ἀφθόνοις = ἔχοντες τὰ πάντα ἀφθονα. — ἐν φυλακῇ ἔχω = φυλάττω. — ἐν ὀφθαλμοῖς = πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν, ἐνώπιόν των.

Τῆς κόμης ταύτης, δηλ. ποίας; — τῶν ἐπιτηδείων, τὰ ὅποια, ἐννοεῖται, θὰ ἐλάμβανον ἐκ τῶν ἄλλων κωμητῶν. — ταῦτα, ποῖα; — οἶνον, βεβαίως ἀμπέλινον καὶ ἔχι κριθινον. — ἔνθα ἦν κατορ., δηλ. ἐν λάκκοις κοινατοῖς (περὶ ὧν βλ. ἐν κεφ. 2, § 22). — ἐν φυλ. ἔχοντες, πρὸς τίνα σκοπὸν;

§ 30—32.

Ὅπου παρίοι (τοῦ παρέρχομαι) κόμην = ἀπ' ὅποιαν κόμην ἐπέργα. — τρέπομαι πρὸς τινα = ἐπισκέπτομαι τινα. — εὐωχοῦμαι = τρώγω καὶ πίνω καλῶς. — εὐθυμοῦμαι = εὐθυμῶ, εἶμαι εὐθυμος. — ἀφίεσαν = εἶων ἀπελθεῖν. — ἄριστον = γεῦμα. — οὐκ ἦν δ' ὄπου οὐ = οὐδαμοῦ δὲ οὐ = πανταχοῦ δέ. — πύρινος (ἄρτος) = (ἄρτος) σιταρένιος. — ὁπότε τις βούλοιο = ὁσάκις τις ἤθελε. — προπιεῖν τω (= τινι) = γὰ πίνῃ εἰς ὑγείαν τινός. — ἔνθεν = ἐξ οὗ (κρατῆρος). — ἐπικύπτω = σκύπτω ἐπάνω. — ὡσπερ βοῦν = ὡσπερ βοῦς (ἔοφεῖ). — ὅ, τι βούλοιο = ὅ, τι ἤθελεν. — ὄπου . . . ἴδοι = ὄπου ἔβλεπεν. — τῶν συγγενῶν = τῶν ἑαυτοῦ συγγενῶν. — πρὸς ἑαυτὸν = μεθ' ἑαυτοῦ, μαζί του.

Ἀφίεσαν, δηλ. τὸν Ξεν. καὶ τὸν κωμάρχη. — αὐτοῖς, τίσι; ἄριστον, περὶ τούτου βλ. ἐν σελ. 79. — εἶλκεν, δηλ. αὐτόν, ὑπὲρ οὗ ἤθελε γὰ προπιῆ. — πρὸς ἑαυτὸν ἐλάμβανεν, διότι ἐνόμιζεν ὅτι, ἐὰν αὐτὸς καὶ αἱ συγγενεῖς του ἦσαν μετὰ τοῦ Ξεν. ὀλιγώτερον θὰ ἐκινδύνευον (πρβλ. § 28).

§ 33—34.

Σκηνοῦντας = εὐωχομένους. — ξηρὸς χιλὸς = ξηρὸν χορ-

τάρι, σανός.—διακονῶ=ὑπηρετῶ.—σὺν ταῖς...=σὺν ταῖς
 ἑαυτῶν...—ἐνεὸς=βωδός.—ἐδείκνυσαν=ἐδείκνυον διὰ ση-
 μείων.—*δ,τι δέοι*=τί ἔπρεπε.—φιλοφρονοῦμαι τινα=φιλο-
 φρόνως χαιρετίζω τινά· ἐν § 29 καὶ § 32 ἔχει τὴν αὐτὴν σημα-
 σίαν;—κοινῇ δὴ=ἀπὸ κοινοῦ (=καὶ οἱ δύο μαζὶ) πλέον.—
 ἀνερωτῶ τινα=ἔρωτῶ, ἐξετάζω τινά.—περσίζω=ὀμιλῶ τὴν
 περσικὴν γλῶσσαν.—*τίνι*=διὰ ποῖον.—*δασμός*; (§ 24).—
εἶναι Χάλυβας=ἔτι εἶναι ἢ χώρα τῶν Χαλύβων.—*ἔφραξεν*=;
 (§ 29).—*ἦ εἶη*=ποῦ ἦτο.

Ἦλθον, τίνες;—*κάκεινους*, δηλ. τοὺς περὶ Χειρίσοφον.—
ἔστεφανωμένους, συνήθεια ἐπεκράτει κατὰ τὰ συμπόσια οἱ δαι-
 τυμόνες νὰ στεφανώνωνται μὲ στεφάνους κατεσκευασμένους ἐκ
 μυρσίνης, ῥόδων, ἴων καὶ τῶν τοιοῦτων ἐνταῦθα ἕμως διὰ τὴν ἔλ-
 λειψιν ἀνθέων οἱ στέφανοι ἦσαν κατεσκευασμένοι ἐκ ξηροῦ χόρτου.
 —*τοῦ ξηροῦ χιλοῦ*, τοῦ ὑπάρχοντος δηλ. εἰς τὰς οἰκίας διὰ τὰ
 ζῶα (§ 25).—*ἐδείκνυσαν*, τίνες;—*ὡσπερ ἐνεοῖς*, οἱ παῖδες ἦσαν
 οἶονοι ἄφωνοι, διότι ἠγγύουν τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν.—*ἡ χώρα*,
 εἰς ἣν εὐρίσκοντο.—*ὅτι βασ. δασμός*, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. §
 24.—*τὴν ὁδόν*, τὴν ἄγουσαν δηλ. εἰς τὴν χώραν τῶν Χαλύβων.

§ 35—36.

Ἦρχετο ἄγων αὐτόν=ἀπῆλθε κομίζων αὐτόν.—*οἰκέτης*=
 οἰκέτος, συγγενής.—*παλαιότερον*=ἐλπίγον γεροντικόν.—*ἀναθρέ-
 ψαντι*=ἄφ' οὗ τὸν θρέψῃ καὶ τὸν καταστήσῃ εἰς τὴν προτέραν
 ῥώμην.—*καταθύω*=θύω.—*δτι*, αἰτλγκ.—*ἱερὸς τοῦ Ἥλιου*=
 ἀφιερωμένος εἰς τὸν Ἥλιον.—*δέδοικα ἢ δέδια (μῆ...)*=φοβοῦ-
 μαι (μήπως...)—*ἐκεκάκωτο*, ὑπερσυντλκ. τοῦ *κακοῦμαι*=
 τάλαιπωροῦμαι.—*τῶν πῶλων*, δηλ. ἕνα.—*οἱ ταύτη*=οἱ ἐν ταύτῃ
 τῇ χώρῃ.—*μείονες* (δηλ. τὸ σῶμα)=βραχυσωμότεροι, κοντότε-
 ροι.—*θυμοειδής*=δυσπειθής, ζωηρός.—*σακίον*=μικρὸς σάκκος.—
περιειλῶ (-έω)=περιτυλίσσω.—*δταν... ἄγωνισιν*=δσάκις
 πορευδωνται.—*καταδύομαι*=βυθίζομαι, χώνομαι.

Αὐτόν, τίνα;—*ἑαυτοῦ*, δηλ. (οὐχὶ τοῦ Ξεν., ἀλλὰ) τοῦ κωμάρ-
 χου.—*εἰλήφει*, ἐκ τῶν ἀλόγτων εἶκοσι, ἕτε καὶ ἡ Τιριβάζου
 σκηνηῆ ἑάλω (κεφ. 4, § 21).—*αὐτόν*, οὐχὶ τὸν Ἴππον, ὃν *εἰλήφει*

ὁ Ξεν., ἀλλὰ πάντα ἔππον.—*ἱερὸν τοῦ Ἑλλίου*, τὸν ἥλιον οἱ Πέρσαι ἐλάτρευον ὡς θεὸν (Μίθραν) καὶ εἰς αὐτὸν ἔθουον ἔππους.—*τῶν λοχαγῶν*, δηλ. μόνον τῆς ὀπισθοφυλακῆς· διότι ἄλλως—ἐὰν δηλ. ὁ Ξεν. ἔδιδεν ἐκάστη τῶν λοχαγῶν ἔλου τοῦ στρατεύματος—δὲν θὰ ἤρχοντο οἱ 17 πῶλοι, οὓς ὁ Ξεν. *κατέλαβεν εἰς δασμὸν βασιλεῦ τρεφομένους* (§ 24).—*οἱ ταύτη*, δηλ. οἱ ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ.—*σακία*, ταῦτα περιτυλισσόμενα περὶ τοὺς πόδας τῶν ζώων καθίστων τὸ πέλμα πλατύτερον καὶ ἐκώλυον τὴν μέχρι τῆς κοιλίας κατάδυσιν κατὰ τὴν διὰ χιόνος πορείαν.—*κατεδύοντο*, τίνας;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 7

§ 1—2.

Εἰς Ταόχους—εἰς τὴν χώραν τῶν Ταόχων.—*ἐπιλείπω*—ἐκλείπω, τελειώνω.—*χωρῖα ἰσχυρὰ*—τόποι ὄχυροί, μέρη ὄχυρά.—*εἶχον ἀνακεκομισμένοι*—ἀνακεκομισμένοι ἦσαν.—*ἀνακομίζομαι τι*—κομίζω, μεταφέρω τι.—*συνεληλυθότες ἦσαν*—*συνεληλύθεσαν*—εἶχον συναθροισθῆ.—*αὐτόσε*—εἰς αὐτὸ τὸ μέρος, ἐκεῖ.—*προσβάλλω πρὸς τι*—προσβάλλω τι.—*εὐθύς ἦκων*—εὐθύς ὡς ἔφθασεν—εὐθύς μετὰ τὴν ἀφίξίν του.—*ἐπειδὴ . . . ἀπέκαμνε* (= *ἀποκάμνοι*)—ὁσάκις ἐκουράζετο.—*τάξις*—τάγμα, σῶμα στρατοῦ.—*οὐκ ἦν (αὐτοῖς) ἀθρόοις περιστῆναι*—δὲν ἦτο δυνατόν αὐτοὶ συμπεπυκνωμένοι νὰ περικυκλώσωσιν.—*Ἐκ τούτων*, δηλ. τῶν κωμῶν, περὶ ὧν λόγος ἐγένετο ἐν τῷ τέλει τοῦ προηγούμενου κεφ. ἀνάγκη τὴν ἐν τῷ κειμ. περίληψιν τοῦ 6 κεφ.—*σταθμούς . . . παρασάγγας*, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 93.—*Χειρῖσοφος*, ὅστις ἤγειτο τῆς ἐμπροσθοφυλακῆς.—*περιστῆναι*, δηλ. τὸν τόπον, ὃν προσέβαλλον.—*κύκλω*, δὲν πρέπει νὰ ληφθῆ ἐν τῇ ἀκριβεῖ τῆς λέξεως σημασίᾳ, διότι τὸ μέρος, ἐξ οὗ ἐγένετο ἡ προσβολή, ἦτο ἐλεύθερον ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ· ἐπομένως ὁ ποταμὸς περιέρρει τὸ *χωρῖον* ἀπὸ τριῶν μόνον υερῶν.

§ 3-4

Σὺν τοῖς ὀπισθ. καὶ πελτι. καὶ ὀπλίταις = μετὰ τῶν ὀπισθοφυλάκων, οἵτινες ἀπετελοῦντο ἐκ πελταστῶν καὶ ὀπλιτῶν = μετὰ τῶν πελταστῶν καὶ ὀπλιτῶν τῆς ὀπισθοφυλακῆς. — *εἰς καλὸν (καιρὸν)* = εἰς κατάλληλον περίστασιν. — *τὸ χωρίον αἰρετέον (ἔστι)* = πρέπει νὰ κυριευθῇ ὁ τόπος. — *κοινῇ* = ἀπὸ κοινοῦ, καὶ οἱ δύο μαζί. — *τί τὸ κωλύον εἶη* = τί κωλύει = τί ἐμποδίζει. — *μία αὕτη . . . ἔστι* = αὕτη εἶναι ἡ μόνη . . . — *πάροδος* = στενή εἴσοδος, μονοπάτι. — *ταύτη* = διὰ ταύτης (δηλ. τῆς παρόδου). — *παριέναι, τοῦ παρέρχομαι* = διαβαίνω, περνῶ. — *ὑπὲρ* = ὑπεράνω. — *πέτρα* = βράχος. — *ὅς ἂν καταληφθῇ* = ὅστις κτυπηθῇ (ὑπὸ τῶν λίθων). — *οὕτω διατίθεται* = εἰς ταύτην τὴν κατάστασιν καταντᾶ, ἴδου τί παθαίνει. — *ἅμα* = συγχρόνως. — *συντετριμμένους (τοῦ συντριβομαι)* = τσακισμένους. — *σκέλη* = εἰς τὰ σκέλη.

Ἐἰσελθεῖν, ποῦ; — *κυλίνδουσι, τίνες;* — *ὑπὲρ ταύτης, δηλ. τῆς παρόδου.* — *ἀπὸ τῆς . . . πέτρας,* ὅπου ἴσταντο οἱ πολέμιοι. — *ἔδειξε, τίνι;*

§ 5-7.

Ἀναλίσκω καὶ ἀναλῶ (-όω) τι = ἐξοδεύω, ἐξαντλῶ τι. — *ἄλλο τι* (δηλ. ἔστι) *ἢ* = ὅθεν εἶναι ἀληθές ὅτι. — *δῆ* = βεβαίως. — *ἐκ τοῦ ἐναντίου* = ἀντικρῶ (ἡμῶν). — *τὸ χωρίον,* ἐνταῦθα = ἡ ἀπόστασις. — *τρία ἡμίπλεθρα* = τρία ἡμίση πλέθρα, ἔν καὶ ἡμίση πλέθρον. — *βάλλομαι* = κτυποῦμαι. — *ῥσον* = περίπου. — *δασύ, δηλ. ἔστι δασὺς* = κατάφυτος. — *πίτυς* = πεύκον. — *διαλείπω* = ἀφίνω (κενὸν) διάστημα μεταξύ. — *ἀνθ' ὧν* = ὀπισθεν τῶν ὀπίσμων. — *φέρομαι* = ρίπτομαι *τὸ λοιπὸν* = τὸ ὑπολοιπόμενον. — *γίγνεται ὡς* = ἀνέρχεται περίπου εἰς . . . — *λωφῶ* = παύω. — *παράδραμεῖν, τοῦ παρατρέχω* = διατρέχω. — *αὐτὸ ἂν . . . τὸ δέον εἶη* = αὐτὸ ἴσα ἴσα θὰ ἔπρεπε νὰ γείνη (= θὰ ἠδύχμεθα νὰ γείνη). — *ἀλλὰ* = ὅθεν. — *ἐνθεν = ἐκεῖσε, ἐνθεν* = εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος (δηλ. τοῦ δασέος), ὀπίθεν. — *ἡμῖν μικρόν τι . . . ἔσται* = θὰ ἔχωμεν μικρόν τι διάστημα . . . — *ῥάδιον, δηλ. ἔσται ἡμῖν.*

Ἡμίπλεθρα, τὸ πλέθρον ἦτο μέτρον μήκους 100 ποδῶν ἢ 31 μέτρων· τὰ τρία ἡμίπλεθρα πόσα μέτρα ἦσαν; — **βαλλομένους**, δηλ. ὑπὸ τῶν λίθων. — **τούτου**, δηλ. τοῦ χωρίου. — **φερομένων** — **κυλινδομένων**, οἱ χειροπληθεῖς λίθοι ρίπτονται, οἱ δὲ μεγαλύτεροι κυλίνονται. — **αὐτό** . . . , δηλ. τὸ νὰ ρίπτονται πλεῖστοι ὅσοι λίθοι ἐναντίον μας. — **ἔφη**, ὁ Ξεν. — **μικρόν τι**, τὸ λοιπὸν ἡμίπλεθρον.

§ 8—9.

Ἐντεῦθεν, τοπικὸν ἢ χρονικόν; — **ἡγεμονία** = ἀρχηγία. — **τῶν ὀπισθ.** = μεταξὺ τῶν . . . , ἐκ τῶν . . . — **ἐν τῷ ἀσφαλεῖ** = ἐν τῇ ἀσφαλεῖ θέσει των. — **ὑπέρχομαι** = ὑπεισέρχομαι. — **ἀθροοί** = (§ 2). — **καθ' ἓνα** = ἕνας-ἕνας χωριστά. — **ἐφέστασαν**, ὑπερσυντλκ. τοῦ **ἐφίσταμαι** = ἵσταμαι. — **ἐν τοῖς δένδροις** = μεταξὺ τῶν δένδρων.

Ἡ ἡγεμονία, οὐχὶ ὁ αὐτὸς λοχαγὸς μετὰ τοῦ λόχου του προεπορεύετο πάντοτε, ἀλλὰ κατὰ σειρὰν πάντες· ἐκάστου δὲ ἡ ἡγεμονία κατὰ τὴν πορείαν διήρκει μίαν μόνον ἡμέραν. — **ἐν τῷ ἀσφαλεῖ**, δηλ. ἐν θέσει, εἰς ἣν δὲν ἠδύναντο νὰ φθάσωσιν οἱ ριπτόμενοι λίθοι. — **μετὰ τούτου**, δηλ. τοῦ Καλλιμάχου. — **καὶ οὗτοι**, ὡς καὶ τίς ἄλλος; — **οὐ γάρ** . . . **ἐστάναι**, διατί; — **ἡ τὸν ἓνα λόχον**, δηλ. τοῦ Καλλιμάχου· περὶ τοῦ λόχου, καθὼς καὶ περὶ τοῦ λοχαγοῦ, βλ. ἐν σελ. 79· ἐνταῦθα ὁ λόχος τοῦ Καλλ. ἐκ πόσων περίπου ἀνδρῶν ἀπετελεῖτο;

§ 10 - 12.

Μηχανῶμαί τι = ἐφευρίσκω, ἐπινοῶ τέχνασμαί τι. — **ἐπεὶ** . . . **φέρουιντο** = ὁσάκις ἐρρίπτοντο. — **ἀναγάζω** = ὑποχωρῶ. — **εὐπετῶς** = εὐκινήτως, ταχέως. — **προδρομή** = τρέξιμον πρὸς τὰ ἐμπρὸς — **τὸν Καλλ.**, ἃ ἐποίει = ἃ ὁ Καλλιμάχος ἐποίει. — **τὸ σι. πᾶν θεώμενον**, ἢ μετχ. ἐκ τοῦ **δοῦναι**. — **δείσας**, τοῦ **δέδοικα** ἢ **δέδια** =; — **μὴ οὐ** (μεθ' ὑποτακτ.) = μήπως δὲν (μεθ' ὑποτακτ.). — **παραιρέχω εἰς** . . . = τρέχω, φθάνω εἰς . . . — **παρακαλῶ** = προσκαλῶ. — **ἐταῖρος** = φίλος, σύντροφος. — **χωρεῖ αὐτὸς** = προχωρεῖ μόνος. — **παρέρχομαι** = ξεπερνῶ. — **παριόντα**, τοῦ **παρέχομαι**. — **ἐπιλαμβάνομαί τινος τῆς ἴτυος** = πιάνω τινὰ ἀπὸ τὴν ἴτυν. — **ἴτυς**

==περιφέρεια τῆς ἀσπίδος. — *παραθέτω τινὰ* == τρέχων ξεπερνῶ τινά. — *ἀντιποιοῦμαι τινος* == ἔχω (ἐγειρω) ἀξιώσεις ἐπὶ τινος. — *ἀντιποιοῦμαι ἀρετῆς* == φιλοτιμοῦμαι νὰ φαίνομαι ἀνδρεῖος. — *ἐρίζω* == ἀμιλλῶμαι. — *ἠνέχθη, ἀόρ. τοῦ φέρομαι*.

Ἀνέχαζεν, δηλ. ὅπισθεν τοῦ δένδρου· πρὸς τίνα δὲ σκοπὸν ; — *θεώμενον, ἀ* δηλ. ἐποίει *Καλλ.* — *εἰς τὸ χωρίον*, τὸ ὄχυρὸν δηλ. μέρος, ὃ κατεῖχον οἱ πολέμιοι (§ 2). — *πλησίον*, τίνος ; — *ἐτέρους ὄντας τὸν Ἄριστ. καὶ Εὐρύλ.* — *οὐδεις ἠνέχθη*, διότι οἱ λίθοι εἶχον πλέον ἐξαντληθῆ (πῶς ;).

§ 13—14.

Τὰ παιδιά == τὰ ἐαυτῶν παιδιά. — *ἐπικαταρριπτῶ (-έω)* == κατόπιν ῥίπτω κάτω. — *ὡς ῥίποντα* == ἵνα ῥίψῃ. — *ἐπιλαμβάνεται*, δηλ. αὐτοῦ — *ἐπισπῶμαι τινά* == συμπαρασύρω τινά. — *ῶχοντο κατὰ τῶν πετρῶν φερόμενοι* == κατὰ τῶν πετρῶν ἠνέχθησαν == κατεκρημνίσθησαν κάτω ἀπὸ τοὺς βράχους. — *ἐντεῦθεν* == ἀπὸ τοῦτο τὸ μέρος.

Ἐνταῦθα, ὅτε δηλ. οἱ Ἕλληνες εἰσέδραμον εἰς τὸ ἄλωθὲν χωρίον. — *ρίπτουσαι*, δηλ. κάτω εἰς τοὺς κρημνοὺς. — *αὐτόν*, τίνα ;

§ 15—17.

Διὰ Χαλύβων == διὰ τῆς χώρας τῶν Χαλύβων. — *ῶν (=τούτων, οὗς) διήλθον* == ἐκ τούτων, διὰ τῆς χώρας τῶν ὁποίων διήλθον. — *ἄλκιμος* == γενναῖος. — *εἰς χεῖρας ἦσαν*, δηλ. τοῖς Ἕλλ.· *εἰς χεῖρας ἔρχομαι τινι* == συμπλέκομαι μέ τινά. — *ἦτρον* == τὸ ὑπογάστριον, τὸ ὑπὸ τὸν ὀμφαλὸν μέρος. — *σπάρτον* == σχοινίον. — *πυκνὰ ἐστραμμένα* == σφικτὰ πλεγμένα. — *δσον ξυήλην* == τοσοῦτον (=τόσον μέγα) *δσον ἐστὶ ξυήλη*. — *ῶν* == τούτους, ὧν. — *κρατῶ τινος* == γίνομαι κύριός τινος. — *ἀποτεμόντες* == ὁπότε ἀποτέμοιεν == ὁσάκις ἀπέκοπτον. — *ἂν ἐπορεύοντο* == συνήθιζον νὰ πορεύωνται. — *ὑψεσθαι*, μέλλ. τοῦ ὄρω — *ὡς* == περίπου. — *πόλισμα* == πόλις. — *ἐπεὶ παρέλθοιεν* == ὁσάκις διήρχοντο. — *μαχοῦμενοι* (μέλλ. τοῦ μάχομαι) == ἵνα πολεμήσωσι (κατ' αὐτῶν). — *ἀνακεκομισμένοι ἦσαν* == ; (§ 1). — *αὐτόθεν* == ἐκ ταύτης τῆς χώρας. — *ἐκ τῶν Ταόχων* == ἐκ τῆς χώρας τῶν Ταόχων.

Ἐπορεύθησαν, ὁδηγούμενοι ὑπὸ τῶν αἰχμαλωτισθέντων Ταρόχων. — **οὔτοι**, τίνες; — **ᾧν διήλθον**. διὰ τῶν χωρῶν τίνων ἄλλων εἶχον διέλθει μέχρι τοῦδε οἱ Ἕλληνες; — **εἰς χεῖρας ἦσαν**, τοῦτο εἶχον πράξει πρότερον ἄλλοι ἐχθροί; — **ἀντι τῶν πτερύγων**, τὸ κατώτερον μέρος τοῦ θώρακος, τὸ καλύπτει τὸ ὑπογάστριον, ἀπέληγεν εἰς πλατείας λωρίδας ἐκ δέρματος, πολυλάκις ὑπὸ μεταλλίνων ἐλασμάτων κεκαλυμμένας· αὗται ἐλέγοντο **πτέρυγες** (βλ. εἰκ. ἐν σελ. II). — **κνημῖδας**, αὔραι ἐκ χαλκῶν πλακῶν συγκείμεναι ἐκάλυπτον τὰς κνήμας ἀπὸ τῶν γονάτων μέχρι τῶν σφυρῶν, ἐσωτερικῶς δὲ ἦσαν ἐπεστρωμέναι πιθανῶς διὰ μαλακωτέρου τινὸς πιλήματος. — **κράνη**, ταῦτα ἦσαν περικεφαλαῖαι, χρήσιμοι εἰς τοὺς πολεμιστὰς πρὸς ἄμυναν. — **ξυήλην**, ἡ ξυήλη ἦτο μάχαιρα δρεπανοειδῆς ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Λακεδ. — **μίαν λόγην**, τὸ δόρυ τῶν Χαλύβων εἶχε μίαν μόνον **λόγην** (=αἰχμήν) πρὸς τὰ ἄνω· τὸ ἐλληνικὸν δόρυ εἶχε μίαν μόνον; — **αὐτόθεν**, πόθεν; — **ἃ ἐκ τῶν T. ἔλαβον**, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 14.

§ 18—20.

Εὗρος... = τοῦ ὁποίου τὸ πλάτος ἦτο... — **διὰ Σκυθηνῶν** = ; (§ 15 «**διὰ Χαλύβων**»). — **διὰ πεδίου εἰς**... = καὶ ἀφ' οὗ διήλθον διὰ πεδιάδος ἔφθασαν εἰς... — **ἐπισιτίζομαι** = προμηθεύομαι τρόφιμα. — **πρὸς πόλιν**... = καὶ ἔφθασαν εἰς πόλιν... — **διὰ τῆς ἑαυτῶν πολεμίας χ.** = διὰ τῆς χώρας τῆς ἐχθρικῆς εἰς αὐτὸν καὶ τοὺς ὑπηκόους του. — **πέντε ἡμερῶν** = ἐντὸς πέντε ἡμερῶν. — **τεθνάναι ἐπηγγείλατο** = ἐδήλωσεν ὅτι προσφέρεται νὰ θανατωθῇ. — **ἐπειδὴ** = ἀφ' οὗ. — **ἐμβάλλω** = εἰσβάλλω. — **παρεκελεύετο**, δηλ. **τοῖς Ἕλλησι**. — **παρακελεύομαι τινι** = προτρέπω τινά. — **αἰῶ** = καίω. — **ᾧ** = ἐκ τούτου δέ. — **ὅτι**... **συνέλθοι** (= **σὺν τοῖς Ἕλλησιν ἔλθοι**) = ὅτι ἦλθε μετὰ τῶν Ἑλλήνων. — **οὐ τῆς τῶν Ἑλλ. εὐνοίας**, ἐκ τοῦ **ἔνεκεν** = ὅχι ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τοὺς Ἕλλ.

Πλέθρων, βλ. ἐν σελ. 109. — **ἐπεσιτίσαντο**, τὸ ἐπισιτίσασθαι ἦτο ἀναγκαῖον κατὰ τὴν § 17. — **ἐκ ταύτης**, δηλ. τῆς Γυμνιαδος. — **τῆς χώρας**, δηλ. τῶν Σκυθηνῶν. — **ἐκεῖνος**, δηλ. ὁ ἡγεμῶν. — **τούτου ἔνεκεν**, δηλ. τίνος;

§ 21—24.

Γίγνομαι ἐπί τινος = φθάνω ἐπάνω εἰς τι. — *ῥήθησαν*, ἀόρ. τοῦ *οἶομαι* =; — *αὐτῶν*, ἐκ τοῦ *τινάς*. — *ζωγρῶ (-έω)* = συλλαμβάνω ζῶντα, αἰχμαλωτίζω. — *ἐνέδρα* = καρτέρι — *δασύς* = πυκνότριξ, πυκνόμαλλος. — *ὠμοβόειος* = ὁ ἐξ ὤμου (δηλ. ἀκατεργάστου) δέρματος βοῦς κατεσκευασμένος. — *πλείων* = ἰσχυροτέρα. — *οἱ ἀεὶ ἐπιόντες*. . . *ἐπὶ τοὺς ἀεὶ βοῶντας* = οἱ ἐκάστοτε προσερχόμενοι (στρατιῶται). . . πρὸς τοὺς ἀκαταπαύστως κραυγάζοντας. — *ὄσω δὴ* = ὅσον βέβαια. — *ἐδόκει δὴ* . . *τῷ Ξεν.* = τότε πλέον ὁ Ξεν. ἐνόμισε. — *μειζόν τι εἶναι* = ὅτι κάτι σπουδαιότερον συνέβαινε. — *ἀναλαμβάνω τινὰ* = παραλαμβάνω τινὰ μαζί μου. — *παραβοηθῶ* = τρέχω εἰς βοήθειαν. — *τάχα δὴ* = εὐθύς πλέον. — *παρεγγυῶ (-άω) τινι*, ἐνταῦθα = προτρέπω τινά. — *παρεγγυόντων*, δηλ. *τοῖς ἐπιούσι*. — *ἐνθα δὴ* = τότε πλέον. — *τὰ ὑποζύγια ἐλαύνεται* = τὰ ὑποζύγια κτυποῦνται διὰ νὰ τρέχωσι.

Ἀφικνοῦνται. κατὰ τὰ τέλη Ἰανουαρίου τοῦ 400. — *ἐπὶ τὸ ὄρος*, δηλ. τὴν θέσιν, τὴν ἐν § 20 δηλωθεῖσαν διὰ τῆς λέξεως *χωρίον*. — *κραυγὴ πολὺ ἐγ.* ἕνεκα τίνος; — *ἀκούσας*, τίνος; — *ἄλλους*, δηλ. ἢ οἱ ὀπισθεν ἀκολουθοῦντες αὐτοὺς. — *ἐκ τῆς καομένης χ.*, δηλ. τῶν Σκυθηγῶν (§ 20). — *γέγρα*, ταῦτα ἦσαν τετράγωνοι ἀσπίδες πλεκταὶ ἐκ κλάδων οἰσύας (ἰτέας) ἢ λύγων καὶ κεκαλυμμένοι διὰ δερμάτων βοείων ἀκατεργάστων τοιαύτας ἀσπίδας ἔφερον οἱ Πέρσαι, Βαθυλώνιοι, Χαλδαῖοι κ. ἄ. — *ἐγγύτερον*, δηλ. πρὸς τὸ ὀπισθεν ἐρχόμενον λοιπὸν στράτευμα. — *παρεγγυόντων (τοῖς ἐπιούσι)*, δηλ. νὰ σπεύσωσι, ἵνα ἴδωσι τὴν θάλασσαν. — *μειζόν τι*, δηλ. ἢ ἐχθρική τις προσβολή. — *ἀκούουσι*, τίνες; — *ἔθειον*, ποῦ;

§ 25—27.

Τὸ ἄκρον =; (κεφ. 1, § 4). — *ἐνταῦθα δὴ* = *ἐνθα δὴ* =; — *περιβάλλω τινὰ* = ἐναγκαλιζομαι τινά. — *ἐξαίφνης* = ἐξαίφνης — *δτου δὴ παρεγγυήσαντος* = κατὰ προτροπήν τίνος, ὃν ἀγνοῶ τίς ἦτο. — *κολωνός* = ὕψωμα, λόφος. — *ἀνατίθημι* = ἐπιθέτω,

ἀφιερώνω. — **βακτηρία** = ῥάβδος. — **αιχμάλωτα** = λαφυραγωγηθέντα. — **διακελεύομαι τινι** = παρακελεύομαι τινι (§ 20). — **ἀποπέμπω τινά** = ἀπολύω, ἀφίνω τινά νά ἀπέλθῃ. — **ἀπὸ κοινοῦ** = διὰ κοινῆς συνεισφορᾶς. — **σκευή** = ἐνδυμασία. — **δακτύλιος** = δακτυλίδιον. — **οὗ σκηνήσουσι** = ὅπου ἔμελλον νά καταλύσωσι. — **ἦν πορεύονται εἰς . . .** = τὴν ὁποίαν ἔμελλον νά πορευθῶσι διὰ νά ἔλθωσιν εἰς . . . — **ᾤχετο ἀπιῶν** = ἀνεχώρησεν.

Ἐπὶ τὸ ἄκρον, τοῦ ὄρους Θήχου. — **ποιοῦσι κολωνόν**, ἀντὶ τροπαίου εἰς ἐνδειξιν τῆς νίκης, ἦν κατήγαγον καθ' ἑλκων τῶν μέχρι τοῦδε ἐχθρῶν. — **δερμάτων πλῆθος**, τοιαῦτα δέρματα θά εἶχον πολλὰ ἐκ τῶν βοῶν τῶν πρὸς διατροφήν αὐτῶν σφαγέντων κατὰ τοὺς προηγηθέντας σταθμούς· ταῦτα δ' ἐφύλαττον ὡς παντοειδῶς χρήσιμα. — **τὰ αιχμάλωτα γέρρα**, περὶ τοῦ πράγμ. βλ. ἐν § 22. — **κατέτεμνε**, ἵνα καταστήσῃ αὐτὰ ἀχρηστα. — **διεκελεύετο**, τί ; **φιάλην**, αὕτη ἦτο εὐρὺ καὶ ἀβαθές ποτήριον ἢ λεκάνιον πρὸς πόσιν ἢ πρὸς ἔκχυσιν σπονδῶν (βλ. εἰκ. ἐν σελ. VII). — **σκευὴν Περσικὴν**, αὕτη ἦτο ἱμάτιόν τι, δηλ. ἐπάνω τοῦ χιτῶνος φερόμενον (ἐπανωφόριον), εὐρὺ καὶ μακρὸν μὲ πλατείας χειρίδας, πορφυροβαφές· τὸ ἱμάτιον τοῦτο, ἕπερ ἐκαλεῖτο καὶ **κάνδυσ**, ἦτο ἀρχικῶς μηδικόν· μετέπειτα δὲ παρέλαβον αὐτὸ παρὰ τῶν Μήδων καὶ οἱ Πέρσαι. — **δαρειακούς**, ὁ **δαρεικὸς** ἦτο νόμισμα χρυσοῦν ἔχον ἀξίαν 20 ἀργυρῶν ἀττικῶν δραχμῶν· τὸ νόμισμα τοῦτο, κοπὴν ὑπὸ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου καὶ ἐκ τοῦ ὀνόματος τούτου οὕτως ὀνομασθέν, εἶχεν ἐνθεν μὲν τὸν τύπον τοῦ βασιλέως τρέχοντος, φέροντος δ' ἐπὶ κεφαλῆς τιάραν, περὶ τοὺς ὦμους φαρέτραν, δόρυ ἐν τῇ δεξιᾷ καὶ τόξον ἐν τῇ ἐκτεταμένῃ ἀριστερᾷ· ἐτέρωθεν δὲ οὐδένα εἶχε τύπον παραστατικόν (βλ. εἰκ. ἐν σελ. IV). — **τοὺς δακτυλλοὺς**, οὓς ἔφερον οἱ στρατιῶται· συνῆθιζον οἱ ἐλεύθεροι τῶν Ἑλλ. νά φέρωσι δακτύλιον, ἐπὶ τῆς σφενδόνης τοῦ ὁποίου ἐνεχαράσσετο θεὸς τις ἢ ἀνὴρ ἢ καὶ ἄλλα τινὰ σημεῖα· τοὺς δακτυλλοὺς οἱ Ἑλλ. μετεχειρίζοντο ὡς σφραγιδας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β

§ 1—3.

Διὰ Μακρώνων =; (κεφ. 7, § 18 «*διὰ Σκυθηνῶν*»).—*δριζώ* =χωρίζω.—*τὴν τῶν Μ.*, δηλ. *χώραν*.—*ὑπὲρ δεξιῶν* =ἀνωθεν πρὸς τὰ δεξιὰ.—*οἶον (=ὡς) χαλεπώτατον* =τὰ μάλιστα δύσβατον.—*ἐξ ἀριστερᾶς (χειρὸς)* =πρὸς τὰ ἀριστερά.—*ἐμβάλλω* =χύνομαι.—*δασὺς δένδρεσι (=δένδροις)* =κατάφυτος ἐκ δένδρων.—*κατ' ἀντιπέραν* =ἀντικρῦ.—*τῆς διαβάσεως* =τοῦ μέρους, δι' οὗ ἔμελλον νὰ διαβῶσι.—*ἐξικνοῦντο*, δηλ. *τῶν Ἑλλ.*—*ἐξικνοῦμαι τινος* =φθάνω τινά.

Ἐντεῦθεν, πόθεν;—*ἐπὶ τὸν ποταμόν*, δηλ. τὸν Ἄρπασον (κεφ. 7, § 18).—*ἄλλον ποταμόν*, ἄγνωστον τίνα.—*ὁ δριζῶν*, δηλ. ποταμός;—*δι' οὗ*, ἀναφέρεται εἰς τὸν ἄλλον ποταμόν καὶ οὐχί εἰς τὸν *δριζῶντα*—*οὗτος*, δηλ. ὁ ἄλλος ποταμός.—*προσηλθὼν*, τοῦ;—*ἐκοπιον*, ἵνα ἀνοίξωσι δρόμον.—*τριχίλους χιτῶνας*, πρβλ. τὰς νῦν παρὰ τοῖς χωρικοῖς συνήθεις κ' ἅπας.—*διεκελεύοντο*, δηλ. πρὸς ἐπίθεσιν.—*ἐξικνοῦντο*, τίνες;

§ 4—7.

Τῶν πελιαστῶν ἀνὴρ =στρατιώτης τις πελταστής.—*Ἀθήνησι φάσκων δεδουλευκέναι*, *λέγων* =ὅστις, καθὼς ἔλεγεν, εἶχε χρηματίσει δοῦλος ἐν Ἀθήναις καὶ ὅστις ἐβεβαίω.—*φωνή* =γλῶσσα.—*ἐμὴν ταύτην πατρίδα εἶναι* =ὅτι αὕτη ἡ χώρα εἶναι πατρίς μου.—*ἀλλ' οὐδέν . . . = οὐδὲν . . .*—*ἐρωτήσαντος*, δηλ. αὐτοῦ.—*τί=*διατί.—*ἀντιτετάχεται=ἀντιτεταγμένοι εἰσί.*—*χερῆζω* =χρειάζομαι, θέλω.—*οὐ=*διότι.—*οὐ οὐ κακῶς γε ποιήσοντες* (δηλ. *ἐρχόμεθα*) =ὅτι ἐρχόμεθα ὄχι βέβαια, ἵνα βλάψωμεν τὴν ἰδικήν σας χώραν.—*εἰ δοῖεν ἄν=*ἄν ἴμποροῦν νὰ δώσουσιν.—*(τὰ) πιστὰ* =πράγματα, δι' ὧν πείθεται τις καὶ πιστεύει, ἔχει ἐμπιστοσύνην· ἐπομ. =ἐγγυήσεις.—*ἐντεῦθεν*, τοπικὸν ἢ χρονικόν;—*ἔφασαν*, ὑποκμ.: *οἱ Μάκρωνες*.—*ἐπιμαρτύρομαι* =ἐπικαλοῦμαι ὡς μάρτυρα.

Τῶν ἀνθρώπων, τούτων (δηλ. :).—*οἱ δ' εἶπον . . .*, δηλ. *οἱ*

πολέμιοι οἱ ἐπὶ τῆς ἀπέναντι ὄχθης παρατεταγμένοι.—**λέγειν ἐκέλευον**, τίνα ;—**εἰ δοῖεν ἄν**, τίνες ;—**τούτων**, δηλ. τοῦ ὅτι οἱ Ἕλλ. δὲν ἔρχονται εἰς τὴν χώραν τῶν Μακρ. ἐπὶ κακῇ σκοπῇ, ἀλλ' ὅτι ἀπέρχονται εἰς τὴν Ἑλλ. καὶ ὅτι ποθοῦσι νὰ φθάσωσιν εἰς θάλασσαν.—**καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν**, δηλ. **τὰ πιστά**.—**ταῦτα . . . πιστὰ εἶναι**, παρὰ τοῖς Μάκρῳσιν ἢ ἀνταλλαγῇ λόγγης ἐθεωρεῖτο ὡς ἐγγύησίς τις· παρ' ἄλλοις **τὰ πιστὰ** ἦσαν **δεξιά**, **ὄρκοι**, **ὄμηροι** κ.τ.τ.—**θεοὺς ἐπεμαρτ.**, οἱ Μάκρ. καὶ οἱ Ἕλλ. ἐπεκαλέσθησαν τοὺς θεοὺς ὡς μάρτυρας τίνος πράξεως ;

§ 8—9.

Συνεξέκοπτον = **ἐξέκοπτον σὺν τοῖς Ἕλλησι**.—**οδοποιῶ** = ἀνοίγω ὁδόν, δύσβατον ὁδὸν κάμνω βατήν.—**ὡς διεβιβῶντες** (μέλλ. τοῦ **διαβιβάξω**)=ἵνα διαβιβάσωσι, ἵνα διευκολύνωσι τὴν διάβασιν.—**ἐν μέσοις . . . τοῖς Ἕλλησι**=ἐν τῇ μέσῳ τῶν Ἑλλήνων.—**ἀγορὰ**=τρόφιμα πρὸς ἀγοράν.—**παράγω**=παρακολουθῶν ὁδηγῶ.—**καθίστημί τινα ἐπὶ τι**=φέρω τινὰ εἰς τι.—**φάλαγγα**=εἰς φάλαγγα.—**ὡς ἄξοντες**=ἵνα προχωρήσωσι.—**βουλευσασθαι συλλεγεῖσι**=**συλλεγῆναι καὶ βουλευσασθαι**.—**ὅπως . . . ἀγωνιοῦνται**=πῶς ν' ἀγωνισθῶσιν.

Οἷαν ἠδύναντο, ἐπομένως τὰ παρεχόμενα τρόφιμα ἦσαν ἄφθονα καὶ ἀρκούντως καλὰ ;—**παρεῖχον**, τίσι ;—**ἐνταῦθα**, δηλ. ἐπὶ τοῖς ὄρισις τῆς χώρας τῶν Κόλχων.—**ἀντιπαρετάξαντο φ.**, ὁσάκις ὁ ἐχθρὸς ἦτο πλησίον καὶ ἐγένετο προετοιμασία πρὸς μάχην, ἐχρησιμοποιεῖτο ἢ κατὰ μέτωπον πορεία, ἐν ἣ ὁ λόχοι ἢ αἱ ἐνωμοταῖα συμπεπυκνωμένοι παρ' ἀλλήλους ἐβάδιζον.—**οὕτως**, δηλ. παρατεταγμένοι εἰς φάλαγγα.

§ 10—11.

Δοκοίη, δηλ. **αὐτῷ**.—**παύσαντας**, δηλ. **αὐτοὺς (τοὺς στρατηγούς)**· **παύω τὴν φάλαγγα**=διαλύω τὴν εἰς φάλαγγα παράταξιν (τοῦ στρατοῦ).—**τῇ μὲν . . . τῇ δέ**=ἀλλοῦ μὲν . . . ἀλλοῦ δέ.—**ἄνοδος, ον**=ἀδιάβατος.—**εὐδοδος, ον**=εὐδιάβατος.—**ἦν . . . προσάγωμεν**=ἐὰν ἐπερχώμεθα.—**τεταγμένοι ἐπὶ πολλῶν**=τεταγμένοι οὕτως ὥστε ἢ φάλαγξ νὰ ἔχη πολὺ βάθος.—**περι-**

τεύω τινός = ὑπερφαλαγγῶ τινά. — οἱ περιττοὶ = οἱ πλεονάζοντες στρατιῶται (κατὰ τὰ δύο ἄκρα τῆς παρατάξεως). — οὐδέν = οὐδόλως. — ἂν εἴη = ἔσται. — εἰ διακοπεῖη = ἐὰν διασπασθῇ. — ὑπὸ ἀνθρώπων καὶ βελῶν καὶ ἀνθρώπων ἔμπεσόντων = ὑπὸ βελῶν καὶ ἀνθρώπων ἀνθρώπων ἔμπεσόντων. — ἐπιπίπτω = ἐπιπίπτω. — πῆ = κάπου, εἰς τι μέρος.

Λόχους ὀρθίους, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 88. — ἢ μὲν . . . , διὰ τούτου δηλοῦται ἢ α' αἰτία, δι' ἣν ὁ Ξεν. φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ σχηματίσῃσι λόχους ὀρθίους· ἢ β' δηλοῦται κατωτέρω διὰ τοῦ «ἔπειτα ἦν μὲν . . .». — ὅταν τεταγμ . . . ὀρθῶσιν, δηλ. οἱ στρατιῶται. — δισπασμένην . . . , ὅταν μὲν ἡ φάλαγξ βαδίζῃ συμπεπυκνωμένη, θαρροῦσιν οἱ στρατιῶται· ὅταν δ' αὕτη κατὰ τὴν πορείαν διασπασθῇ, οἱ στρατιῶται ἀθυμοῦσι, διότι φοβοῦνται μὴ ὁ ἐχθρὸς εἰσχωρήσῃ εἰς τὰ κενά, τὰ γενόμενα κατὰ τὴν διάσπασιν τῆς φάλαγγος. — ἐπὶ πολλῶν . . . ἐπ' ὀλίγων, ἢ φάλαγξ κατὰ τὰς περιστάσεις εἶχεν ἄλλοτε μὲν μικρότερον τὸ μέτωπον καὶ μεγαλύτερον τὸ βάθος, ἄλλοτε δὲ τὸναντίον. — τοῦτο, δηλ. ἢ διάσπασις τῆς φάλαγγος. — τῇ ὅλη φ. κακὸν ἔσται, διατί;

§ 12—13.

Ἄλλα = τὸναντίον. — χωρίον = χῶρος. — κατασχεῖν τοῖς λόχοις = νὰ καταλάβωμεν διὰ τῶν λόχων. — διαλείπω = ἀφήνω κενὸν διάστημα εἰς τὸ μεταξὺ. — ὅσον ἔξω κτλ. = ὅσον τοὺς ἐσχάτους λόχους γενέσθαι ἔξω τῶν κεράτων τῶν πολεμίων. — ὅσον γενέσθαι = ὥστε νὰ εὑρεθῶσιν. — οἱ ἔσχ. λόγοι = ἡμεῖς, δηλ. οἱ τελευταῖοι λόγοι = ἡμεῖς μὲ τὸς τελευταίους λόχους. — οἱ κράτιστοι = οἱ ἀνδρειότατοι. — προσίασι = θὰ πλησιάσωσι (τὸν ἐχθρόν). — ἢ τε . . . ταύτη = καὶ ὅπου . . . ἐκεῖ. — ἄξει, ἀμτθτ. = θὰ ἔλθῃ. — τὸ διαλείπον = τὸ κενὸν μεταξὺ τῶν λόχων διάστημα. — προσίοντα = προχωροῦντα, βαδίζοντα (κατὰ τοῦ ἐχθροῦ). — εἷς = εἷς καὶ μόνον. — οὐδεὶς μηκέτι μείνη = δὲν εἶναι πλέον φόβος νὰ μείνη τις = ἐξ ἅπαντος οὐδεὶς θὰ μείνη πλέον. — Τοὺς ἐσχάτους λόχους, ὡς πρὸς τὰς πτέρυγας. — ἡμῶν, ἰδίᾳ τῶν λοχαγῶν. — ὁ πλησίον, δηλ. λόχος. — ἐπὶ τὸ ἄκρον, τίνος;

§ 14.

Ἔδοξε, δηλ. τοῖς στρατηγοῖς. — ἀπιῶν = ἐν' ᾧ μετέβαινε. — ἐμποδῶν (ἐπίρρ.) = ἐμπόδιον. — τὸ μὴ ἦδη εἶναι = ὥστε νὰ μὴ εἴμεθα πλέον. — ἐνθα = ἐκεῖσε, ἐνθα = ἐκεῖ . . . ἔπου. — πάλαι = πρὸ πολλοῦ.

Ἐπὶ τὸ εὐὼν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ, ἐν τῷ δεξιῷ κέρατι εἶχον συνέλθει πρὸς σύσκεψιν (§ 9) πάντες οἱ ἀξιωματικοὶ περὶ τὸν Χειρίσοφον, ὅστις ἤγειτο μὲν ὁσάκις ἐπορευέτο ἢ φάλαγξ ἐπὶ κέρως, εἶχε δὲ τὸ δεξιόν, ὁσάκις τὸ στράτευμα ἦτο τεταγμένον εἰς φάλαγγα· ὁ δὲ Ξενοφ. ὠπισθοφυλάκει ἢ εἶχε τὸ εὐώνυμον. — τοῖς στρατιώταις, οὐχὶ τοῖς ἑαυτοῦ, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς στρατιώταις. — οὗτοι . . . μόνοι, τίνες ἐγνωσῶνται; — ἐνθα . . . σπεύδομεν, δηλ. εἰς τὴν θάλασσαν, ὁπόθεν ἐμελλον νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα των.

§ 15—18.

Χώρα = θέσις. — σχεδὸν εἰς τοὺς ἑκατὸν (δηλ. ἐγένετο) = περιεἶχε σχεδὸν ἑκατὸν ἄνδρας. — τριχῶ ἐποίησαντο = ἔταξαν εἰς τρία μέρη χωριστά. — τοῦ δεξιοῦ, δηλ. ἔξω. — κατὰ μέσον = ἐν τῷ κέντρῳ. — ἑξακοσίους ἐκάστους = ἀνὰ ἑξακοσίους ἐν ἐκάστῳ μέρει. — παρεγγυῶ = διατάττω. — παιανίζω = ψάλλω τὸν παιᾶνα. — γενόμενοι = ταχθέντες, λαβόντες θέσιν. — ἀντιπαραθέοντες = ἀντικρὺ τῶν Ἑλλ. παραλλήλως πρὸς τὸ μέτωπον αὐτῶν τρέχοντες. — πολὺν = μέγα μέρος. — ἐποίησαν = ἀφῆκαν. — τὸ Ἀρκαδικὸν = τὸ ἐξ Ἀρκαδίας μέρος τοῦ στρατεύματος. — φεύγειν (δηλ. τοὺς πολεμίους) = ὅτι οἱ πολέμιοι φεύγουσι. — συνεφέπομαι τι = συνακολουθῶ τινα. — τὸ Ἀρκ. ὄπλι., ὧν = οἱ Ἀρκάδες ὄπλιται, ὧν. — ὡς ἤρξαντο, ὕποκμ. οἱ πελτασταί. — ἔστησαν, α' ἄορ. ἢ β'; — ἄλλος ἄλλῃ = ἄλλος ἐδῶ καὶ ἄλλος ἐκεῖ. — φυγῇ τρέπομαι = τρέπομαι εἰς φυγὴν, φεύγω.

Ταῖς χώραις . . . ἐγ., ἐκ τοῦ δεξιοῦ δηλ. κέρατος, ἔπου εἶχον συνέλθει πρὸς σύσκεψιν πρὸς § 14. — ἑκαστοὶ, δηλ. τῶν στρατηγῶν καὶ λοχαγῶν. — ἔξωκ. ἐκάστους, κατὰ ταῦτα ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς ἀποτελεῖται νῦν ἐξ 9.800 ἀνδρῶν ἐκ πόσων ἀνδρῶν

ἀπετελεῖτο οὗτος κατὰ τὴν πρώτην ἐπιθεώρησιν τὴν ὑπὸ τοῦ Κύρου γενομένην ἐν Κελαιναῖς τῆς Φρυγίας; πρβλ. βιβλ. I κεφ. 2, § 9.—**παρηγγύησαν**, ἐνταῦθα ἢ διαταγὴ μετεδόθη ἀπὸ στόματος εἰς στόμα· πῶς ἄλλως ἐδίδοντο αἱ στρατιωτικαὶ διαταγαί; βλ. ἐν σελ. 77.—**εὔχεσθαι**, ἐπικειμένης μάχης ἐτελεῖτο θυσία, δι' ἧς ἐξητάζετο ἡ βούλησις τῶν θεῶν· ἐνταῦθα ἀντὶ τῆς θυσίας γίνεται προσευχὴ πρὸς τοὺς θεοὺς.—**παιανίσαντες**, πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς μάχης οἱ Ἕλλ. ἔφαλλον πρὸς τιμὴν τοῦ Ἄρειος τὸν **παιᾶνα**, ἐπικαλούμενοι δι' αὐτοῦ τὴν βοήθειαν τοῦ θεοῦ.—**Χειρίσοφος καὶ Ξεν.**, ποῖον κέρας διψᾷ ὁ α' καὶ ποῖον ὁ β'; βλ. ἐν σελ. 117.—**ὡς εἶδον αὐτούς**, δηλ. **γενομένους ἔξω τῆς φάλαγγος**.—**ἀντιπαραθέοντες**, ἵνα ἀποφύγῃσι τὴν ὑπερφαλάγγησιν.—**οἱ κατὰ τὸ Ἄρκ. πελτ.**, νοοῦνται οἱ **κατὰ μέσον** ταχθέντες.

§ 19 - 21.

Τὰ ἄλλα οὐδὲν = τῶν ἄλλων οὐδὲν (δηλ. ἦν). — **καὶ =** μάλιστα, ἰδίως. — **τὰ δὲ σμήνη**, δηλ. τῶν μελισσῶν. — **κηρίον =** κηρήθρα, μελόπιττα. — **ἄφρων γίγνομαι =** χάνω τὰς φρένας μου, τὸ λογικόν μου. — **ἤμουν**, παρατατκ. τοῦ **ἐμῶ (-έω) =** κάμνω ἔμετον, ξερνῶ. — **ἐδηδοκότες**, παρακκμ. τοῦ **ἐσθίω =** τρώγω. — **μεθύουσιν**, δηλ. **ἀνθρώποις**. — **ἔωκεσαν**, τοῦ **ἔοικά τινα = ;** — **οἱ δὲ πολὺ μαιν. = οἱ δὲ πολὺ ἐδηδοκότες ἔωκεσαν** (οἱ μὲν) **μαιομένοις** (ἀνθρώποις). — **ἀποθνήσκουσι**, ποίας ἐγγλ.; ὀριστικῆς ἢ μετοχῆς; ἐκ τῶν ἐπομένων φαίνεται τοῦτο «... **ἀπέθανε μὲν οὐδ εἰς**. — **ὡσπερ τροπῆς γενομένης =** ἂν νὰ εἶχε γείνει ἡττά τις καὶ καταστροφὴ τοῦ στρατεύματος. — **πως =** περίπου. — **ἀναφρονῶ =** ἐπανέρχομαι εἰς τὰς φρένας μου. — **ὡσπερ ἐκ φαρμακοποιίας =** ὅπως ἐγείρεται τις μετὰ πόσιν φαρμάκου.

Ἀναβάντες, ποῦ; **τὰ μὲν ἄλλα**, τὰ ὅποια δηλ. εἶδον ἐνταῦθα. — **αὐτόθι**, δηλ. ποῦ; — **τῶν κηρίων ἔφαγον**, τὸ μέλι τοῦτο, **μαινόμενον** ὀνομαζόμενον, συλλέγουσιν αἱ μέλισσαι ἐκ καθαρτικῶν καὶ ναρκωτικῶν ἀνθέων· καὶ νῦν ἔτι—κατὰ τοὺς νεωτέρους περιηγητὰς—κατ' ἐκεῖνα τὰ μέρη πωλεῖται τοιοῦτον μέλι, ὅπερ ὠμὸν ἐσθίόμενον ἐπιφέρει τὰ αὐτὰ συμπτώματα, οἷα τὰ παρὰ Ξεν. μνημονευόμενα. — **τὴν αὐτὴν ὥραν**, καθ' ἣν δηλ.

εἶχον φάγει τὰς κηρήθρας.—**ἐκ φαρμακ.**, τὸ ὑπονοούμενον φάρμακον εἶναι ἢ καθάρσιόν τι ἰσχυρὸν ἢ ναρκωτικόν.

§ 22—24.

Ὁρμῶμαι=ξεκινῶ, ἔχω ὀρμητήριον.—**λήξομαι**=ληηλατῶ.—**ἀγορά**=; (§ 8).—**ξένια**=δῶρα φιλοξενίας.—**ἄλφια**= κριθίνον ἄλευρον.—**συνδιαπραττομαι ὑπὲρ τινος**= διαπραγματεύομαι συγχρόνως ὑπὲρ τινος=μεσιτεύω ἕπως γείνη συνθήκη πρὸς ὄφελος τινος.—**μάλιστα**=πρὸ πάντων.

Ἡλθον, κατὰ τὰς ἀρχὰς Φεβρουαρίου τοῦ 400 π. Χ.—**Ἐλληνίδα**, διότι ἡ Σινώπη, ἧς ἀποικία ἦτο ἡ Τραπεζοῦς, ἦτο ἀποικία τῶν Μιλησίων.—**ἐδέξαντο**, δηλ. εἰς τὴν πόλιν.—**ὑπὲρ τῶν Κόλχων**, οὓς ἐλήξοντο οἱ Ἕλλ. κατὰ ταῦτα ποῖος ἕρος θὰ ὤριζετο ἐν τῇ συνθήκῃ, ἣν οἱ Τραπ. ἐνήργουν νὰ γείνη μεταξὺ Κόλχων καὶ Ἑλλ.;—**παρ' ἐκείνων**, τίνων;—**ἦλθον**, πρὸς τίνας;

§ 25—26.

Εὔξαντο, ὁ ἀόρ. ἔχει ἐνταῦθα σημασίαν ὑπερσντλκ.—**εὔχομαι**=ὑπόσχομαι, τάζω.—**ἱκανοὶ** (μετ' ἀπρμφ.)=ἀρκετοὶ (ὥστε νὰ...).—**ἀποθύω**=προσφέρω ὑπεσχημένην θυσίαν.—**σωτήρια (ιερά)**=διὰ τὴν σωτηρίαν των.—**ἠγεμόσυνα (ιερά)**=διὰ τὴν (ἀσφαλῆ καὶ εὐτυχη) καθοδήγησιν.—**γυμνικὸς ἀγὼν**=ἀγὼν εἰς τὴν πάλην καὶ ἐν γένει εἰς σωματικὰς ἀσκήσεις.—**ἐνθαπερ**=ὅπου ἀκριβῶς.—**εἶλοντο**, ἀόρ. τοῦ **αἰροῦμαι**=ἐκλέγω.—**οἰκοθεν**=ἐκ τῆς πατρίδος.—**ἄκων**=χωρὶς νὰ θέλῃ, ἀκουσίως.—**κατακνήτων**, ἀόρ. τοῦ **κατακνίω**=φονεύω.—**πατάσσω**=κτυπῶ.—**δρόμος**=τόπος, ἐνθα γίνεται ὁ ἀγὼν τοῦ δρόμου=στάδιον.—**δρόμου ἐπιμεληθῆναι**=ἵνα φροντίσῃ περὶ κατασκευῆς προχείρου σταδίου.—**προστατῶ**=εἶμαι προῦστάμενος, ἐπιμελητής.—**ἠγεῖσθαι**, δηλ. αὐτοῖς.—**ὅπου**=ἐκεῖ, ὅπου.—**πεποιηκῶς εἶη**=ἐπεποιήκει.—**οὐπερ**=ὅπου ἀκριβῶς.—**κάλλιστος τρέχειν**=καταλληλτότατος εἰς τὸ νὰ τρέχῃ τις.—**ἐν σκληρῷ καὶ δασεῖ οὔτω**=ἐπὶ τόσῳ ἀνωμάλου καὶ συνδένδρου τόπου.—**μᾶλλον τι ἀνιάσεται ὁ κατ.**=(τόσῳ τὸ καλύτερον.) ὅστις πέσῃ, θὰ πονέσῃ κάτι τι περισσότερον (παρὰ ἐάν...);

Εὔξαντο, οἱ Ἕλλ. μετὰ τὴν προδοσίαν τοῦ Τισσαφέρνου εὐρισκόμενοι ἐν μεγίστῃ στενοχωρίᾳ ὑπεσχέθησαν νὰ προσφέρωσι θυσίαν εἰς τὸν Δία καὶ εἰς ἄλλους θεοὺς, εὐθὺς ὡς φθάσωσιν εἰς φιλικὴν χώραν (πρὸ βιβλ. III, κεφ. 2, § 9).—**τῷ Ἡρακλεῖ**, ὁ Ἡρακλῆς ἐθεωρεῖτο ὡς προστάτης τῶν ἐν ταῖς πορείαις ταλαιπωρουμένων.—**ἔφυγε**, ὁ διαπράξας ἀκούσιον φόνον ὄφειλε νὰ εἶναι μακρὰν τῆς πατρίδος, ἕως ὅτου συνδιαλλαχθῆ μετὰ τῶν συγγενῶν τοῦ φονευθέντος· τοῦτο δ' ἐγένετο ἐκτίνοντας τοῦ φονέως ποσόν τι χρηματικὸν ὀριζόμενον ὑπὸ τῶν συγγενῶν τοῦ φονευθέντος.—**ξυλήη**, περὶ ταύτης βλ. ἐν σελ. 111.—**τὰ δέρματα**, δηλ. τῶν θυσιασθέντων ζώων· ταῦτα παρέδωκαν εἰς τὸν Δρακόντιον, ἵνα χρησιμεύσωσιν ὡς ἄθλα εἰς τοὺς νικητάς.—**δυνήσονται**, οἱ ἀγωνιζόμενοι.—**ἐν σκληρῷ καὶ . . .**, συνήθως ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἤσχοῦντο οἱ νέοι ἐν τῇ πάλλῃ, ἦτο ὀμαλός.

§ 27—28.

Στάδιον=ἀπλοῦς δρόμος.—**δόλιχος** = μακρὸς δρόμος.—**καλὴ θέα**=ὠραῖον θέαμα.—**καταβαίνω (εἰς τὸ στάδιον)** = λαμβάνω μέρος εἰς τοὺς ἀγῶνας.—**ἅτε θεωμένων τῶν ἐταίρων**=ἐπειδὴ οἱ συστρατιῶταί των παρετήρουν (αὐτοὺς).—**φιλονικία** = ἀμιλλα.—**ἔθειον ἵπποι**=ἐγένετο ἵπποδρομία.—**ἔδει αὐτοὺς (δηλ. τοὺς ἵππους) . . . ἄγειν (δηλ. τοὺς ἵππέας)**=ἔπρεπε νὰ ὀδηγῶσιν οἱ ἵππεις αὐτοὺς (δηλ. τοὺς ἵππους).—**κατὰ τοῦ πρανοῦς ἐλάσαντας . . . ὑποστρέξαντας (δηλ. τοὺς ἵππέας)** = ἀφ' οὗ οἱ (ἀγωνιζόμενοι) ἵππεις τρέξωσι μὲ τοὺς ἵππους των εἰς τὸν κατήφορον στραφέντες . . . **ἐν τῇ θαλάττῃ** = παρὰ τὴν θάλασσαν.—**κάτω καλινδοῦμαι**=κυλίωμαι εἰς τὸν κατήφορον.—**οἱ πολλοὶ** = οἱ περισσότεροι (ἐκ τῶν ἵππων).—**τὸ ἰσχυρῶς δρῦδιον**=ἡ λίαν ἀνωφερῆς θέσις.—**ἐνθα** = τότε.—**παρακέλευσις** = παρόρμησις (τῶν διαγωνιζομένων).

Στάδιον, ὁ δρόμος ἦτο τεσσάρων εἰδῶν· ἀπλοῦς δρόμος ἢ **στάδιον**, **δίαυλος**, **δόλιχος** καὶ **δωπλίτης δρόμος**· κατὰ τὸν πρῶτον ὄφειλον οἱ διαγωνιζόμενοι νὰ διατρέξωσιν ἅπαξ τὸ στάδιον, τὸ ὅποιον εἶχε μῆκος 600 ποδῶν ἦτοι 186 μέτρων περίπου, εἰς τὸν **δίαυλον** δ' ἐπέστρεφον πάλιν εἰς τὸ μέρος, ἀφ' οὗ ὠρμή-

θησαν, ὥστε διήνουν δύο στάδια· ὁ δόλιχος ἦτο μακρὸς δρόμος, ἑπταπλάσιος τοῦ σταδίου, καὶ ὁ τέταρτος δρόμος, ὁ δπλίτης, συνίστατο εἰς τοῦτο, ὅτι οἱ ἀγωνιζόμενοι ἔφερον ἀσπίδα, θώρακα, κράνος καὶ κνημίδας, ἀργότερον δὲ μόνον ἀσπίδα καὶ κράνος.— **πυγμῆν**, οἱ πυγμαχοῦντες περιείλισσον τὰς χεῖρας δι' ἱμάντων ἐκ σκληροῦ δέρματος ἐχόντων μικροὺς τυνας μεταλλίνους ὄγκους, ἵνα τὰ πλήγματα αἰσθητότερα γίνωνται.— **παγκράτιον**, τοῦτο ἦτο συνδυασμὸς δύο ἀγώνων, πάλης καὶ πυγμῆς· κατὰ τὸν ἀγῶνα τοῦτον αἱ χεῖρες δὲν περιεείλισσοντο δι' ἱμάντων.— **πρὸς τὸν βωμόν**, ἐφ' οὗ ἐγένοντο αἱ ἀνωτέρω (§ 25) μνημονευθεῖσαι θυσίαι· ὁ βωμὸς χρησιμεύει ἐνταῦθα ὡς ἀφετηρία (= **βαλβίς**) καὶ ὡς τέρμα τῶν ἀγωνιζομένων ἵππων· ὡς **καμπιτήρ** — σημεῖον δηλ. περὶ ὃ ἐστράφησαν οἱ ἵπποι, ἵνα ἐπανέλθωσιν — ἐχρησίμεισε τοῖος τόπος ;

BIBLIION ΠΕΜΠΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1

§ 1.

Ἀνάβασις =; (IV, 1, § 1). — **μέχρι ἐπὶ θάλατταν** = μέχρι τῆς θαλάσσης. — **ὡς** = πῶς. — **ἀπέθυσαν, ἃ εὖξ. σωτ. θύσειν** = **ἀπέθυσαν σωτήρια** (δηλ. ἱερά), **ἃ εὖξ. θύσειν**. — **ἀποθύω σωτήρια** =; (IV, 8, § 25). — **εὐχομαι** =; (IV, 8, § 25). — **ἐνθα πρῶτον... ἀφίκοιντο** = εὐθὺς ὡς (κυρίως = ἐκεῖ ὅπου πρῶτον) ἤθελον φθάσει. = **λόγος** =; (IV, 1, § 1).

Ὡς ἀπέθυσαν, ἃ..., περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. βιβλ. IV, κεφ. 8, § 25. — **ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ**, δηλ. ἐν τοῖς προηγουμένοις βιβλίοις (I-IV).

§ 2—4.

Ἐκ τούτου = μετὰ ταῦτα. — **ἐγὼ τοίνυν** = (ζητεῖται τί πρέπει νὰ πράξωμεν περὶ τῆς λοιπῆς πορείας) ἐγὼ λοιπόν. — **ἀπειρημα**,

πρην. τοῦ ἀπαγορεύω=κουράζομαι.—συσκευάζομαι=; (IV, κεφ. 5, § 1).—ἐν τάξει=ἐν (στρατιωτικῇ) παρατάξει.—φυλακὰς φυλάττω = φρουρῶ.—παύομαι τινος = ἀπαλλάττομαι, ἡσυχάζω ἀπὸ τι.—πόνος=κόπος.—πλέω = ταξιδεύω διὰ θαλάσσης. — τὸ λοιπὸν=τὸν ἐπίλοιπον χρόνον.—ἐκταθεις (ἐπὶ νεώς), τοῦ ἐκτείνομαι=ἐξαπλώνομαι.—ἀναθορυβῶ = διὰ θορύβου, διὰ φωνῶν ἐπιδοκιμάζω.—εὖ λέγω = ὀρθῶς ὀμιλῶ.—οἱ παριόντες (τοῦ παρέρχομαι) = οἱ παρουσιαζόμενοι (ὅπως ὀμιλήσωσιν).—οἴμαι ἐλθεῖν ἄν=νομίζω ὅτι θὰ ἐπανεέλθω.—τὰ ἡμᾶς ἄξοντα=ἂ ἄξει ἡμᾶς.—ἔστ' ἄν... ἔλθω = ἕως ὅτου ἐπανεέλθω.—ἤξω=θὰ ἐπανεέλθω.—ἤσθησαν, παθτκ. ἄορ. τοῦ ἡδομαι=εὐχαριστοῦμαι.—ψηφίζομαι=ἀποφασίζω.

Ἐκ τούτου, δηλ. μετὰ τὴν θυσίαν καὶ τοὺς ἀγῶνας, οὓς ἐτέλεσαν οἱ Ἕλληνες ἐν Τραπεζοῦντι (πρβλ. βιβλ. IV, κεφ. 8, § 25—28).—συνελθόντες, τίνες;—ἀνέστη, οἱ ὀμιλοῦντες ἐν τῇ συνελεύσει ἀνίσταντο, ἐν ᾧ οἱ λοιποὶ παρευρισκόμενοι ἐκάθηντο.—τούτων τῶν πόνων, δηλ. ποίων;—ὡσπερ Ὀδυσσεύς, ὅστις—ὡς γνωστὸν—πολλὰ ταλαιπωρηθεὶς ἐκταθεὶς τέλος ἐπὶ τοῦ πλοίου τῶν Φαιάκων ἐπανεῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα τοῦ Ἰθάκην.—ναυαρχῶν, δηλ. τοῦ ἐν Βυζαντίῳ ναυλοχοῦντος σπαρτιατικοῦ στόλου· ἐν Σπάρτῃ ἐξελέγετο κατ' ἔτος εἰς ναύαρχος, ὅστις ἠγεῖτο τοῦ στόλου τῶν Λακεδ.—πέμψητε, πρὸς αὐτόν, δηλ. τὸν Ἀναξίβιον.—τριήρεις—πλοῖα, αἱ μὲν τριήρεις ἦσαν πολεμικὰ πλοῖα ἔχοντα τρεῖς σειρὰς κωπῶν ἐκατέρωθεν, τὴν μίαν ἄνωθεν τῆς ἄλλης (βλ. εἰκ. ἐν σελ. IV), τὰ δὲ πλοῖα ἦσαν μεταγωγικὰ· αἱ τριήρεις, τὰς ὁποίας μὲ τὰ πλοῖα θὰ ἐζήτει ὁ Χεῖρισ. παρὰ τοῦ Ἀναξ., ἐχρειάζοντο πρὸς ἀσφάλειαν.—τὰ ἡμᾶς ἄξοντα, ποῦ;—αὐτόν, δηλ. τὸν Χεῖρισσον.

§ 5—7.

Ἐπὶ πλοῖα=διὰ πλοῖα=διὰ νὰ φέρῃ πλοῖα.—σιέλλομαι=έτοιμάζομαι ν' ἀναχωρήσω.—καιρὸς=πρέπον.—ἐν τῇ μονῇ=κατὰ τὴν (ἐνταῦθα) διαμονὴν μας.—ἐκ τῆς πολεμίας, δηλ. χώρας.—ἀγορὰ=;(IV, 8, § 8).—οὔτε ὅτου ὠνησόμεθα εὐπορία (δηλ. ἔστι)=οὔτε εὐπορία ἔστι τούτου, ὅτου ὠνησ.=

οὔτε ὑπάρχει εὐπορία τούτου, μετὸ ὅποιον (= χρημάτων, μετὰ ὅποια) ν' ἀγοράσωμεν=οὔτε ἔχομεν ἄφθονα χρήματα, μετὰ ὅποια ν' ἀγοράσωμεν.—*εἰ μὴ*=ἐκτός.—*ὀλίγοις τισί*, δηλ. *ἔστιν εὐπορία*.—*ἐπὶ τὰπιτηδεῖα*=(διὰ τὰ τρόφιμα, πρὸς προμήθειαν τῶν τροφίμων.—*ἀλλὰ*=(ὅθεν δὲν πρέπει ἀμελῶς καὶ ἀπροφυλάκτως νὰ πορευώμεθα) τούναντίον.—*ἄλλως*=ἀσκόπως.—*πλανῶμαι*=περιπλανῶμαι, περιφέρομαι.—*ὡς*=ἴνα.—*ἡμᾶς*, δηλ. τοὺς στρατηγοὺς.

Προνομαί, αὐταὶ ἦσαν ἐκδρομαὶ συντεταγμένου στρατοῦ εἰς χώραν ἐχθρικὴν πρὸς συλλογὴν τροφῶν ὅθεν ἐκστρατεία τακτικὴ, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰς μονομερεῖς λεηλασίας.—*τούτων*, τίνων :

§ 8.

Ἐπὶ λείαν=διὰ λαφυραγωγίαν.—*γὰρ*=βεβαίως.—*ἐκπορευόμεαι*=ἐξέρχομαι.—*βέλτιστον*=ὠφελιμώτατον.—*τὸν μέλλοντα ἐξιέναι*, ὑποκμ. τοῦ *εἰπεῖν* καὶ *φράζειν*.—*φράζω*=λέγω.—*ὅποι*, δηλ. *μέλλει ἐξιέναι* ὅποι=εἰς ποῖον μέρος.—*συμπαρασκευάζω*=βοηθῶ εἰς τὴν παρασκευήν, ἐτοιμασίαν.—*κἄν ... ἦ ... εἰδῶμεν*=καὶ (ἴνα) ἐὰν ... καιρὸς ... ἦ εἰδῶμεν.—*καιρὸς*=περίστασις.—*βοηθεῖν*=πέμπειν βοήθειαν.—*ἀπειρότερος*=κἄπως ἄπειρος.—*ἐγχειρῆ ποι*=ἐπιχειρῆ νὰ κινηθῆ (ἐπιτεθῆ) κάπου (κατὰ τινος).—*ἐφ' οὓς ἂν ἴωσι*=τούτων, *ἐφ' οὓς ἂν ἴωσι*=τούτων, καθ' ὧν θὰ ἐπέλθωσι τὸ β. (ἴωσι) κατὰ πληθυντικόν, διότι τὸ *τίς*, εἰς ὃ ἀναφέρεται, εἶναι περιληπτικόν.

§ 9—11.

Ἐννοῶ τι=σκέπτομαί τι.—*σχολή* (δηλ. *ἔστι*) *τοῖς πολεμίοις*=*σχολάζουσιν οἱ πολέμοι*=οἱ ἐχθροὶ ἔχουσι καιρὸν.—*λήξεσθαι*, δηλ. *ἡμᾶς*.—*λήξομαί τινα*=κάννω ληστρικὰς ἐπιδρομὰς κατὰ τινος.—*ὑπερκάθημαί τινος*=εἶμαι ἐστρατοπεδευμένος ὑπεράνω τινός.—*φυλακῆ*=φρουρά.—*κατὰ μέρος*=κατὰ σειράν, ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον.—*σκοπῶ*=παρατηρῶ, προσέχω.—*ἦτιον ἂν δύναιντο*=δυσκολώτερον θὰ ἠδύναντο.—*θηρᾶν*, ἐνταῦθα=*λήξεσθαι*.—*ἔτι τοίνυν ...*=ἀλλ' ἀκόμη καὶ ...—*δρᾶτε*=προσέχετε.—*ἐπίσταμαι*=γνωρίζω.—*οὐδὲν ἂν ἔδει ὦν*

(=τούτων, ἄ) = οὐδεμία ἀνάγκη θὰ ἦτο τούτων, τὰ ὅποια=θὰ ἦσαν περιττὰ ὄσα. — **συμπαρασκευάζω**=συναθροίζω (καὶ ἐξοπλίζω). — **αὐτόθεν**=ἀπ' ἐδῶ. — **ἦν γὰρ ἔλθῃ**, ὑποκμ.: **Χειρίσσοφος**. — **ὑπαρχόντων (πλοίων)**=ἐὰν ὑπάρχωσι πλοῖα. — **ἐν ἀφθονωτέροις (πλοίοις)**=μὲ περισσότερα πλοῖα. — **παραπλέω**=πλέω παρὰ τὴν παραλίαν. — **κατάγω**=διὰ τῆς βίας φέρω εἰς τὸν λιμένα. — **παραλύομαι τὸ πηδάλιον**=ἀφαιρῶ τὸ πηδάλιον (=τὸ τιμόνι). — **ἱκανός**=ἀρκετός. — **ἕως ἂν...**=ἔστ' ἂν... (§ 3). — **οὐκ ἂν ἀπορήσαιμεν**=δὲν θὰ εὐρισκόμεθα εἰς ἔλλειψιν =θὰ εἶχομεν. — **κομιδῆς, οἷας...**=**τοιαύτης κομιδῆς, οἷας...** — **κομιδῆ**, κυρίως=μεταφορὰ: ἐνταῦθα=μέσον πρὸς μεταφοράν.

Σχολὴ τοῖς π., διότι ἡμεῖς εἴμεθα ἠναγκασμένοι νὰ παραμείνωμεν ἐνταῦθα ἐπὶ μακρόν. — **ἔχων, τί**; — **πλοῖα**, ποῖα ἐκαλοῦντο; βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 122. — **μακρὰ πλοῖα**, ταῦτα ἦσαν πολεμικὰ πλοῖα ἐν γένει ἄνευ προσδιορισμοῦ τῶν ἐκατέρωθε σειρῶν τῶν κωπῶν· εἰδικώτερον ποῖα πολεμικὰ πλοῖα ἐκαλοῦντο **τριήρεις**; — **αὐτά**, δηλ. **τὰ παραπλέοντα πλοῖα**, ὧν ἡ σύλληψις ἤθελε γείνει τῇ βογηθείᾳ τῶν **μακρῶν πλοίων** τῶν Τραπεζουσιῶν. — **τὰ πηδάλια**, τὸ **πηδάλιον** ἦτο εἶδος κώπης κινουμένης διὰ λαβῆς· ἕκαστον πλοῖον εἶχεν ἀνά ἐν πηδάλιον ἐκατέρωθεν τῆς πρύμνης, ὅπερ ἐστρέφετο ὑφ' ἑνὸς ἀνδρός (βλ. εἰκ. ἐν σελ. VII). — **τὰ πηδ. παραλυόμενοι**, πρὸς τίνα σκοπὸν; — **κομιδῆς, οἷας δ.**, δηλ. πλοίων.

§ 12—13.

Εἰ εἰκὸς (δηλ. ἔστι)=ἂν εἶναι δίκαιον, ὀρθόν. — **ἀπὸ κοινοῦ**=κοινῇ δαπάνῃ. — **οὗς ἂν καταγάγωμεν**=ἐκείνους, τῶν ὁποίων τὰ πλοῖα θὰ... — **ὅσον ἂν χρόνον...**=ἕως ἂν... — **συνθέσθαι**, τοῦ **συντίθεμαι**=συμφωνῶ. — **δοκεῖ μοι** κτλ., ἡ σύνταξις; **δοκεῖ μοι ἐντείλασθαι ταῖς παρὰ θ. οἰκούσας πόλειςιν ὁδοποιεῖν τὰς ὁδοὺς**. — **ἐντέλλομαι τινι**=διατάττω τινά. — **οἰκούσας**=χειμένας. — **οδοποιῶ ὁδὸν**=διορθώνω ὁδόν. — **δύσπορος**=δυσδιάβατος. — **ἄρα**=τυχόν, ἴσως. — **ἦν ταῦτα μὴ ἐκπεραίνηται ἡμῖν**=ἂν δὲν κατορθώσωμεν νὰ ἀποτελειώσωμεν ταῦτα. — **ὥστε ἀρκεῖν**=ὥστε νὰ ὑπάρχωσιν ἀρκετά. — **διὰ τὸ φοβεῖσθαι**=διότι φοβοῦνται.

Ὀφελοῦντες, δηλ. ἡμᾶς πῶς; — **ὠφελῶνται**, πῶς; — **καὶ ταῦτα**, ὅσα δηλ. σὰς ἀνέφερα ὡς πρὸς τὴν παρασκευὴν αὐτόθεν πλοίων μεταγωγικῶν. — **διὰ τὸ φοβεῖσθαι**, μήπως δηλ. τιμωρηθῶσιν ὑπὸ τοῦ στρατοῦ, ἐὰν δὲν ὑπακούσωσιν εἰς τὰς διαταγὰς αὐτοῦ.

§ 14—17.

Ἐνταῦθα = τότε. — **ἀνέκραγον**, ἀόρ. τοῦ ἀνακράζω = κραυγάζω. — **ἀφροσύνη** = ἀνοησία. — **ἐπιπηφίζω** = θέτω εἰς ψηφοφορίαν πρότασιν τινα. — **οὐδὲν** = οὐδὲλως. — **ἀπαλλάσσονται**, ὑποκμ.: οἱ Ἕλληνες. — **εὐπορος** = εὐδιάδατος. — **ἢ ἐπέστησαν (τοῦ ἐφίστημι)** = τῆς ὑποίας πλοίαρχον διώρισαν τὸ παθηκ. τούτου κατωτέρω «**ἢ ἐπεσιάθη**». — **ἀποδρὰς ὄχετο** = ἀπέδρα τοῦ ἀποδιδράσκω = δραπετεύω, φεύγω. — **πολυπραγμαῶν τι** = ἀναμιγνύομαι εἰς ξένην τιὰ ὑπόθεσιν. — **ἀποθνήσκω** = φονεύομαι. — **λαμβάνοι** = συνελάμβανε. — **τὰ ἀγώγιμα** = τὰ φορτία. — **ἐξαιροῦμαι** = ἐξάγω (ἐκ τῶν πλοίων εἰς τὴν ξηράν), ἐκφορτώνω. — **ἦγον... καθίστασαν... ἐχρήσατο**, τοῦ ἀ' ὡς ὑποκμ. εἶναι **τὰ πλοῖα**, τῶν δὲ δύο ἄλλων ποῖον τὸ ὑποκμ.; — **ὅπως σῶα εἶη** = ἵνα ἀσφαλῶς φυλάσσωνται. — **παραγωγὴ** = ἡ δι' ἀκτοπλοῖας μετακόμισις (στρατιωτῶν). — **ἦν** = συνέβαινον. — **ἐπὶ λείαν** =; πρβλ. § 8. — **χαλεπὸς** = δυσπρόσιτος, ὀχυρὸς.

Ὁ δέ, δηλ. ὁ Ξενοφῶν. — **ἐπεψήφισεν οὐδὲν**, τὸ δικαίωμα τοῦ **ἐπιπηφίζειν**, ἐν ταῖς στρατείαις εἶχεν ὁ στρατηγός, πολλῶν δὲ τοιούτων ὑπαρχόντων ὁ ἐκάστοτε ἀγορεύων καὶ προτείνων, ὡς ἐνταῦθα ὁ Ξεν. — **τὰς δὲ πόλεις**, δηλ. τὰς παρὰ θάλατταν οἰκούσας (§ 13). — **πεντηκόντορον (ναῦν)**, αὕτη ἦτο πλοῖον μὲ 50 κώπας, ἀνὰ 25 ἑκατέρωθεν· βλ. εἰκ. ἐν σελ. V. — **περίοικον**, οἱ κάτοικοι τῆς Λακωνικῆς ἦσαν **εἰλωτες, περίοικοι, Σπαρτιᾶται**: οἱ περίοικοι κατοικοῦντες τὴν ἐκτὸς τῆς Σπάρτης χώραν τῆς Λακωνικῆς ἦσαν μὲν ὑπήκοοι τῶν Σπαρτ., διετήρουν ὅμως τὴν προσωπικὴν αὐτῶν ἐλευθερίαν ὡς ὑποταχθέντες ἐκουσίως εἰς τοὺς Σπαρτ. — **τὴν ναῦν**, ποῖαν **ναῦν** ἐννοεῖ; — **ἔλαβον**, παρὰ τίνων; — **τριακόντορον (ναῦν)**, αὕτη ἦτο πλοῖον μὲ 30 κώπας, ἀνὰ 15 ἑκατέρωθεν. — **ἐπὶ τὸ στρατόπεδον**, δηλ. εἰς τὸν λιμένα τῆς Τραπεζοῦντος, ἐνθα ἦτο τὸ στρατόπεδον. — **ἐλάμβανον**, δηλ. λείαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 3

§ 1—3.

³ *Ἦν ἔτι*—ἦτο δυνατόν πλέον.— *ἀπιτέον εἶναι*—ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀπέλθωσιν.— *οἱ ὑπὲρ τεσσαράκοντα ἔτη*—οἱ ὑπερβάντες τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των.— *ὠδοποιημένη*—διωρθωμένη.— *τριταῖοι*—τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ.— *ἐξέτοσις σὺν τοῖς ὄπλοις* . . . *καὶ ἀριθμὸς*—ἐπιθεώρησις καὶ ἀπαρίθμησις τοῦ στρατοῦ ὀπλισμένου (=μὲ τὰ ὄπλα του).— *ἐγένοντο*—εὐρέθησαν.— *καὶ εἴ τις νόσῳ* (δηλ. *ἀπώλειο*)—καὶ τινες ἐκ νόσων.

Χεῖρ. ἦκεν, μετὰ τῶν προσδοκωμένων πλοίων· περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. κεφ. 1, § 4 καὶ ἐξ. — *λαμβάνειν*, δηλ. σὺν *προνομαῖς* (κεφ. 1, § 7).— *ἀπιτέον*, δηλ. ἐκ τῆς Τραπεζοῦντος. — *εἰς μὲν τὰ πλοῖα*, τὰ εἰς τὸν λιμένα τῆς Τραπεζοῦντος ὀδηγηθέντα διὰ τῆς βίας (κεφ. 1, § 16). — *παῖδες καὶ γυν.*, δηλ. αἰχμαλώτους.— *εἰσβιβάσαντες*, ποῦ;—*τούτων*, δηλ. τῶν εἰς τὰ πλοῖα ἐπιβιβάσθέντων ἀσθενῶν, παίδων κλπ.— *πορευόμενοι*, πεζῇ ἢ κατὰ θάλασσαν;— *ἔμειναν*, ἀναμένοντες τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ Χεῖρ.— *ἐξέτασις ἐγίγνετο*, ὑπὸ τίνων; πρὸς τίνα δὲ σκοπὸν ἐγένετο ἐνταῦθα ἢ ἐπιθεώρησις τοῦ στρατοῦ; — *σὺν τοῖς ὄπλοις*, διότι καὶ ταῦτα ἔπρεπε νὰ ἐπιθεωρηθῶσι· ἐπιθεωρήσεις ἐγένοντο συνήθως καὶ *ἄνευ τῶν ὀπλων*. — *ὀκτιακ. καὶ ἐξ.*, πόσοι ἦσαν κατ' ἀρχὰς οἱ μετὰ τοῦ Κύρου ἐκστρατεύσαντες μισθοφόροι Ἑλλ.; πρβλ. βιβλ. I, κεφ. 2, § 9.

§ 4—6.

Καὶ—προσέτι.— *διαλαμβάνουσι*—διαμοιράζονται.— *τὸ ἀργύριον γενόμενον*—τὰ εἰσπραχθέντα χρήματα.— *ἀπὸ τῶν αἰχμαλώτων* (σὺδ).— ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν αἰχμαλώτων.— *ἡ δεκάτη* (δηλ. *μερῆς*)—τὸ δέκατον μέρος.— *ἐξεῖλον*, ἀόρ. τοῦ *ἐξαιρῶ τι*—*τινι*—ἀποχωρίζω τι διὰ τίνα.— *τὸ μέρος*—τὸ ἀναλογοῦν αὐτῷ μέρος.— *φυλάττειν*—εἶνα φυλάττει (αὐτό).—*τὸ τοῦ Ἀπόλλ.* (δηλ. *μέρος*)—τὸ ὀρισμένον διὰ τὸν Ἀπόλλ. μέρος (τῶν χρη-

μάτων). — **ἀνάθημα** = ἀφιέρωμα. — **ἀνατίθημι** = ἀφιερώνω. — **ξένος** = φίλος. — **τὸ τῆς Ἀρτ. τῆς Ἐφεσίας**, δηλ. μέρος. — **ἀπέροχομαι τὴν εἰς B. ὁδὸν** = πορεύομαι εἰς Βοιωτίαν. — **νεωκόρος** = φύλαξ ναοῦ καὶ ἐπιμελητής. — **οὔτι** = διότι. — **κινδυνεύσω**? . . **λέναι** = ὅτι πορεύεται πρὸς κίνδυνον. — **ἐπέσειλεν**, ἄορ. τοῦ **ἐπιστέλλω** = παραγγέλλω. — **ὄ,τι οἶοιτο** = ὅ,τιδήποτε θὰ ἐνόμιζεν. — **χαριεῖσθαι**, μελλ. τοῦ **χαρίζομαι τινι** = εὐχαριστῶ τινα, εἶμαι ἄρεστός εἰς τινα.

Ἐνταῦθα, ποῦ; — **ἀπὸ τῶν αἰχμ.**, νοοῦνται ἄνθρωποι, ζῆα, σκευή κ. ἄ. — **τὴν δεκάτην**, οἱ ἀρχαῖοι ἐκ τῶν ἐν πολέμῳ λαφύρων ἀπεχώριζον τὸ δέκατον καὶ προσέφερον εἰς τοὺς θεοὺς εἴτε εἰς χρήματα εἴτε — συνηθέστερον — εἰς τεχνούργημά τι. — **τῷ Ἀπόλλ.**, δηλ. τῷ ἐν Δελφοῖς. — **τῷ Ἀπόλλ. . . τῇ Ἀρτ.**, οἱ θεοὶ οὗτοι ἐθεωροῦντο σωτήρες τῆς υγείας καὶ ζωῆς τῶν ἀνθρώπων. — **τοῖς θεοῖς**, δηλ. τῷ Ἀπόλλ. καὶ τῇ Ἀρτ. — **ἀντι Χειροσόφου**, ἀπόντος ποῦ; — **ἔλαβε**, τί; — **ἀνατίθησι**, πιθανώτατα εὐθὺς μετὰ τὴν ἐν Κορωνεῖα μάχην (394) ἐλθὼν ὁ ἴδιος εἰς Δελφοὺς μετὰ τοῦ Ἀγασ., ὅστις καὶ αὐτὸς ἀφιερώνει εἰς τὸν θεὸν τὴν δεκάτην τῶν ἐξ Ἀσίας λαφύρων. — **τὸν ἐν Δελφοῖς . . .**, ὁ ἐν Δελφοῖς **θησαυρὸς** τῶν Ἀθην. ἦτο ἱδρυμὰ τι πρὸς φύλαξιν τῶν ἀφιερωμάτων τῶν προσφερομένων εἰς Δελφοὺς ἐξ Ἀθηνῶν (δλ. εἰκ. ἐν σελ. III)· τοιοῦτους **θησαυροὺς** εἶχον καὶ ἄλλαι πόλεις (ὡς αἱ Θῆβαι, ἡ Σικυών, ἡ Κνίδος κ. ἄ.) διὰ τὰ ἀφιερώματά των μάλιστα ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ ἐν Δελφοῖς. — **ἐπέγραψε**, τὸ **ἀνάθημα** ἔφερε πολλάκις ἐπιγραφὴν τοῦ ἀναθέσαντος καὶ τῆς ἀφορμῆς, ἐξ ἧς ἐγένετο ἡ ἀνάθεσις. — **ὅς σὺν Κλ. ἀπέθανε**, ὑπὸ τίνος; πρβλ. II, κεφ. 5, § 31 κ. ἐξ. — **ὅτι ἀπῆει σὺν Ἀγ. . .**, τῷ 394· [περὶ τοῦ πραγμ. βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 74. — **καταλείπει**, ἐν Ἐφέσῳ.

§ 7—8.

Ἐπει ἔφρευγεν ὁ Ξεν., κατοικοῦντος ἤδη αὐτοῦ. . . = **ἐπει ἔφρευγεν ὁ Ξεν. καὶ κατόκει ἤδη αὐτός.** — **φεύγω** = εἶμαι ἐξόριστος. — **θεωρήσων** = ἵνα παρευρεθῇ εἰς τοὺς ἀγῶνας. — **ἀποδίδωμι** = δίδω ὀπίσω, ἐπιστρέφω. — **παρακαταθήκη** = τὸ ἐμπιστευθὲν χρήμα. — **χωρίον** = κτήμα, ἔπαυλις. — **ὠνοῦμαι τί τινι** = ἀγοράζω τι διὰ τινα. — **ἀνεῖλεν**, ἄορ. τοῦ **ἀναιρῶ** = χρησιμο-

δοτῶ. — κόγχη = κογχύλιον. — θήρα = κυνήγιον. — πάντων, ὀπόσα.. θηρία = πάντων τῶν θηρίων, ὀπόσα, ἐστὶν ἀγρευόμενα. — ἀγρεύω = συλλαμβάνω ἐν κυνήγιῳ, κυνηγῶ.

^α Ἐφευγεν ὁ Ξεν, περὶ τοῦ πραγμ. βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 74. — κατοικοῦντος ἐν Σκιλλ., ἀπὸ τοῦ 393· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 74. — ἀφικνεῖται, τῇ 384· ἐπομένως μετὰ πόσα ἔτη ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ Ξεν. ἐν Σκιλλ.; — λαβῶν, δηλ. τὴν παρακαταθήκην. — τῇ Θεῶ, ποίαν θεὰν ἐννοεῖ; — ἀνεῖλεν, δηλ. ὠνεῖσθαι. τὸν χρησμὸν ὁ θεὸς ἔδωκεν ἐκ τοῦ ἀναθυμῶντος χάσματος καὶ διὰ τοῦ στόματος τῆς Πυθίας. — ὁ θεός, ὁ ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλων. — τὸν τῆς Ἄρι. νεῶν, οὗτος ἦτο ὀνομαστὸς θεωρούμενος ὡς ἕν τῶν ἑπτὰ θαυμάτων τοῦ κόσμου· τὸν ναὸν αὐτὸν ἐπυρπόλησεν ὁ Ἡρόστρατος κατὰ τὴν νύκτα, καθ' ἣν ἐγεννήτο ὁ Μ. Ἀλέξανδρος (τῇ 356 π. Χ.).

§ 9—10.

^α Ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀγροῦλου = μετὰ τὰ ἱερὰ χρήματα. — τὸ λοιπὸν = εἰς τὸ μέλλον. — δεκατεύω τι = λαμβάνω τὸ δέκατὸν τινος. — τὰ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ὠραῖα = οἱ καρποὶ οἱ παραγόμενοι κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς τοῦ ἔτους. — πρόσχωρος = γείτων. — σκηναῶ = εὐωχοῦμαι, συμποσιάζω. — ἄλφαια = ἄλευρα. — τραγήματα = τρωγάλια. — τὰ θυόμενα ἀπὸ τῆς ἱερᾶς νομῆς = τὰ θυσιαζόμενα ζῆα, τὰ ὀποῖα ἐλαμβάνοντο ἐκ τῶν ἱερῶν βοσκημάτων. — λάχος = μέρος· ἐκ τούτου ἐξαρτ. αἱ γενικ. τῶν θυομένων. . . τῶν θηρευομένων. — οἱ δὲ βουλόμενοι καὶ ἄνδρες συνεθήρων = ἀλλὰ καὶ ἄνδρες μαζί ἐκυνήγουν, ὅσοι ἤθελον (δηλ. νὰ κυνηγῶσιν). — ἤλισκετο ἐξ. . . = ἤλισκετο. . . ἐν τῷ δὲ ἀλίσκομαι = συλλαμβάνομαι (ἐν θήρῃ). — σῦς = χοῖρος ἄγριος. — δορκὰς = ζαρκάδι.

Βωμός, ἐκαλεῖτο ὁ τόπος, ἐφ' οὗ ἐγίνετο ἡ θυσία πρὸς τιμὴν θεοῦ τινος· κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους οἱ βωμοὶ κατεσκευάζοντο ἐκ χορτοπλίνθων ἢ πλίνθων ἀτάκτως σπυρευομένων· βραδύτερον δ' ἐκτίζοντο ἐκ μεγάλων λελαξευμένων λίθων καὶ ἐκοσμοῦντο μετὰ στεφάνους καὶ ἀνθη. Τὸ σχῆμα τῶν βωμῶν ἦτο διάφορον· ὅτε μὲν οὗτοι ἦσαν στρογγύλοι, ὅτε δὲ τετράγωνοι ἢ ἐπιμήκεις. — οἱ πολῖται, δηλ. οἱ Σκιλλοῦνται. — τῆς ἐορτῆς, ἥτις ἀναπέσπαστος οὔσα τῆς θυσίας ἐπηκολούθει. — ἄλφαια, ταῦτα

ἐν εἶδη πλακούντος ἐτρόγοντο. — **τραγήματα**, ταῦτα εἶναι ξηροὶ καρποὶ μετὰ τὸ φαγητὸν παρατιθέμενοι, ὡς κάρυα, ἀμύγδαλα, κάστανα κ.τ.τ. — **οἱ Ξεν. παῖδες**, δηλ. ὁ Γρύλλος καὶ ὁ Διόδωρος· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 74.

§ 11—13.

Ἔστι = κείται. — **ἡ πορεύονται** = ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, δι' ἧς πορεύονται. — **ὡς εἴκ. στάδιοι** = εἰς ἀπόστασιν εἴκοσι περίπου σταδίων. — **ἔνι** = ἔνεστι. — **λειμών** = λειβάδι. — **εὐωχοῦμαι** = τρέφομαι. — **ὅσα ἐστὶ τρωκτὰ ὠραῖα** = ὅσα παράγουσι καρπούς, οἵτινες τρώγονται ὡς ἐπιδορπίσματα, ἔταν ὠριμάσωσιν. — **ὡς μικρὸς μεγάλῳ** (δηλ. **ἔστιν εἰκασθῆναι**), κατ' ἔννοιαν = ἐν σμικρῷ. — **εἰκασται** = ἔχει ὁμοιότητα. — **ξόανον** = ξύλινον ἄγαλμα. — **ἔοικα** = ὁμοιάζω. — **ὡς κυπαρίτινον χρυσῷ ὄντι** (δηλ. **ἔστιν εἰοικέναι**) = ὅσον εἶναι δυνατόν νὰ ὁμοιάζῃ τὸ ἐκ ξύλου κυπαρίσσου ἄγαλμα πρὸς τὸ ἐκ χρυσοῦ = **στήλη** = πλάξ λιθίνη. — **ἱερὸς (ἔστι) τῆς Ἀρτέμ.** = ἀφιερωμένος εἶναι εἰς τὴν Ἀρτέμιδα. — **τὸν ἔχοντα καὶ καρπ. . . καταθύειν . . . ἐπισκ.**, τὰ ἀπρμφ. ἀντιπροσταχτ. = ὁ ἔχων καὶ καρπούμενος καταθυέτω καὶ ἐπισκευαζέτω. — **καταθύω** = θύω. — **ἐκάστου ἔτους** = καθ' ἕκαστον ἔτος. — **τὸ περιττὸν** = τὸ περίσσευμα. — **τῇ θεῷ μελήσει** = θὰ φροντίσῃ ἢ θεὰ = ἢ θεὰ θὰ τιμωρήσῃ (αὐτόν).

Εἴκοσι στάδιοι, περὶ τοῦ σταδίου βλ. ἐν σελ. 94. — **περὶ τὸν ναόν**, δηλ. τῆς Ἀρτέμιδος. — **τρωκτὰ ὠραῖα**, νοοῦνται τὰ κάρυα, κάστανα, ἀμύγδαλα κ.τ.τ., μετὰ τὸ φαγητὸν παρατιθέμενα. — **ἱερὸς ὁ χ. . .**, κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ξεν. ἦσαν ἐν χρήσει μόνον τὰ κεφαλαῖα γράμματα ἄνευ τόνου, πνεύματος καὶ στίξεως, ἅτινα τὸ πρῶτον εἰσῆχθησαν ὑπὸ τῶν Ἀλεξανδρινῶν λογίων (κατὰ τὸν βον π. X. αἰῶνα).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 4

§ 1—3.

Κομίζομαι = πορεύομαι. — **οἵπερ** = ὅσοι ἀκριβῶς. — **εἰμι ἐπὶ τοῖς ὁρίοις** = εἰμαι (εὐρίσκομαι) εἰς τὰ σύνορα. — **πότερον . . .** = ἂν . . . — **ὡς διὰ φιλ. ἢ πολ. . . τῆς χώρας** = διὰ τῆς χώρας τῶν ὡς φίλοι ἢ ὡς ἐχθροί. — **διτι οὐ διήσοιεν** (τοῦ διήμι) =

ὅτι δὲν θ' ἀφήσωσιν αὐτοὺς νὰ διέλθωσιν.—πιστεύω = ἔχω πεποίθησιν.—τοῖς χωρίοις = εἰς τὰς ὀχυράς θέσεις των.—ἐντεῦθεν = μετὰ τοῦτο.—οἱ ἐκ τοῦ ἐπέκεινα = οἱ κατοικοῦντες ἀντικρύ.—εἰ βούλονται = (ἵνα ἐρωτήσωσιν) ἐάν ᾔθελον.

Οἵπερ καὶ πρόσθεν, δηλ. οἱ ἀσθενεῖς, οἱ ὑπὲρ τὰ τετταράκοντα ἔτη, οἱ παῖδες καὶ αἱ γυναῖκες (πρὸβλ. κεφ. 3, § 1).—πρόξενον, ἐκαλεῖτο πρόξενος ὁ πολίτης πολιτείας τινός, ὅστις ἐξελέγετο ὑπὸ ἄλλης πολιτείας καὶ εἶχε καθήκον νὰ υποδέχεται, ξενίζῃ, περιποιῆται τοὺς πρέσβεις καὶ πολίτας τῆς πόλεως, ἦν ἀντεπροσώπευε, καὶ ἐν γένει νὰ υποστηρίξῃ τὰ συμφέροντα τῆς διορισάσης αὐτὸν πόλεως.—λέγει, τίσι;—τούτοις, δηλ. τοῖς Μοσσουνοίοις.—οἱ ἐκ τοῦ ἐπέκεινα, νοοῦνται οἱ δυτικοὶ Μοσσουνοῖοι, οἵτινες ἦσαν πολέμιοι τῶν ἀνατολικῶν Μοσσουνοίων, τῶν κωλυόντων εἰς τοὺς Ἑλληνας τὴν διόδον.—τοὺς ἄρχοντας, τίνων;

§ 4—10.

Διασώζομαι = φθάνω σῶος.—πρὸς = εἰς.—ἔξεστί μοι = δύναμαι.—τιμωροῦμαι τινα = ἐκδικουμαι τινα.—τὸ λοιπὸν =; (κεφ. 3, § 9).—ὕπηκούς εἶναι τούτους = ὕπηκούς ἔχειν τούτους.—εἰ ἡμᾶς ἀφήσετε = ἂν ἀπορρίψητε τὴν συμμαχίαν μας.—αὐθις = εἰς ἄλλην περίστασιν, εἰς τὸ μέλλον.—ἄγετε δὴ = ἐμπρὸς λοιπὸν (εἶπατε).—τί ἡμῶν δεήσεσθε χρήσασθαι = εἰς τί θὰ λάβητε ἀνάγκην νὰ μᾶς χρησιμοποιοῦσθε.—τί . . . ἡμῖν συμπράξαι = εἰς τί . . . νὰ συμπράξῃτε μὲ ἡμᾶς = εἰς τί νὰ μᾶς βοηθήσῃτε.—οἶός τέ εἰμι = εἶμαι ἱκανός, δύναμαι.—περὶ τῆς διόδου = ὡς πρὸς τὴν διέλευσίν μας.—ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα (= τὰ ἔτερα) = ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους, ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους.—δεῦρο = ἐδῶ.—συμμαχοῦνται, μέλλ. τοῦ συμμαχομαι τινι = συμπολεμῶ μετὰ τινος, εἶμαι σύμμαχος τινος.—ἡγοῦμαι = δεικνύω.

Ἀφίκοντο, τίνες;—οὔτοι, τίνες ἐννοοῦνται;—τιμωρησασθαι, τίνας;—τοσαύτην δ., ὅσην δηλ. ἡμεῖς ἔχομεν.—ὁ ἄρχων, ὁ ὁμιλῶν ἐν ὀνόματι πάντων τῶν ἀρχόντων (τῶν μνημονευθέντων ἐν § 3 καὶ 4).—περὶ τῆς διόδου, διὰ τῆς χώρας τίνων;—ἱκανοὶ ἐσμεν . . ., οἱ ἄρχοντες τῶν Μοσσ. ἐν τῇ λόγῳ των ἀναφέ-

ρουσι μόνον τὰς ὠφελείας, ἃς θὰ παρεῖχον οὗτοι εἰς τοὺς Ἑλλ.· παραλείπουν δὲ ν' ἀναφέρωσι τὴν ὠφέλειαν, ἣν θὰ εἶχον οἱ Μοσσ. ἐκ τῆς συμμαχίας τῶν Ἑλλ., ὡς εὐκόλως ἐννοουμένην· ποία δὲ θὰ ἦτο αὕτη;

§ 11—14.

Ἐπὶ τούτοις = με τούτους τοὺς ὄρους. — **πιστά** =; (IV, κεφ. 8, § 7). — **εἰς τάξιν τίθεμαι τὰ δπλα** = παρατάσσομαι. — **ἐκτάττομαι** = παρατάσσομαι. — **ἔστησαν, ἀ' ἀόρ. ἢ β'**; — **μάλιστα, μετ' ἀριθμητικ.** = περίπου. — **οἶον χοροὶ ἀνιστοιχοῦντες ἀλλήλοις** = ὡς ἕμιλοι χορευτῶν ἰστάμενοι ἀπέναντι ἀλλήλων. — **λευκῶν βοῶν δασέα** = ἐκ λευκῶν πυκνομάλλων βοείων δερμάτων. — **εἰκασμένος τινί** = ὅμοιος πρὸς τι. — **πέταλον** = φύλλον. — **παλιτόν** = δόρυ. — **ἐξάπηχυ** = ἕξ πῆχυν. — **αὐτοῦ τοῦ ξύλου** = ἕξ αὐτοῦ τοῦ ξύλου. — **σφαιροειδῆς** = ὅμοιος πρὸς σφαῖραν, στρογγύλος. — **ὑπὲρ γονάτων** = ποῦ ἔφθαναν ἕως εἰς τὰ γόνατα (κυρ. ἕως ἐπάνω ἀπὸ τὰ γόνατα). — **πάχος ὡς λινοῦ στρωματοδέσμου** = κατὰ τὸ πάχος τοσοῦτους, ὡς τὸ πάχος λινοῦ στρωματοδέσμου = τόσον παχεῖς, ὅσον λινοῦς στρωματοδέσμος (= σάκκος ἐκ χονδροῦ λινοῦ ὑφάσματος). — **ἐπὶ τῇ κεφαλῇ**, δηλ. ἐφόρουν. — **σκύτινος** = δερματίνος. — **οἰάπερ τὰ . . .** = ἀκριβῶς ὅμοια πρὸς τὰ . . . — **κρωβύλος** = λόφος (περικεφαλαίας). — **ἐγγύτατα τιαροειδῆ** = ὁμοιάζοντα παρὰ πολὺ πρὸς **τιάραν**. — **ἐντεῦθεν** = μετὰ ταῦτα. — **ἐξάρχω** = κάμνω τὴν ἀρχήν. — **διὰ τῶν τάξεων καὶ διὰ τῶν δπλων** = διὰ τῶν τάξεων τῶν ἐπιτιῶν. — **χωρίον** = φρούριον. — **ἐπίμαχος** = εὐπρόσβλητος.

Πιστά, βλ. ἐν σελ. 115. — **ἐνέμενε**, ποῦ; — **καὶ οἱ μὲν**, δηλ. οἱ μένοντες ἐντὸς τῶν μονοξύλων. — **οἱ δὲ μένοντες**, δηλ. οἱ ἐκβάντες. — **γέρρα**, βλ. ἐν σελ. 112. — **ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ**, δηλ. ἕκαστος ἔχων. — **ἔμπροσθεν μὲν . . . ὀπισθεν δέ**, δηλ. τοῦ παλιτοῦ. — **αὐτοῦ τοῦ ξύλου**, ἕξ οὗ δηλ. καὶ τὸ παλιτόν. — **σφαιρ.**, ἐπομένως τὰ ἀκόντια τῶν Μοσσ. δὲν ἀπέληγον κατὰ τὸ ἕτερον ἄκρον εἰς **στύρακα** ὡς τὰ ἐλληνικὰ δόρατα. — **κρωβύλον**, τὸ κόσμημα τοῦτο τοῦ κράνου τῶν Μοσσ. θὰ ἦτο ἢ τρίχινον ἢ πλέγμα ἐκ δερματίνων λωρίων· ὁ δὲ **κρωβύλος** κυρίως ἦτο πλέγμα τι τῶν

τριχῶν τῆς κεφαλῆς ἀναδούμενον εἰς τὴν κορυφὴν (κότσοξ). ὕπερ ἔφερον οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι. — **τιαρσειδῆ**, ἢ **τιάρα** ἦτο περικτὸν κάλυμμα τῆς κεφαλῆς κωνοειδές. — **σαγάρεις**, βλ. ἐν σελ. 96. — **πρὸς τοὺς πολεμίους**, τίνες ἐγνωσθῆναι ;

§ 15.

Οἰκοῦμαι = κείμαι. — **αὐτοῖς** = ὑπ' αὐτῶν. — **ἔχω τι** = κατέχω τι. — **τὸ ἀκρότατον** = τὸ ὑψηλότερον μέρος. — **τῶν Μοσσ.** = τῆς χώρας τῶν Μοσσ. — **ἀεὶ** = ἐκάστοτε. — **ἐγκρατῆς τινος** = κύριός τινος. — **κοινὸς ὄν** = ἐν ᾧ ἦτο (ποτε) κοινὸν (πᾶσι τοῖς Μοσσ.). — **πλεονεκτῶ** = ὑπερέχω.

Περὶ τούτου, δηλ. τοῦ πρὸς τῆς πόλεως χωρίου. — **ἔφασαν**, οἱ σύμμαχοι τῶν Ἑλλ. Μοσσ. (οἱ ἀνατολικοὶ ἢ οἱ δυτικοὶ ;). — **τούτους**, τίνες Μοσσ. ἐγνωσθῆναι ; — **τοῦτο**, δηλ. τὸ χωρίον.

§ 16—18.

Τάττομαι = διατάσσομαι. — **προσιόντων** (δηλ. αὐτῶν) = ἐν ᾧ αὐτοὶ προσήρχοντο. — **τέως** = ἐπὶ τινὰ χρόνον. — **ἐκτρέχω** = ἐξορμῶ. — **τρέπομαι τινα** = τρέπω τινὰ εἰς φυγὴν. — **συχνοὶ** = πολλοί. — **συναναβαίνω** = συνακολουθῶ. — **μέχρι οὗ** = ἕως ὅτου. — **ἀποτρέπομαι** = στρέφομαι πρὸς τὰ ὀπίσω. — **νόμος** = μουσικὸς ῥυθμὸς, ἤχος. — **μάλα** = πολὺ. — **ἄχθομαι** = λυποῦμαι, στενοχωροῦμαι. — **δι**, αἰτλγκ. — **ὄντες**, μετχ. ἐνδτκ. — **οὕτω πρόσθεν** = οὐδέποτε πρότερον.

Αὐτοῖς, τίσι ; — **ἀποτεμόντες . . . ἐχὸρ . . . ἄδοντες**, πρβλ. ὁμοίας συνηθείας τῶν Χαλύθων (βιβλ. IV, κεφ. 7, § 16). — **τοῖς ἑαυτῶν πολεμίους**, τίνες ἐγνωσθῆναι ; — **οἱ δὲ Ἑλλ.**, δηλ. οἱ μὴ μετὰ τῶν Μοσσ. **συναναβάντες**. — **ἐπεποιήκεσαν**, οἱ σύμμαχοι τῶν Ἑλλ. Μοσσ. — **οἱ ἐξεληθόντες**, δηλ. οἱ συναναβάντες. — **σὺν αὐτοῖς**, δηλ. τοῖς Μοσσ.

§ 19—21.

Μηδὲν = μηδὲν. — **ἴστε**, προστακτ. τοῦ οἶδα. — **μεῖον** = μικρότερον. — **ἐπίσταμαι** = καλῶς γνωρίζω. — **πολέμοι εἰσιν**, δηλ. **τούτοις**. — **οἷσπερ ἀνάγκη καὶ ἡμᾶς**, δηλ. **πολεμίους εἶναι**. —
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

οἱ ἀμελήσαντες τῆς σὺν ἡμῖν τάξεως=οἱ ἀδιαφορήσαντες διὰ τὴν ἰδικήν μας παράταξιν=οἱ μὴ θελήσαντες νὰ μάχωνται παρατεταγμένοι μεθ' ἡμῶν. — ἅπερ σὺν ἡμῖν, δηλ. ἔπραξαν.—δίκην δίδωμι = τιμωροῦμαι.—αὐθις=; (§ 7). — ἦτιον = ὀλιγώτερον, δυσκολώτερον.—ἀπολείπομαι τινος=ἀποχωρίζομαι, ἀπομακρύνομαί τινος.—δπως... δόξετε... καὶ... δηλώσετε= πῶς νὰ φανήτε... καὶ... νὰ δείξητε. — κρείττων τινός=ἀνώτερος ἀνδρειότερός τινος.

Τοῦ κακοῦ, τοῦ γενομένου ἡμῖν (δηλ.;). — οἱ μέλλοντες ἡμῖν ἡγ., ἐννοοῦνται οἱ Μοσσ. οἱ ἐκ τοῦ ἐπέκεινα (§ 3). — οἷσπερ καὶ... , τίνες ἐννοοῦνται, πρὸς οὓς κατ' ἀνάγκην καὶ οἱ Ἑλλ. εἶναι ἐχθροί; — οἱ ἀμελ. τῆς σὺν ἡμῖν τ., περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 16 «οὐ ταχθέντες...». — ταῦτά... ἅπερ, δηλ. ποῖα; — αὐτῶν, δηλ. τῶν ἀμελησάντων τῆς σὺν ἡ. τάξεως.

§ 22—24.

Καλλιεροῦμαι = ἔχω εὐνοϊκὰ σημεῖα ἐν τινι θυσίᾳ. — ἀριστῶ (-άω) = γευματίζω. — κατὰ ταῦτά=κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. — ὑπολείπομαι=μένω ὀπίσω. — μικρὸν = ὀλίγον. — στόμα=μέτωπον. — ἦσαν οἱ = τινές. — εὐζωνος = ἐλαφρῶς ὀπλισμένος. — κατατρέχω = τρέχω πρὸς τὰ κάτω. — ἀναστέλλω τινὰ=ἀπωθῶ, δὲν ἀφίνω τινὰ νὰ πλησιάσῃ. — δέχομαί τινα = ὑπομένω τὴν προσβολὴν τινος.

Οὔτως, δηλ. ἀπρακτοί=θύσαντες βλ. ἐν σελ. 118 («εὔχουσαι»). — ὀρθίους τοὺς λόχους, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 88. — τοὺς βαρβάρους, δηλ. τοὺς Μοσσ. τοὺς συμμάχους τῶν Ἑλλ. — κατὰ ταῦτά, δηλ. πῶς; — κατατρέχοντες, διατί ἢ πρόθ. κατὰ; πρβλ. § 15 «τὸ ἀκρότατον...». = οἱ ἄλλοι, δηλ. Ἑλλ.—ἀφ' οὗ τῆ πε... , περὶ τοῦ πραγμ. πρβλ. § 16. — οἱ βάρβαροι ἐστρέφθησαν—ἐδέξ. οἱ βάρβαροι, τίνες ἐννοοῦνται διὰ τῶν α' καὶ τίνες διὰ τῶν β'; — οἱ σὺν αὐτοῖς, δηλ. συναναβάντες τῶν Ἑλλ. (§ 16). — ἐτρέποντο, τίνες; — πρὸς τὴν πόλιν, δηλ. τὴν καλουμένην Μητρόπολιν (§ 15).

§ 25—26.

Πρὸς ταῖς οἰκίας = πλησίον τῶν οἰκιῶν. — ὁμοῦ γίγνομαι=

συναθροίζομαι, συγκεντρώνομαι. — *δη* = ἤδη. — *ἐξακοντίξω* = ῥίπτω με ὀρμήν, κτυπῶ. — *ἀμύνεσθαι*, δηλ. τοὺς "Ελλ. — *ἀμύνομαί τινα* = ἀποκρούω τινά. — *ἐκ χειρὸς* = ἐκ τοῦ πλησίον. — *ὑφίεμαι* = ὑποχωρῶ. — *δμόσε χωρῶ* = ἔρχομαι εἰς χεῖρας, συμπλέκομαι. — *μόσσουν* = ξύλινος πύργος. — *ἄκρον* = ὕψωμα. — *τοῖς μοσσύνοις*, κατὰ μεταπλασμὸν ἢ δτκ. πληθ. δευτερόκλιτος, ἐν ᾧ ἀνωτέρω ἢ δτκ. ἐνική τρίτοκλιτος. (*μόσσουνι*).

"*Ἄνω ἦσαν*, τίνες; — *τοῖς παλτοῖς*, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος ἀνωτέρω ἐν § 12. — *καὶ ἐντεῦθεν*, καθὼς δηλ. καὶ ἐκ τῆς πρώτης των θέσεως (§ 24). — *τὸ χωρίον*, δηλ. *τὴν Μητρόπολιν*. — *ὁ ἐν τῷ μόσσουνι*, δηλ. διαμένων. — *αὐτοῦ*, δηλ. ἐν τῷ μόσσουνι. — *οὐδὲ ὁ ἐν...*, ἐκ τούτου φαίνεται ὅτι καὶ τὸ πρότερον κυριευθὲν χωρίον (§ 24) εἶχε βασιλέα (ἄρχοντα), ὃν ὁ Ξεν. νῦν μόνον ἐν παρόδῳ μνημονεύει.

§ 27—29.

Πάτριος θησαυρὸς = ἀποθήκη πατροπαράδοτος, παλαιά. — *νενημένος* (τοῦ *νέω*) = συσσωρευμένος. — *νέος* = ἐφετεινός. — *ἡ καλάμη* = τὸ στέλεχος τοῦ σίτου. — *ἀπόκειμαι* = κατὰ μέρος κείμεναι, φυλάττομαι. — *ἦσαν ζειαὶ αἱ πλείσται* = ἦν ὁ πλείστος (σίτος) ζειαί' ζειαὶ δὲ = εἶδος σιτηροῦ (πιθανῶς τὸ «ἀσπροσίτι»). — *ταριχεύω* = ἀλατίζω, παστώνω. — *στέαρ* = πάχος, ξύγγι. — *τεῦχος* = ἀγγεῖον, δοχεῖον. — *τῶν δελφίνων*, ἡ γενκ. συναπτέα τῷ στέαρ. — *κάρνα τὰ πλατέα* = κάστανα. — *τὸ ἀνώγειον* = τὸ ὑπερῶν τῆς οἰκίας. — *διαφυῆ* = φυσικὸν χώρισμα. — *τούτῳ* (= *τούτοις* [δηλ. *τοῖς καρύοις*]) *καὶ πλείστῳ σίτῳ ἐχρῶντο* = ταῦτα πολὺ συνήθως μετεχειρίζοντο ὡς τροφήν. — *ἔψω* = βράζω. — *ὀπτῶ* (-άω) = ψήγω. — *ὀξὺς* = ξινός. — *ὑπό τινος* = ἐνεκά τινος. — *αὐστηρότης* = δριμύτης. — *κερασθεῖς*, τοῦ *κεράννυμαι* = ἀναμειγνύομαι (μὲ ὕδωρ).

Ἄμφορεύς, οὗτος ἦτο ἀγγεῖον μὲ δύο λαβὰς χρησιμεῖον πρὸς ἐναπόθεσιν οἴνου, ἐλαίου, στέατος ἢ τεταριχευμένων ἰχθύων ἦτο μᾶλλον ἢ ἦπτον ἐπιμήκης, εἶχε στόμα στενὸν καὶ βάσιν πρὸς τὰ κάτω ἀμφορέων δὲ τινων ἢ βάσις ὀξύνεται, διότι ἐνεπηγνύοντο οὗτοι ἐν τοῖς ὑπογείοις εἰς τὴν γῆν (βλ. εἰκ. ἐν σελ. I).

— *ἔφροντες*, αὐτὰ (δηλ.·). — *ἄρτους*, κατεσκευασμένους ἐκ τούτων, δηλ. τῶν πλατέων καρύων.

§ 30—31.

Εἰς τὸ πρόσω = πρὸς τὰ ἐμπρός. — *ὀπόσα δὲ καὶ . . .* = καὶ ἄλλων δὲ χωρίων τῶν σὺν τοῖς πολ. ὄντων ὀπόσα παρῆσαν (τοῦ παρερχομαι). — *εὐπρόσδοτος* = εὐκόλως πλησιαζόμενος, εὐπρόσιτος. — *αἱ δὲ πλέον, αἱ δὲ μείον* = ἄλλαι περισσότερον, ἄλλαι ὀλιγώτερον. — *οὕτως ὑψηλὴ καὶ κοίλη ἦν* = τόσον ὑψηλὰ ὄρη εἶχε καὶ τόσας μεταξὺ αὐτῶν κοιλάδας.

Τὸ χωρίον, δηλ. τὴν Μητρόπολιν. — *παρῆσαν*, οἱ Ἑλλ. — *οἱ μὲν . . . οἱ δέ*, δηλ. τῶν ἐχθρῶν. — *παρεδίδουσαν*, τίνα ; — *στάδια*, βλ. ἐν σελ. 94. — *συνήκουον*, τίνες ; — *οὕτως ὑψηλή . . .*, ἐπομένως ἡ χώρα εἶχε καὶ τὸν ἀέρα λεπτότερον, εὐκολύοντα τὴν εἰς μεγάλας ἀποστάσεις ἀκοήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5

§ 1—3.

Εἰς Χάλυβας = εἰς τὴν χώραν τῶν Χαλύβων. — *ὁ βίος ἐστὶ τινι ἀπό τινος* = ζῆ τις ἀπό τινος. — *σιδηρεία* = κατεργασία τοῦ σιδήρου. — *χωρία* = ; (IV, 7, § 1). — *ἔρμυνης* = ὄχυρος. — *χερῆζω* = θέλω. — *προσβάλλω πρὸς τι* = προσβάλλω τι. — *ὀνηθῆναι*, τοῦ ὀνίναμαι = ὀφελουμαι — *ξένια* = δῶρα. — *ἐπιμένω* = περιμένω. — *ἔστε* = ἕως ἔτου. — *πολλὰ καταθυσάντων* (δηλ. αὐτῶν) = ἐπεὶ αὐτοὶ πολλὰ κατέθυσαν. — *καταθύω* = ; (κεφ. 3, § 13). — *ἀποδείκνυμαι γνώμην* = φανερώνω (ἐκφράζω) τὴν γνώμην μου. — *δτι* (μετ' εὐκτ.) = ὅτι (μεθ' ὀριστικ.). — *οὐδαμῆ* = κατ' οὐδένα τρόπον. — *προσίεμαι* = ἐγκρίνω, ἐπιδοκιμάζω. — *ὡς διὰ φιλίας*, δηλ. χώρας.

Διὰ ταύτης τῆς χώρας, δηλ. ποίας ; — *σταθμούς*, βλ. ἐν σελ. 93. — *ἀφικνοῦνται εἰς X.*, τῇ 2ᾳ Ἀπριλίου τοῦ 400. — *πεδινω-*

τέρα—*ἦτιον ἐρυμνά*, δηλ. τῆς τῶν Μοσσυνοίκων. — *τὰ ξένια*, ταῦτα ἐνταῦθα ἰδίως ἦσαν τρόφιμα. — *κελεύσαντες*, δηλ. τοὺς φέροντας τὰ ξένια. — *ἐθύοντο*, βλ. ἐν σελ. 118. — *οἱ μάντιες*, τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλ. συνόδευον μάντιες, ἵνα οὗτοι πρὸ πάσης σπουδαίας ἐπιχειρήσεως, ἰδίᾳ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς μάχης, ζητῶσι τὴν συμβουλήν τῶν θεῶν. — *ἀφίκ. εἰς Κοτ.*, τῇ 4ῃ Ἀπριλίου.

§ 4—6.

Πεξεύω = πορεύομαι πεζῶν. — *πληθος* = μῆκος. — *τῆς καταβάσεως*, ἢ γενκ. ἐξαρτ. ἐκ τοῦ: *τῆς ὁδοῦ*. — *ἀπὸ τῆς μάχης* = ἀπὸ τοῦ πεδίου τῆς μάχης. — *σταθμοί* . . . δηλ. ἦσαν — *χρόνου πληθος* (δηλ. ἦν) = τὸ χρονικὸν διάστημα ἦτο. — *πομπή* = ἐρὰ τελετή. — *ἔθνος* = φυλή. — *ἀγορά* =; (κεφ. 1 § 5). — *τεῖχος* = πόλις.

Ἐνταῦθα, δηλ. ποῦ; — *ἐν Βαβυλ.*, ἢ μάχη ἐγένετο παρὰ τὸ χωρίον *Κούναξα*· ἀλλὰ πολλάκις αἱ μάχαι ὀνομάζονται ἐκ τινος περιθλεπτοτέρου καὶ γνωστοτέρου ὀνόματος, καὶ ἂν δὲν ἐγένοντο ἐν αὐτῇ τῇ πόλει, ἀλλ' ἐν τῇ περιοχῇ αὐτῆς. — *σταθμοί* . . . *παρασάγγαι*, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 93. — *τειταράκοντα πέντε*, δηλ. ἀπὸ τῆς 4ῆς Ἀπριλ. — 19ῆς Μαΐου. — *ἔθυσαν* . . . *ἐποίησαν*, πρὸς τίνα σκοπὸν; — *ἀγῶνας γυμνικούς*, ὡς ἐν *Τραπεζοῦντι* (πρβλ. IV, 8, § 25). — *ἐλάμβανον*, δηλ. διὰ τῆς βίας. — *παρεῖχον*, δηλ. οἱ Κοτυωρίται.

§ 7—9.

Ἐν τούτῳ, δηλ. τῷ χρόνῳ. — *ἦν ἐκείνων*, ὑποκμ.: ἡ πόλις. — *ἔφερον*, ὑποκμ.: *οἱ Κοτυωρίται*. — *φόρον φέρω τινί* = πληρώνω φόρον εἰς τινα. — *οἷ* = διότι. — *δηῶ* (-όω) =; — *προηγορῶ* = ἀγορεύω ἐξ ὀνόματος τινος. — *δεινὸς λέγειν* = ἱκανὸς ῥήτωρ. — *ἐπαινέσοντας* = ἵνα ἐπαινέσωμεν. — *συνησθησομένους* (δηλ. ὑμῖν), τοῦ *συνήδομαί τινι* = συγχάρω τινά. — *διὰ πολλῶν τε καὶ δεινῶν πραγμάτων* = ἐπεὶ διήλθετε πολλὰ τε καὶ δ. *πράγματα* = ἄφ' οὗ ἐπεράσατε . . . — *πράγματα* = δυσχέρεια, κίνδυνος. — *σεσφωμένοι πάρεστε* = σῶσι ἐφθάσατε ἐνταῦθα. — *ἀξιῶ* = ἔχω τῇ ἀξίωσιν. — *καὶ αὐτοὶ* = καὶ ἡμεῖς αὐτοί. — *ἀγαθὸν τι πάσχω* = ἀπολαύω εὐεργεσίας τινός. — *πώποτε* = ποτὲ μέχρι τοῦδε. — *ὑπάρχω* = κάμνω ἀρχήν, πρῶτος ἀρχίζω.

Φοβούμενοι, οἱ πρέσβεις ἢ οἱ Σινωπεῖς; — ἐκείνων . . . ἐκείνοις, νοοῦνται οἱ Σινωπεῖς; πρβλ. § 3 «Σινωπέων ἀποικον». — *δηουμένην*, αὐτήν (δηλ. τὴν χώραν) ὑπὸ τίνων; — *εἰς τὸ στρατ.*, τῶν Ἑλλ.

§ 10—12.

Εἰσι μὲν, ὁ μὲν=μὴν=τῇ ἀληθείᾳ τῆ ὄντι. — *ἀφαιροῦμαι τινά τι=ἀφαιρῶ παρά τινός τι.* — *διὸ (=δι' ὁ)=διὰ τοῦτο δέ.* — *δασμὸς=φόρος.* — *τεταγμένος=ὠρισμένος.* — *παρέρχομαι=εἰσέρχομαι.* — *ὕμᾱς . . . ἐνίους=ὕμῶν ἐνίους' ἐνιοι=μερικοί.* — *βία..οὐ πείθοντας=μὲ τὴν βίαν, ὅχι μὲ τὸ καλόν.* — *ὧν=ἐκεῖνα, ὧν.* — *οὐκ ἀξιοῦμεν=ἀποδοκιμάζομεν.* — *εἰ ποιήσετε=ἐὰν ἐξακολουθήτε νὰ πράττητε.*

Ἐκ τῶν χωρ . . . λαμβάνειν, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 6 «τὰ ἐπιτ. . . ἐλάμβανον . . .».

§ 13—15.

Πρὸς ταῦτα, συναπτόν τῆ εἶπεν. — *ἀγαπῶ ὅτι=εἶμαι εὐχαριστημένος διότι.* — *τὸ σῶμα=ἡ ζωή.* — *ἅμα=συγχρόνως.* — *χρήματα=πράγματα, λάφυρα.* — *ἄγω καὶ φέρω=ἀποκομίζω, μεταφέρω.* — *ἀνθ' ὧν ἐτίμησαν=ἀντὶ τῶν τιμῶν, δι' ὧν ἐτίμησαν.* — *ἀντιτιμῶ=τιμῶ καὶ ἐγώ.* — *τούτων*, δηλ. τῶν βαρβάρων φίλων των. — *ἀπέχομαι τινος=δὲν βλάπτω, δὲν πειράζω τινά.* — *ἐφ' οὓς αὐτοὶ ἠγοῖντο=καθ' ὧν αὐτοὶ ὠδήγουν ἡμᾶς.* — *δοίον τινῶν ἡμῶν ἔτυχον=ὄσαν τί λογῆς ἀνθρώπους μᾶς ἠῦραν (καλοὺς ἢ καχοὺς).* — *πάρειμι=παρευρίσκομαι.* — *οὓς ἡμῖν ἠγεμόνας=οἱ ἠγεμόνες, οὓς ἡμῖν.*

Ἦκομεν, ποῦ; — *χρήματα*, ἐννοοῦνται ζῆα, ἀίχμάλωτοι, τρόφιμα κ. τ. τ. — *παρεῖχον ἀγοράν . . . καὶ ξένια ἔδωκαν*, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. βιβλ. IV, κεφ. 8, § 23 καὶ ἐξ. — *ἡ πόλις*, ποία ἐννοεῖται;

§ 16—19.

Ὅποι ἂν ἐλθ. . . =δοποι ἂν ἐλθῶμεν μὴ ἔχοντες ἀγοράν. — *ἂν τε . . . ἂν τε=εἴτε . . . εἴτε.* — *ὑβρεῖ=ἐξ ἀλαζονείας.* — *διὰ τὸ*

ανάγκην εἶναι, δηλ. ἡμῖν. — τῶν ἐκείνων, ἐξ ὀνομαστικῆς: τὰ ἐκείνων (πράγματα). — Κοιτωρίτας δὲ=ὡς πρὸς τοὺς Κοιτωρίτας. — λαμβάνω τί τινος=λαμβάνω τι παρά τινος. — αἰτιῶμαι=κατηγορῶ. — ὁ παρ' ὑμῶν ἀρμοστής=ὁ καταστάθεις (διορισθεῖς) ὑφ' ὑμῶν διοικητής.

Καὶ Καρδ. καὶ Τ. καὶ Χαλδ., περὶ τῶν λαῶν τούτων βλ. ἐν βιβλ. IV, κεφ. 1 καὶ 7. — καίπερ β. οὐχ ὑπηκ. ὄντας, ἐπομένως δὲν εἶχομεν λόγον νὰ ἔχωμεν αὐτοὺς ἐχθρούς. — καὶ μάλα φ. ὄντας, ἐπομένως ὁ πρὸς αὐτοὺς πόλεμος ἐπικίνδυνος. — εἰλήφαμεν, δηλ. βία. — οὐ γὰρ ὡς φίλοι. . . , περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 6. — ἐδέχοντο, δηλ. ἡμᾶς. — τὸν . . . ἀρμοστήν, ἐννοεῖται ὁ ἐν Κοιτωρίαις κατασταθεις ὑπὸ τῶν Σινωπέων διοικητής: τοῦτον δὲ ὁ Ξεν. ὠνόμασεν ἀρμοστήν κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἀρμοσιῶν, οὓς ἡ Σπάρτη ἀπέστειλε (τότε) εἰς τὰς ὑπηκόους αὐτῆ πόλεις.

§ 20—21.

Ὁ δὲ=ὡς πρὸς ἐκεῖνο δέ, τὸ ὁποῖον . . . — οἱ κάμνοντες=οἱ ἀσθενεῖς. — στέγη=οἰκία. — δέξασθαι, ὡς ὑποκμν. νοητέον τὸ: τοὺς Κοιτωρίτας. — οὐκ ἀνέφωρον (τοῦ ἀνοίγω), ὑποκμ. : οἱ Κοιτωρίζται. — ἧ . . . ταύτη=ἔπου . . . ἐκεῖ. — αὐτὸ τὸ χωρίον=αὐτῆ ἀφ' ἑαυτῆς ἢ θέσις (τοῦ φρουρίου, ὡς εὐάλωτος). — εἰμι ἐπὶ τινι=εἶμαι εἰς τὴν ἐξουσίαν τινός. — κομίσασθαι, νοητέον ὡς ἀντκμ. : αὐτούς, δηλ. τοὺς κάμνοντας. — κομίζομαι τινα=παραλάβω, ἀποσύρω τινά. — οἱ δὲ ἄλλοι=ἡμεῖς δὲ οἱ ἄλλοι. — ὑπαιθριοι=εἰς τὸ ὑπαιθρον. — ἐν τῇ τάξει=ἕκαστος εἰς τὴν τάξιν του. — εὖ ποιῶ=εὐεργετῶ. — ἀντενποιῶ=ἀποδίδω τὴν εὐεργεσίαν. — ἂν δὲ κακῶς, δηλ. ποιῆ. — ἀλέξασθαι, ἀόρ. τοῦ ἀλέξομαι=ἀποκρούω.

Ὁ δὲ λέγεις . . . , πρβλ. § 11. — ἂν τις εὖ ποιῆ, δηλ. ἡμᾶς.

§ 22—23.

Ἄ δὲ=ὡς πρὸς ὅσα δέ. — ὡς=ὅτι δηλ. — ἡμεῖς δὲ=μάθε ὅτι ἡμεῖς. — ἦδη=ἔως τώρα. — πολλαπλασίους=πολὺν πλείοσιν. — ὁ Παφλαγῶν=ὁ ἡγεμὼν τῶν Παφλαγόνων. — ἐπιθαλάττιος=

παραθαλάσσιος.—*συμπράττοντες αὐτῷ (ταῦτα), ὧν*=βοηθοῦν-
τες αὐτὸν εἰς ταῦτα, τῶν ὁμοίων.

Ἄ δὲ ἠπειλήσας, περὶ τοῦ πράγμ. πρὸλ. § 12 «*εἰ δὲ ποιή-
σετε . . .*».—*ἀμφοτέροις*, δηλ. τίσι;—*καὶ ἄλλοις πολ.* . . . *ἐπο-
λεμήσαμεν*, πρὸς τίνας εἶχον πολεμήσει ἕως τῶρα οἱ Ἑλλ.; —
τὸν Παφλαγόνα, δηλ. τὸν Κορύλαν.—*ὧν ἐπιθ.*, τίνων ἐπε-
θύμει ὁ Κορύλας;—*φίλοι*, δηλ. αὐτῷ (τίν:).

§ 24—25.

Ἐκ τούτου=κατόπιν τούτου, δηλ. μετὰ τούτους τοὺς λόγους
(τοῦ Ξεν.).—*μάλα χαλεπαίνοντα τῷ Ἐκ. τοῖς εἰρημένοις*=
ὅτι πολὺ ὠργίζοντο κατὰ τοῦ Ἐκ. διὰ τὰ λεχθέντα (ὑπ' αὐτοῦ).
—*παρέρχομαι (ἐπὶ τὸ βῆμα)*=λαμβάνω τὸν λόγον. — *ἐπιδεί-
κνυμι*=ἀποδεικνύω.—*ξενίζω τινὰ*=φιλοξενῶ τινά.—*τά τε ἄλλα*
=καὶ ὡς πρὸς τὰ ἄλλα ζητήματα.—*ἀνεπυνθάνοντο, ὧν ἐκ-
έδέοντο*=ἐζήτουν πληροφορίας περὶ τούτων, τὰ ὅποια ἐνδιέφε-
ρον καὶ τοὺς μὲν καὶ τοὺς δέ.

Αὐτῶν, δηλ. τῶν πρέσβειων.—*δεξόμεθα*, δηλ. ὑμᾶς.—*τοὺς
ἐνθάδε*, τίνες ἐννοοῦνται;—*ἀνεπυνθάνοντο*, ὅχι μόνον οἱ
Ἑλλ., ἀλλὰ καὶ οἱ Σινωπεῖς· διότι οὗτοι ὡς μέλλοντες πιθανῶς
νὰ φροντίσωσι περὶ τῆς προμηθείας τῶν τροφίμων κατὰ τὴν περαι-
τέρω πορείαν εἶχον ἀνάγκην νὰ μάθωσι τὸ πλῆθος τοῦ στρατοῦ τῶν
Ἑλλ. περὶ τούτου λοιπὸν ἐζήτουν πληροφορίας· ὡσαύτως δὲ καὶ
περὶ τῶν περαιτέρω σχεδίων τῶν Ἑλλ. μετὰ τὴν ἀναχώρησιν
αὐτῶν ἐκ Σινώπης.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1

§ 1—3.

Ἐκ τούτου=; (V, 1, § 2).—ἐν τῇ διατριβῇ=κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκεῖ διαμονῆς των. — ζῶ ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς=ζῶ ἀγοράζων τὰ τρόφιμα. — λήξομαι=λαφυραγωγῶ. — κλωπεύω=κλέπτω, ληστεύω.—εὖ μάλα=πολύ ἐπιδεξιῶς.—ἀποσκεδάννυμαι=διασκορπίζομαι.—πρόσω=μακράν.—κακουργῶ=κακῶς ποιῶ.—πολεμικῶς ἔχω=διάκειμαι ἐχθρικῶς.—ἐκ τούτων=συνεπεῖα τούτων.—παρὰ τοὺς...=πρὸς τοὺς...—ἔχοντας=χομίζοντας.—ὅτι εἶη=ὅτι ἦτο.—ἔτοιμος=πρόθυμος.—ἐπὶ ξένια=εἰς φιλοξενίαν.—παρεκάλεσαν, δηλ. ἐπὶ ξένια.—παρακαλῶ=προσκαλῶ=οὗς ἐδόκουν δικαιοτάτους εἶναι=οὗς ἐδόκουν δικαιοτάτον εἶναι (παρακαλεῖν).—δοκῶ=νομίζω.

Ἐν τῇ διατριβῇ, ἐννοεῖ τὴν ἐν Κοτυώροις διαμονὴν τῶν Ἑλλ., περὶ ἧς βλ. ἐν βιβλ. V, κεφ. 5, § 5.—οἱ μὲν... οἱ δέ, δηλ. τῶν Ἑλλ.—ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς... ληξόμενοι, οἱ Ἑλλ. ἐφ' ὅσον εἶχον χρήματα καὶ παρείχοντο αὐτοῖς πρὸς ἀγορὰν τρόφιμα, ἠγόραζον ταῦτα ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἐλάμβανον τὰ τρόφιμα διὰ τῆς βίας λεηλατοῦντες τὰς χώρας· αἱ δὲ λεηλασίαι ἐγένοντο ἢ ὑπὸ τινων στρατιωτῶν ἀπομακρυνομένων ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου καὶ διασκορπιζομένων ἢ ὑπὸ συντεταγμένου στρατοῦ (σὺν προνομαῖς· βλ. ἐν σελ. 123).—τοὺς ἀποσκεδαν., δηλ. πρὸς λείαν.—πρόσω, δηλ. τοῦ στρατοπέδου.—εἶχον, τίνες;—ἔχοντας ἵππους καὶ στολὰς κ., ἵνα δώσωσι ταῦτα εἰς τοὺς Ἑλλ. ὡς δῶρα.—αὐτούς, δηλ. τοὺς Κορύλα πρέσβεις.—τῶν ἄλλων ἀνδρῶν, δηλ. τῶν Ἑλλ.

§ 4—6.

Τῶν αἰχμαλώτων=ἐκ τῶν λαφυραγωγηθέντων (βοῶν).—λερεῖα=ζῶα πρὸς σφαγὴν, σφάγια.—εὐωχία ἀρκοῦσα=πλούσιον συμπόσιον.—κατάκειμαι=εἶμαι ἀνακεκλιμένος.—σκήμ-

πους=μικρὰ κλίνη.—**κεράτινα**=καμωμένα ἀπὸ κέρατα (βοῶν).
 —**ἐντυγχάνω τι**=εὐρίσκω τι.—**πρὸς αὐλὸν**=κατὰ τὸν ἦχον
 τοῦ αὐλοῦ.—**δοροῦμαι**=χορεύω.—**ἄλλομαι**=πηδῶ.—**κούφως**
 =ἐλαφρῶς.—**παίω**=κτυπῶ.—**ὡς πᾶσιν ἐδόκει**=καθὼς ἐνόμιζον
 πάντες (οἱ παριστάμενοι).—**τεχνικῶς πως**=μὲ ἄποιον τεχνι-
 κὸν τρόπον.—**ἀνέκραζον**, ἀόρ. τοῦ **ἀνακράζω**=ἐκβάλλω
 δυνατὴν κραυγὴν.—**σκυλεύω**=ἀφαιρῶ.—**ἦν πεπονθὼς**=**ἐπε-
 πόνθει**=εἶχε πάθει.

Κατακείμενοι ἐν σίμπ., οἱ ἀρχαῖοι ἔτρωγον οὐχὶ καθή-
 μενοι, ἀλλὰ ἀνακεκλιμένοι ἐπὶ κλινῶν καὶ στηριζόμενοι ἐπὶ
 τοῦ ἀριστεροῦ ἀγκῶνος.—**ἐδείπνουν**, βλ. ἐν σελ. 79.—**ἐν τῇ
 χώρᾳ**, ποίαν χώραν ἔγνωε;—**αἱ σπονδαὶ** κτλ., ἐν τοῖς ἀρχαίοις
 συμποσίαις οἱ Ἑλλ. δὲν ἔπινον, καθ' ὃν χρόνον ἔτρωγον·
ὁ πότος ἦτο κεχωρισμένος τοῦ **δείπνου** καὶ ἐγίνετο μετ' αὐτό·
 μετὰ τὸ πέρας δηλ. τοῦ δείπνου ἐκαθαρίζοντο αἱ τράπεζαι καὶ
 τὸ ἔδαφος, ἔπλυνον δ' οἱ συνδαιτυμόνες τὰς χεῖρας· οἱ δοῦλοι
 ἔφερον τὸν οἶνον καὶ τὰ ποτήρια, οἱ συμπόται ἐστεφανοῦντο.

Μετὰ τὰς ἐτοιμασίας αὐτὰς ἤρχιζεν ὁ πότος μὲ σπονδὰς πρὸς
 τοὺς θεοὺς (μὲ ἐχύσεις δηλ. ἀκράτου οἴνου ἀπὸ τὰ ποτήρια
 πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν) καὶ μὲ ᾄσιν ὕμνου (=παιᾶνος) πρὸς
 αὐτοῦς· μετὰ ταῦτα ἐτρέποντο εἰς τὸν πότον· κατ' αὐτὸν ἔπινον,
 ἔπαιζον διαφόρους παιδιὰς, ἦδον ἐν συνοδείᾳ μουσικῆς, ἐχό-
 ρευσον καὶ συνδιελέγοντο περὶ διαφόρων ζητημάτων.—**αὐλόν**, ὁ
 αὐλὸς τῶν ἀρχαίων ἦτο ὄργανον ὅμοιον πρὸς τὸ παρ' ἡμῖν
 «κλαρινέτον»· συνίστατο ἐξ ἑνὸς ἢ τὸ πολὺ δύο πρὸς ἀλλήλους
 συνδεδεμένων σωλήνων καὶ εἶχε γλωσσίδα· κατεσκευάζετο δὲ
 ἐκ καλάμου ἢ ξύλου ἢ ὀστοῦ ἢ μετάλλου· ὁ σωλήν, ὅστις ὡς
 ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἦτο εὐθύς, ἐνίστε δὲ καὶ κατὰ τὸ κάτω στόμιον
 αὐτοῦ κεκυρτωμένος πρὸς τὰ ἄνω, εἶχε 3 ἢ 4 ὀπάς· βλ. εἰκ. ἐν
 σελ. VII.—**ταῖς μαχαίραις ἐχο.**, πρβλ. σημερινούς χοροὺς Τουρ-
 καθανῶν, χορευομένους ἀναπηδήμασι καὶ μαχαίραις.—**ὁ δ(έ)**,
 δηλ. ὁ πληρωθεὶς.—**ἀνέκραγον**, διατί;—**ὁ μὲν**, δηλ. ὁ νικη-
 τῆς.—**ἐξῆει**, ἐκ τοῦ κύκλου τοῦ χοροῦ.—**τὸν Σιτάλκαν**, ἔγνωε
 πολεμικὸν τι ἄσμα ἐξυμνοῦν τὸν Σιτάλκαν, τὸν βασιλέα τῶν
 Θρακῶν· πρβλ. νῦν: τραγοῦδησέ μας τὸν Διακo, τὸν
 Κολοκοτρώνη κ. ἄ.

§ 7—8.

Τὴν καρπαίαν (ὄρχησιν) καλουμένην = τὸν χορόν, ὅστις ὠνομάζετο καρπαία.—*ἦν*, δηλ. ὄδε.—*ὁ μὲν* = εἷς μὲν (τῶν χορευτῶν).—*παρατίθεμαί τι* = θέτω τι πλησίον μου κατὰ γῆς.—*σπεῖρει καὶ ζευγηλατεῖ* = κάνει πῶς σπεῖρει καὶ ὀδηγεῖ ζευγος βοῶν.—*πυκνά* = συχνά-πυκνά.—*ληστής δὲ* = ἄλλος δὲ (χορευτῆς) ὑποκρινόμενος τὸν ληστήν.—*ἐπειδὰν* (μεθ' ὑποτκτ.) = εὐθὺς ὡς (μεθ' ὑποτακτ.).—*προΐδεται* = προΐδῃ τοῦ προορῶ = βλέπω μακρόθεν.—*ἀπαντιῶ (τινι)* = ἀντεπεξέρχομαι, ὀρμῶ (κατὰ τινος).—*δήσας*, τοῦ δῶ (-έω) = δένω.—*καὶ τὸ ζευγος ἀπάγει* = αὐτὸν (τὸν ἄνδρα) καὶ τὸ ζευγος ἀπάγει.—*ὀπίσω τῷ χεῖρε δεδεμένον* = μὲ τὰς χεῖρας δεδεμένας ὀπίσω.—*ἐλαύνω (τινά)* = κτυπῶ (τινα) διὰ τὰ βαδίξῃ ἐμπρός.

Τὴν καρπαίαν, αὕτη ἦτο ἰδίᾳ ὄρχησις τῶν βορειοτέρων Ἑλλήνων.—*σιρφεόμενος*, ποῦ ;—*ὁ δ(έ)*, δηλ. ὁ σπεῖρων καὶ ζευγηλατῶν.—*προΐδεται*, δηλ. τὸν ληστήν.—*τὰ δπλα*, τὰ ὅποια εἶχεν ἀποθέσει πλησίον του κατὰ γῆς.—*πρὸ τοῦ ζεύγους (τῶν βοῶν)*, προφυλάσσωσιν οὕτω διὰ τοῦ σώματός του αὐτὸ ἀπὸ τὴν ἀρπαγῆν.—*καὶ οὗτοι*, ὡς δηλ. καὶ οἱ Θράκες χορευταὶ (§ 5).—*τὸν ἄνδρα*, δηλ. τὸν χορευτήν, τὸν προσποιούμενον τὸν ζευγηλάτην.—*τὸν ληστήν*, δηλ. δήσας ἀπάγει.—*δεδεμένον ἐλαύνει*, τίνα ;

§ 9—11.

Τοτὲ μὲν . . . τοτὲ δὲ = ἄλλοτε μὲν . . . ἄλλοτε δέ.—*ὡς δύο ἀντιτατιομένων, μιμούμενος ὠρχεῖτο* = ὡς εἴαν εἶχε δύο ἀντιπάλους διὰ τῆς ὄρχησεως ἐμιμεῖτο τὴν (καὶ πρὸς τοὺς δύο τούτους) μάχην.—*ὡς πρὸς ἓνα*, δηλ. ἀντίπαλον.—*δινοῦμαι* = περιστρέφομαι, στρηφογυρίζω.—*ἐκκυβισιῶ* = πίπτω κατακέφαλα, κάμνω τοῦμπες.—*ὄψις* = θέαμα.—*τὸ περσικὸν (ὄρχημα)* = τὸν περσικὸν χορόν.—*ὀκλάζω* = γονατίζω.—*ἐξανίσταμαι* = ξανασηκώνομαι.—*ἐπὶ τούτῳ* = μετὰ τοῦτον (δηλ. τὸν Μυσόν).—*ἦσαν* = ἐβάδιζον· τίνος ῥ. ;—*ἐνόπλιος ῥυθμὸς* = ῥυθμὸς τῆς ἐνόπλου ὄρχησεως.—*αὐλοῦμαι*, πθκτ. = συνοδεύομαι ὑπὸ αὐλοῦ.—*αὐ πρὸς τοὺς θεοὺς (= πρὸς τὰ τῶν θεῶν ἱερά) πρόσοδοι* = αὐ εἰς τοὺς ναοὺς τῶν θεῶν πομπαὶ (λιτανεῖαι).

Εἰσηλθεν, δηλ. εἰς τὸν χορόν.—*πέλιτην*, αὕτη ἦτο μικρὰ καὶ ἐλαφρὰ ἀσπίς, ἡμισελιγνοειδής, κατεσκευασμένη συνήθως ἐκ κλώνων δένδρων, ὧν ὑπερθεν ἐτείνετο δέρμα αἰγείου.—*ὠκλαζε*, τοιοῦτος χορὸς μὲ γονατίσματα εἶναι καὶ ὁ ἐν τῇ βορειοδυτικῇ Ἑλλάδι ὀρχούμενος Τσάμικος χορὸς.—*ἐν ταῖς πρὸς τοὺς θ. προσόδοις*, κατὰ ταύτας τὰς πομπὰς προσήρχοντο εἰς τοὺς ναοὺς ἐν ῥυθμῷ ᾄδοντες καὶ χορεύοντες.

§ 12—13.

Δεινὰ ποιοῦμαι = θεωρῶ ὡς φοβερόν, ἐκπλήττομαι.—*ἐπὶ τοῦτοις* = διὰ ταῦτα (δηλ. τοὺς τοιοῦτους χορούς).—*πέπαμαι* = κέκτημαι = ἔχω.—*ὄρχηστρις* = χορεύτρια.—*σκευάζω* = στολίζω.—*κοῦφος* = ἐλαφρὸς.—*ἐλαφρῶς* = μετ' εὐκινήσιας.—*κρότος (χειρῶν)* = χειροκροτήματα.—*ἤρουντο*, τοῦ *ἐρωτῶ*.—*ὅτι εἶεν* = ὅτι ἦσαν.—*τρέπομαί τινα* = τρέπω τινα εἰς φυγὴν.

Ὀρωῶντες, ποῖα ; — *ὁ Μυσός*, ὁ ἐν § 9 μνημονευθεὶς.—*αὐτοὺς*, δηλ. τοὺς Παφλαγόνας.—*πέισας . . . τινὰ*, δηλ. νὰ τῇ δώσῃ τὴν ἄδειαν νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὸν χορόν τὴν ὄρχηστρίδα.—*εἰσάγει*, δηλ. αὐτὴν εἰς τὸν χορόν.—*πυρρίχην*, αὕτη ἦτο ἔνοπλος πρὸς αὐλὸν ὄρχησις, ὀνομασθεῖσα οὕτως ἐκ τοῦ Κρητὸς Πυρρίχου τοῦ ἐπινοήσαντος αὐτήν· βλ. εἰκ. ἐν σελ. IV.—*αὐτοῖς*, δηλ. τοῖς Ἑλλ.—*αἱ τρεψάμεναι* . . . , κατὰ τὴν παρὰ τὰ Κούναξα μάχην.—*βασιλέα*, ποῖος ἐγνοεῖται ; — *ἐκ τοῦ στρατ.*, δηλ. τῶν Ἑλλ.

§ 14—16.

Προσάγω = παρουσιάζω (εἰσάγω).—*παρεῖναι (αὐτοῖς)* = ὅτι ἦσαν παρόντα εἰς αὐτοὺς, ὅτι εἶχον.—*ἀναβαίνω* = ἐπιβιβάζομαι.—*πνεῦμα καλὸν* = ἄνεμος οὐριος.—*δρομίζομαι* = ἀγκυροβολῶ.—*ξένια* = δῶρα (φιλοξενίας).—*ἄλφιστα* = κρίθινα ἄλευρα.—*προσδοκῶ (-άω)* = ἐλπίζω.—*σφίσιν* = αὐτοῖς.—*ἀπαγγέλλω* = ἀναγγέλλω.—*εἰ ἀφίκοιντο ἔξω τοῦ Π.* = ἐὰν ἐξέλθωσι τοῦ Πόντου.—*μισθοφορὰ* = μισθός.

Αὐτούς, δηλ. τοὺς πρέσβεις τοῦ Κορύλα.—*εἰς τὸ στρατ.*, ὅπερ εἶχε συνέλθει εἰς ἐκκλησίαν, ἵνα ἀποφασίσῃ περὶ τῆς μετὰ

τοῦ Κορ. συνθήκης (πρβλ. § 3).—*μήτε ἀδικεῖν . . . μήτε ἀδ.*, κατὰ ταῦτα ἢ συνθήκη ἐκλείσθη μὲ τὸν προταθέντα ὑπὸ τῶν πρέσβειων τοῦ Κορ. ἔρον.—*τῇ δ' ἄλλῃ*, δηλ. ἡμέρᾳ.—*μέδιμνος*, οὗτος ἦτο μέτρον σιτηρῶν ἰσοδυναμοῦν πρὸς 52½ περίπου λίτρας σημερινᾶς (πρβλ. νῦν τὸ *κοιλόν*).—*κεράμιον*, τοῦτο ἦτο ἀμφορεὺς κεράμινος, στάμνα· ἕκαστον ἐχώρει 39 περίπου λίτρας.—*Χειρσίφος . . . ἦλθε*, οὗτος εἶχεν ἀποσταλῆ ἐξ Ἐραπειζούντος πρὸς τὸν ἐν Βυζαντίῳ ναύαρχον τῶν Λακεδ. Ἀναξίβιον, ἕνα προμηθεύσῃ πλοῖα περὶ τοῦ πράγμ. βλ. βιβλ. V, κεφ. 1, § 4 κ. ἐξ.—*ἐνταῦθα*, ποῦ ;—*τριήρη*, βλ. ἐν σελ. 122.—*ἄγοντά τι*, δηλ. πλοῖα.—*οἱ ἄλλοι*, τίνες ἐννοοῦνται ;

§ 17—18.

*Ὡς, χρονκ. — *ἐγγὺς γίγνομαι τινος* = πλησιάζω εἰς τι. — *εἰσῆει* (τοῦ *εἰσερχομαι*) *αὐτοὺς* = ἤρχετο εἰς τὸν νοῦν των.—*ὅπως ἂν ἀφίκοιντο* = πῶς ἦτο δυνατόν νὰ φθάσωσιν.—*εἰ . . . ἔλοιντο* = ἐὰν ἤθελον ἐκλέξει.—*μᾶλλον ἂν . . . δύνασθαι τὸν ἕνα* = ὅτι μᾶλλον θὰ ἠδύνατο οὗτος ὁ εἰς.—*πολυαρχία* = πολλοὶ ἄρχοντες.—*χωῶμαι* = διοικῶ.—*εἰ δέοι* = ἐὰν ἤθελε παρουσιασθῆ ἀνάγκη.—*λανθάνω τι* = μένω ἀπαρατήρητος ὡς πρὸς τι = κἀμνω τι χωρὶς νὰ ἐννοηθῶ.—*ἂν κρύπτεσθαι*, τὸ ἀπρμφ. τοῦτο—καθὼς καὶ τὸ ἀνωτέρω *ὕστερίζειν*—ἐκ τοῦ *ἠγήσαντο* = ὅτι (οὗτος ὁ εἰς) θὰ ἀπεκρύπτετο.—*φθάνω τι* = προφθάνω, προλαμβάνω τι.—*ὕστερίζω* = καθυστερῶ.—*δεῖν . . . περαινέσθαι*, ἐκ τοῦ νοουμένου β. *ἠγοῦντο*.—*οὐ . . . ἂν δεῖν* = ὅτι δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἀνάγκη (ἐὰν ἦτο εἰς ἄρχων).—*λόγων πρὸς ἀλλήλους* = συζητήσεων, συνεννοήσεων.—*τὸ δόξαν τῶ ἐνὶ* = τὸ ὑπὸ τοῦ ἐνός ἀποφασισθῆν = ἢ ἀπόφασις τοῦ ἐνός.—*περαινέσθαι ἂν* = ὅτι θὰ ἐξετελεῖτο.—*ἐκ τῆς νικώσης* (δηλ. *γνώμης*) = κατὰ τὴν ὑπερισχούσαν γνώμην = κατὰ τὴν γνώμην τῆς πλειονοψηφίας
(*ἔχοντες*) *τι*, δηλ. ;

§ 19—21.

**Ἐπράποντο ἐπὶ τὸν Ξεν.* = ἔστρεψαν τὸν νοῦν των εἰς τὸν Ξεν., ἐσκέφθησαν νὰ ἐκλέξωσιν ἄρχοντα τὸν Ξεν.—*γιννώσκω* =

φρονῶ. — ἐνδείκνυμαι τι = ἐπιδεικνύω τι. — ἔπειθεν = προσεπάθει
 νὰ πείσῃ. — ὑφίσταμαι τι = ἀναλαμβάνω τι. — τῇ μὲν = ἀφ' ἑνὸς
 μὲν. — τιμῇ = ὑπόληψις. — πρὸς τοὺς φίλους = παρὰ τοῖς φίλοις,
 πλησίον τῶν φίλων του. — εἰς τὴν πόλιν = εἰς τὴν πατρίδα του.
 — ὄνομα = δόξα, φήμη. — αὐτοῦ, συναπτέα ἢ γενκ. τῷ : τοῦνομα.
 — τυχόν = ἐὰν τύχῃ = ἴσως. — ἐνθύμημα = σκέψις. — ἐπῆρην,
 παρατκ. τοῦ ἐπαίρω = παρακινῶ. — αὐτοκράτωρ ἄρχων = ἀπό-
 λυτος ἄρχων. — ὁπότε αὖ ἐνθυμοῖτο = ὁσάκις πάλιν ἐσκέπτετο.
 — ὀπη εἴξει = πῶς θὰ ἀποβῇ. — ἡ προειργασμένη δόξα = ἡ ἀπο-
 κτηθεῖσα πρότερον δόξα. — ἀποβάλλω = χάνω. — ἀποροῦμαι =
 εὐρίσκομαι ἐν ἀπορίᾳ.

Διεννοῦντο, τίνες; — οὕτω, πῶς; — εἰς τὴν πόλιν, ποίαν
 ἐννοεῖ; — τὴν προειργ. δόξαν, πῶς ἀπέκτεησεν ὁ Ξεν. τὴν μέχρι
 τοῦδε δόξαν του;

§ 22—24.

Διακρίνω = ἀποφασίζω. — ἀνακοινῶ τοῖς θεοῖς = ζῆτῶ τὴν
 συμβουλὴν τῶν θεῶν. — παρίσταμαι τι = διατάττω νὰ φέρωσί τι
 πλησίον μου. — μαντευτὸς = ἐνδεδειγμένος ὑπὸ τοῦ μαντείου. —
 ὄσπερ αὐτῷ μαντευτὸς ἦν = ὥσπερ μαντευτὸν ἦν αὐτῷ (θύ-
 ειν). — ἤρχετο... καθίστασθαι = ἤρχετο καθίστασθαι ἐπὶ τὸ
 συνεπιμελεῖσθαι τῆς στρατιᾶς. — ἤρχετο, τοῦ ἄρχομαι = ἀρχί-
 ζω. — καθίσταμαι ἐπὶ τι = ἀναλαμβάνω τι. — τὸ συνεπιμελεῖ-
 σθαι τινος = ἢ ἀπὸ κοινοῦ φροντίς περὶ τινος. — ὁρμῶμαι =
 ξεκινῶ, ἀπέρχομαι. — ἀετὸν ἀνεμιμνήσκειτο ἑαυτῷ δεξιὸν φθηγ-
 γόμενον = ἐνεθυμῆτο, ὅτι ἀετὸς ἐφώναζε πρὸς τὰ δεξιὰ του. —
 προπέμπω τινὰ = συνοδεύω τινά. — ὀλωνὸς = σημεῖον. — οὐκ
 ἰδιωτικὸς = οὐχὶ εἰς τῆς ἰδιωτικῆν (ἰδίαν) τύχην τοῦ Ξεν. ἀπο-
 βλέπων, ἀλλ' εἰς τι κοινόν. — ἐνδοξος = προσημαίνων δόξαν. —
 ἐπίπονος = προσημαίνων μόχθους (ταλαιπωρίας). — ὄρνεον =
 πτηνόν. — ἐπιτίθεσθαι, ἐξαρτ. τὸ ἀπαρμ. τοῦτο, ὡς καὶ τὰ ἐπό-
 μενα εἶναι... λαμβάνειν, ἐκ τοῦ ἔλεγεν. — χρηματιστικὸς =
 προμηγνύων χρηματισμὸν (πλούτη). — ἐπιτήδεια = τὴν τροφήν του.
 — διαφανῶς = ὀλοφάνερα. — σημαίνει = δεικνύει, συμβουλεύει. —
 προσδέομαι τινος = ἐπιζήτῶ τι. — εἰ αἰροῦντο (δηλ. αὐτὸν) =
 ἐὰν ᾗθελον ἐκλέγει αὐτόν.

Δύο, ἕνα εὐθὺς προσφέρει δευτέραν θυσίαν, ἐὰν ἡ πρώτη δὲν ἀποδῆ εὐνοϊκῆ.—**μαντευτός**, ὁ Ξεν. πρὸ τοῦ ἀναχωρήσει ἐκ τῆς πατρίδος του διὰ νὰ μεταβῆ εἰς τὸν Κύρον, ἠρώτησε τὸν ἐν Δελφοῖς θεόν, εἰς τίνα θεὸν ἔπρεπε νὰ θυσιάσῃ· ὁ δ' Ἀπόλλων ἐδήλωσεν αὐτῷ τοὺς θεοὺς, **οἷς ἔδει θύειν** (πρὸβλ. βιβλ. III, κεφ. 1, § 6).—**τὸ ὄναρ**, ὁ Ξεν. μετὰ τὴν παρά τὸν Ζαπάταν ποταμὸν δολοφονίαν τῶν Ἑλλ. στρατηγῶν εἶδεν ὄνειρον, ὅτι ἡ πατρικὴ του οἰκία ἐκαίετο, καὶ ἐπίστευσε ὅτι τὸ ὄνειρον τοῦτο ἐπέμπετο ὑπὸ τοῦ Διὸς (πρὸβλ. βιβλ. III, κεφ. 1, § 11).—**ἐπὶ τὸ συνεπιμελεῖσθαι**, μέχρι τῆς παρά τὸν Ζαπάταν δολοφονίας τῶν στρατηγῶν ὁ Ξεν. ἠκολούθει τὸ στράτευμα **οὔτε στρατηγὸς οὔτε λοχαγὸς οὔτε στρατιωτῆς ὦν**.—**ἐξ Ἐφέσου**, ὥστε ὁ Ξεν. ἦλθεν ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Σάρδεεις πρὸς τὸν Κύρον διὰ τῆς Ἐφέσου.—**δεξιόν** . . . , ἡ πρὸς τὰ δεξιὰ, δηλ. πρὸς ἀνατολάς, πτήσις πτηνῶν ἢ ἡ κραυγὴ αὐτῶν πρὸς τὰ δεξιὰ καθημένων ἐσήμαινεν εὐτυχίαν.—**ὁ μάντις**, βλ. ἐν σελ. 136.—**αὐτόν**, δηλ. τὸν Ξεν.—**οὔτω** (**δὴ θ** . . .), δηλ. μετὰ τὴν ἀνάμνησιν τῶν προηγουμένων σημείων.—**σημαίνει**, διὰ τῶν σπλάχνων τοῦ θυσιασθέντος ζώου· οἱ θεοὶ μόνον οὔτω ὑπεδήλουν τοῖς ἀνθρώποις τὸ μέλλον;—**τῆς ἀρχῆς**, τῆς προτεινομένης αὐτῷ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν (§ 19).—**ἀποδέχεσθαι**, δηλ. **αὐτήν** (τὴν ἀρχήν).—**οὔτως**, πῶς;

§ 25—28.

Προβάλλομαι=προτείνω.—**ἐπιψηφίζω**=θέτω εἰς ψηφοφορίαν.—**ἠδομαι**=εὐχαριστοῦμαι.—**εἴπερ ἀνθρώπος εἰμι**=ὡς κάθε ἄνθρωπος.—**χάριν ἔχω (ὕμῃν)**=σὰς χρεωστῶ χάριν.—**δοῦναί μοι**=νὰ μοῦ δώσουν τὴν εὐκαιρίαν.—**προκρίνω**=προτιμῶ.—**Δακ. ἀνδρὸς παρόντος**=ἐν ᾧ παρευρίσκειται (ἐδῶ) ἀνὴρ Λακεδαιμόνιος.—**ἀλλ' ἦτιον ἂν . . . τυγχάνειν**, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ **μοι δοκεῖτε**, ἕπερ νοητέον ἐκ τοῦ **μοι δοκεῖ**=τοὐναντίον μάλιστα νομίζω ὅτι . . . δυσκολώτερον ἠθέλετε ἐπιτυγχάνει.—**εἴ τι δέοισθε**=ἐὰν χρειάζησθέ τι.—**οὐ πάνυ τι**=οὐδόλως· συναπτόεν τῷ **ἀσφαλές**.—**δρῶ**=γιγνώσκω.—**πρὶν**=παρὰ ἀφ' οὗ.—**πᾶσαν τὴν πόλιν**=πάντας τοὺς πολίτας.—**ὁμολογῶ**=παραδέχομαι.—**ὁμολόγησαν . . . ἐπαύσαντο**, ποῖον τὸ ὑποκμ. τοῦ

α' ῥήμ. καὶ ποῖον τὸ τοῦ β'; — *πέρα* = περαιτέρω (μακρότερον). — *εἰ δοκοίην* = ἂν ἐφαινόμην. — *ἄκυρον* = ἄνευ κύρους, ἀνίσχυρον, μικρόν. — *ποιεῖν* = ἔτι προσπαθῶ νὰ καταστήσω. — *ἐννοῶ μὴ* = σκέπτομαι, φοβοῦμαι μήπως. — *ταχὺ* = ταχέως. — *σωφρονίζομαι* = ἔρχομαι εἰς φρόνησιν, τιμωροῦμαι.

Αὐτόν, δηλ. τὸν Ξεν. — *εἴ τις ἐπιψηφίζοι*, τί; Περί τοῦ δικαιοῦματος τοῦ *ἐπιψηφίζειν* βλ. ἐν σελ. 125. — *τιμώμενος*, πῶς; — *Λακ. ἀνδρὸς παρόντος*, ὑπονοεῖ τὸν Χειρίσοφον. — *παρ' αὐτῶν*, δηλ. τῶν Λακεδ. — *τοῦτο*, ποῖον; — *τῆ πατριδι μου*. . . *πολεμοῦντες*, δηλ. κατὰ τὸν Πελοπον. πόλεμον. — *καὶ αὐτῶν*, δηλ. τῶν Ἀθην. κατὰ τὴν εἰρήνην τὴν γενομένην τῷ 404 σὺν Ἀθην. ὡμολόγησαν ἐν ῥητῇ ἄρθρω αὐτῆς τὴν ἡγεμονίαν τῶν Λακεδ. — *τὴν πόλιν*, ποῖαν ἐννοεῖ; — *τὸ ἐκείνων*. . . , δηλ. τῶν Λακεδ.

§ 29.

Ὅ = ὡς πρὸς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον. — *ἐννοῶ* = σκέπτομαι. — *σιάσις* = διχόνοια. — *ἐνὸς ἄρχοντος* = ἂν εἰς ἤθελεν ἄρχει. — *ἴστε*, προστακτ. τοῦ *οἶδα* = ; — *ἐλόμενοι* = ἂν ἐλησθε. — *ἄχθομαι τινι* = δυσαρεστοῦμαι κατὰ τινος.

(*Εἴ*) *τινα*, ὑπονοεῖ τὸν Χειρίσοφον.

§ 30—31.

Ἐξανίσταμαι = ἀνίσταμαι. — *ὡς δέοι* = ἔτι ἔπρεπε. — *εἰ οὕτως ἔχοι* (τὸ *πρᾶγμα*) = ἂν συνέβαινε οὕτω. — *ὀργιοῦνται*, μέλλ. τοῦ *ὀργίζομαι*. — *σύνδειπνος* = συνδαιτυμών. — *λοχαγῶ* = εἶμαι λοχαγός. — *ὡς ἔοικεν* = καθὼς φαίνεται. — *ὅτι* = διότι. — *εὖ λέγω* = ὀρθῶς ὁμιλῶ. — *ἀναθορυβῶ* = ; (V, κεφ. 1, § 4). — *πλείονος ἐνδέον* (τοῦ *ἐνδεῖ*) = ἔτι ἐχρειάζετο περισσότερο = ἔτι ὑπῆρχεν ἀνάγκη σπουδαιότερων ἐπιχειρημάτων. — *παρέρχομαι* (*ἐπὶ τὸ βῆμα*) = λαμβάνω τὸν λόγον. — *ὡς πάνυ εἰδῆτε* = ἵνα βεβαιωθῆτε. — *δμνύω* = ὀρκίζομαι. — *ἧ μὴν* = βεβαίως. — *βέλτιον* = προτιμότερον, ὠφελιμότερον. — *ἐπιτρέπω τινί τι* = ἀναθέτω εἰς τινὰ τι. — *καὶ ἐμοί*, ἐκ τοῦ *βέλτιον εἶη*. — *ὑφίσταμαι* (*τι*) = ; (§ 19).

—*οὕτως* = τόσον φανερά. — *ἐν τοῖς ἱεροῖς* = ἐν τῇ ἑθυσίᾳ. — *ὥστε καὶ ἰδιώτην ἂν γινῶναι* = ὥστε (ἔχει μόνον μάντις, ἀλλὰ) καὶ ἄπειρος (τῆς μαντικῆς) ἠδύνατο νὰ γνωρίσῃ.

Αὐτόν, τίνα; — *οὕτως*, ὅπως δηλ. λέγει ὁ Ξεν., ὅτι δηλ. οἱ Λακεδ. δὲν ἤθελον ὑπομείνει ἄλλον ἄρχοντα, μὴ Λακεδαιμόνιον. — *συμποσίαρχον*, ἐν παντὶ ἀρχαίῳ συμποσίῳ ἐξελέγετο ἐκ τῶν συνδυατομόνων εἰς ἄρχων τοῦ συμποσίου, *συμποσίαρχος* ἢ *βασιλεὺς* λεγόμενος, ὅστις διηύθυνε τὰ τοῦ συμποσίου, ὠρίζε δηλ. πῶς καὶ πόσον οἶνον νὰ πίνωσι, ποίας διασκεδάσεις νὰ κάμνωσι, ποῖα ἄσματα νὰ ψάλλωσι κ. τ. τ. — *ὡς πάνυ εἰδῆτε*, τι; *ἐθυόμην*... περὶ τοῦ πράγματος πρβλ. § 22, § 24. — *ὑποσιῆναι*, τί;

§ 32—33.

᾿Ωνήσατε, ἀόρ. τοῦ *δνίνημι* = ὠφελῶ. — *ὡς* = διότι. — *δ. τι* = ὅσον. — *σιγάξω τινὰ* = προτρέπω τινὰ νὰ σιγᾷ. — *ὁ δέ*, δηλ. ὁ Δέξιππος. — *αὐτόν*, δηλ. τὸν Ξενοφ. — *Τιμασίῳνι μᾶλλον ἄρχειν συνεθελῆσαι*... = ὅτι ἠθέλησε καὶ αὐτὸς (ὁ Ξεν.) νὰ λάβῃ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατεύματος τοῦ Κλ. ὁ Τιμασίῳν μᾶλλον ὁ Δαρδανεύς ἢ αὐτὸς (ὁ Δέξ.) ὁ Λάκων. — *οὕτω ὡς* = ὡς συναπτέον τῷ *ἀναξόμενοι*· *ἀνάγομαι* = ἀποπλέω. — *ἐὰν πλοῦς ἦ* = ἐὰν εἶναι οὖριος ἄνεμος πρὸς πλοῦν. — *κατασχεῖν*, τοῦ *κατέχω* = προσορμίζομαι.

Ὅτι οὐδ' ἂν ἔγωγε... , διὰ τούτου ὁ Χειρ. ἀποκρίνεται εἰς τὸν ἐν § 29 ὑπαινιγμὸν τοῦ Ξεν. — *διέβαλλεν*... , ποῖα ἦτο ἡ διαβολὴ τοῦ Δεξιππου, δηλοῦται εὐθὺς κατωτέρω : «*ὁ δ' ἔφη νομίζειν*...». — *Τιμασ. μᾶλλον*... ἢ *ἑαυτῷ Λάκωνι ὄντι*, ἐπομένως ὁ Ξεν. — κατὰ τὴν διαβολὴν τοῦ Δεξ. — δὲν διέκειτο φιλικῶς πρὸς τοὺς Λακεδ. — *ἐκεῖσε*, δηλ. ποῦ;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 2

§ 1—3.

Πνεῦμα καλὸν = ; (κεφ. 1, § 14). — *ὀρμίζομαι παρὰ τινι* = ἀγκυροβολῶ πλησίον τινός. — *ἐπὶ τὸν* = διὰ τὸν = ἵνα ἀναγάγῃ τόν. — *ἦ* = ὅπου. — *σημεῖον* = ἵχνος. — *δεικνύασι*, ὑποκμ. οἱ ἐνοί-

κοῦντες. — τὸ βάθος πλέον ἢ ἐπὶ δ. στ. = ἐκτεινόμενα (τὰ σημεῖα) εἰς βάθος περισσότερον τῶν δύο σταδίων. — οἷς = πρόβατον.

Ἐντεῦθεν, δηλ. ἐκ Σινώπης. — ἀφίκοντο εἰς . . ., περὶ τὸ τέλος Μαΐου τοῦ 400. — ἐνθα λέγεται . . . καταβῆναι, κατ' ἄλλον μῦθον — τὸν ἐπικρατέστερον — ὁ Ἡρακλῆς κατέβη εἰς τὸν Ἄδην διὰ τοῦ Ταινάρου τῆς Λακωνικῆς. — τῆς καταβάσεως, τίνος; — στάδια, βλ. ἐν σελ. 94. — μεδίμνους-κεράμια, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 144. — πλέθρων, βλ. ἐν σελ. 109.

§ 4—5.

Πότερον = ποῖον ἐκ τῶν δύο = ἄν. — θαυμάζω τινός = παραξενεύομαι μέ τινα. — μὲν = μὴν = τῇ ἀληθείᾳ. — ἐκπορίζω τινί τι = προμηθεύω εἰς τινά τι. — οὐ μὴ γένηται = δὲν θὰ εἶναι. — σιτία = τροφή. — ὁπόθεν οὐκ . . . ἔστιν = δὲν ὑπάρχει τόπος, ἐξ οὗ. — ἐπισιτίζομαι = προμηθεύομαι τροφίμα. — αἰτεῖν, ὡς ὑποκμ. νοητέα ἢ αἰτιατκ. : ἡμᾶς. — αἰτῶ τινά τι = ζητῶ παρά τινός τι. — μύριοι = ; — ἐλομένους, δηλ. ἡμᾶς. — αὐτίκα μάλα = τώρα εὐθύς. — ἡμῶν καθημένων = ἐν ᾧ (ἀκόμη) ἡμεῖς συνεδριάζομεν. — πέμπειν . . . εἰδέναι . . . βουλευέσθαι, ἐξαρτ. ἐκ τοῦ δοκεῖ μοι. — ὅ,τι ἂν ἀπαγγέλλωσιν (οἱ πρέσβεις) = ποῖαν ἀπόκρισιν θὰ μᾶς φέρωσιν (οἱ πρέσβεις).

Σιτηρέσιον, ἕκαστος στρατιώτης ὄφειλεν αὐτὸς ν' ἀγοράζῃ τὰς πρὸς συντήρησίν του τροφάς δι' αὐτὸ περιείχετο ἑκάστῳ στρατιώτῃ μισθὸς πρὸς ἀγορὰν αὐτῶν (σιτηρέσιον), ὅστις ἀνήρχετο εἰς 2 ὄβολους καθ' ἑκάστην τὰς τροφάς ὁ στρατιώτης ἠγόραζεν εἴτε ἐκ τῶν ἀγορὰν παρεχόντων κατοίκων εἴτε ἐκ τῶν ἐν τῇ στρατοπέδῳ ἐμπόρων βλ. καὶ ἐν σελ. 140 «ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς . . . ληξόμενοι». — τὰ ξένια, τὰ ὅποια εἶχον ἀποστείλει οἱ Ἡρακλεῶται τοῖς Ἑλλ. (§ 3). — κυζικηνὸς (στατήρ), ἦτο νόμισμα τῆς πόλεως Κυζίκου χρυσοῦν, ἰσοδυναμοῦν πρὸς 20 περίπου ἄττικὰς δραχμάς. — ἄλλος δ' εἶπε μὴ ἔλ. ἢ μ., δηλ. κυζικηνοὺς αἰτεῖν Ἡρακλεώτας παρενθετικῇ παρατήρησιν τοῦ Ξεν. — πέμπειν, δηλ. αὐτοὺς (τοὺς πρέσβεις). — πρὸς τὴν πόλιν, ποῖαν ἐγγουεῖ;

§ 6—8.

Ἐντεῦθεν = μετὰ ταῦτα. — *προβάλλομαι* = ; (κεφ. 1, § 25). — *δι* = διότι. — *ἔστι* . . . *οἷ* = τινές. — *ἰσχυρῶς* = μετὰ πάσης δυνάμεως, ἐπιμόνως. — *ἀπομάχομαι* = ἀποκρούω, δὲν ἐγκρίνω. — *ἀμφοῖν* = ἀμφοτέροις. — *ἀναγκάζειν, ὅ, τι* = ἀναγκάζειν τοῦτο, ὅ, τι (= εἰς τοῦτο, τὸ ὁποῖον). — *τὰ δεδομένα (τῆ στρατιᾷ)* = τὴν ἀπόφασιν (τοῦ στρατοῦ). — *καὶ ἐπαπειλεῖν* = ὅτι πρὸς τούτοις καὶ εἰς ἀπειλὰς προέβη. — *εἰ μὴ ποιήσοιεν*, ὑποκμ.: οἱ Ἡρακλεῶται. — *τὰ χρήματα* = τὰ πράγματά των. — *ἢ ἀγορὰ* = τὰ ἐν τῇ ἀγορᾷ πωλούμενα, τὰ τρόφιμα. — *εἶσω ἀνεσκεύασαν* = συμμαζεύσαντες μετεκόμισαν μέσα. — *δπλα* = ἄνδρες ἔνοπλοι.

Ἄρχων ἤρητο, περι τοῦ πράγμ. πρβλ. κεφ. 1, § 32. — *οἱ δέ*, δηλ. ὁ Χειρίσ. καὶ ὁ Ξεν. — *ἀπεμάχοντο*, τοῦτο (δηλ. ;). — *πόλιν Ἑλλ.*, ποῖα ἐννοεῖται; — *καὶ φιλίαν*, κατὰ τὴν § 3. — (*ὅ, τι μὴ αὐτοί*, ἦτοι οἱ κάτοικοι τῆς Ἑλληνίδος καὶ φιλίας πόλεως (δηλ. ;)). — *ἀπρόθυμοι*, εἰς τί; — *ἔφασαν*, οἱ ἄλλοι πρέσβεις, ὅτε ἐπανήλθον. — *ταῦτα*, ποῖα; — *συνῆγον*, δηλ. εἰς τὴν πόλιν.

§ 9—12.

Οἱ ταραξάντες ταῦτα = οἱ ὑποκινήσαντες ταύτην τὴν ταραχήν. — *αἰτιῶμαι* = ; (V, 5, § 19). — *πρᾶξις* = σχέδιον. — *συνίστανται* = συνενοῦνται. — *προέστηκά τινος* = προΐσταμαί τινος. — *οἱ λόγοι ἦσαν αὐτοῖς* = οἱ λόγοι των ἦσαν. — *σφᾶς ἔχειν*, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ *αἰσχροὺν εἶη*. — *τοὺς πόνοους ἔχω* = ὑφίσταμαι τοὺς κόπους, κοπιᾶζω. — *καὶ ταῦτα* = καὶ μάλιστα. — *σφῶν κατειργασμένων* = ἐν ᾧ αὐτοὶ ἔχουσι κατορθώσεις. — *εἶναι Ἀρκάδας καὶ Ἀχαιοὺς* = (ἔλεγον) ὅτι εἶναι Ἀρκάδες καὶ Ἀχαιοί. — *συστάντες*, τοῦ *συνίσταμαι*. — *ἑαυτῶν* = ἐξ ἑαυτῶν. — *καθ' ἑαυτοὺς* = μόνοι των (δηλ. κεχωρισμένοι των ἄλλων). — *εἷ τινες* = ὅσοι τυχόν. — *τούτους . . . ποιεῖν* = ἐψηφίσαντο τούτους ποιεῖν τοῦτο, ὅ, τι *δοκοίη ἐκ τῆς νικώσης*. — *ἐκ τῆς νικώσης (γνώμης)* = ; (κεφ. 1, § 8). — *ἢ τοῦ παντὸς ἀρχή* = ἢ γενικὴ ἀρχηγία.

Τὴν πρᾶξιν, δηλ.; — *αὐτῶν*, τίνων; — *Ἀθηναῖον . . . καὶ Λακ.*, νοοῦνται οἱ ἐν § 6 μνημονευθέντες, δηλ. ὁ Ξεν. καὶ ὁ Χειρίσ., οὓς οἱ Ἀρκάδες καὶ οἱ Ἀχαιοὶ ἐθεώρουν ὡς αἰτίους τοῦ ναυα-

γίου τοῦ σχεδίου των· διότι οὗτοι ἠρνήθησαν νὰ ἔλθωσιν ὡς πρεσβευταὶ εἰς Ἡράκλειαν· παρατηρητέον δὲ ὅτι θεωροῦσιν τὸν Ξεν. ὡς συνάρχοντα τοῦ Χειρ., ἂν καὶ ὁ τελευταῖος πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἐκλεχθῆ μόνος ἄρχων (πρβλ. 1, § 32).—**μηδεμίαν δ. παρεχομένους**, ὁ Ξεν., ὡς γνωστόν, οὐδένα στρατιώτην ἤγαγε μεθ' ἑαυτοῦ ἐκ τῆς Ἑλλάδος· ὁ δὲ Χειρ. ἦλθε μὲν εἰς τὸν Κύρον ἔχων 700 ὀπλίτας, ἀλλ' ἡ δύναμις αὐτῆ ἦτο—κατὰ τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ Ἀρκάδας—**μηδαμινή.**—**τὴν σωτηρίαν**, τίνων;— **καὶ ἦν...** Ἀχ., παρενθετικὴ παρατήρησις τοῦ Ξεν.—**ἀγαθόν τι**, δηλ. χρήματα.

§ 13—14.

Κοινῆ—ἀπὸ κοινοῦ, ὁμοῦ. — **ιδία** = κατ' ἰδίαν, χωριστά.—**ἢ ἕκαστον στέλλεσθαι**—ἢ εἰ ἕκαστος στέλλοιτο· **στέλλομαι** = πορεύομαι.—**ἐπειθεν**—ἐπειρᾶτο πείθειν.—**καθ' αὐτόν**—; (§ 12 «**καθ' ἑαυτούς**»);—**τοῦ Χειρισόφου**—παρὰ τοῦ Χειρ.—**ὅτι...** **φαίη**—ὅτι εἶχεν εἶπει (ὑποσχεθῆ).—**ὅπως** (μετ' εὐχτικ.) = ἵνα (μεθ' ὑποκτικ.).—**ἅμα μὲν...** **ἅμα δὲ** = ἀφ' ἑνὸς μὲν... ἀφ' ἐτέρου δέ.—**ἐκ τούτου**—ἐνεκα τούτου.

Μετ' αὐτοῦ, δηλ. τοῦ Χειρισ.—**αὐτόν**, δηλ. τὸν Ξενοφ.—**ἀρμοστίης**, παρὰ τοῖς Λακεδ. **ἀρμοστίης** ἐλέγετο ὁ ἀποστελλόμενος ἐκ τῆς Σπάρτης διοικητής, ὅπως διοικήσῃ πόλιν ὑπήκοον αὐτῆ.—**τριήρεις**, βλ. ἐν σελ. 122.—**μετάσχοι**, τίνος;— (**ἀλλ'**) **αὐτοί**, δηλ. ὁ Χειρίς. καὶ ὁ Νέων.—**ἐπὶ τῶν τριήρων**, τοῦ Κλεάνδρου.—**συνεβούλευε**, δηλ. τῷ Ξενοφ.—**αὐτῶ**, δηλ. τῷ Νέωνι.

§ 15—16.

Ἔτι—τέως—; (IV, § 2, § 12).—**ἀπαλλάττομαι τινος**—ἀπόχωρίζομαι τινος.—**αὐτῶ**, ἢ δοκ. ἀνήκει εἰς τὸ ἐσήμενε.—**κοινοῦμαι** (—**δομαι**)—συμβουλεύομαι ἐρωτῶ.—**πότερα** = **πότερον** (§ 4).—**λῶφον**—συμφορώτερον.—**ἐσήμενεν**—; (κεφ. 1, § 24 «**σημαίνει**»);—**τοῖς ἱεροῖς**—διὰ τῆς θυσίας.—**γίγνεται τρεῖς**—διαχωρίζεται εἰς τρία (στρατιωτικὰ) σώματα.—**Ἀρκ.** μὲν καὶ **Ἀχ...** **πάντες**, ποῖον τὸ ῥ. τῆς προτάσεως;—**εἰς τετρ. καὶ χιλ.**, ἢ εἰς μετ' ἀριθμητικ.—;

Ἔτι μὲν, ἕως ὅτου δηλ. μετέπεισαν αὐτόν ὁ κατωτέρω ἀναφερόμενος χρησμός.—**ἀπαλλαγείς**, ὡς ἀθυμῶν καὶ αὐτὸς δι' ὅσα

ἔγειναν (δηλ.;). — *ἐκπλεῦσαι*, δηλ. ἐκ τοῦ Πόντου. — *αὐτῶ*, δηλ. τῶ Ξεν. — *τῶ ἡγεμόνι Ἡρακ.*, περὶ τούτου πρβλ. IV κεφ. 8, § 25. — *τοὺς παραμεινάντας*, μετὰ τὴν ἀποχώρησιν δηλ. τῶν Ἀχαιῶν καὶ Ἀρχάδων του (§ 12). — *ἀπαλλάττεσθαι*, τίνων ; — *ὁ θεός*, τίς ἐννοεῖται ἐνταῦθα ; — *Ἀρκ. καὶ Ἀχ...*, πρβλ. καὶ τὴν ἀπαρίθμησιν τοῦ στρατοῦ τὴν γενομένην ἐν Κερασσοῦντι (βιβλ. V, κεφ. 3, § 3). — *οἱ Κλ. Θραῖκες*, οὗτοι ἀρχικῶς ἦσαν 800 (πρβλ. βιβλ. I, κεφ. 2, § 9)· ἢ ἐλάττωσις αὐτῶν κατὰ 100 τοῦ πρέπει ν^ο ἀποδοθῆναι ; — *οὔτος*, τίς ;

§ 17—19.

Διαπραξάμενοι = ἀποκτήσαντες, λαβόντες. — *ὅτι πλεῖστα* = ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα. — *ἀποβαίνω ἐπὶ* = ἀποβιβάζομαι εἰς. — *ἡ μεσόγεια* = τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας, τὰ μεσόγεια μέρη.

Πλοῖα, βλ. ἐν σελ. 122. — *εἰς τὴν Θράκην*, τὴν ἐν Ἀσίᾳ, ἤτοι τὴν Βιθυνίαν.

BIBLION EBΔOMON

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1

§ 1.

Ἀνάβασις = ; (πρβλ. IV, 1, § 1). — *στόμα* = εἴσοδος. — *γίγνομαι ἐν. . .* = ἀφικνοῦμαι εἰς. . . — *λόγος* = ; (πρβλ. IV, 1, § 1).

Μέχρι τῆς μάχης, δηλ. τῆς παρὰ τὰ Κούναξα. — *τοῦ στόματος*, αὐτοῦ (δηλ. τοῦ Πόντου)· *στόμα δὲ τοῦ Πόντου* = ὁ Βόσπορος· βλ. γεωγρ. πίν. — *ἐν τῶ πρόσθεν λόγῳ*, δηλ. ἐν ταῖς προηγουμέναις βιβλίαις (I—VI).

§ 2—4.

Ἐκ τούτου = ; (V, 1, § 2). — *πέμπας*, δηλ. πρέσβεις. — *ἔδεῖτο*, δηλ. αὐτοῦ. — *ὄσα δέοι (ποιεῖν)* = ὅ,τι ἤθελεν (ὁ Ἀναξ.).

—*εἰ διαβαίεν* = ἐὰν διαβῶσιν. — *μισθοφορὰ* = μισθός. — *ἀπαγγελεῖν, αὐτῷ* (τῷ Ἀναξ.). — *ἀπαλλάττομαι* = ἀποχωρῶ, ἀποσύρομαι. — *ἤδη* = εὐθύς. — *κελεύω* = προτρέπω, παρακαλῶ. — *συνδιαβάντα* = ἄφ' οὗ διαβῆ μετὰ τῶν ἄλλων (στρατηγῶν).

Τὸ στρατεύμα, τίνων ; — *ἐπὶ τὴν αὐτοῦ χ.*, ὁ Φαρν. ἦτο σατράπης τίνος χώρας ; — *τὸν ναύαρχον*, τῶν Λακεδ. — *διαβίβασαι*, δηλ. εἰς τὴν Εὐρώπην· διατὶ ἢ πρόθεσις *διὰ* παρὰ τῆ προσδιορισμῷ *ἐκ τῆς Ἀσίας* ; — *μετεπέμψατο*, πόθεν ; — *εἰ διαβαίεν*, δηλ. ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην. — *βουλευσάμενοι*, δηλ. *σὺν τῇ στρατιᾷ*. — *ἀποπλεῖν*, δηλ. εἰς Ἑλλάδα. — *ἔφη*, δηλ. ὁ Ξεν.

§ 5—6.

Συμπροθυμοῦμαι = προθύμως ἐνεργῶ καὶ ἐγώ. — *ἔφη αὐτῷ* κτλ. — *ἔφη (Σεύθης) οὗ μεταμελήσει αὐτῷ* = εἶπεν (ὁ Σεύθης) ὅτι αὐτὸς (ἐηλ. ὁ Ξενοφ.) δὲν θὰ μετανοήσῃ. — *συμπροθυμηθέντι*, μετχ. ὑποθετκ. ἐκ ταύτης ἐξαρτ. τὸ *ταῦτα* = ὡς πρὸς ταῦτα. — *τελῶ* = πληρῶνω. — *οἱ ἐπικαιριοὶ ὄντες* = οἱ ἔχοντες (ἐν τῷ στρατῷ) ἐπιρροήν. — *προσφέρομαι* = συμπεριφέρομαι.

Ὅπως διαβῆ, ποῦ ; — *μηδὲν τελείτω ἐμοί*, ὁ Σεύθης θὰ ὑπεσχέθη χρηματικὴν τινα ἀμοιβὴν εἰς τὸν Ξεν., ἐὰν οὗτος συνήργει εἰς τὴν διάβασιν τοῦ στρατεύματος. — *ἐπικαιρίους ὄντας*, δηλ. τοὺς στρατηγούς καὶ λοχαγούς. — *αὐτῷ*, δηλ. τῷ Σεύθῃ.

§ 7—10.

Κηρύττω = διὰ κήρυκος καθιστῶ γνωστόν, διακηρύττω. — *ἀποπέμψω* = στέλλω (τινά) ὀπίσω (εἰς τὴν πατρίδα). — *ὡς ἀποπέμψων..* = διότι εἶχε σκοπὸν νά . . . — *ἀριθμὸν ποιῶ* = ἀριθμῶ — *ἐνταῦθα* = τότε. — *ἄχθομαι* = δυσχεροῦμαι. — *ἀργύριον* = χρήματα. — *ἐπισιτίζεσθαι*, καθαρῶς τελκ. ἀπρμφ. — *ἐπισιτίζομαι* = ; (VI, 2, § 4). — *εἰς τὴν . . .* = διὰ τὴν . . . — *ὀκνηρῶς* = ἀπροθύμως. — *συσκευάζομαι* = ; (IV, 5, § 1). — *ξένος γίννομαι τινι* = συνδέομαι διὰ φιλίας μετὰ τινος. — *ἀσπάζομαι* = ἀποχαιρετίζω. — *ὡς ἀποπλευσόμενος* = διότι εἶχε σκοπὸν νά . . . — *ἤδη* = ; (§ 4). — *αἰτίαν ἔχων* = κατηγοροῦμαι· τὸ ἐνεργητ. τούτου *αἰτιῶ*

μαί (τινα) = κατηγορῶ (τινα). — **ταχὺ** = ταχέως. — **ἐξέρπω** = ἐξέρχομαι. — **ἀθυμῶ πρὸς τι** = δὲν ἔχω ὄρεξιν νὰ κάμω τι. — **ἐξελθεῖν ὡς συμπορευσόμενον** = νὰ ἐξέλθῃς προσποιούμενός ὅτι θά... — **ἀπαλλάττομαι** = ἀποπλέω. — **διαπράττομαι τι πρὸς τινα** = συζητῶ τι μετὰ τινος.

Διαβαίνουσι, κατὰ τὰς ἀρχὰς Ὀκτωβρίου τοῦ 400· **διαβαίνουσι** δὲ πόθην ; — **ἐξιέναι**, ἐκ τῆς πόλεως (δηλ. ἐκ τοῦ Βυζαντίου). — **ἀποπέμψων**, αὐτούς (δηλ. :). — **τῷ ἀρμοστῆ**, βλ. ἐν σελ. 151. — **προσελθὼν**, τινι ; — **τινες**, ἰδίᾳ ὁ Ἀναξίβιος. — (**ἀλλ'**) **ὁμως**, ἢ ἔννοια : ἂν καὶ πιστεύω εἰς σέ, **ὁμως**. — **ἔφη**, δηλ. ὁ Κλέανδρος. — **ἔξω**, δηλ. τοῦ Βυζαντίου. — **ταῦτα (τοίνυν)**, δηλ. ποῖα ; — **ἐλθόντες**, δηλ. ὁ Ξεν. καὶ ὁ Κλέανδρος.

§ 11—14.

Τὴν ταχίστην (ὀδὸν) = τάχιστα. — **προσανεπιεῖν**, τοῦ **προσαναγορεύω** = κηρύττω προσέτι. — **ὄς ἂν μὴ παρῆ** = ὅστις δὲν παρευρεθῆ. — **ἐξέτασις** = ἐπιθεώρησις. — **αὐτὸν αἰτιάσεται** = θά ἔχη νὰ κατηγορῆ τὸν ἑαυτὸν του (ἂν μετὰ ταῦτα τιμωρηθῆ). — **ἐντεῦθεν** = μετὰ ταῦτα. — **ἄρδην** = ἐντελῶς, γενικῶς. — **ὡς... συγκλείσων... καὶ... ἐμβάλων** = ἵνα κλείσῃ καὶ βάλῃ. — **πυρὸς** = σιτάρι. — **ἐπακούω** = ἀκούω. — **διαγγέλλει**, διατὶ τὸ β. ἐν ἐνικῷ ἀριθμῷ, ἀφ' οὗ τοῦτο ἀποδίδεται καὶ εἰς τὸ ἐπακούσαντές **τινες** ; — **διαγγέλλω** = γνωστοποιῶ, κοινολογῶ. — **πυνθάνομαι** = ζητῶ πληροφορίας. — **πότερα** = ; (VI, 2, § 15). — **κύκλω (τοῦ ὄρους)** = περὶ τὸ ὄρος.

Ὁ δέ, δηλ. ὁ Ἀναξ. — **ἐκέλευε**, τίνας ; — **οὕτω**, δηλ. κατὰ τὴν συμβουλὴν τοῦ Κλεάνδρου (§ 10). — **παρὰ τὰς πύλας**, δηλ. **τὰς Θρακίας**, αἵτινες ἔφερον εἰς τόπον τινὰ καλούμενον **Θράκιον** (§ 24). — **τὸν μοχλόν**, οὗτος ἦτο ξύλον παχὺ τιθέμενον ἀπὸ τοῦ ἐνὸς παραστάτου τῆς θύρας μέχρι τοῦ ἐτέρου ἔσωθεν καὶ ἀσφαλιζόμενον διὰ τῆς **βαλάνου**· ἢ δὲ **βάλανος** ἦτο σιδήριον ἢ καρφίον εἰσερχόμενον διὰ τινος ὀπῆς εἰς τὸν ξύλινον μοχλὸν καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τινὰ ὀπὴν ἀνεωγμένην ἐπὶ τῆς παραστάδος τῆς θύρας. — **συγκαλέσας**, δηλ. ἔξω πρὸ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως. — **λαβόντες**, ταῦτα (δηλ. :). — **εἰς Χερρ.**, δηλ. τὴν Θρακικὴν. — **τινὲς τῶν στρατιωτῶν**, οἵτινες, ὡς ἀκόλουθοι ἴσως τῶν συγκε-

κλημένων στρατηγῶν, ἔσταντο εἰς θέσιν, ἐξ ἧς ἠδύναντο ν' ἀκούσωσι τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀναξ. λεχθέντα. — εἰς τὸ σιγάτευμα, ἕπερ ἔστατο ὀλίγον μακρὰν τῶν συγκεκλημένων στρατηγῶν. — ἐπυρνθά-
νοντο, παρὰ τίνος; — περὶ τοῦ Σεύθου, περὶ οὗ ἰδ. ἐν § 5 καὶ
§ 6. — πολέμιος ἢ φίλος, δηλ. τῶν Λακεδ.

§ 15 - 17.

Θέω = τρέχω. — δρόμω = δρομαίως. — ὡς... εἰσιόντες (μέλλων)
= σκοπεύοντες γὰ... — τεῖχος = πόλις. — προσθέοντας = θέοντας
πρὸς τὰς πύλας. — κόπτω = κρούω, κτυπῶ. — ἐκβάλλομαι = ἐξω-
θοῦμαι, παραδίδομαι. — κατασχίζω = ἀνοίγω διὰ τῆς βίας, σπῶ. —
τὸ τεῖχος ὑπερβαίνουνσιν εἰς... = τὸ τεῖχος ὑπερβαίνουνσιν καὶ
εἰσέρχονται εἰς... — οἱ τῶν στρ. = ὅσοι ἐκ τῶν στρατιωτῶν. —
τὰ πράγματα = τὰ συμβαίνοντα. — ἐπὶ ταῖς πύλαις = παρὰ τὰς
πύλας. — διακόπτω = κόπτω εἰς δύο, κατασπῶ. — ἀναπετάννυμι
= ἀνοίγω. — εἰσπίπτω = εἰσορμῶ.

Διελέγοντο, δηλ. ὁ Ἀναξ. καὶ οἱ στρατηγοί. — παρὰ τὴν χη-
λῆν, πρὸ τοῦ τείχους τοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν ἐτοποθετοῦντο
λίθοι πρὸς προφύλαξιν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν προσβολῶν τῶν κυμάτων·
οἱ λίθοι οὗτοι ἐκαλοῦντο χηλή· βλ. εἰκ. ἐν σελ. IV, ἧτις δει-
κνύει μέρος τείχους (α) μετ' ἐπάλλξεως (β) καὶ χηλῆς (γ). — οὗ
ἐτύγχ... , κατὰ τὴν § 12 ὀλίγοι εἶχον μείνει ἐν τῇ πόλει καὶ
δὲν εἶχον ἐξέλθει. — τὰ κλειῖθρα, δηλ. τὸν μοχλὸν καὶ τὴν βά-
λανον, περὶ ὧν βλ. ἐν σελ. 155.

§ 18 - 20.

Δείσας (τοῦ δέδοικα ἢ δέδια) μὴ = φοβηθεὶς μήπως. — ἀνήκε-
στος = ἀθεράπευτος, ἀλέθριος. — ἔθει, παρτατκ. τοῦ θέω. —
οἴκαδε = εἰς τὰς οἰκίας. — καθέλκω = σύρω ἐκ τῆς ξηρᾶς εἰς
τὴν θάλασσαν. — ἀπολωλέναι (τοῦ ἀπόλλυμαι) = ὅτι εἶχον χαθῆ.
— ὡς ἐαλωκνίας τῆς πόλεως = νομίζοντες ἐαλωκέναι τὴν πόλιν.
— ἄκρα = ἀκρόπολις. — ἀποφεύγω = καταφεύγω. — καταδραμών,
τοῦ κατατρέχω = τρέχω κάτω. — περιέπλει = περιπλέων ἀνῆρ-
χετο. — σχεῖν (τοῦ ἔχω) = γὰ ἀναχατίσωσι, γὰ ἐμποδίσωσι.
Ἐνδον, δηλ. ἐν ταῖς οἰκίαις. — ἔξω, δηλ. εἰς τὰς ὁδοὺς. —

τάς τριήρεις, βλ. ἐν σελ. 122. — *σχεῖν*, δηλ. ἀπὸ διαρπαγῶν κ.τ.τ. — *τούς ἀνδρας*, τίνες ἐννοοῦνται ;

§ 21—24.

Προσπίπτω τινι = μεθ' ὀρμῆς προσέρχομαι πρὸς τινα. — *ἔξεστί σοι* = ἔχεις εὐκαιρίαν. — *ἀνδρὶ γενέσθαι* = ν' ἀποδειχθῆς (σπουδαῖος) ἀνὴρ. — *νῦν ἂν ὀνήσαις* (τοῦ *ὀνίνημι*) = τώρα δύνασαι νὰ ὠφελήσῃς. — *τίθεμαι τὰ ὄπλα ἐν τάξει* = παρατάττομαι. — *παρεγγυῶ* = δικτάττω. — *αὐτοὶ ὑφ' ἑαυτῶν* = ἄφ' ἑαυτῶν, μόνοι των. — *εἰς ὀκτώ ἐγένοντο* = ἐτάχθησαν εἰς βᾶθος ὀκτῶ ἀνδρῶν. — *παρεδεδραμήκεσαν*, τοῦ *παρατρέχω* = προστρέχω. — *τὸ χωρίον οἷον κάλλιστον ἐκτάξασθαι ἐστὶ* = ὁ τόπος (ἐν ᾧ ἐτάχθησαν οἱ στρατιῶται) εἶναι κατ' ἐξοχήν κατάλληλος πρὸς παράταξιν στρατεύματος. — *ἔρημον (ὄν)* . . . = διότι εἶναι . . .

(*Ποιήσω*) *ταῦτα*, ποῖα ; — *θέσθε τὰ ὄπλα*, περὶ τῆς φράσεως *τίθεμαι τὰ ὄπλα* (ἐν τάξει) βλ. ἐν σελ. 90. — *καὶ τοὺς ἄλλους*, δηλ. στρατηγούς καὶ λοχαγούς· ἐπομένως τὸ *ἐκέλευε* ἐνταῦθα = ; — *παρεγγυᾶν*, δηλ. τοὺς στρατιώτας. — *οἱ δέ*, δηλ. οἱ στρατιῶται. — *αὐτοὶ ὑφ' ἑαυτῶν*, ἄνευ δηλ. περαιτέρω ἐπεμβάσεως τῶν στρατηγῶν καὶ λοχαγῶν. — *εἰς ὀκτώ*, εἰς τὸν λόχον, ὅστις συνέκειτο ἐξ 100 περίπου ἀνδρῶν, παρετάσσοντο συνήθως οἱ ἄνδρες εἰς 8 ἐπαλλήλους σειράς, ὧν ἐκάστη συνέκειτο ἐκ 12 παρ' ἀλλήλους ἰσταμένων ὀπλιτῶν. — *ἐπὶ τὸ κέρας ἐκ.*, ἔνθα ἦτο ἡ συνήθης θέσις τῶν πελταστῶν.

§ 25.

Ἐκειτο τὰ ὄπλα = εἶχε γίνεαι ἡ παράταξις. — *κατηρεμίσθησαν*, ὑποκμ.: *οἱ στρατιῶται*. — *κατηρεμίξω* = καθησυχάζω, καταπραΰνω. — *χαρίζομαι τῷ θυμῷ* = παρὰσύρομαι ὑπὸ τῆς ὀργῆς. — *τιμωροῦμαι τινά τινος* = ἐκδικοῦμαι τινὰ διὰ τι. — *ἔξαπάτη* = ἀπάτη. — *οὐδέν* = οὐδόλως. — *ἐνθυμοῦμαι* = σκέπτομαι, συλλογίζομαι. — *ἂ ἔσται ἐντεῦθεν* = ποῖα θὰ προκύψωσι κατόπιν, ποῖα θὰ εἶναι αἱ συνέπειαι τούτου.

Ἐξαπατώμενοι, ὑπὸ τίνων ; — *τῆς ἔξαπάτης*, ποῖαν ἀπάτην ἐννοεῖ ;

§ 26 27.

Ἀποδεδειγμένοι = κεκηρυγμένοι, φανεροί. — **εἰκάσω** = συμπεραίνω. — **πάρεστι** = ἔξεστιν = εἶναι δυνατόν. — **νῦν δὲ** = πρὸ ὀλίγου, τώρα δά. — **ἔρχομαι εἰς τὸν πόλεμον** = ἀρχίζω τὸν πόλεμον. — **πόλις** = ἀκρόπολις. — **τὰ ἔνδημα** = οἱ φόροι τοῦ ἐσωτερικοῦ. — **ἡ ὑπερορία (γῆ)** = ἡ ἐκτὸς τῆς Ἀττικῆς χώρα, ἡ χώρα τῶν συμμάχων. — **ἄρχοντες καὶ ἔχοντες** = ἄν καὶ ἤρχομεν καὶ εἶχομεν. — **καταπολεμοῦμαι** = κατὰ κράτος νικῶμαι.

Τοῖς συμμάχοις, δηλ. τῶν Λακεδ. — **τὰ νῦν δὲ γεγεν.**, ἐννοεῖ τὸν Πελοπον. πόλεμον, καὶ ἰδίᾳ τὴν πτώσιν τῶν Ἀθηναίων, ἣτις εἶχε γίνεαι πρὸ τεσσάρων ἐτῶν τοῦλάχιστον (δηλ. :). — **εἰς τὸν πόλεμον τόν...**, ποῖον πόλεμον ἐννοεῖ ; — **τοὺς συμμάχους**, τίνων ; — **τριήρεις**, βλ ἐν σελ. 122. — **ἐν τοῖς νεωροῖς**, ταῦτα ἦσαν ναύσταθμοί, ἣτοι τόποι παρὰ τὴν θάλασσαν, ἔνθα ἐφυλάσσοντο τὰ πλοῖα καὶ πάντα τὰ εἰς αὐτὰ ἀνήκοντα σκευὴ κτλ. ἐν τοῖς νεωροῖς προσέτι ἐναυπηγοῦντο νέα πλοῖα καὶ ἐπεσκευάζοντο παλαιά. — **ὑπαρχόντων πολλῶν χρ.**, κατὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ Πελοπον. πολέμου ὑπήρχον ἐν τῇ ἀκροπόλει — δηλ. εἰς τὸν ὀπισθόδρομον τοῦ Παρθενῶνος, ἐν ᾧ ἐφυλάσσετο ὁ δημόσιος θησαυρός — 6.000 τάλαντα,

§ 28.

Παθεῖν ἄν = ὅτι θά πάθωμεν. — **Λακ. καὶ τῶν ἀρχ. συμ. ὑπαρχόντων** = ὅτε οἱ Λακ. ἔχουσιν (ἀκόμη) καὶ τοὺς ἀρχαίους συμμάχους. — **Ἀθ. δὲ καὶ κτλ.** = Ἀθηναίων δὲ καὶ πάντων τῶν τότε συμμάχων ἐκείνων προσγεγεννημένων (τοῖς Λακ.) — **προσγίγνομαι ἑνι** = προστίθεμαι εἰς τινα. — **οἱ ἐπὶ θαλάττῃ βάρβαροι** = οἱ κατοικοῦντες τὰ παραθαλάσσια βάρβαροι. — **πολεμιώτατος**, δηλ. ὄντος. — **πολεμιώτατος** = μέγιστος ἐχθρός. — **ὁ ἄνω βασιλεὺς** = ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν. — **ἤλθομεν** = ἐξεστρατεύσαμεν. — **ἄν ἡμᾶς περιγενέσθαι (αὐτῶν)** = ὅτι ἡμεῖς θά ὑπερισχύσωμεν (αὐτῶν).

Ἐκείνοις, δηλ. τοῖς Ἀθην. — **τότε**, δηλ. κατὰ τὸν Πελοπον. πόλεμον. — **τοῦ ἄνω β.**, τοῦ ἐν τῇ μεσογαίᾳ οἰκοῦντος κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν Τισσ. καὶ τοὺς ἐπὶ θαλάττῃ βαρβάρους. — **τούτων πάντων**, δηλ. τίνων ;

§ 29—31.

Μαίνομαι=εἶμαι παράφρων. — **αἰσχροῶς** = ἐπονειδίστως. — **τοῖς ἡμετέροις αὐτῶν**=ἡμῶν αὐτῶν. — **οἰκειῶς**=συγγενής. — **πάντες**=πάντες οὗτοι. — **καὶ δικαίως**, δηλ. **στρατεύσονται**. — **εἰ**=ἀφ' οὗ. — **καὶ ταῦτα κρατοῦντες**=καὶ μάλιστα ἐν ᾧ ἤμεθα νικηταί. — **ἐξαλαπάξω**=διαρπάξω, λεηλατῶ. — **Ἑλλην. εἰς ἣν πρ. πόλ. ἦλθ.**=τὴν πρώτην **Ἑλληνίδα πόλιν, εἰς ἣν ἦλθομεν**. — **πρὶν ἐπιθεῖν**=προτοῦ ζήσω καὶ ἴδω. — **μυρίος, α, ον**=ἀναρίθμητος, ἄπειρος. — **κατὰ τῆς γῆς γίγνομαι**=χώνομαι μέσα εἰς τὴν γῆν ὑποκάτω. — **τῶν δικαίων τυγχάνω**=εὐρίσκω τὸ δίκαιόν μου. — **ἀδικουμένους**=ἄν καὶ ἀδικούμεθα. — **γοῦν**=τοῦλάχιστον. — **πέμφαντας ἡμᾶς**, δηλ. πρέσβεις. — **οὐδὲν βίαιον ποιήσοντες**=οὐχὶ ἵνα διαπράξωμεν βίαιόν τι κατ' ἔννοιαν=οὐχὶ πρὸς κακὸν σκοπόν. — **παρέρχομαι**=εἰσέρχομαι. — **ἀλλ' ἦν... εὐρίσκεσθαι**=ἀλλ' (εὐρησόμενοι) ἀγαθόν τι παρ' ὕμων, ἣν δυνώμεθα εὐρίσκεσθαι. — **εὐρίσκομαι ἀγαθόν τι**=ἐπιτυγχάνω ὠφέλειάν τινα.

Ταῖς πατρίσι, αἵτινες πᾶσαι νῦν συμμαχοῦσι μετὰ τῆς Σπάρτης. — **πάντες**, οἱ ἡμέτεροι φίλοι καὶ οἰκεῖοι. — **ταῦτα...** (γεγόμενα). δηλ. ποῖα; — **δρῦνιάς**, βλ. ἐν σελ. 98. — **τοῖς τῶν Ἑλλ. προεσθηκόσι**, δηλ. τοῖς Λακεδ. — **δύνησθε ταῦτα**, δηλ. **τυγχάνειν τῶν δικαίων**. — **μὴ στέρεσθαι**, διὰ δουλείας ἢ θανάτωσεως.

§ 32.

Ἐροῦντα=ἵνα εἴπη' τίνος β. ;

Πέμπουσι, πρὸς τίνα ;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 2

§ 17—18.

Τὰ ἱερὰ=ἡ θυσία. — **καλὰ εἶναι**=ὅτι ἦτο εὐνοϊκή. — **ἰέναι**=ἵνα πορευῆται. — **ᾧ**, δηλ. **ἀνδρὶ**. — **πιστεύω τινὶ** = ἔχω ἐμπιστο-

σύνῃν εἰς τινα. — ἦσαν, ὑποκμ. : οἱ περὶ Ξενοφῶντα. — ἐπιτυγ-
χάνω τινὶ = συναντῶ τι, εὐρίσκω τι. — ἐρήμοις = ἄνευ φυλάκων.
— μεταχωρῶ ποι = ἀπέρχομαι εἰς κάποιον ἄλλο μέρος. — καὶ
σημαινόντων... = καὶ ὅτι οἱ περὶ Σεύθην ἐσήμαινον ἀλλή-
λοις. — καταμανθάνω = ἐννοῶ. — τῷ Σεύθῃ = ὑπὸ τοῦ Σεύθου. —
λανθάνω = μένω ἀπαρτήρητος, διαφεύγω τὴν προσοχὴν (τινος).

Τὰ ἱερά, ὁ Ξεν. εἶχε κάμει θυσίαν, ἵνα μάθῃ ἂν οἱ θεοὶ ἐπι-
τρέπωσιν εἰς αὐτὸν νὰ ὀδηγήσῃ τὸ στράτευμα εἰς τὸν Σεύθην.
ἀνάγνωθι τὴν ἐν τῷ κεφ. περίληψιν τῶν §§ 1—16 τοῦ κεφ.
τούτου. — τὰ ἱερά καλὰ εἶναι, οἱ παλαιοὶ παρατηροῦντες τὰ
σπλάγχνα τῶν ἱερείων προέβλεπον τὸ μέλλον. — πλὴν παρὰ Νέω-
νος, διότι οὗτος μετ' ὀκτακοσίων ἀνδρῶν ἀποσυρθεὶς εἶχε στρα-
τοπεδεύσει χωριστά. — ἐξήκοντα στάδια, πόσας ὥρας; βλ. ἐν σελ.
94. — αὐτοῦ, δηλ. τοῦ στρατεύματος τοῦ Σεύθου. — ἐπιτυγχα-
νει, τίς;

§ 19—22.

Πάρεμι = εἶμαι παρών, εἶμαι πλησίον. — συγγίγνομαι τινὶ =
συναναστρέφομαι, συνομιλῶ μετὰ τινος. — ἤροντο, τοῦ ἐρωτῶ. —
εἰ δ' Ἀθ., δηλ. εἶη. — ἀναπηδήσαντες, δηλ. ἐπὶ τοὺς ἵππους.
— διώκω = σπεύδω, τρέχω. — παρῆσαν = προσήλθον. — ὄσον =
περίπου. — τύρσις, εὖς, ἤ = πύργος. — καὶ ἵπποι, δηλ. ἦσαν. —
ἐγκεχαλινωμένοι (τοῦ ἐγχαλινοῦμαι) = ἔχοντες τὸν χαλινὸν
(εἰς τὰ στόματα). — χιλῶ (-όω) = τρέφω μὲ χιλόν, μὲ κεκοιμημένην
χλωρὰν πόαν. — ἐγκεχαλινωμένοις, δηλ. τοῖς ἵπποις = μὲ τοὺς
ἵππους... — ἔχων = εἰ καὶ εἶχεν. — τὰ σκευοφόρα ἀφαιρεθῆναι
= ὅτι ἐστερήθη τῶν σκευοφόρων (ζώων). — μάλιστα, συναπτέον
τῷ νυκτός.

Ἦσθετο, ταῦτα (δηλ. ;) — οἱ δέ, δηλ. φύλακες. — ἔφη, δηλ.
ὁ Ξενοφῶν διὰ τοῦ διερμηνέως. — ἐδίωκον, δηλ. πρὸς τὸν Σεύ-
θην, ἵνα ἀναγγείλωσιν αὐτῷ τί ; — περὶ αὐτήν, δηλ. τὴν τύρσιν.
— διὰ τὸν φόβον, μήπως δηλ. πολέμιοί τινες ἐπιπέσωσιν ἀπρο-
δοκῆτως κατ' αὐτοῦ. — ἐχίλου τοὺς ἵππους, δὲν ἄφιγε δηλ.
αὐτοὺς νὰ βόσκωνται ἐν τοῖς ἀγροῖς. — ὁ τούτου... , τίνος ; —
ὑπὸ τούτων τῶν ἀνδρῶν, νοοῦνται οἱ κάτοικοι ταύτης τῆς
χώρας, δηλ. οἱ Θυνοί.

§ 23—25.

Ἐκέλευσεν, ὑποκμ.: ὁ Σεύθης.—*ἀσπάζομαι* = χαιρετίζω.—*νόμος* = συνήθεια.—*κέρατα οἴνου* = μὲ κέρατα πλήρη οἴνου.—*αὐτῷ ἐπρέσβευεν* = ἐπέμπετο (ἐχρησιμοποιοεῖτο) ὡς πρεσβευτῆς αὐτοῦ.—*ἤρχετο*, τοῦ *ἄρχομαι*.—*πάντοσε* = πρὸς πάντα τὰ μέρη, πανταχοῦ.—*τουτονί*, ἢ ὀνομαστικ. *οὔτοσι* = οὗτος ἐδῶ.—*συμ-προθυμοῦμαι* =; (κεφ. 1, § 5).—*εἰ πράξαιμι* = ἐάν πράξω.—*εὖ ποιήσιν*, δηλ. *ἐμέ*: τὸ δὲ *εὖ ποιῶ* =;—*ἐπήρετο*, τοῦ *ἐπερωτῶ* = ἐρωτῶ.—*ἔφη*, δηλ. *ἀληθῆ εἶναι*: ἐπομένως = εἶπε ναί.—*εἰ ἀγάγοιμι* = ἐάν ὀδηγήσω.—*ἰλλά τε* = καὶ κατὰ τὰ ἄλλα.—*χρῶμαι τινι φίλῳ καὶ ἀδελφῷ* = ἔχω τινὰ ὡς φίλον καὶ ἀδελφόν.—*μοι*, συναπτέα ἢ δοτικ. τῷ *ἔσσεσθαι*.

Ἐγγύς, δηλ. *τῆς τύρσεως*.—*ἐνδον*, δηλ. *ἐν τῇ τύρσει*.—*κέρατα*, τὰ κέρατα βοῶν ἢ ἄλλων ζώων ἐπιτηδείως κατεσκευασμένα ἐχρησιμοποιοῦντο ὡς ποτήρια ὑπὸ τῶν Θρακῶν καὶ ἄλλων βαρβάρων ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης.—*ἔπεμψας* . . . , περὶ τοῦ πράγμ. πρὸ κ. κεφ. 1, § 5.

§ 26—30.

Ἐπὶ τούτοις = μετὰ ταῦτα.—*σύμφημι* = ὁμολογῶ.—*ἴθι νυν* = ἐμπρὸς λοιπόν.—*ἀφήγησαι*, προστακτ. ἀόρ. τοῦ *ἀφηγοῦμαι* = διηγοῦμαι.—*τελεῖν*, ὑποκμ. *τὸν Σεύθην*: *τελῶ* =; (κεφ. 1, § 6).—*αὐτὸς ἀπιέναι* = ἔτι σὺ αὐτὸς θ' ἀπέλθης.—*τί γὰρ* = τί λοιπόν.—*ἔφη*, ὑποκμ.: ὁ Ξενοφῶν.—*κατὰ Σηλ.* = πλησίον τῆς Σηλυβρίας.—*οὐκ ἔφ.* *οἶόν τε εἶναι* = ἔφησθα οὐκ οἶόν τε εἶναι.—*οἶόν τ' ἐστί* = εἶναι δυνατόν.—*ἀλλ' ἐλθόντας (ὕμᾱς) διαβαίνειν*, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ *χρῆναι*, ὅπερ νοητέον ἐκ τοῦ *οὐκ* . . . *οἶόν τε εἶναι* = ἀλλ' ὅτι πρέπει σεῖς . . .—*ἔξω εἰσίν*, ὡς ὑποκμ. νοητέον τὸ *ἄνδρες*, εἰς ὃ παράθεσις τὸ *ὁ πιστότατος ἐκάστω* (= καὶ μάλιστα ὁ πιστ. . .).—*ἀπὸ τῶν* = ἀπὸ μέρους τῶν . . .—*πλὴν Νέωνος* = πλὴν ἀπὸ Νέωνος.—*πρᾶξις* = διαπραγματεύσεις, συμφωνία.—*τὰ ὄπλα*, συναπτέον τὸ *καταλιπεῖν*.—*εἴσιθι*, προστακτ. τοῦ *εἰσερχομαι*.

Ἐλεγε, τίς;—*τούτω*, δηλ. τῷ Σεύθῃ.—*κατὰ Σηλυβρ.*, δηλ. κατὰ τὴν δευτέραν πρεσβείαν.—*οἶόν τε εἶναι*, τοῦτο δηλ. γὰ

ὀδηγήσης τὸ στράτευμα εἰς τὸν Σεύθην.—καὶ ἐκείνους, τίνες ; — καταλιπεῖν, ποῦ ; — ἐκεῖ, δηλ. ἔξω τῆς τύρσεως· διατὶ ὁ Ξεν. διατάττει γ' ἀφήσωσι τὰ ὄπλα ἔξω ;

§ 31—34.

Καὶ γὰρ . . . εἰδέναί, ἐκ τοῦ εἶπε = εἶπε γὰρ εἰδέναί ὅτι (Ἄθηναῖοι) συγγενεῖς εἶεν. — νομίζειν, δηλ. αὐτοὺς (τοὺς Ἄθ.) εἶναι.—οὓς ἔδει, δηλ. εἰσελθεῖν.—ὄ,τι δέοιτο χρῆσθαι τῇ στρατιᾷ = εἰς τί ἐπεθύμει νὰ χρησιμοποιῇ τὸν στρατόν.—ἀρχή=ἐπικράτεια.—Μελανδίται = ἡ χώρα τῶν Μελανδιτῶν.—τὰ (πολιτικά) πράγματα ἐνόσησεν = ἡ πολιτεία ἐκλονίσθη ἕνεκα ἐσωτερικῶν ἐρίδων.—ἐκπίπτω = ἐκδιώκομαι, ἐξορίζομαι τὸ ἐνεργητ. τούτου ἐκβάλλω.—ἐνδίφριος αὐτῷ = παρὰ τὸν δίφρον αὐτοῦ.—δυνατὸς εἶη = δύναίτο.—ἐκ τούτου = μετὰ ταῦτα.—παραγίγνομαι τιμὴν=ἔρχομαι εἰς βοήθειάν τινος.—ἀπολαμβάνω=λαμβάνω ὀπίσω.—ἀ=διὰ τὰ ὅποια.

Συγγενεῖς, οἱ Ἄθην. ἦσαν συγγενεῖς πρὸς τοὺς Θραῦκας, καθόσον ὁ Τήρης, ὁ πρόγονος τοῦ Σεύθου, ἐταυτίζετο πρὸς τὸν μυθικὸν βασιλέα Τηρέα, ὅστις εἶχε νυμφευθῆ τὴν Πρόκνην, τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῶν Ἄθηνων.—οὓς ἔδει, τίνες ἐννοοῦνται ; — ἐκ ταύτης τῆς χώρας, δηλ. ποίας ; — τῷ νῦν βασιλεῖ, δηλ. τῶν Ὀδρυσῶν.—ἐκαθεξόμην ἐνδ. αὐτῷ ἵν, οἱ Θραῦκες συνείθιζον νὰ τρώωσιν οὐχὶ ἀνακεκλιμένοι (καθὼς τίνες ;), ἀλλὰ καθήμενοι ἐπὶ δίφρων· καθὼς δὲ παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν οἱ ἐκείτοι ἐκάθητο ἐπὶ τῇ ἐστίᾳ (=ἐφέστιοι), οὕτω παρὰ τοῖς Θραῦσι συνήθεια ἦτο νὰ κάθηται οἱ ἐκείτοι ἐνδίφριοι.—τοὺς ἐκβαλόντας, δηλ. τοὺς Μελανδίτας, Θυνοὺς καὶ Τρανίφας.—ἡμᾶς, δηλ. ἐμὲ καὶ τοὺς οἰκείους μου.—τούτους (ἔχων), δηλ. τίνες ; — τὴν ἑμαυτοῦ πατρῶαν χ., ποία ἦτο ἡ πατρικὴ χώρα τοῦ Σεύθου ;

§ 35—38.

Ἄν δύναίτο=θα ἠδύνασεν.—τῷ στρατιώτῃ=ἐκάστῳ στρατιώτῃ.—διμοιρία = διπλῆ μοῖρα, διπλοῦς μισθός.—ζεύγη, δηλ. βοῶν.—διαπράττω=κατορθώνω.—δέξει, μέλλ. τοῦ δέχομαι.—εἰς τὴν σεαυτοῦ, δηλ. χώραν.—καί . . . γε = βεβαίως καί.—

ἐνδίφριος = ἑμοστράπεζος. — *ὦν ἄν* . . . = ἃ ἄν . . . — *ὠνήσομαι*, μέλλ. τοῦ *ὠνοῦμαι* = ἀγοράζω. — *οἴκησιν* = πρὸς κατοικίαν.

Οὔτοι, τίνες ; — *ἀπαγγέλωσι*, τί ; — *κυζικηνόν*, δηλ. ὡς μνηστῆρον μισθόν· περὶ τοῦ *κυζικηνοῦ* βλ. ἐν σελ. 149. — *διμοιρίαν*, δηλ. πόσους κυζικηνοὺς ; — *ζεύγη*, ἵνα καλλιερῶσι τὴν γῆν ἐν περιπτώσει ἐγκαταστάσεως αὐτῶν ἐνταῦθα. — *ταῦτα* . . . *μὴ διαπράξωμεν*, δηλ. νὰ πείσωμεν τοὺς στρατιώτας νὰ προσέλθωσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν σου. — *θυγατέρα δώσω*, δηλ. ὡς σύζυγον. — *ὠνήσομαι*, δηλ. ὡς σύζυγον· οἱ Θρᾶκες ἠγόραζον τὰς γυναῖκας τῶν δίδοντες χρήματα εἰς τοὺς γονεῖς αὐτῶν· τοιαύτη συνθήκη ἐπεκράτει καὶ ἐν τῇ Ἑλλάδι εἰς παλαιστάτην ἐποχὴν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 3

§ 1—2.

Ἀπελαύνω = ἀπέρχομαι, ἀναχωρῶ. — *γίγνομαι ἐπὶ τινι* = ἔρχομαι εἰς τι. — *εἶσαι*, τοῦ *εἶω* (-άω) = ἀφίνω, παραλείπω.

Δεξιὰς δ. καὶ λαβόντες, ὡς σημεῖον τίνος ; — *ἐπὶ στρατοπέδῳ*, τῇ παρὰ τὴν Πέρινθον. — *ἀπήγγειλαν*, δηλ. τὰ συνομολογηθέντα. — *τοῖς πέμψασι*, δηλ. τοῖς στρατηγοῖς (πρὸβλ. κεφ. 2, § 29). — *Ἀρίσταρχος*, ὁ ἐν Βυζαντίῳ ἀρμοστής τῶν Λακεδ., ὅστις καὶ πρότερον εἶχεν ἀπαγορεύσει εἰς τοὺς Ἕλληνας νὰ διαθῶσιν εἰς τὴν Ἀσίαν· ἀνάγνωθι τὴν περίληψιν τῶν §§ 1—16 τοῦ 2 κεφ. ἐν σελ. 61. — *πλὴν οἱ Νέωνος*, βλ. ἐν σελ. 159. — *ἀπεῖχον*, τίνων ; — *δέκα στάδια*, πόσα λεπτὰ τῆς ὥρας ; βλ. ἐν σελ. 94.

§ 3—6.

Οὔτος αὐτός = ὁ αὐτὸς οὗτος. — *κρατῶ τινος* = γίγνομαι κύριός τινος. — *φησι* = *ὑπισχνεῖται*· ἐκ τούτου ἔξαρτ. τὰ ἀπαρμ. *πωλήσειν*, *ἐξαπατήσεται* (ἐν παθητ. σημασίᾳ), *λήψεται*, *περιόψεται*· ὑποκμ. τοῦ *ἀ'* καὶ *δ'* ἀπαρμφ. εἶναι : ὁ *Ἀρίσταρχος*· τῶν δὲ λοιπῶν τὸ : *ὑμᾶς*. — *περιόψεται*, δηλ. *ὑμᾶς*· *περιορῶ* = βλέπω μετ' ἀδιαφορίας. — *νυνὶ* = τώρα δά. — *πότερον* = ; (VI, 2, § 4). — *εἰς τὰ ἐπιτήδεια* = εἰς τὰς κώμας τὰς ἐχούσας τρόφιμα. — *εἰσὶν*, ὑποκμ. : οἱ Λακεδ. — *ἐπανελθόντας*, δηλ. ἡμᾶς.

— *οἱ ἥτιους* = οἱ ἀσθενέστεροι. — *ὅτι ἡμῶν δεῖται* = εἰς τὴν χρειάζεται ἡμᾶς. — *αἰρεῖσθαι*, ἐκ τοῦ *ἐμοὶ δοκεῖ*. — *ἀράτω*, προσκτ. τοῦ *αἴρω* = ὑψώνω. — *συσκευάζομαι* = ; (IV, 5, § 1) — *τὸ ἡγούμενον* = τὸ προπορευόμενον μέρος (τοῦ στρατοῦ) = ἡ πρωτοπορία (τοῦ στρατοῦ).

Τριήρεις—πλοῖα, βλ. ἐν σελ. 122. — *τούτου*, τίνος ; — *ἐκεῖσε*, δηλ. εἰς Χερρόνησον. — *ὥσπερ ἐν Βυζ.*, δηλ. ἐπώλησε ὁ Ἄριστ. τῇ συμβουλῇ τοῦ ᾠαναξιδίου εἶχε πωλήσει 400 ὑπολειφθέντας ἐν Βυζαντίῳ Κυρείους ἀνάγνωθι τὴν ἐν τῷ κειμ. περιλήψιν τῶν § § 1—16 τοῦ 2 κεφ. πρὸς ἐκεῖνον, δηλ. τὸν Σεύθηγ. — *ἐνθάδε*, ποῦ ; — *τοῦτο (βουλ.)*, ἐὰν δηλ. πρέπει νὰ ὑπακούσητε εἰς τὸν Ἄριστ. ἢ νὰ ἔλθητε εἰς τὸν Σεύθηγ. — *εἰς τὰς κώμας*, ἐννοεῖ τὰς κατωτέρω ἐν § 18 ἀναφερομένας. — *οἱ ἥτιους*, δηλ. οἱ κάτοικοι τῶν κωμῶν οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ ἀντεπεξέλθωσι κατὰ τῶν Κυρείων. — *(ὅτι) τις . . .*, δηλ. ὁ Ἄριστ. καὶ ὁ Σεύθηγ. — *ἀνέτειναν*, ὡς σημεῖον ἀποδοχῆς τῆς προτάσεως τοῦ Ξεν. — *παραγγέλλη τις*, περὶ τῶν στρατιωτικῶν διαταγῶν βλ. ἐν σελ. 77.

§ 7—9.

Ἐπειθον (αὐτοῦς) = ἐπειρῶντο πείθειν (αὐτοῦς). — *ἀποτρέπομαι* = ἐπιστρέφω. — *ἄσον* = ; (κεφ. 2, § 19). — *προσελαύνω* = πλησιάζω. — *κελεύω*, ἐνταῦθα = ; — *εἴποι*, ὑποκμ. : ὁ Ξενοφῶν. — *ὅτι*, ἐπιτείνει τὸ πλείστον. — *τῶν τοῦ Λακωνικοῦ* = τῶν ἀγγέλων τοῦ Ἄριστάρχου (§ 7). — *ἡγοῦμαι τινα* = ὀδηγῶ τινα. — *ξενίζομαι* = φιλοξενουῦμαι. — *ἀθρόας* = κειμένας πλησίον ἀλλήλων. — *ἄσον διελθόντες ἂν ἡδέως ἀριστῶτε* = τοσαύτην ἀπόστασιν, ὥστε, ἀφ' οὗ διελθῆτε αὐτήν, θὰ δύνασθε νὰ προγευματίσητε μὲ ὄρεξιν.

Ἄπαντᾶ, τίς ; — *αὐτῶ*, δηλ. τῷ Σεύθηγ.

§ 10—12.

Τῆς δείλης = κατὰ τὴν δείλην. — *τὰ νομιζόμενα* = τὰ συνήθη — *ἔξω* = ἐκτός, πλὴν. — *διατίθεμαί τι* = πωλῶ τι. — *μαστεύω* = ἀναζητῶ. — *χειροῦμαι* = καταβάλλω, καθυποσάττω. — *πόσον* = μέχρι πόσης ἀποστάσεως. — *οὐδαμῆ* = εἰς οὐδὲν μέρος. — *πολλαχῆ* = εἰς πολλὰ μέρη.

Εἰς αὐτάς, δηλ. τὰς κόμας. — *τῆς δειλῆς*, περὶ τῆς δειλῆς — καθὼς καὶ περὶ τῆς δειλῆς *πρωΐας*, ἣτις ἐννοεῖται ἐνταῦθα — βλ. ἐν σελ. 84. — *τὰ νομιζόμενα*, δηλ. ἐκάστη μὲν λοχαγῶ *διμοιρίαν*, ἐκάστη δὲ στρατηγῶ *τετραμοιρίαν* (πρβλ. κεφ. 2, § 36). — *ἐκ τῆς χώρας*, ποίαν χώραν ἐννοεῖ; — *ὀπόσα δ' ἂν ἀλίσκεται*, δηλ. λάφυρα καὶ αἰχμάλωτα. — *τὰ φεύγοντα καὶ ἀποδ.*, δηλ. ἀνθρώπους καὶ ζῶα. — *ἡμεῖς*, δηλ. οἱ Θρᾶκες. — *διώκειν καὶ μαστ.*, οἱ Θρᾶκες θὰ εἶναι ἱκανοὶ νὰ καταδιώκωσι μὲν τὰ φεύγοντα ὡς ἔχοντες ἵππικόν, ν' ἀναζητῶσι δὲ τὰ ἀποδιδράσκοντα ὡς γινώσται τοῦ τόπου. — *ἀπὸ θαλάττης*, ἐννοεῖ τὴν Προποντίδα.

§ 13—14.

Ἐδίδото λέγειν = ἐδίδετο ὁ λόγος. — *κατὰ ταῦτά* = κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα. — *παντὸς ἀξία* = ἀξία πάσης τιμῆς, συνετώτατα. — *χειμῶν γὰρ εἶη* = ἔλεγον γὰρ οὗτοι χειμῶν εἶη. — *διαγίγνομαι* = ζῶ, διαμένω. — *ἐν φιλίᾳ*, δηλ. χάρα. — *οὐχ οἶόν τε*, δηλ. εἶη· οἶόν τ' ἐστί; — *ὠνουμένους*, δηλ. ἐπιτήδεια ὠνοῦμαι; — *ἀσφαλέστερον*, δηλ. εἶη. — *προσλαμβάνω* = λαμβάνω προσέτι, ἐπὶ πλέον. — *εὐρημα* = κέρδος ἀπροσδόκητον. — *ἐπὶ τούτοις*; (κεφ. 2, § 26). — *ἐπιψηφίζω*; (VI, 1, § 25). *Ἐδόκει*, τοῦτο (δηλ. ;). — *ἐπιψηφιδῶ*, περὶ τοῦ δικαίουματος τοῦ ἐπιψηφίζειν ἐν ταῖς στρατείαις βλ. ἐν σελ. 125.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5

§ 1—5.

ὑπερβάλλουσι πρὸς . . . = ὑπερβάντες (ὁ Σεύθης μετὰ τῶν Ἑλλ.) τὰ ὄρη ἔρχονται πρὸς . . . — *ὑπὲρ* = ὑπεράνω. — *αὐτη* = *τοῦτο*. — *ἀρχή*; (κεφ. 2, § 31). — *ἡ τιμὴ τῆς λείας* = τὰ ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν λαφύρων χρήματα. — *ζεύγη ἡμιονικὰ* = ἀμάξας συρομένας ὑπὸ ἡμιόνων. — *βοεινά*, δηλ. ζεύγη = ἀμάξας συρομένας ὑπὸ βοῶν. — *καὶ αὖθις* = καὶ ἄλλοτε, βραδύτερον. — *δωροῦ*, προστακτ. τοῦ *δωροῦμαι* = χαρίζω. — *καταμερίζω* = διανέμω. — *ἀποδίδωμι* = πληρώνω. — *ἐξεληλυθότος τοῦ μηνός* = ἂν καὶ εἶχε

παρέλθει ὁ μῆν. — *ἡμερῶν*, συναπτέα ἢ γενκ. τῆ *τὸν μισθόν*. — *ἐμπολήσαι*, ἀόρ. εὐκτ. τοῦ *ἐμπολῶ* (-άω) = εἰσπράττω ἐκ πωλήσεως. — *ἀχθεσθεῖς*, τοῦ *ἄχθομαι* = δυσαρεστοῦμαι. — *ἐπομόσας*, τοῦ *ἐπόμνυμι* = ὀρκίζομαι. — *κῆδομαί τινος* = φροντίζω περὶ τινος. — *ἀποδόμενος*, τοῦ *ἀποδίδομαι* = πωλῶ.

Ἵπερβάλλουσι, ἐκ τῆς χώρας τῶν Θυνῶν ἀνάγκωθι τὴν ἐν τῆ κειμ. περίληψιν τοῦ 4 κεφ. — *Μαισάδου*, πρβλ. κεφ. 2, § 32. — *Τήρους*, οὗτος δὲν εἶναι ὁ ἀνωτέρω ἐν κεφ. 2, § 22 μνημονευθεῖς, ὁ πρόγονος τοῦ Σεύθου, ἀλλ' ἄλλος βασιλεὺς τῶν Ὀδρουσῶν, σύγχρονος τοῦ Σεύθου. — ὁ *Ἡρακλ . . . παρῆν*, ἐκ Περύθου, εἰς ἣν εἶχεν ἀποστείλει αὐτὸν ὁ Σεύθης πρὸς πώλησιν τῶν λαφύρων. — *ἐνταῦθα*, ποῦ ; — *ἐκέλ. λαβεῖν*, δηλ. ἐξ αὐτῶν — τῶν ζευγῶν — ὅσα ἤθελεν. — *τῶν ζευγῶν*, δηλ. *τῶν τριῶν ἡμιονικῶν*. — *ἀποδίδωσι*, τίς ;

§ 6—8.

Ἐντεῦθεν = ἕνεκα τούτου. — *ἔδεισε*, ἀόρ. τοῦ *δέδοικα* ἢ *δέδια*. — *ἐκβάλλομαι ἐκ τῆς φιλίας τινός* = χάνω τὴν φιλίαν τινός. — *ὅ,τι* = ὅσον. — *ἐγκαλῶ τινι* = κατηγορῶ τινα. — *οὐκ εἶχον* = *οὐκ εἰλήφεσαν*. — *τὸν μισθόν* = τὸν πλήρη μισθόν. — *ἐντόνωσ* = ἐπιμόνωσ. — *τοῖς στρατιώταις* = διὰ τοὺς στρατιώτας του. — *τέως* = ἕως τότε. — *μέμνημαι* = μνημονεύω, ἀναφέρω. — *τοῦτο διεβεβλήκει* = τοῦτο εἶχεν εἶπει (πρὸς τὸν Σεύθην) με πρόθεσιν διαβολῆς. — *δύναμις* = στρατιωτικὴ δύναμις.

Μῆ . . . ἐκβληθεῖη, ἐὰν δηλ. ὁ Ξεν. διειρήρει τὴν ἐπιρροήν του παρὰ τῆ Σεύθη. — *οὐκ εἶχον τὸν μισθόν*, διότι οὗτοι εἶχον λάβει τὸν μισθόν εἴκοσι μόνον ἡμερῶν (§ 4). — *αὐτῶ*, δηλ. τῆ Ξενοφ. — *ἐμέμνητο*, τίς ;

§ 9—11.

Περὶ τοῦ ἔτι ἄνω στρατεύεσθαι = ὡς πρὸς τὴν περαιτέρω ἐκστρατεῖαν εἰς τὰ ἐνδότερα (τῆς Θράκης). — *ἂν ἀγάγοιεν* = δύνανται νὰ ὀδηγήσωσιν. — *οὐδὲν ἦτιον . . . ἦ* = οὐδὲν ὀλιγώτερον ἦ = οὕτω καλῶς, ὅπως. — *παρέσεσθαι αὐτοῖς* = ὅτι αὐτοὶ θὰ λάβωσιν. — *δυοῖν μνηοῖν*, ἐκ τοῦ *τὸν μισθόν*. — *ἐκπλεως* = πλήρης. — *οὐδ' ἂν μέλλη . . . στρατευσαίμην ἂν* = καὶ ἂν μέλλη

. . . οὐκ ἂν στρατευσαίμην. — συνομολογῶ τινι = λέγω τὰ αὐτὰ μέ τινα. — παρακαλῶ = προσκαλῶ. — παραλοῦσιν, ὑποκμ. : ὁ Σεύθης καὶ ὁ Ἡρακλ. — παρέρχομαι = προσέρχομαι.

Τοὺς ἄλλους στρ., πλὴν δηλ. τοῦ Ξεν. — παρέρχεται, δηλ. πρὸς τὸν Σεύθην.

§ 12—16.

Διὰ τῶν Θρακῶν = διὰ τῆς χώρας τῶν . . . — δέλλω, ἀμετβ. = ἐξοκέλλω, πίπτω ἔξω (δηλ. εἰς τὴν ξηράν). — ἐκπίπτω = ναυαγῶ, πίπτω ἔξω. — τέναγος = ὕδατα ἀβαθῆ, ῥιγὰ μέρη. — ἐπὶ πάμπολυ = εἰς πολὺ μεγάλην ἔκτασιν. — κατὰ ταῦτα, δηλ. τὰ χωρία. — ὀρισάμενοι = στήσαντες ὡς ὄρια (τῆς ἐπικρατείας των). — τὰ καθ' αὐτούς . . . = τὰ εἰς τὴν περιοχὴν των . . . — τέως = ; (IV, 2, § 12). — τεῦχος = δοχεῖον. — ναύκληρος = ἰδιοκτῆτης πλοίου. — ταῦτα, δηλ. τὰ χωρία. — καταστρέφομαι τι = ὑποτάττω τι. — ἐκ . . . Ὀδρυσῶν = ἐκ τῆς χώρας τῶν Ὀδρυσῶν. — ἀει = ἐκάστοτε. — καταυλίζομαι = στρατοπεδεύω. — παγχαλέπως ἔχω πρὸς τινα = εἶμαι πολὺ ὀργισμένος κατὰ τινος. — διέκειτο, δηλ. τῷ Ξενοφῶντι. — ὁπότε ἔλθοι = δόσκις ἦρχετο (ὁ Ξεν.). — συγλυνομαί τινι = ; (κεφ. 2, § 19). — ἤδη = παρευθὺς.

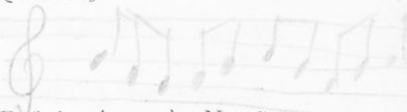
Ἐπέισθησαν, δηλ. δι' ὑποσχέσεων ὁμοίων πρὸς τὰς ἐν § 9 γενομένας. — τὰ ἐκπίπτοντα, δηλ. πράγματα, ὡς τὰ κατωτέρω ἀναφερόμενα. — βιβλοὶ γεγραμμένοι, αἵτινες θὰ ἀπεστέλλοντο ἐκ τῆς Ἑλλάδος διὰ τὰς ἐν τῷ Πόντῳ ἑλληνικὰς πόλεις· τὰ βιβλία δὲ τὰ χειρόγραφα ἀπὸ τότε ἤδη ἦσαν ἐμπόρευμα, ὥπως τὰ νῦν ἔντυπα.

ΤΙΝΑΞ ΚΥΡΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

Α

- Ἀγησίλαος, ου, δ,** βασιλεὺς τῆς Σπάρτης.
- Αἰνιᾶνες, ων, οί,** λαὸς Θεσσαλικὸς οἰκῶν παρὰ τὴν Οἴτην καὶ τὸν Σπερχεῖον.
- Ἀμαζόνες, ων, αί,** μυθικὸν πολεμικὸν γυναικειὸν φύλον παρὰ τὸν Θεσμῶδοντα ποταμὸν πρὸς Ν. τοῦ Εὐξείνου Πόντου· τὰ κυριώτερα ὄπλα αὐτῶν ἦσαν δίστομος πέλεκυς (**σάγαρις**) καὶ ἀσπίς ἡμισελήνοειδής· βλ. εἰκ. ἐν σελ. V.
- Ἀρίσταρχος, ου, δ,** Λακεδαιμόνιος ἀριστοτὴς ἐν Βυζαντίῳ.
- Ἀρμενία, ας, ἡ,** τραχεῖα ὄρεινὴ χώρα ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ μεταξὺ τοῦ Ἄνω Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγρητος, χωριζομένη ἀπὸ τῆς χώρας τῶν Καρδούχων διὰ τοῦ ποταμοῦ Κεντρίτου· διαιρεῖται εἰς ἀνατολικὴν καὶ δυτικὴν Ἀρμενίαν, ἧς ὑποσατράπης ὁ Τριβαζος· οἱ κάτοικοι: **Ἀρμένιοι, ων.**
- Ἀρμήνη, ης, ἡ,** λιμὴν τῆς Σινώπης ἐν τῇ Παφλαγονίᾳ.
- Ἄρπασος, ου, δ,** ποταμὸς διαρρέων τὴν χώραν τῶν Σκυθηνῶν καὶ Ταόχων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Εὐξείνου Πόντον.
- Ἀσιναῖος, ου, δ,** κάτοικος τῆς Ἀσίνης, πόλεως τῆς Λακωνικῆς.
- Ἀχερουσιάς, ἀδος, ἡ,** Ἀχερουσία χερσόνησος κειμένη ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς Βιθυνίας, πλησίον τῆς Ἡρακλείας.

Β

- Βαβυλών, ὄνος, ἡ,** πρωτεύουσα τῆς Βαβυλωνίας πρὸς Ν. τῆς σημερινῆς Βαγδάτης ἐκατέρωθεν τοῦ Εὐφράτου.
- Βιθυννοί, ὦν, οί,** κάτοικοι τῆς Βιθυνίας, χώρας εἰς τὰ ΒΔ. παράλια τῆς Μ. Ἀσίας ἀντικρὸν τῆς Προποντίδος, μεταναστεύσαντες ἐκ Θράκης εἰς τὴν χώραν ταύτην.
- Βισάνθη, ης, ἡ,** πόλις τῆς Θράκης παρὰ τὴν Προποντίδα (νῦν **Ροδοσό**).
- Βυζάντιον, ου, τό,** πόλις παρὰ τὸν Βόσπορον (νῦν **Κωνσταντινούπολις**).

Γ

Γάνος, ους, τό, πόλις τῆς Θράκης παρὰ τὴν Προποντίδα.
Γυμνιάς, άδος, ή, πόλις τῶν Σκυθηνῶν, ἐν τῇ Β. Ἀρμενία.

Δ

Δαρδανεύς, έως, ό, κάτοικος τῆς Δαρδάνου, πόλεως κειμένης ἐν Τρωάδι εἰς τὰ παράλια τοῦ Ἑλλησπόντου.
Δέλτα, τό, χώρα τῆς Θράκης μεταξὺ Βυζαντίου καὶ Σαλμυδησοῦ.

Ε

Εὐφράτης, ου, ό, ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Δ. Ἀσίας, πηγάζων ἐν Ἀρμενία καὶ σχηματιζόμενος ἐκ δύο παραποτάμων, τοῦ δυτ. Εὐφράτου καὶ τοῦ ἀνατολ. Εὐφράτου· οἱ Ἕλληνες κατὰ τὴν κατάβασιν διαβαίνουνσι τὸν ἀνατολ. Εὐφράτην.
Ἐφεσος, ου, ή, πόλις τῆς Ἰωνίας παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Καύστρου.

Η

Ἥλιος, ου, ό, θεὸς τοῦ ἡλιακοῦ φωτός, εἰς ὃν ἐθύοντο ἵπποι.
Ἡράκλεια, ας, ή, Ἑλληνικὴ πόλις τῆς Βιθυνίας παρὰ τὸν Εὐξείνον, ἀποικία τῶν Μεγαρέων· ὁ κάτοικος: *Ἡρακλεώτης, ου*· ἢ περὶ αὐτὴν χώρα: *Ἡρακλεῶτις, ιδος*.

Θ

Θήκης, ου, ό, ὄρος πρὸς Β. τοῦ Πόντου πλησίον τῆς Τραπεζοῦντος.
Θούριος, ου, ό, κάτοικος τῶν Θουρίων, πόλεως Ἑλληνικῆς ἐν τῇ κάτω Ἰταλία.
Θράκη, ης, ή, 1) ἢ ἐν Εὐρώπῃ πρὸς Β. τοῦ Ἑλλησπόντου κειμένη, 2) ἢ ἐν Ἀσία (=Βιθυνία)· ὁ κάτοικος *Θραξ, κός* καὶ ἐπίθετον *Θράκιος, α, ον*.
Θυνοί, ῶν, οί, Θρακικὸν φῦλον πρὸς Β. τοῦ Βυζαντίου παρὰ τὴν Σαλμυδησοῦν καὶ Ἀπολλωνίαν.

Ι

Ἱερὸν ὄρος, ὄρος τῆς Θράκης μεταξὺ Περίνθου καὶ Χερσονήσου.

Κ

Κάλπης λιμὴν, λιμὴν μεταξὺ Ἡρακλείας καὶ Βυζαντίου.
Καλχηδών, ὄνος, ἡ, πόλις τῆς Βιθυνίας ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ, ἀντικρὺ τοῦ Βυζαντίου.

Καρδούχεια ὄρη, τά, ὄρη ἐν τῇ μεγάλῃ Ἀρμενίᾳ.
Καρδοῦχοι, ὠν, οἱ, πολεμικὸς καὶ ληστρικὸς λαὸς ἐν τῇ μεγάλῃ Ἀρμενίᾳ παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Τίγρητος. Οἱ σημερινοὶ Κοῦρδοι εἶναι ἀπόγονοι τῶν παλαιῶν Καρδούχων.

Κεντρίτης, ου, ὁ, παραπόταμος τοῦ Τίγρητος, ὄριον μεταξὺ τῆς χώρας τῶν Καρδούχων καὶ τῆς λοιπῆς Ἀρμενίας.

Κερασσοῦς, οὔντος, ἡ, πόλις ἐν Πόντῳ πρὸς Δ. τῆς Τραπεζοῦντος.

Κολχίς, ἴδος, ἡ, χώρα τῆς Ἀσίας παρὰ τὰ νοτιοανατολικά παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου· οἱ κάτοικοι: **Κόλχοι, ὠν.**

Κορύλας, ου, ὁ, σατραπείης τῆς Παφλαγονίας.

Κοτύωρα, ὠν, τά, πόλις τοῦ Πόντου, πρὸς Δ. τῆς Κερασσοῦντος· οἱ κάτοικοι: **Κοτυωρῖται, ὦν.**

Λ

Λάμψακος, ου, ἡ, πόλις τῆς Τρωάδος παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον.
Λουσιεύς, ἕως, ὁ, κάτοικος τῶν Λουσῶν πόλεως τῆς βορείου Ἀρκαδίας (παρὰ τὰ νῦν **Σουδενά**).

Μ

Μάγνητες, ὠν, οἱ, κάτοικοι τῆς Θεσσαλικῆς χερσονήσου Μαγνησίας.

Μάκρωνες, ὠν, οἱ, λαὸς ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ πρὸς τὰ νοτιοανατολικά τῆς Τραπεζοῦντος.

Μαριανδυνοί, ὦν, οἱ, λαὸς τῆς Βιθυνίας κατοικῶν εἰς τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου.

Μεθυδριεύς, ἕως, ὁ, κάτοικος τοῦ Μεθυδρίου, πόλεως τῆς Ἀρκαδίας.

Μελανδίται, ὠν, οἱ, ἔθνος Θρακικὸν ἐν Εὐρώπῃ.

Μελινοφάγοι, ὠν, οἱ, Θρακικὸν ἔθνος παρὰ τὴν Σαλμυδησσόν, ὀνομασθὲν οὕτως ἐκ τῆς κυριωτέρας αὐτοῦ τροφῆς, τῆς μελίνης.

Μοσσύνοικοι, ων, οι, λαὸς ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ πρὸς Δ. τῆς Τραπεζοῦντος, ὀνομασθεῖς οὕτως ἐκ τῶν ξυλίνων πύργων (=μοσσύνων), ἐντὸς τῶν ὁποίων οὗτοι κατέκουν.

Μυσός, οὔ, δ, κάτοικος τῆς Μυσίας, χώρας βορειοδυτικῆς τῆς Μ. Ἀσίας.

Ν

Νέον τεῖχος, φρούριον παρὰ τὴν Προποντίδα.

Ο

Ὀδρύσης, ου, δ, πληθ. **Ὀδρύσαι, ὦν,** Θρακικὸν ἔθνος ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ Σεύθου.

Π

Πάριον, ου, τό, πόλις τῆς Μυσίας ἐν Προποντίδι ἀνατολικῶς τῆς Λαμφάκου.

Παρράσιος, ου, δ, κάτοικος τῆς Παρρασίας, χώρας τῆς Ἀρχαδίας περὶ τὸ Λύκαιον ὄρος.

Παφλαγονία, ας, ἡ, χώρα τῆς Μ. Ἀσίας παρὰ τὸν Εὐξείνῳ Πόντον· ὁ κάτοικος : **Παφλαγών, ὄνος**· ἐπίθετον : **Παφλαγονικός, ἡ, ὄν.**

Πέργαμος, ου, ἡ, πόλις τῆς Μυσίας πλησίον τοῦ Καῦκου ποταμοῦ.

Πέρινθος, ου, ἡ, πόλις τῆς Θράκης ἐπὶ τῆς εὐρωπαϊκῆς ἀκτῆς τῆς Προποντίδος, ὕστερον **Ἡράκλεια.**

Πόντος, ου, δ, 1) ὁ Εὐξείνῳ Πόντος, 2) χώρα περιλαμβάνουσα ὅλην τὴν πρὸς μεσημβρίαν παραλίαν τοῦ Εὐξείνου Πόντου.

Σ

Σαλμυδησσός, οὔ, ἡ, Θρακικὴ πόλις παρὰ τὸν Εὐξείνῳ Πόντον.

Σελινοῦς, οὐντος, δ, ποταμὸς 1) ἐν Ἠλίδι πλησίον τοῦ Σκιλλοῦντος, 2) ἐν Ἰωνίᾳ πλησίον τῆς Ἐφέσου.

Σεύθης, ου, δ, ἡγεμὼν τῆς Θράκης.

Σηλυμβρία, ας, ἡ, πόλις τῆς Θράκης παρὰ τὴν Προποντίδα.

Σινώπη, ης, ἡ, πόλις παρὰ τὴν τῆς Παφλαγονίας· οἱ κάτοικοι :

Σινωπεῖς, ἔων.

Σκιλλοῦς, οὔντος, δ, πόλις ἐν Ἡλίδι πλησίον τῆς Ὀλυμπίας.
Σκυθηνοί, ὦν, οί, ἔθνος πρὸς Β. τῆς Ἀρμενίας.
Στυμφάλιος, ου, δ, κάτοικος τῆς Στυμφάλου, πόλεως τῆς βο-
 ρείου Ἀρκαδίας.

Τ

Τάοχοι, ὦν, οί, ὄρεινός ληστρικός λαὸς οἰκῶν πρὸς βορρᾶν
 τῆς Ἀρμενίας· ἀναξίαρτηγοὶ ἀπὸ τῶν Περσῶν, ὑπηρετοῦντες
 δ' ὡς μισθοφόροι ἐν τῷ στρατῷ αὐτῶν.
Τηλεβόας, α, δ, παραπόταμος τοῦ Εὐφράτου ἐν Ἀρμενία.
Τημνίτης, ου, δ, κάτοικος τῆς ἐν Αἰολίδι Τήμνου.
Τήρης, ου, δ, 1) βασιλεὺς τῶν Ὀδρουσῶν, πρόγονος τοῦ Σεύθου,
 2) βασιλεὺς τῶν Ὀδρουσῶν, σύγχρονος τοῦ Σεύθου.
Τιβαρηνοί, ὦν, οί, λαὸς ἐν Πόντῳ γειτνιαζῶν πρὸς τοὺς Χά-
 λυβας.
Τίγρης, ητος, δ, πλωτὸς ποταμὸς πηγάζων ἐκ πολλῶν πηγῶν
 ἐν Ἀρμενία καὶ ῥέων πρὸς Α. τῆς Μεσοποταμίας, ἐνούμενος
 δὲ ἔπειτα μετὰ τοῦ Εὐφράτου καὶ χυνόμενος εἰς τὸν Περσικὸν
 κόλπον.
Τρανῖναι, ὦν, οί, ἔθνος Θρακικόν.
Τραπεζοῦς, οὔντος, ἡ, πόλις Ἑλληνικὴ εἰς τὰ παράλια τοῦ
 Πόντου, ἀποικία τῆς Σινώπης· οἱ κάτοικοι: **Τραπεζοῦντιοί, ὦν.**

Φ

Φαρνάβατος, ου, δ, σατράπης τῆς Βιθυνίας καὶ Φρυγίας.
Φασιανοί, ὦν, οί, 1) ἔθνος παρὰ τὸν Φᾶσιν ποταμὸν ἐν Ἀρμε-
 νία, 2) ἔθνος παρὰ τὸν Φᾶσιν ποταμὸν ἐν Κολχίδι.
Φᾶσις, ιος, δ, ποταμὸς 1) ἐν Ἀρμενία κατὰ τὸν κάτω ῥοῦν λε-
 γόμενος **Ἀράξης** ῥέων πρὸς τὰ νοτιοανατολικά παραλλήλως
 μετὸν βορειότερον Κῦρον καὶ ἐκβάλλων εἰς τὴν Κασπίαν, 2)
 ἐν Κολχίδι, ῥέων ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς καὶ ἐκβάλλων
 εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον.
Φιλόη, ης, η, ὄρος μεταξὺ Ἡλίδος καὶ Ἀρκαδίας.

Χαλδαῖοι, ων, οἱ, λαὸς πολεμικὸς τῆς Μ. Ἀσίας ἐν Ἀρμενίᾳ· ἀνεξάρτητοι τῶν Περσῶν, ὑπηρετοῦντες δ' ὡς μισθοφόροι ἐν τῷ στρατῷ αὐτῶν.

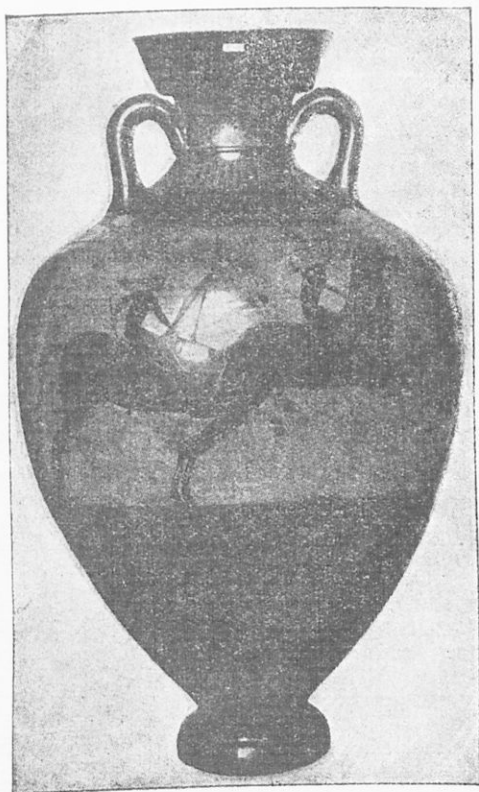
Χάλυβες, ων, οἱ, λαὸς γειτνιάζων πρὸς τὴν Ἀρμενίαν, ὑποτεταγμένοι εἰς τοὺς Μοσσυνοίλους.

Χειρίσοφος, ου, δ, στρατηγὸς Λακεδαιμόνιος.

Χερρόνησος, ου, ἡ, ἡ Θρακικὴ Χερσόνησος ἢ παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον.

Χρυσόπολις, εως, ἡ, πόλις παρὰ τὸν Βόσπορον ἀντικρὺ τοῦ Βυζαντίου (νῦν Σκούταρι).

Ἀμφορεῖς

Κρατήρ

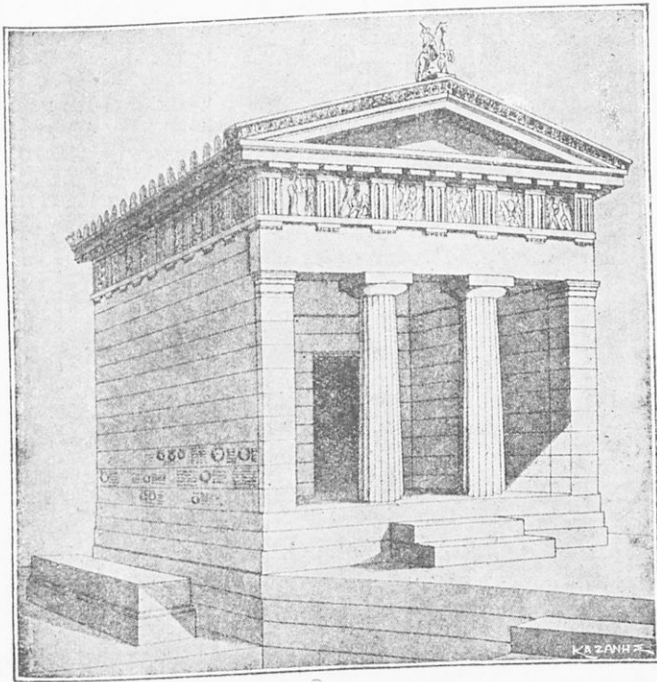
Σπολιάς

Φαρέτρα

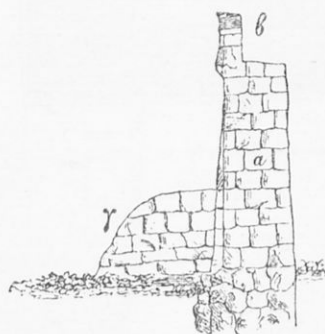
Σάλπιγξ

Θησαυρὸς Ἀθηναίων ἐν Δελφοῖς

Πυρρίχη

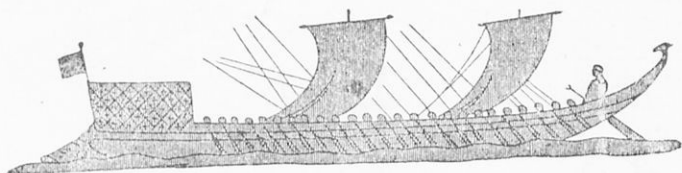
Τείχος μετ' ἐπάλξεως και χηλῆς

Δαρεικὸς

Καρβάτιναι

Πεντηκόντορος

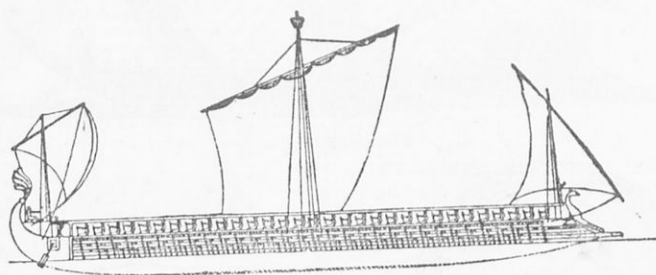
Ἄσπις ᾠσειδῆς

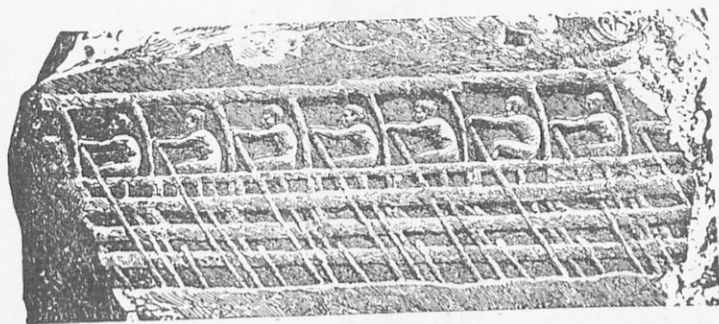
Ἄσπις στρογγύλη

Ἄμαζών

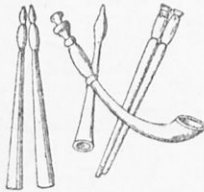
Τριήρης

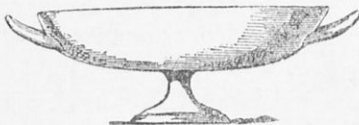
Μέρος τριήρους επί αρχαίου αναγλύφου

Πηδάλιον

Αὔλοι

Φιάλη

Αρ. 9.15
==

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Πρὸς

τῆς ἐκδότας κ. κ. *Ἰωάν. Δ. Κολλέρον καὶ Σίαν*

Ἐχόντες ὅτι διὰ τὸ ἄρθρον 8 τοῦ νόμου 3438 περὶ δι-
δακτικῶν βιβλίων καὶ τὴν ἐπ' ἀριθ. 6, 23 Μαΐου 1928. ἀρξίν
τῆς οἰκείας ἐπὶ τῆς ἀναδιορθώσεως τῶν ἑλληνικῶν διδακτι-
κῶν βιβλίων ἐπιτροπῆς, ἐπιπέσει διὰ τὸ ἔργο αὐτῆς ἐπὶ
τέλους τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1928-1931 χρονικῶς ἐπίσταντο τὸ
ὑφ' ὑμῶν ἐκδοθὲν καὶ ὑπὸ ἑυριστικοῦ **Κοσμᾶ** συγγραφεὶ δι-
δακτικὸν βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον "**Ξενοφώντος Κύρου Ἀνα-
βάσεως**" τὰ τέσσαρα τελευταῖα βιβλία κατ' ἐκλογὴν ἐκδοθέντα
ὑπὸ τὴν Γ' τάξιν τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων καὶ τὴν Α' τάξιν
τῶν ἁστικῶν σχολείων τῶν ἠλικίων ὑπὸ τὸν ὄρον ὅπως ἐν με-
λουσίᾳ ἐκδόσει τοῦ βιβλίου ἐπιπέσει τὰς ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς
ἐπιδεικνυμένας τροποποιήσεις.

Ὁ Ὑπουργὸς
Κ. ΓΟΝΤΙΚΑΣ

Ὁ Ταμιευχὴς

ΑΡΘΡΟΝ 9 τοῦ ἀπὸ 10ης Ἰουλίου 1929
Προεδρικοῦ Διατάγματος

Τὰ διδακτικὰ βιβλία τὰ παλούμενα μαθρὸν τοῦ παρόντος ἐκδο-
σεως ἐπιτρέπεται νὰ πωλῶνται ἐπὶ τιμῇ ἀνωτέρα καὶ ὑπὸ τῆς
ἐπὶ τῆ βραβεί τοῦ παρόντος Διατάγματος κανονισθείσης ἀποδο-
μοσ τῆς πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δαπάνης συσκευῆς, ἀποδο-
κῶν τελῶν, ὅσο τὸν ὄρον ὅπως ἐπὶ τῆς τελευταίας σελίδος τοῦ πα-
ροῦ ἐκτυποῦται τὸ παρὸν ἄρθρον.

Ἰωάν. Σεργίδου, Γεωργίου Σταύρου 10.